HÜDAVENDİGÂR EYALETİ KÜTAHYA SANCAĞI ETRAFŞEHİR NAHİYELERİNİN
1261 (1845) TARİH VE
8610,8611,8612,8613,8614,8615
NUMARALI TEMETTU'ÂT DEFTERLERİ
TRANSKRİPSİYON VE DEĞERLENDİRMESİ

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

Tuncay KAÇAR

KÜTAHYA – 2008

T. C.

DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Tarih Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

HÜDAVENDİGÂR EYALETİ KÜTAHYA SANCAĞI ETRAFŞEHİR NAHİYELERİNİN 1261 (1845) TARİH VE 8610,8611,8612,8613,8614,8615 NUMARALI TEMETTU'ÂT DEFTERLERİ TRANSKRİPSİYON VE DEĞERLENDİRMESİ

Danışman

DOÇ. DR. HASAN BASRİ KARADENİZ

Hazırlayan

Tuncay KAÇAR

001926012104

Kütahya – 2008

Kabul ve Onay

Tuncay KAÇAR'ın hazırladığı "Hüdavendigar Eyaleti Kütahya Sancağı Etrafşehir Nahiyelerinin 1261 (1845) Tarih ve 8610,8611,8612,8613,8614,8615 Numaralı Temettuat Defterleri Trankripsiyon ve Değerlendirmesi " başlıklı Yüksek Lisans tez çalışması, jüri tarafından lisansüstü yönetmeliğin ilgili maddelerine göre değerlendirilip kabul edilmiştir.

…/…/2008

Tez Jürisi

Doç. Dr. Hasan Basri KARADENİZ (Danışman)

Yrd. Doç. Dr. Naim SÖNMEZ

Yrd. Doç. Dr. Bayram NAZIR

Prof. Dr. Ahmet KARAASLAN

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

Yemin Metni

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum "Hüdâvendigâr Eyaleti Kütahya Sancağı Etrafşehir Nahiyelerinin 1261 (1845) Tarih ve 08610, 08611, 08612, 08613, 08614, 08615 Numaralı Temettu'ât Defterlerinin Transkripsiyonu ve Değerlendirmesi" adlı çalışmamın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım kaynakların kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

…./…../2008

Tuncay KAÇAR

ÖZGEÇMİŞ

20.07.1976 tarihinde Manisa ilinin Kırkağaç ilçesine bağlı Karakurt Kasabasında doğdu. İlköğrenimini, 1986 yılında Karakurt İlkokulu'nda; ortaöğrenimini 1994'de Kırkağaç İmam Hatip Lisesi'nde tamamladı. 2000 yılında Dumlupınar Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümünden mezun oldu. 2001 yılında Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalında yüksek lisansa başladı. Derslere devam edemediği için 2002 yılında devamsızlık nedeniyle ilişiği kesildi. 2005 yılında çıkan af nedeniyle öğrenime devam ederek derslerini tamamladı. 2000 yılında Manisa ili Kırkağaç ilçesi Sakarlı Köyü'nde vekil sınıf öğretmeni olarak göreve başladı. 2001 yılında Kütahya ili Merkez Darıca İlköğretim Okulu, 2001/2002 Öğretim yılında Kütahya Merkez Söğüt İlköğretim Okulunda vekil sınıf öğretmeni olarak görev yaptı. Vatanî görevini Tekirdağ ilinde Kara Kuvvetleri Komutanlığı 8. Mekanize Piyade Tugayı'nda 2003'de bitirdi. 2003 yılında Kocaeli ili Gebze ilçesi Akşemseddin İlköğretim Okulu'nda sınıf öğretmeni olarak göreve başladı. 2005 yılında evlendi. 2006 şubat ayından itibaren Kütahya Altıntaş İstiklal İlköğretim Okulu'nda Sınıf Öğretmeni olarak görev yapmaktadır.

ÖZET

Osmanlı Devleti'nde Tanzimatın ilanından sonra maliye alanında bazı yeni düzenlemeler yapılmıştır. Osmanlı sınırları içinde yaşayan halkın gelirlerine göre tek bir vergi alınması için yeni kanunlar düzenlenmiştir. Düzenlenen yeni kanuna Temettuât vergisi adı verilmiştir. Bu herkesin gelirlerine göre vergi alınması usulü Tanzimat Fermânı'ndaki eşitlik ilkesine dayanarak uygulamaya konulmuştur. Yapılan sayımlar sonucu Temettuât Defterleri oluşmuştur. Başbakanlık Osmanlı Arşivinde kayıtlı bulunan Temettuât Defterleri ait oldukları yerleşim birimlerinin hazırlandığı döneme ait sosyal ve ekonomik yapıları hakkında önemli bilgiler sunmaktadır. Toplumun en küçük sosyal birimi olan aile düzeyinde bilgi vermektedir. Aile düzeyindeki bilgilerden hareketle mahalle köy ve tüm yerleşim birimleri hakkında sosyal ve iktisadi bilgilere ulaşmamız mümkündür.

Temettüat Defterleri vergi mükellefinin adını, mesleğini, lakabını, görünüşünü, mükellefin vergiye esas olan gelir kaynaklarını, kaynağın yıllık gelirini, gelire göre alınacak vergiyi ayrıca bunlardan fazla olarak varsa ziraat dışı gelir kaynaklarını ve bu kaynaklardan alınacak vergiyi kaydetmektedir. Halkın refah seviyesi, ekilip-biçilen ürün çeşitleri, bölgenin iklimi, hayvancılığı, ticarî durumu, yerleşim şekilleri, dönemin nüfus yapısı ve nüfusun hareketliliği vb. bilgileri bu defterlerde açıkça görebilmemiz mümkündür. Bütün bunlar tek tek yazıldıktan sonra vergi mükellefi olan aile reislerinin de isimlerinin altında yıllık ödeyecekleri temettu' vergisi gösterilmiştir.

Yüksek Lisans tez çalışması olan bu Temettu'ât Defterlerinden Kütahya Sancağı'na tabi, Etrafşehir nahiyelerine bağlı aşağıdaki köylerin Temettu'ât Defterlerinin transkripsiyonu ve değerlendirilmesi yapılmıştır:

ML. VRD. TMT. d.8610 Kızılcaviran Köyü

ML. VRD. TMT. d.6811 Çiftlik-i Candıraş Köyü

ML. VRD. TMT. d.8612 Keriz Köyü

ML. VRD. TMT. d.8613 Sofu Mâviranhisar Köyü

ML. VRD. TMT. d.8614 Demircivîran Köyü

ML. VRD. TMT. d.8615 Zağra Köyü

Tezimizin ana kaynağı olan köylere ait temettuât defterlerinin değerlendirmesinde bilgiler konularına göre tasnif edilmiş ve tablo ve grafiklerle gösterilerek incelemiş sunulmuştur.

ABSTRACT

After the proclamation Tanzimat ımperial edict, same innovations has been organized in the field of finance. Laws have been put in order to take the same type of taxes occording to the incove of the residents on the frontiers of the oftomon Empine. The name of "Divident Tax" hes been given to the law. This tax application was based on eguality principle of the Tazminat İmperial Edict. At the end of the census "Divident account books" have been. The Prime Minister's office gives documents about the socio economical structures of the period. With the help of family datum. It also gives information about the family the smallest social status . With this datum it's possible to understand social and financial situation of the villages, cities and all residence.

Divident Account Books save the names, frofessions nicknames, physical appearance, income from agricultural activities of taxpayers. These account books contains economical conditions, crops, climate of the region, commercial conditions and populatıon. After detrmining these information names of family member and the annual divident taxes are stated in these account books.

In this (Master's Degree) thesis study,the transcriptions and assesment of the divident account books of the Etrafşehir villages in Kütahya Sancak.

Finance Revenve Divident (nr) 8610 Kızılcaviran Villages

Finance Revenve Divident (nr) 8611 Çiftlik-i Candıraş Villages

Finance Revenve Divident (nr) 8612 Keriz Villages

Finance Revenve Divident (nr) 8613 Sofu Maviranhisar Villages

Finance Revenve Divident (nr) 8614 Demirciviran Villages

Finance Revenve Divident (nr) 8615 Zığra Villages

Main resources of the thesis; divident accountbooks have been assessed by classifiging the information and graphics.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖZET v

ABSTRACT vii

İÇİNDEKİLER viii

TABLOLAR LİSTESİ xii

GRAFİKLER LİSTESİ xv

KISALTMALAR xvi

TEZ HAKKINDA xviii

BİRİNCİ BÖLÜM

OSMANLI MALİYESİNDE DÜZENLEME TEMETTÛ VERGİSİ VE TEMETTUAT DEFTERLERİ

1.1. TEMETTUAT DEFTERLERİNİN HAZIRLANMASINDA TARİHİ ARKA PLAN 2

1.1.1. 16. Yüzyılda Ortaya Çıkan Gelişmeler ve Etkileri 2

1.2.19.YÜZYIL MALİ ISLAHAT TEŞEBBÜSLERİ 4

1.2.1. Tanzimat Dönemi'ne Kadar Mali Islahat Teşebbüsleri 4

1.2.2 Tanzimat Dönemi Mali Islahat Teşebbüsleri 5

1.3. TEMETTÜ VERGİSİ VE TEMETTÜ'ÂT DEFTERLERİ 11

1.3.1. Temettü Vergisi 11

1.3.2. Temettuat Defterlerinin Kapsam ve Önemi 12

1.3.3. Sosyal Tarih Kaynağı olarak Temettûat Defterleri 14

1.3.4. İktisadî Tarih Kaynağı Olarak Temettûat Defterleri 15

1.3.5. Temettûat Verilerinin Güvenirlik Meselesi 16

1.3.6. Kütahya Temettü'ât Defterlerinin Özellikleri 18

İKİNCİ BÖLÜM

KÜTAHYA ETRAFŞEHİR KÖYLERİ TARİHİ GELİŞİMİ

2.1. KÜTAHYA ŞEHRİ 26
2.1.1. Kütahya'nın Tarihi 26
2.1.1.1. İlk Çağlarda Kütahya 26
2.1.1.2. Kütahya'nın Türk Hâkimiyetine Girişi 27
2.1.1.3. Anadolu Selçuklu Döneminde Kütahya 28
2.1.1.4. Germiyanoğulları Döneminde Kütahya 28
2.1.1.5. Osmanlı Hâkimiyetinde Kütahya 29
2.1.1.6. Milli Mücadele Döneminde Kütahya 30
2.1.2. Kütahya'nın Coğrafî Yapısı 30
2.1.3. Kütahya Şehri ve Etrafşehir Nahiyeleri 31
2.1.4. Kütahya Köyleri 31
2.1.4.1. Kızılcaviran Karyesi (Kızılcaören Kasabası) 31
2.1.4.2. Çiftlik-i Candaraş Karyesi (Candaraş Çiftlik Köyü=Çiftlikköy) 32
2.1.4.3. Geriz Karyesi (Geriz Köyü= Tepeköy) 32
2.1.4.4. Sofumaviranhisar Karyesi (Sofu Köy= Sofu Mahallesi) 33
2.1.4.5. Demirciviran Karyesi (Demirciören Köyü) 33
2.1.4.6. Zığra Karyesi (Zığra Köyü) 34

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

1845 (H.1261) TARİHLİ TEMETTÜ'ÂT DEFTERLERİNE GÖRE KÜTAHYA'NIN ETRAFŞEHİR NAHİYELERİ (KIZILCAVİRAN, ÇİFTLİK-İ CANDARAŞ, GERİZ, SOFUMÂVİRANHİSAR, DEMİRCİVİRAN ve ZIĞRA KARYELERİ)'NİN SOSYO-EKONOMİK YAPISI

3.1. DEMOGRAFİK VE SOSYAL YAPISI 36

3.1.1. Demografik Yapı 36

3.1.2. Nüfus Yapısı ve Toplam Nüfus 36

3.1.3. Aile veya Sülale İsimleri 38

3.1.4. Hane Reislerinin İsimleri 45

3.1.5. Lakap ve Unvanlar 54

3.1.6. Mesleki Nüfus Dağılımı 56

3.2. SOSYAL YAPI 62

3.3. EKONOMİK YAPI 65

3.3.1. Gelir Dağılımı 65

3.3.2. Gelir Kaynakları 70

3.3.2.1. Tarım Gelirleri 71

3.3.2.1.1. Hınta (Buğday) Üretimi ve Geliri 71

3.3.2.1.2. Arpa (Şa'ir) Üretimi ve Geliri 72

3.3.2.1.3. Fasulye, Nohut, Mercimek Üretimi ve Geliri 73

3.3.2.1.4. Burçak Üretimi ve Geliri 74

3.3.2.1.5. Afyon (Haşhaş) Üretimi ve Geliri 75

3.3.2.2. Dikili Tarım Alanları ve Gelirleri 75

3.3.2.2.1. Meyve Bahçesi /Bahçe Tarımı ve Geliri 75

3.3.2.2.2. Bostan Tarımı ve Geliri 77

3.3.2.3. Beslenen Hayvan Çeşitleri ve Hayvancılık Gelirleri 77

3.3.2.3.1. Hayvancılık Gelirleri 78

3.3.2.3.1.1. Büyükbaş ve Küçükbaş Hayvancılık ve Geliri 78

3.3.2.3.2. Kira Gelirleri 86

3.4. TARIMSAL YAPI 87

3.4.1. Toprak Miktarı ve Köylere Göre Dağılımı 87

3.4.2. Toprağın Kullanım Alanlarına Göre Dağılımı 88

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

1261(1845) TARİHLİ KÜTAHYA SANCAĞI ETRAFŞEHİR NAHİYELERİ (KIZILVAVİRAN, ÇİFTLİK- CANDARAŞ, GERİZ, SOFUMAVİRANHİSAR, DEMİRCİVİRAN VE ZİĞRA) KÖYLERİ)'NİN TRANKRİPSİYONU

4.1. KIZILCAVİRAN (KIZILCAÖREN) KÖYÜ (ML. VRD. TMT. Nr. 8610) TRANSKRİPSİYONU 91

4.2. CANDARAŞ ÇİFTLİK KÖYÜ (ÇİFTLİK KÖY) (ML. VRD. TMT. Nr. 8611)TRANSKRİPSİYONU 123

4.3. GERİZ KÖYÜ (TEPEKÖY) (ML. VRD. TMT. Nr. 8612) TRANSKRİPSİYONU 126

4.4. SOFUMEAVİRANHİSAR (SOFUKÖY-SOFU MAHALLESİ) KÖYÜ (ML. VRD. TMT. Nr. 8613) TRANSKRİPSİYONU 142

4.5. DEMİRCİVİRAN (DEMİRCİÖREN) KÖYÜ (ML. VRD. TMT. Nr. 8614) TRANSKRİPSİYONU 160

4.6. ZIĞRA KÖYÜ (ML. VRD. TMT. Nr. 8615) TRANSKRİPSİYONU 191

SONUÇ 202

EKLER 203

KAYNAKÇA 217

SÖZLÜK 220

DİZİN 225

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo **Sayfa**

Tablo 3.1 1845-46 (1260- 1) Tarihinde Kütahya Etrafındaki Köylerin Vergi Hanesi ve Toplam Tahmini Nüfusu. 37

Tablo 3.2 Kızılcaviran Köyü Aile İsimleri. 41

Tablo 3.3 Çiftlik-i Candıraş Köyü Aile ve Sülale İsimleri. 42

Tablo 3.4 Geriz Köyü Aile ve Sülale İsimleri. 43

Tablo 3.5 Sofumaviranhisar Köyü Aile ve Sülale İsimleri. 43

Tablo 3.6 Demirciviran Köyü Aile ve Sülale İsimleri. 44

Tablo 3.7 Zığra Köyü Aile ve Sülale İsimleri. 45

Tablo 3.8 Kızılcaviran Köyü Hane Reislerinin Adları. 46

Tablo 3.9 Çiftlik-i Çandaraş Köyü Hane Reislerinin Adları. 47

Tablo 3.10 Geriz Köyü Hane Reislerinin Adları. 48

Tablo 3.11 Sofumaviranhisar Köyü Hane Reislerinin Adları. 49

Tablo 3.12 Demirciviran Köyü Hane Reislerinin Adları. 50

Tablo 3.13 Zığra Köyü Hane Reislerinin Adları 52

Tablo 3.14 En Çok Kullanılan İsimler. 53

Tablo 3.15 Yaygın Olarak Kullanılan Unvan ve Lakaplar İle Sayıları. 55

Tablo 3.16 Temettuat Sayımlarına Göre Etrafşehir Nahiyelerinin Meslek Grupları ve Toplam Hanedeki Payı. 59

Tablo 3.17 Vergiden Muaf Hane (Sosyal Yapı) 63

Tablo 3.18 Köy Başına Gelir Dağılımı. 65

Tablo 3.19 Kütahya Merkeze Ait En Eüyük 5 Mahallenin Hane Başına Düşen Gelir Dağılımı. 66

Tablo 3.20 Kütahya Etrafşehir KöylerindeHane Başına Düşen Gelir Dağılımı. 67

Tablo 3.21 Gelir Seviyesi Yüksek Hane Reisleri. 69

Tablo 3.22 Tarım Ürünlerinin Sayımlarda Yazılan Fiyatları. 71

Tablo 3.23 Köylere Göre Hınta (Buğday) Üretimi(Vakfi ve Mirî) 72

Tablo 3.24 Etrafşehir Nahiyelerinin Köylere Göre Şa'r (Arpa) Üretiminden Alınan Öşür Miktarı. 73

Tablo 3.25 Etrafşehir Nahiyelerinin Köylere Göre Nohut/Fasulye/Mercimek Üretiminden Alınan Öşür Miktarı. 74

Tablo 3.26 Etrafşehir Nahiyelerinin Köylere Göre Burçak Üretimnden Alınan Öşür Miktarı. 74

Tablo 3.27 Etrafşehir Nahiyelerinin Köylere Göre Dönüm Olarak Afyon Üretim Miktarı. 75

Tablo 3.28 Etrafşehir Nahiyelerinin Köylere Göre Dikili Tarım Alanları (Meyve Bahçeleri) Dönüm Olarak Miktarı. 76

Tablo 3.29 Etrafşehir Nahiyelerinin Köylere Göre Dönüm Olarak Bostan Üretiminden Alınan Öşür Miktarı (l845). 77

Tablo 3.30 Hayvanların Gelir Tarifesi (Gurus/re's) 78

Tablo 3.31 Etrafşehir Nahiyelerinin Köylere Göre Sağman inek Sayısı ve Kayıt Edilen Vergi Mlktarı(1845) 79

Tablo 3.32 Etrafşehir Nahiyelerinin Köylere Göre Yoz inek ve Kısır İnek Sayısı (l845) 80

Tablo 3.33 Etrafşehir Nahiyelerinin Köylere Göre Düğe/Tosun/Dana Sayısı (l845).80

Tablo 3.34 Etrafşehir Nahiyelerinin Köylere Göre Öküz/Koşum Manda/ Kısır Manda Sayısı (l845). 81

Tablo 3.35 Etrafşehir Nahiyelerinin Köylere Göre Sağman Manda/Yoz Manda Sayısı ve Kayıt Edilen Vergi Miktarı (l845) 82

Tablo 3.36 Etrafşehir Nahiyelerinin Köylere Göre Sağman Keçi Sayısı ve Kayıt Edilen Vergi Miktarı (l845). 82

Tablo 3.37 Etrafşehir Nahiyelerinin Köylere Göre Sağman Ağnam Sayısı ve Kayıt Edilen Vergi Miktarı (l845). 83

Tablo 3.38 Etrafşehir Nahiyelerinin Köylere Göre Kuzu ve Oğlak Sayısı (1845). . . .84

Tablo 3.39 Etrafşehir Nahiyelerinin Köylere Göre Yoz Ağman Sayısı ve Kayıt Edilen Vergi Miktarı (1845). 84

Tablo 3.40 Etrafşehir Nahiyelerinin Köylere Göre Yoz Keçi Sayısı ve Kayıt Edilen Vergi Miktarı (1845). 85

Tablo 3.41 Köylerde Beslenen Diğer Hayvan Sayıları ve Kayıt Edilen Vergi Miktarı (1845) 86

Tablo 3.42 Etrafşehir Nahiyelerinin Köyelere Göre Toprağın Dağılımı ve Toplam Toprak Miktarı. 87

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik **Sayfa**

Grafik 3.1 İlk Beş Sırada Yer Alan İsimler Ve Toplam Nüfusa Oranı. 54

Grafik 3.2 Gelir Kaynakları Dağılımı Ve Oranları. 58

Grafik 3.3 Etrafşehir Köylerinde Mesleklerin Dağılımı. 61

Grafik 3.4 Vergiden Muaf Olan Ailelerin Köylere Göre Dağılımı. 64

Grafik 3.5 Köylere Göre Hane Başına Düşen Gelir Ortalaması. 68

Grafik 3.6 Köylerde Gelir Seviyesi Yüksek Olan ilk Dört Ailenin Gelir Ortalaması. . . 70

Grafik:3.7 Ekili ve Dikili Tarım Arazilerinin Kullanım Alanları. 88

KISALTMALAR

a.g.e.	-adı geçen eser
a.g.m.	-adı geçen makale
a.g.t.	-adı geçen tez
Bkz.	-bakınız
BOA	-Başbakanlık Osmanlı Arşivi
C.	-cilt
DİE	-Devlet İstatistik Enstitüsü
DPÜ	-Dumlupınar Üniversitesi
H	-hicri
DİY.ÎA	-Diyanet'in İslam Ansiklopedisi
İ.İ.T.İ.A	- İstanbul İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi
ML.	-Maliye
M.Ö.	-Milattan Önce
M.S.	-Milattan Sonra
nr.	numara
S	-sayı
s	-sayfa
SBE	-Sosyal Bilimler Enstitüsü
T.C.	-Türkiye Cumhuriyeti
TD	-Tapu Tahrir Defteri
TMT.	-Temettuat
T.T.K.	-Türk Tarih Kurumu
OTAM	-Osmanlı Tarih Araştırmaları Merkezi

vb.	-ve benzeri
vd.	-ve devamı
VRD.	-Varidat
y.y	- yüzyıl
g.	guruş

TEZ HAKKINDA

Araştırmanın Problemi

Kütahya sancağına bağlı Etrafşehir nahiyelerinden Kızılcaviran, Çiftlik-i Candıraş, Geriz, Sofumâviranhisar, Demircivîran, Zağra Köylerinin XIX. y.y. ortalarında sosyal ve iktisadi durumu nedir? Osmanlı Devleti ekonomisine yetiştirilen ürünler, arazi, hayvancılık gibi ekonomik anlamda söz konusu köylerin katkıları ne şekilde olmuştur? XIX. y.y. ortalarında Kütahya etrafındaki köylerde yaşayan halkın gelir durumları ve geçim kaynakları nelerdir? Mikro anlamda elde edeceğimiz bilgilerden hareketle bölge ve genel anlamda Osmanlı sosyo-iktisadi hayatına belgeler ışığında nasıl katkıda bulunabiliriz?

Araştırmanın Amacı

Osmanlı Devleti dönemini konu alan ve günümüze kadar yapılan iktisat tarihi araştırmaları içinde ekonomik açıdan hareketli, ticaret şehirlerine önem verildiği görülür. İmparatorluk topraklan içinde sayılan oldukça fazla olan ve devletin idari olduğu kadar ekonomik yapısını da önemli ölçüde etkileyen köyler hakkında ise fazlaca araştırma yapılmamıştır. Bu araştırmaların çoğalması, Osmanlı Devleti'nin genel iktisadi yapısı hakkındaki bilgilerimizi artıracaktır. Bu çalışmada, köylerin seçilmesinin asıl amacı da budur. Bunda yöre hakkında ayrıntılı ve yeterli araştırmalar yapılmamış olmasının da etkisi vardır. Çalışmanın amacı; XIX. y.y. ortalarında Kütahya etrafındaki köylerin idari, iktisadi ve sosyal yapı özellikleri hakkında sayısal veriler ortaya koymak ve bu verilerden faydalanarak bazı değerlendirmeler yapmaktır.

Araştırmanın Önemi

Osmanlı Devleti'nin bıraktığı miras her zaman olduğu gibi günümüzde de büyük ilgi uyandırmaktadır. Bu sebeple Osmanlı araştırmaları gerek ülkemizde gerekse dış dünyada her gün gelişerek büyümektedir. Osmanlı araştırmalarına kaynaklık eden en büyük memba şüphesiz Osmanlı Arşividir. Milyonlarla ifade edilen belgeler okuyucu önüne geldikçe Osmanlı araştırmaları yeni ufuklara doğru yol almaya devam etmektedir. Bu nedenle araştırmamızın konusunu teşkil eden Kütahya sancağına bağlı Etrafşehir nahiyelerinden Kızılcaviran, Çiftlik-i Candıraş, Geriz, Sofumâviranhisar Köyü, Demircivîran, Zağra Köylerine ait Temettu'at Defterleri de tarihimiz açısından önemlidir.

Araştırmada Hipotez

19. yüzyıl ortalarında Kütahya Merkez Sancağına bağlı köylerinin sosyo-ekonomik yapılanmasında, bölge coğrafyası ile tabiî yapısının, tarım ve hayvan üretiminin, iş gücü ve gelir dağılımının etkisi büyüktür. Temettü‘ kayıtları, sosyo-ekonomik alandaki çalışmalarda en önemli kaynaklardan birisidir. Bu deflerler görülmeden bu alanda yapılacak çalışmalar yetersiz kalacaktır.

Araştırmada Varsayım

Temettü‘ât Defterleri, 19. yüzyıl, sosyo-ekonomik araştırmalarında, pek çok konuda yeterli olup, birinci elden kaynak hükmündedir. Bu kaynaklar, iyi tahlil edildiğinde, dönemin sosyal ve ekonomik yapısı hakkında, doyurucu bilgiler ortaya çıkmaktadır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Çalışmamızın ana kaynağını Başbakanlık Osmanlı Arşivi kaynaklarından edindiğimiz 1261 (1845) tarih ve 8610,8611,8612,8613,8614 ve 8615 numaralı Temettuat Defterleri oluşturmaktadır. Araştırmamıza konu olan kayıtlar 1261 (1845) yılına aittir. Yer olarak da Kütahya Etrafındaki köylerle sınrlıdır. Araştırmamız kapsamı bu kaynak içersindeki defterlerde yer alan köylerin arazi, emlak ve temettu’at kayıtlarının taranskripsiyonu ve değerlendirmesidir.

Araştırmanın Yöntemi

Araştırmaya başlanılmadan evvel Başbakanlık Osmanlı Arşivlerine gidilerek Hüdavendigar Eyaleti’ne bağlı Kütahya Sancağı Etrafşehir Nahiyelerine ait olan Kızılcaviran, Çiftlik-i Candaraş, Geriz, Sofumaviranhisar, Demirciviran, Zığra Köylerinin Temettü‘ât Defteri’nin fotokopisi alındı. Özenle transkripsiyonu yapılıp, okunamayan kelimeler için, sözlük çalışması yanında, uzmanlardan görüş alındı. Buna rağmen, okunamayan ve okunmuş olmakla birlikte şüpheye düştüğümüz kelimenin yanına (?) işareti konuldu. Normal metinde yer alması gerekirken, mesela tarlanın dönümü gibi, yazılmayan değerler … şeklinde gösterildi. Defterlerden elde edilen bilgiler ayrı başlıklar halinde tablo ve grafiklerle değerlendirildi.

Temettü‘âtlar her şeyden önce vergi kaydı olduğu için, girişte öncelikte Osmanlı vergi sistemine kısaca değinilip, temettü‘ât defterleri ve temettü‘ vergisi ele alındı.

Kütahya'ya yönelik olarak da, Kütahya'nın tarihi ve coğrafi yönü, ayrıntıya kaçmadan değerlendirildi. Tez sonuna orijinal nüshalardan alınan bazı eklerle birlikte araştırmacılara yol gösterecek dizin ve sözlük eklendi.

Hüdavendigâr Eyaleti'ne bağlı Kütahya Sancağı'na ait tüm Temettü'ât Defterleri'nin bu şekilde incelenmesiyle birlikte, 19. yüzyıl Kütahya'nın sosyo-ekonomik yapısını tam olarak ortaya koymak ve güzel bir eser çıkarmak mümkündür.

TEZ METNİ

BİRİNCİ BÖLÜM

OSMANLI MALİYESİNDE DÜZENLEME TEMETTÛ VERGİSİ VE TEMETTUAT DEFTERLERİ

1.1. TEMETTUAT DEFTERLERİNİN HAZIRLANMASINDA TARİHİ ARKA PLAN

1.1.1. 16. Yüzyılda Ortaya Çıkan Gelişmeler ve Etkileri

Osmanlı Devleti'nin gelirlerini, iltizam usulü ile eyaletlerden gelen gelirler, cizye, hayvan vergisi ve savaş sırasında konulan vergiler ile ayrıca zanaatkârlar ve tüccarlarla ilgili düzenlemelerden oluşan pazar ve gümrük vergileri oluşturuyordu.[1] Klasik dönemde ekonominin temeli olan tarımsal teknolojide üretim bazında öküz ve karasaban, kara ulaşımında at, eşek gibi hayvanlar ve denizde de kadırga ve kalyonlar kullanılmaktadır. Giderek ileri seviyeye ulaşan ekonomiyi denetlemek ve sürekliliğini sağlamak için hâkimiyet altında olan toprakların denetimi ve toplumda huzurun sağlanması için sistemin kontrolünü daha zorunlu hala getiriyordu.[2] 16.yüzyılın sonlarına kadar kontrollü bir şekilde işleyeyen sistem yüzyılın ikinci yarısından sonra gerçekleşen dâhili ve harici faktörlerin de etkisiyle eskisi gibi temel fonksiyonlarını yerine getiremez olmuştur.[3] Bu anlamda Osmanlı Devleti'nde ortaya çıkan mali bunalımların başlangıcını 16. yüzyılın sonlarına kadar götürmek mümkündür.[4]

Devletin sınırları azami ölçüde büyümüş, savaşlar sonucunda elde edilen gelir azalmış, değişen teknoloji başta askeri alanda hissedilmiş ve ilk olarak askeri yenilgiler, beraberinde gelen toprak kayıpları, tımarlı askerlerin azalması yeniçerilerin sayısının artması, bu artışla maaş ödemeleri noktasında devleti mali sıkıntıya sokmuştur. Devlet maaşların ödenmesi için reayadan alınan vergileri arttırmış, ancak yine de yeterli olmamıştır. Reaya ödeme güçlüğü çekmiş ve giderek fakirleşmiş, toprağını terk etmeye başlamıştır. Böylece tımar sistemi çökmeye başlamıştır. Netice olarak çözülme kısır döngü haline gelerek adeta mali sorun-askeri sorun yumağına dönmüştür.[5] Osmanlı tımar düzeni devlet ile tüm ekonomik faaliyetleri bütünleştiren dikey bir örgütlenme biçimi[6] iken toprak zamanla özel mülkiyetin eline geçmeye başlaması ile Devletin giderek etkinliğini yitirmesi çöküşü hızlandırmıştır. Ayrıca, bir diğer önemli gelişme de 16. yüzyılın sonlarıyla 17.yüzyılın başlarında özellikle Anadoluyu etkileyen Celali

---

[1] Emine Kıray, **Osmanlıda Ekonomik Yapı Ve Dış Borçlar**, İstanbul 1993, s.90
[2] Kıray, **a.g.e.**, s.45
[3] Akgündüz-Öztürk, **Darende Temettuat Defteri**, İstanbul 2002, s.39
[4] Coşkun Çakır, **Tanzimat Dönemi Osmanlı Maliyesi**, İstanbul 2001, s.17
[5] Çakır, **a.g.e.**, s.17-18
[6] Yakup Kepenek, **Türkiye Ekonomisi**, Ankara 1990, s.13

İsyanları devletin kuruluşundan itibaren geliştirdiği tarihsel düzeni sarsacak düzeyde etki ve sonuçları ile ıslahat fikrinin ortaya çıkmasında önemli iç faktörler arasında zikredilebilir. [7] Zaten gelir kaynakları büyük ve geniş bir yelpazede tahrip olan devlet bir yandan şiddet tedbirleriyle isyanları bastırmaya bir yandan da adaletnameler çıkararak eski düzeni korumayı amaçlamıştır.[8]

Osmanlı maliyesini bunalıma iten diğer gelişmeler de 16. yüzyılda Avrupa'da ortaya çıkan "Fiyat Devrimi" olmuştur. Amerika ve Afrika'dan gelen değerli madenler Avrupa ekonomisinin canlanmasını sağlamış, dengelerin Osmanlı Devleti aleyhine dönmesine neden olmuştur. [9]

Netice itbarıyla, 16. yüzyılın son çeyreğinde, içerden nüfus artışının tetiklediği baskı, çeşitli iç isyanlar ve bürokratik yapıdaki değişim, dışarıdan da Amerikan gümüşünün yol açtığı fiyat artışı ve ateşli silahların yaygınlaşması vb. faktörler askeri ve mali sistemin değişmesine neden olmuş, geleneksel Osmanlı devlet ve toplum yapısını derinden etkilmiş "klasik" düzenin değişmesini kaçınılmaz hale getirmiştir.[10] 17. yüzyılda Osmanlı Devlet adamları ve bürokratları mali ve idari sorunları çözmekte zaman zaman başarılı olurlar ancak kaynakların sürekli daralması nedeniyle, çabuk sonuç verecek anında düşünülmüş yöntemlere başvurmak zorunda kalmışlardır. Bu dönemde tarımda Tımar Sistemi bırakılıp, genişleyen bir şekilde iltizama ve yaşam boyu toprak kiralamaya yönelinmiş, bu da sahiplik ve hak iddialarının bulanıklaşmasına ve merkezi hükümete karşı yükümlülüklerin giderek belirsizleşmesine neden olmuştur. Bozulan mali düzenle birlikte tefecilik yalnız köy hayatının değil şehir hayatının da önemli bir parçası haline dönüşmüştür. [11]

17.ve 18.yüzyılda ortaya çıkan iktisadi bunalım ile birlikte iki eğilim ortaya çıkmaktadır. Toprakta tımar sisteminin çözülmesi, vergi gelirleri toplamında iltizam usulünün gitgide daha çok kullanılması, varlıklı yerel ayanların türeyişi ile ekonomik fazlanın denetiminin adem-i merkeziyetleşmesi devletin iktisadi bunalımını başlatan unsurlardır. Bunların meydana gelmesinde bahsettiğimiz iç ve dış etmenler önemli olup,

---

[7] Mustafa Akdağ, **Celali İsyanları**, İstanbul 1995, s.14-16
[8] Mehmet Öz, **Osmanlı'da "Çözülme" ve Gelenekçi Yorumcuları**, İstanbul 1997, s.46
[9] Çakır, **a.g.e.**,s.18
[10] Mehmet Genç, **Osmanlı İmparatorluğunda Devlet ve Ekonomi**, İstanbul 2003, s.47
[11] Ersal Yavi, **Osmanlı'nın İflasından Günümüz Türkiyesine Kıssadan Hisseler**, İzmir 2001, s.87,88

ticaret yollarının değişmesi, vergiden alınan karların düşmesi başta gelmektedir.[12] Nüfus artışı ve Avrupa'nın askeri alanda elde ettiği gelişimin etkileri de tüm sistemi saran bu bunalımın şiddetlenmesine yol açtı.[13] Yukarıda bahsettiğimiz tüm gelişme ve değişmeler etkileri ve dinamikleri bakımından aynı derecede olmasa bile, devleti her bakımdan olduğu gibi mali açıdan da yıpratmaya devam etmiştir.

1.2.19.YÜZYIL MALİ ISLAHAT TEŞEBBÜSLERİ

1.2.1. Tanzimat Dönemi'ne Kadar Mali Islahat Teşebbüsleri

Bu dönemde mali buhranın aşılmasına yönelik; vergilerin arttırılması, vergi toplama usullerinin değiştirilmesi, iç hazineden merkez hazineye kaynak aktarılması, müsadere yapılması, tağşişe başvurulması (paranın değerinin düşürülmesi), esham (iç borçlanma) uygulaması, dış borçlanma[14] gibi sorunu çözmekten uzak geçici tedbirler sorunların daha büyümesine neden olmuştur. Bunlar arasında belki en dikkat çekici olan, terekeler üzerindeki devlet müdahalelerinde meydana gelen değişmedir. Yasal olarak devlet, askeri sınıf mensuplarının terekelerine el koyma hakkına önceden beri sahipti. Ancak, bu hak uygulamada her zaman kullanılmazken 1770'lerden itibaren devlet bu hakkı giderek artan bir yoğunlukta kullanmıştır.[15] Islahatın gereğine inanan Osmanlı devlet adamlarının bu ilk dönemde girişilen ıslahatlarda gözlerini artık yavaş yavaş (giderek uzak geçmişte kalan) ihtişamlı maziden, güçlü düşmanların örnekliğine çevirdikleri bir dönem olmuştur. Bu gelişme bir bakıma *kanun-ı kadim*'i ihya etmeyi amaçlayan gelenekçi ıslahat fikrinin iflası olmuştur.[16]

Osmanlı Devleti'nde III. Selim'in ıslahatları, ıslahatların askeri alan dışına yayılması bakımından II. Mahmud'a zemin hazırlamış ve bu bakımdan III. Selim'in iktidarı boyunca İrad-ı Cedid ve Zahir**e** Hazineleri uygulamalarının benzerini II. Mahmud döneminde de görmekteyiz. Bunların neler olduğuna gelince şöyledir ki II. Mahmud iki yeni kuruluş dışında Hazine-i Amire (Devlet Hazinesi), Tersane Hazinesi ve 1826'dan hemen sonra Asakir-i Mansure'nin giderlerini karşılşamak için kurulan "Mansure Hazinesi" ile "Mukatat Hazinesi" maliye alanında bir süre faaliyet

---

[12] Kıray, **a.g.e.**, s.53

[13] Kıray, **a.g.e.**, s.55; Osmanlı ekonomisinin sarsılma nedenleri üzerine Bkz., Niyazi Berkes, **100 Soruda Türkiye İktisat Tarihi** , C.I., İstanbul 1972, s.169-173.

[14] Çakır, **a.g.e.**, s.18-21; Musa Çadırcı, **Tanzimat Döneminde Anadolu Kentleri'nin Sosyo ve Ekonomik Yapısı**, Ankara 1997, s.333-337

[15] Genç, **a.g.e.**, s.220

[16] Öz, **a.g.e.**, s.94

göstermiştir. 1 Temmuz 1834'de "Asakir-i Mansure-i Muhammediye Defterdarlığı" kurulmuş ve son olarak bu uygulama yerini "Maliye Nezareti" uygulamasına bırakmıştır.[17] Böylece 19. yüzyıl, siyasi ve iktisadi alanda devletin çöküşüne çare arama yolları ve girişilen faaliyetler devlet adamlarının zihninde güçlü devletin ilk şartının sağlam bir ekonomi olduğu bilincinin yavaş yavaş oluşmaya başladığı dönem olmuştur.[18]

1.2.2 Tanzimat Dönemi Mali Islahat Teşebbüsleri

19.yüzyıl Osmanlı İmparatorluğu için her açıdan olduğu gibi yapılan köklü reformlarla mali alanda da birçok yeniliklerin olduğu dönemdir. Tanzimat Dönemi, geleneksel Osmanlı vergi sistemi ile batıdaki gelişmeler örnek alınmaya çalışılarak oluşturulan yeni vergilerin bir arada yaşandığı bir dönem olarak göze çarpmaktadır. [19]

19. yüzyıla kadar Osmanlı Devletinin vergilerden aldığı kaynaklar, harcamalarında sınırlı olması nedeniyle büyük mali sorunlar oluşturmuyordu. Vergi gelirleri ile harcamalarını karşılayabiliyordu. Ancak, 19. yüzyıla gelindiğinde Osmanlı Devleti başta askeri alanda artan harcamaları karşılamada zorlanmaya başladı. Bu dönemde eski kanunnameler uygulanmadığından vergi adaleti diye bir şey kalmamış, vergiler gereğince tahsil edilemediği gibi hiç vergi vermeyen kişilerin sayısı da artmıştır.[20] İşte böyle bir ortamda genel olarak devletin bütün kurumlarının ıslah edilmesi için hazırlanmış olan Gülhane Hattı'nda, özellikle mali ıslahat çerçevesinde şu üç husus yer almıştır: "Vergilerde adaletin sağlanması, iltizam usulünün lağvedilmesi ve bir gider bütçesinin hazırlanması."[21]

Vergi adaletinin oluşturulması için devlet bu konudaki zihniyet değişimine ortam hazırlamayı ve daha modern usullere kavuşturulmuş bir vergilendirme yöntemine geçmeyi amaçlıyordu.[22] Bu amaçla, vergi hukuku ve bütçe anlayışında gelişmeler, aynî yükümlülüklerde ve vergi muafiyetlerinde gözlenen değişmeler, yeni vergi konuları ve tahsil biçimleri oluşturma çabaları ve özellikle iltizam usulüne son verme girişimleri, Tanzimat Dönemi mali reformlarının hedefi haline gelmiştir. Tanzimat'la devlet

---

[17] Çadırcı, **a.g.e.**, s.104,105
[18] Rıfat Önsay, **Tanzimat Dönemi Osmanlı Sanayi ve Sanayileşme Politikası**, Ankara 1988, s.38
[19] Abdüllatif Şener, **Tanzimat Dönemi Osmanlı Vergi Sistemi**, İstanbul 1990, s.190
[20] Nihat S. Sayar, **Türkiye İmparatorluk Dönemi Siyasi, Askeri, İdari ve Mali Olayları**, İstanbul 1978, s.174
[21] Çakır, **a.g.e.**, s.22
[22] Abdullah Saydam**,** "Tanzimat Devri Reformları", **Genel Türk Tarihi**, C.7, Ankara 2002, s.276

öncelikle, can ve mal emniyetinden, ırz ve namusun muhafazasından kendini sorumlu tutmakta sonra maliyenin ıslahını gerekli görmektedir. Bu dönemde malî alanda yapılan önemli yenilik ve düzenlemeler ile Tanzimat, Osmanlı maliyesinde yeni bir dönemin başlangıcı olmuştur. Bu görüntüsüyle Tanzimat, gerçekten geleneksel Osmanlı vergi sisteminin değişime uğradığı önemli bir aşama olarak değerlendirilebilir.[23]

Vergi sisteminin büyük ölçüde değişikliğe uğradığı bu dönemde ilk olarak eskiden beri varlığını devam ettiren örfî vergiler, 1840 yılında kaldırılarak yerine "Ancemaatin vergi" adıyla vergi getirildi. "Ancemaatin vergi", her bir kazanın çeşitli isimler altında bir senede vermekte olduğu vergi tutarının tespit edilmesi ve bu tutardan bazı indirimler yapıldıktan sonra ilgili kazalardan tahsil edilmesi şeklinde uygulamaya konulmuştur. Vergi karşılığı olan angarya gibi uygulamalar kaldırılmış, böylece ödeme gücü aranmaksızın erkek nüfustan alınan pek çok vergiden, herkesin gelir düzeyi dikkate alınarak oluşturulan oldukça genel bir vergiye geçilmiş olur. Buna göre köy ve kasabaya toplanacak olan verginin toplam miktarı bildirilir, halk kendi arasında vergiyi paylaşırdı. Fakat vergi tevziinden sonra köyden ayrılan olursa ayrılan kişinin de vergisini diğerlerinin ödemesi gibi olumsuz yönleri de mevcuttur.[24] An cemaatin vergi usulü başlangıçta *rûz-ı hızır* ve *rûz-ı kasım* şeklinde iki taksitte alınması kararlaştırılmışken sonra mükellefin mali gücünün elverdiği zamanlarda ve nihayet on taksitte ödenmesi prensibi getirilmiştir.[25] Bütün bu olumlu ve olumsuz yönleriyle beraber getirilen vergi usulü Tanzimat'ın vaadi olan eşitlikçi yönünü işaret etmeyi amaç edinmiştir.

Getirilen vergi usulü ile beraber verginin tarh ve tahsilinde de değişiklikler yapılmış mültezimler bu işe karıştırılmamış, bunun için muhassıllar görevlendirilmiştir.[26] Tahrir çalışmalarının başlatılması için Muhasılların görev ve sorumluluklarına ilişkin Meclis-i Vala tarafından 25 Ocak 1840 tarihinde *Talimat-ı Seniyye* düzenlenmiştir.[27] Bu Tâlimatta yer alan bilgilere göre muhassıllar, görevlerini yerine getirirken kendilerine yardımcı olacak biri mal diğeri nüfus ve emlâk kâtibi

---

[23] Şener, **a.g.e.**, s.21-22
[24] Saydam, **a.g.e.**, s.277
[25] Mübahat S. Kütükoğlu, "Osmanlı İktisadi Yapısı", **Osmanlı Devleti Tarihi,** C.2, İstanbul 1999, s.542
[26] Şener, **a.g.e.,** s.97; Çakır, **a.g.e.**, s. 49
[27] Talimat-ı Seniyye'nin tahrire ait kısmı "*Bitevfıkıhı Te'alâ Te'sis ve icrası derdest olan Tanzimat-ı Hayriye'den tahrir-i emlak ve Nüfus ile ta'yin-i vergü maddesi ve memleket umurı rü'yet ve hüsn-i idaresi zımnında iktiza eden mahallere me'mur buyurılacak Muhassıl-ı Emvâl yedlerine verilecek ta'limat-ı seniyyedir"* Akgündüz-Öztürk, **a.g.e.**, s.50-53

olmak üzere iki görevli ile görev yerlerine dağılmışlar ve gittikleri yerlerde ilk olarak, verginin belirlenip dağıtım ve diğer işlerin görüşülüp karalaştırılması için Talimatnameye konulan ikinci maddeye göre halktan temsilcilerin de bulunduğu Muhassıllık Meclislerini oluşturmuşlardır.[28] Meclis-i Muhassılîn, verginin tayini için gerekli sayımların yapılması ile diğer idarî ve malî işlerin görüşülüp karara bağlanması vazifelerini yürütmüştür.[29] Böylece muhassıllar, tayin oldukları eyalet veya livanın bütün "umûr-ı maliyesi"nden sorumlu idiler.[30]

Devlet memuru statüsünde olan muhassılların en önemli görevi, gittikleri bölgelerde halkın nüfus ve malî gücüne uygun bir vergi tayin edebilmek için emlâk ve nüfus tahriri çalışmalarını yürütmektir. Muhassılların görevleri sadece bununla sınırlı değil, aynı zamanda Tanzimat reformlarının halka anlatılması ile görevlendirilmişlerdir.[31] Bu görevlerinde görev yaptıkları bölgenin mülkî amirlerine karşı değil direk padişaha karşı sorumlu olan muhassılların [32] bu imtiyazlı konumları aslında daha önce iltizam usülünde görülen mültezimlerin insiyatiflerinin önüne geçilmek ve devletin birinci elden etkisinin arttırılması amaç edinildiğinin göstergesidir. Böylece Tanzimat'ın ilk yıllarında ilk önemli görev muhassıllara verilmiştir. Tanzimat'ı mali açıdan taşrada uygulayacak olan muhassıllar görev ve yetkileri bakımından oldukça geniş sorumluluklar ile donatılmış olması, merkeze bağlı ve imtiyazlı bir konuma sahip olmaları da vergi tahrir ve tanziminin merkezi otoritenin eline geçişinin işareti olmuştur.[33] Ayrıca, Tanzimat dönemindeki gelişmelerden biri olan "Umur-ı Maliye Nezaret"inin kurulması da mali bürokrasinin merkezileşmesi açısından çok önemli bir gelişme olmuştur.[34]

Temettuat tahririnin usulüne uygun yapılabilmesi amacıyla Eyaletlere konuyla ilgili talimatlar gönderilmiş ve halkın mali durumuna uygun vergi tayin edilmesi için yönelik yapılan tahrir çalışmalarının ilki 1256 (1840) yılında muhassılların denetiminde yapılmıştır. Ancak muhassıllara çalışma usulleri ile gerekli açıklamaları içeren talimatlar verilmiş olmasına rağmen Tanzimat reformunun gerçekleşmesi için

---

[28] Şener, **a.g.e.**, s.40; Çadırcı, **a.g.e.**, s.212-213; Akgündüz-Öztürk, **a.g.e**., s.50
[29] Akgündüz-Öztürk, **a.g.e.**, s.50-51
[30] Akgündüz-Öztürk, **a.g.e.**, s.50
[31] Tevfik Güran,"19. Yüzyıl Temettüat Tahrirleri", **Osmanlı Devleti'nde Bilgi ve İstatistik**, Ankara 2000, s.76
[32] Çakır, **a.g.e.,** s. 42
[33] Akgündüz-Öztürk, **a.g.e.**, s.49
[34] Tevfik Güran, **Tanzimat Döneminde Osmanlı Maliyesi**, Ankara 1989, s.7

kendilerine büyük ümitler bağlanan muhassıllar tebliğ edilen emir ve talimatnameleri yeterince anlayamamış olduklarından görevlerini tam manasıyla yerine getirememişlerdir. Tahrirde görevli muhassıllardan yetersiz görülenlerin yerleri değiştirilmiş veya görevden alınmış, başarılı olanlar ise ödüllendirilmiştir. Muhassılların başarısız olmasının birinci nedeni, yeni reformlardan memnun olmayan bir kitlenin, yani sarraflar, mültezimler ve geçimleri onlara bağlı olanların direnmeleri ve uygulamada yetersizlikler gelmektedir. Bu nedenledir ki denetim gereği duyularak muhassılları teftiş heyetleri oluşturulmuştur.[35] 1840 yılında tesis edilen muhassıllıklar istenilen netice elde edilemediğinden 1842 yılında kaldırılmış ve onların görevleri de o yerin mülkü idare amirlerine devredilmiştir. Kaldırılan Muhassıllık teşkilatından geriye sadece meclisler kalmıştır. Ancak geçen zaman içerisinde yeniden iltizam usulüne dönülerek ve yeniden ilga teşebbüsleri olmuştur. Bunlardan birisi de Islahat Fermanı'dır. İltizam usulü farklı şekil ve yöntemlerle varlığını devam ettirmiştir.[36]

Verginin öngörüldüğü gibi ekonomik güce göre dağılımının sağlanması için 1844 yılında Devletin büyük bir bölümünde "Temettuat tahrirleri" yapılmıştır. Gerçektende bu tahrirler verginin gerek bölgeler, gerekse kişiler arası dağılımının son derece adaletsiz olduğunu ortaya çıkarmıştır. Fakat bölgeler arasında geniş çaplı bir ayarlama yapmanın yaratacağı problemlerden kaçınılarak bu durumun devamına göz yumulmuştur.[37] Ancak başarısızlıkla sonuçlanan sayımların ardından yeni çözüm yolları da aranmıştır. 1845 yılına kadar geçen zamanda, istenilen sonuçları elde edilememiş olduğundan, bulundukları eyaletin sorunları ve bu sorunların giderilmesi için İstanbul'a biri Müslüman diğeri Hıristiyan her ilden ikişer temsilci çağrılarak, kendilerinden bilgi alınmıştır. Halktan gelen temsilciler ile devlet görevlileri arasında yapılan görüşmeler sonunda vergilerin ağırlığı ve dağılımın adaletsizliği konusu en önemli şikayet konusu olarak belirlenmiş ve Tanzimat yönetimi de bu problem doğrultusunda 1845'te (H. 1261) özellikle verginin ıslahı için emlak ve nüfus tahririnin doğru bir şekilde tekrar yapılması ve ülke genelinde denetimi sağlayacak olan imar meclislerinin kurulmasına karar verilmiştir.[38] 1840 yılında yapılan sayımlar muhassıllar tarafından yapılmış; daha sonra 1845 yılında yapılan sayımlar için ise merkezden görevli gönderilmemiş ve bu

[35] Çakır, **a.g.e.,** s.102
[36] Şener, **a.g.e.,** s.39-41; Çakır, **a.g.e.,** s.47
[37] Tevfik Güran, **a.g.e.**, s.13
[38] Güran, "19. Yüzyıl Temettüat …" s.76; Said Öztürk, "Türkiye'de Temettuat Çalışmaları" **Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi, Türk İktisat Tarihi**, C.I., S.1, 2003, s.555-556

sayımların ilgili mahalle veya köydeki imam ve muhtarlar tarafından, ziraat müdür vekilleri nearetinde yapılması kararlaştırılmıştır. Gayr-i Müslimlerin bulunduğu mahallerde ise papaz ve kocabaşıları görevlendirilmiştir. Tahrir bittiğinde defterlerin sonu ilgili kişiler tarafından mühürlenmiştir.[39] Mühürlendikten sonra kaza müdürlerine teslim edilerek, kaza meclisince kontrol edildikten sonra vali ve defterdarlara gönderilmiş. Defterler buralarda temize çekilmeden ait oldukların kazaların torbalarına konularak Maliye hazinesine gönderilmiştir.[40] Hüdavendigar Eyaleti Kütahya Sancağına tabi Etrafşehir nahiyelerine ait Temettuat Defterleri'nde kayıtlarının sonunda *Karye İmamının, Muhtarı Evvel ve Muhtar-ı Saninin ve Ziraat Müdürü Vekilinin* mühürleri bulunmaktadır.[41]

Şüpheli görülen defterlerin yeniden incelenmesi esnasında esnaf, tüccar ve zanaat erbabının defterlerinde yolsuzluk sezildiğinde bizzat defterdar veya kaymakamlar giderek inceleyecekler ve defterler tashih edilerek gönderilecek ve suçlu görülenler hapse atılacaktı.[42] Böylece sayımlarda suistimale ve haksızlığa meydan verilmemesi, kazançların eksik gösterilmemesi ve suistimalde bulunanlara gerekli cezaların verilmesi amaçlanmıştır.[43] Çünkü Tanzimat'ın ısrarla üzerinde durduğu*"i'mâr-ı mülk ve teb'a"*nın gerçekleşmesi, Temettuat tahriri defterlerinin sağlıklı tutulmasına bağlanacak kadar önem verilmiştir.[44] Öyle ki 1261(1845-46) sayımı esnasında halk ile tahrir memurları arasında ortaya çıkan anlaşmazlıkların giderilmesi için, Kütahya sancağı kaymakamı Mehmed Paşa'nın o zamana kadar halk tarafından sorulan sorular ve buna verilen cevapları ile Meclis-i Muhasebe'den bazı problemler ve bunların cevapları bir araya getirilerek birer örneğinin ilgili memurlara gönderilmesi karalaştırılmıştır. Burada belirtilen çözümlere aykırı uygulamaya gidilmiş ise, bu yanlışlık ilgili kişiler tarafından düzeltilmesi yoluna gidilecektir. Aynı şekilde Rumeli'de cereyan etmiş olan problemlerin çözümü içi merkezin bilgisine müracaat edilmiş, Rumeli mutasarrıfı tahrire ilişkin bazı sorularını merkeze iletmiş, kendisine

---

[39] Mübahat S. Kütükoğlu, "Osmanlı Sosyal ve İktisâdî Tarihi Kaynaklarından Temettü Defterleri", **Belleten,** LIX/225 (1995), s.397-398
[40] Öztürk**, a.g.m.,** s.556-557
[41] **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr.8610, s.16
[42] Akgündüz-Öztürk, **a.g.e.**, s.66
[43] Ahmet Tabakoğlu, "Osmanlı İktisat Sistemi", **Osmanlı**, C.5, s.133
[44] Akgündüz-Öztürk, **a.g.e.**, s.66

diğer bölgelere gönderilen layiha ve numune gönderilerek, bu layiha ve numuneye göre tahririn yapılması istenmiştir.[45]

Bu arada Tanzimat öncesindeki bazı vergi ve resimlerin kaldırılmasıyla doğan hazine açığının kapatılması için önce 1845-46'da yeni kurulan *karantina* teşkilatının masraflarını karşılamak için *an cemaatin* vergide ilave yapılmıştır. Daha sonra yine 1848-49'da kaldırılan *ispenç* vergisinin açığını kapatmak, 1861 Kanlıca Ticaret Muahedesi şartlarının gümrüklerde meydana getirdiği gelir kaybını gidermek üzere *an cemaatin* vergi miktarına ilaveler yapılmıştır. 1856 Islahat Fermanı'ndan sonra gerçekleştirilen bir dizi reformlarla beraber vergilerin de yeni bir düzenlemeye ihtiyaç görüldüğünden 1858-59'a kadar *an cemaatin* vergi kaldırılıp emlak, arazi ve temettû vergilerinin ayrı ayrı alınması kararlaştırıldı.[46] Anadolu'da Bursa, Rumeli'de Yanya Pilot bölgelerinde tatbikine geçildi. Diğer bölgeler için de yeni sayımlara başlandı. Gelir getiren binalardan ‰ 8, getirmeyenlerden ‰ 4 olmak üzere bütün binalar için vergi ödemek mecburiyeti getirildiği gibi araziden ‰4, esnaf ve tüccarın yıllık geliri üzerinden %3 oranında bir temettü vergisi alınmağa başlandı ziraatla uğraşanlar ise eskiden olduğu gibi öşür ve ağnam resimlerini vermekte devam ettiler. 1297 (1880) *Emlak ve Ağnam ve Aşar Kararnamesi*'yle bu vergilerde bazı değişiklikler yapıldı. Ezcümle öşür veren arsa ve arazilerle arsaların kıymetinden ‰4, öşür vermeyen arazilerden ‰8; kıymeti 20.000 kuruşun altında olup sahibinin ikamet ettiği binalardan ‰4; 20.000 kuruşun üstündeki, içinde ticaret ve san'at icra edilen binalardan ‰8 vergi alınmağa başlandı. Sonraki yıllarda bütçe açıklarını kapatılması için oranlar yükseltildiği gibi yeni bazı düzenlemeler de getirildi. Başlangıçta şehirlilerin ödedikleri verilerden eskiden olduğu gibi muaf tutulan İstanbul halkı da, II. Abdülhamid'in saltanatında vergi ödemeye başladılar.[47] İlk bağımsız "*temettü vergisi nizamnamesi"* 1907 tarihinde çıkarılmış ve 1907'ye kadar geçen dönemde, temettü vergisinin ayrı bir kanun ve nizamnamesi olmamış; vergi, tahrir sonuçlarına göre bir komisyon kararıyla tahsil edilmiştir.[48]

---

[45] Akgündüz-Öztürk, **a.g.e**., s.67; Temettuat tahriri esnasında ortaya çıkan bazı meselelere verilen cevaplar için Bkz. BA, ADVN, nr.13/14. Nuri Adıyeke, "Temettuat Sayımları ve Bu Sayımları Düzenleyen Nizamname Örnekleri", **OTAM** S:11, Ankara 2000, s.797 vd.
[46] Kütükoğlu, "Osmanlı İktisadi…, s.542
[47] Kütükoğlu, **a.g.m.**, s.542-543
[48] Vedat Elden, **Harp ve Mütareke Yıllarında Osmanlı İmparatorluğu'nun Ekonomisi,** Ankara 1994, s.86-88

1914 yılında Fransız *Patente* sisteminden etkilenerek yeni bir temettü‘ vergisi uygulamaya konulmuş ve 1926’ya kadar devam etmiştir. Temettü‘ vergisi, Cumhuriyet döneminde 1926 yılında kaldırılarak yerine *Kazanç Vergisi* konulmuştur.[49]

1.3. TEMETTÜ VERGİSİ VE TEMETTÜ‘ÂT DEFTERLERİ

1.3.1. Temettü Vergisi

Osmanlı taşrasının sosyal ve iktisadi açıdan tanınmasına yönelik çalışmalara kaynak teşkil edecek iki defter vardır. Bunlardan birisi klasik dönemde ve özellikle 16. yy’ da bütün imparatorlluk genelinde yapılan tahrir çalışmaları sonucu oluşan defterler, diğeri ise düzenleniş tarzı ve içeriğindeki bazı değişik öğelerle klasik dönem tahriri kayıtlarından farklı olan ve fertlerin iktisadi imkanlarını belirlemek suretiyle, kişinin ekonomik gücüne göre tespit edilecek verginin düzenlenmesine yönelik, 19. yy’ da ve imparatorluğun önemli bir kesiminde *Emlak ve Arazi ve Hayvanat ve Temettuat* sayımlar sonucu oluşan ve kısaca adına *Temettuat Defterleri* adı verilen defter serileridir.[50]

Bu Defterler, Tanzimat reformlarının temelini oluşturan mali düzenlemelerin yapılabilmesi için ekonomik kaynakların tespit edilmesi gereğinden hareket edilerek düzenlenmiştir. Devletin *“dahil-i Tanzimat”* olan çok geniş bölümünde Temettuat sayımlarının yapılarak merkeze gönderilmesiyle binlerce Temettuat Defteri oluşmuştur. Defterlerin çoğu köy ve mahalle düzeyinde tek bir idari birimi kapsıyor, bir kısmı da birçok köy ve mahalleyi kapsayan yüzlerce sahifelik defterlerdir. Bu hacimli nüshalar Maliye Nezareti katipleri tarafından orijinal nüshaların temize çekilmesiyle oluşmuştur.[51] Öncelikle yeni vergi düzenlemesini sistemleştirecek olan bu defterler, uzun dönemde diğer reformlar için de kaynak oluşturmaktadır. [52]

Temettü‘, Arapça kökenli bir kelime olup, kâr, kâr etme, kazanma, fayda gibi anlamlara gelir ve çoğulu *temettü‘at’*tır.[53] *"Temettu‘ Vergisi"* ise, “herkesin kazancıyla mütenasip olarak devlete verdiği vergidir.” Osmanlı vergi sistemindeki uygulamada ise:

---

[49] Türker Çetin, **1845 Tarihli Temettü’Ât Defterlerine Göre Kütahya Şehri (Polad Bey, Efendibola, Ahi Mustafa, Cedid, Kadışeyh, ve Şehreküstü Mahalleleri)’nin İktisadi ve İctimâi Durumu**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü), Kütahya 2003, s.19

[50] Akgündüz-Öztürk, **a.g.e.** , s.29

[51] Akgündüz-Öztürk, **a.g.e.** , s.69; Tevfik Güran “19. Yüzyıl Temettuat..., s.76

[52] Nuri Adıyeke, **a.g.m.**, s.769

[53] Ferit Devellioğlu, **Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat,** Ankara 1998, s.1073

Tüccar ve esnafın senevi Temettuat'ları miktarı tahmin ve takdir edilerek binde veya yüzde hesabıyla vaz' olunan vergi; anlamına geldiğini söyleyebiliriz.[54]

1.3.2. Temettuat Defterlerinin Kapsam ve Önemi

Temettuat Defterleri, ait olduğu bölgenin sosyo iktisadi yapısını içeren çok değerli bilgiler ihtiva etmektedir. 19.yüzyıl başlarında gerçekleştirilen yanlış uygulamaların neticesi olarak Tanzimatın uygulandığı bölgelerde vergi kaynaklarının yeniden tespiti için gündeme gelen defterler düzenlenerek sayımlar yapılmıştır. Adına "*Emlak ve Arazi ve Hayvanat ve Temettuat***"** sayımları denilen bu sayımlar sonucu yirmi bine yaklaşan defter serileri oluşmuştur. 9 katalog halinde Başbakanlık Osmanlı Arşivinde Maliye Varidat Temetüat (BOA. ML. VRD. TMT) katalogları içinde bulunan ve araştırmaya açılan defter sayısı 17.540'dır. Buna Maliyeden Müdevver ve Kepeci Tasnifi'nde yer alan Temettuat Defterlerini de eklediğimizde bu sayı yükselmektedir.[55]

Osmanlı Arşivi'nde 1988 yılında araştırmacıların imkanına sunulan bu defterler Osmanlı sosyal ve ekonomik tarihçileri için de yeni ve önemli kaynak oluşturmaktadır. Defterlerin sahip olduğu muhteva ve zenginlik, 19. yüzyılın Osmanlı taşrasının en geniş bir profilini sunma imkanı vermiştir.

Temettuat Defterlerinde mal ve mülkleri olan aile reisleri esas alınmıştır. Bunlar genellikle erkek nüfus olduğu gibi, babaları ölmüş çoçukların kayıtlarına da rastlanmaktadır.[56] Köy veya mahallelerde genellikle imam, muhtar vb. görevlilerden başlayarak[57] vergiye tabi olan mallarının sayımı yapılmıştır.

Hane esası üzerine yazılan bu defterlerde yer alan bilgiler genel olarak şunlardır; Vergiye mükellef kişi ile ilgili bölümde, Defterlerin tutuluş amacı vergi toplamaya yönelik olduğundan yalnızca vergiye tabi hane reisini ismi, ünvanı, mesleği ve görülen özellikleri yer almaktadır. Hane reisi bilgilerinden sonra vergi mükellefinin sahip olduğu veya yetkisinde bulunan menkul ve gayrı menkul servet yani ekili veya nadasa bırakılmış tarlanın, bahçenin, bağ ve çayırın dönüm olarak miktarı. Ayrıca kira ile

---

[54] Abdurrahman Vefik Sayın, **Tekâlif-i Kavaidi (Osmanlı Vergi Sistemi)**, T.C.Maliye Bakanlığı Araştırma Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı Yayınları, No:1999/352, Ankara 1999, s.441

[55] Güran, "19. Yüzyıl Temettuat…, s.76

[56] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr. 8610, s.10

[57] İncelediğimiz köylerde Zığra Köyünün imamı Hafız Mustafa son hane olarak kayıt olmuştur. **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr. 8615, s.6; Kızılvaviran Köyünde Mancaloğlu İsmail Efendi birinci hane olarak kayıt olmuştur. **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr. 8610, s.2

tutulan ya da kiraya verilen toprakların dönüm olarak miktarı ve kimden kiralandığı ya da kime kiraya verildiği. Hane sahibinin küçük ve büyükbaş hayvanlarının cins ve miktarı, değirmen, dükkan, boyahane, debbağhane, kışlak vb. gayrimenkul servetin sayısı ve birim büyüklüğü yer almaktadır. Menkul ve gayri menkul servetin yanında mükellefin sahip olduğu veya yetkisi dahilinde bulunan her bir menkul veya gayrimenkul servetin bir yıl içinde sağladığı hasılat veya kira geliri. Hane reisinin ve diğer hane üyelerinin esnaflık, ticaret veya emek faaliyetlerinden sağladığı gelirler yer almaktadır. Ayrıca bir yıl içinde mükellef hane reisi tarafından ödenen verginin kuruş olarak miktarı. Gayr-ı müslim hane resinin ve diğer aile üyelerinin ödemekle yükümlü olduğu cizyenin a'lâ, evsat, ednâ olarak türü ve sayısı. Aynen ödenen aşar vergisinin ürün olarak türü, miktarı ve para olarak karşılığı. Nakden ödenen aşar ve rüsumun para olarak değeri yer almaktadır. Her mahalle veya köyün yazımı bittikten sonra da mahalle veya köyden alınacak toplam vergi miktarı yazılmıştır.[58]

Temettuât Defterleri dikkatle incelendiğinde tahriri yapılan yer veya bölge hakkında sosyal ve iktisadî bakımdan birçok bilgilere ulaşabiliriz. Ahalinin refah seviyesi, ekilip-biçilen ürün çeşitleri, bölgenin iklimi, ticarî durumu, yerleşim şekilleri vs. gibi bilgileri bu defterlerde açıkça görebiliriz. Defterlerde ekili tarlalar "mezrû' tarla" olarak gösterilmektedir. Bunlar da "sulak tarla, kıraç tarla, dağ tarla, ova tarlası" şeklinde belirtilmekte, her birinden alınacak vergi miktarı da ona göre tespit edilmektedir. Ayrıca mezrû' tarlalarda ekilen ürünlerin çeşitlerinden de tahriri yapılan yerlerin coğrafik özellikleri tespit edilebilmekte, ne kadar arazinin ekilip-biçildiği, ne kadarının bahçe olarak kullanıldığı belirtilmektedir. Bunun yanında dikili ağaçların ürün elde edilenlerinden de vergi alındığından Temettuât Defterleri'nde bunların da adetleri veya dönümleri belirtilmiştir.[59] Böylece bölgede yetiştirilen meyveler hakkında da bilgiler elde edebiliriz. Yerleşim yerlerine göre analizini yapabilmekteyiz.

Hâne reislerinin içinde oturdukları evler, işyerleri, dükkanlar da tahrir esnasında kaydedildiği için yerleşim yerinin nüfus yoğuluğunu nakil gidenlerin olup olmadığı ve

[58] **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8610, s.1-16; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8611, s.1-3; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8612, s.1-10; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8613, s.1-11; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8614, s.1-21; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8615, s.1-7

[59] **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8610, s.1-16; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8611, s.1-3; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8612, s.1-10; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8613, s.1-11; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8614, s.1-21; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8615, s.1-7

gitikleri yerler, ticaretin yoğun olduğu bölgeler hakkında bilgi edinebiliriz. Temettuât Defterleri'nde gayrimenkullerden sonra hayvanlar yazılmıştır. Defterler incelendiğinde bir köyde veya bölgede en çok hangi hayvanın beslenip yetiştirildiği, yük taşımada kullanılan hayvanların hangi bölgelerde yoğun olduğu, etinden ve sütünden faydalanılan hayvanların büyükbaş ve küçükbaş olarak cinsleri ile ilgili bilgilerden bölge hayvancılığı ve bunlardan ne ölçüde kazanç sağlandığını tespit etmek mümkündür. Ziraat yapılan yörelerde ahalinin toprağı işleyebilmesi için besledikleri ve genellikle de ziraat için kullandıkları öküz, Temettuat Defterleri'nde yazılan hayvanların başında gelir. Öküzler yazılırken âlâ ve evsat olarak ayrılmış ve genellikle çift olarak yazılmıştır. Daha sonra kısrak ve bârgirler yazılmıştır. Bu cins hayvanların yetiştirildikleri bölgelere göre dağılımından hareketle bölgenin ekonomik yapısı hakkında veriler bir araya getirildiğinde genellikle sahiplerinin ziraatle uğraşan ekonomik durumu iyi olan çiftçilerle geniş arazi sahipleri oldukları görülmektedir.[60] Her bir Temettuat Defteri ait olduğu yerleşim biriminin düzenlenmiş olduğu yıla ait ihtiva ettiği kıymetli bilgiler ile bölgenin sosyo-ekonomik yapısını anlamamızı sağlayacak bilgileri içinde bulundurmaktadır.

1.3.3. Sosyal Tarih Kaynağı olarak Temettûat Defterleri

Özellikle 19. yy. ortalarında bölgelerin tarımsal yapısını yansıtan geniş ve zengin bilgiler ile defterler, bölgelerin tarımsal özelliklerini incelemede ve ortaya çıkarmada temel bir kaynak özelliği taşımaktadır. Defterlerde yer alan kayıtların ışığında sahip olunan tarlaların hangi amaçla kullanıldığını yani bölgede ağırlıklı olarak hangi ürünlerin yetiştirildiğini tespit edebilmekteyiz. Kasaba ve köylerin tarımsal yapılarına ilişkin bilgiler, nüfusun yoğun ve az olduğu yerleşim birimlerindeki üretim faaliyetlerin özelliklerini ve farklılıklarını ortaya çıkarma imkanı tanımaktadır. Ayrıca, ortağa verilen tarlalarla ilgili kayıtlardan ortakçılık usûlünün işleyişi ve bölgede yaygınlığı; gayr-i mezru' tarlalar ilgili verilen açıklamalardan da nadas uygulamaları hakkında detaylı bilgilere ulaşmak mümkündür.[61]

---

[60] **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8610, s.1-16; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8611, s.1-3; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8612, s.1-10; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8613, s.1-11; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8614, s.1-21; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8615, s.1-7

[61] İncelediğimiz Temettuat defterlerinde gayr-i mezru' tarla ile ilgili kayıt bulunmamaktadır. Dolayısıyla nadasa bırakılan tarla yoktur. Bkz. **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8610, s.1-16; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8611, s.1-3; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8612, s.1-10; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8613, s.1-11; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8614, s.1-21; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8615, s.1-7

Bölgelerin sosyal ve iktisadî tarihi açısından kişilerin mesleklerinin bilinmesi önem arz etmektedir. Temettuat defterlerinde her hane ve âile reisinin geçimlerini temin ettikleri mesleklerinin belirtilmiş olması, defterleri bu yönden de değerli kılmaktadır. Mesleklerle ilgili kayıtların değerlendirilmesiyle ilgili köy, kasaba veya şehirdeki meslek çeşitliliği, kişilerin meslek gelirlerinden hareketle de çeşitli mesleklerden elde edilen gelirlerin toplam meslek geliri içindeki nisbî önemleri, nüfusun daha çok hangi meslek dallarında yoğunlaştığı dolayısıyla o mahalde gelişmiş olan meslek kollarının neler olduğu vb. konularda araştırmalar yapılabilmektedir.[62]

Temettuat Defterlerinde kayıt olan vergi veren hane reislerinin aile veya sülale adları, şahıs adları ve lakapları ile birlikte yazılmıştır. Bir kültürel değer olarak önem arzeden lakap ve adlar, ilgili yörenin kültürü, inancı ve tarihinin anlaşılmasına katkıda bulunmaktadır. Yörede kullanılan aile adları incelendiğinde, hangi sülalelerin yaygın olduğu bu ailelerin günümüzde varlıklarını koruyup koruyamadıkları da anlaşılabilmektedir. Şahıs isimlerinin de tamamı incelendiğinde, hangilerinin daha fazla kullanıldığı bilgisine ulaşılmaktadır. Lakabı bulunan kişilerin sosyal statüleri hakkında fikir edinilmekte; bazı lakaplardan ise, o kişilerin yöreye nereden geldikleri anlaşılmaktadır.[63]

1.3.4. İktisadî Tarih Kaynağı Olarak Temettûat Defterleri

Bölgelerin sosyo-ekonomik tarihlerini araştırmada önemli bir kaynak vazifesi gören Temettuat defterlerinde, kişilerin kaynağı belli olan ve olmayan bütün gelirleri kaydedilmiştir. Bu kayıtlardan kişilerin çeşitli gelir kaynaklarından elde ettikleri gelirleri ve gelir kaynaklarının toplam gelir içindeki payları tespit edilebilmektedir. Ayrıca, çeşitli meslek gruplarında faaliyet gösteren kişilerin ortalama yıllık gelirleri ve toplam gelirin meslek grupları arasında dağılımı, Temettuat defterlerindeki veriler

[62] **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8610, s.1-16; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8611, s.1-3; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8612, s.1-10; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8613, s.1-11; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8614, s.1-21; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8615, s.1-7

[63] **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8610, s.1-16; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8611, s.1-3; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8612, s.1-10; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8613, s.1-11; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8614, s.1-21; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8615, s.1-7

ışığında ortaya çıkarılabilmektedir. Bu itibarla Temettuat defterleri mahalle ve köylerin tüm ekonomik girdilerini ihtiva etmektedir.[64]

Kişilerin toplam servetlerini meydana getiren sahip oldukları maddî değerler defterlerde ayrı ayrı gösterilmiştir. Ailelerin sahip oldukları nakitlerden tarlalara, gayr-i menkullerden hayvanlara kadar çeşitli servetler defterlere kaydedilmiştir. Kişiler ve sosyal gruplar arasında servet dağılımı ve farklılaşması konusunda yapılacak araştırmalar için defterlerde ayrıntılı bilgiler bulunmaktadır. [65]

Temettuat defterlerinde halktan toplanan vergilerin türleri ve miktarları ayrıntılı olarak yazılmıştır. Şahısların devlete ödedikleri öşür, cizye ve vergi-i mahsûsa miktarlarından hareketle fert ve yerleşim birimleri düzeyinde verginin dağılımı, toplam vergi yükü, vergi türlerinin toplam vergi içindeki payları konularında araştırma yapmak mümkün olmaktadır. Ayrıca, şahısların ödedikleri vergilerin gelirlerine oranından, vergi dağılımının kişiler arasında adaletli olup olmadığı anlaşılabilmektedir.[66]

Bu yönleriyle Temettuât Defterleri, tutulduğu dönemin nüfusu ve yapısı, tahriri yapılan bölgenin arazisi, yetiştirilen ürünler, yetiştirilen hayvanlar, ailenin gelir ve refah seviyesi, iktisadi hayat, ticaret vs. pek çok konu hakkında bilgiler vermektedir

1.3.5. Temettûat Verilerinin Güvenirlik Meselesi

Temettuat Tahrirleri Tanzimat reformlarının mali boyutunu oluşturan vergi tahsilini daha adil ve güvenilirbir şekilde yapabilmek amacıyla belirlenen yöntem ve kurallar çerçevesinde taşrada düzenlenmiş kayıtlardır. İstatistik oluşturmak gayesiyle değil, bürokrasinin fonksiyonel çabalarının bir yan ürünüdür. Merkezi yönetim bu sayımların kapsamını belirlerken çağdaş tarihçinin taleplerini değil, bu sayımın maksadını gözettiği hatırdan çıkarılmamalıdır.[67]

---

[64] **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8610, s.1-16; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8611, s.1-3; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8612, s.1-10; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8613, s.1-11; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8614, s.1-21; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8615, s.1-7

[65] **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8610, s.1-16; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8611, s.1-3; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8612, s.1-10; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8613, s.1-11; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8614, s.1-21; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8615, s.1-7

[66] **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8610, s.1-16; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8611, s.1-3; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8612, s.1-10; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8613, s.1-11; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8614, s.1-21; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8615, s.1-7

[67] Akgündüz-Öztürk, **a.g.e.**, s.35

Vergi düzenlemelerine esas olarak yapılan bu sayımların güvenirlilik meselesi de buradan kaynaklanmaktadır. Vergi ödeyen ile vergiyi tahsil eden arasındaki ilişki vergi verenin genellikle az ödeme ve bu nedenle az gösterme eğilimi vergi tahsil eden ve düzenleyenlerin ise gerçeğe en yakın bir şekilde vergi toplama isteği bu tür verileri dikkatli okumayı gerektirmektedir. Bu nedenle eksik ve gerçeği yansıtmayan beyanlar bu defterlerin güvenilirliğini olumsuz yönde etkilmektedir. Ancak Defterlere kaydedilmiş olan toprak ve hayvanlar gibi servet kalemlerinin bu kayıtlar içersinde doğrulukları en fazla olan bilgilerdir. Yine aynı vergiler ve zirai üretimle ilgili veriler de doğruluk dereceleri en yüksek bilgilerdir. Zirai üretimle ilgili veriler aşar vergisi esas alınarak tahmin edildiğinden beyan edilen verilerin gerçek üertim değerinden büyük sapma göstermediği beklenebilir.[68]

Mahalle, köy gibi küçük yerleşim birimi olan dar sosyal çevrelerde mükelleflerin ekonomik durumlarının öemli ölçüde bilinmesi bu tahminlerdeki rakamları yüksek tahmine dayalı ve gerçeğe yaklaşan rakamlar haline getirmektedir. Temetuat Defterleri'nde yer alan tam ve kesin doğruları ifade ettiği tabî ki söylenemez. Ancak bir yerleşim bölgesinde hane düzeyinde halkın nisbî durumlarını karşılaştırılmasında güvenirliği daha yüksek sonuçlar vermeketedir. Dolayısıyla Temetuat verileri ait olduğu dönemle ilgili salt tarihi gerçeği yansıtma yerine nisbî karşılaştırmalar için kullanılabilirliği yüksektir.[69]

Tüm eksikliklerine ve sayım dışı kalan servet unsurlarının getirdiği eksikliğe rağmen Temettuat verileri 19. yüzyıl Osmanlı iktisadî ve sosyal tarihi araştırmaları için kapsam ve bilgi zenginliği itibariyle bir benzeri bulunmayan tek kaynak durumunda olma niteliğine sahiptir. [70] Bu yönüyle de Temettuat sayımları sonucu ortaya çıkan bu verileri maalesef başka kaynaklarla teyit etme imkânı bulunmamaktadır. Çünkü aynı tür verileri içeren dönemin başka kaynakları mevcut değildir.[71] Taşıdığı eksiklikler ve güvenirlik sorununa rağmen Temettuat Defterlerinin çeşitli bölgelere ait olanları bir bütün halinde incelenmesiyle, Osmanlı sosyal ve iktisadî tarihinin bu dönemi birçok yönüyle aydınlığa kavuşacaktır.[72]

---

[68] Güran, "19. Yüzyıl Temettuat…, s.75-81
[69] Akgündüz-Öztürk, **a.g.e**., s.36
[70] Güran, **a.g.m.**, s.79
[71] Akgündüz-Öztürk, **a.g.e**., s.36
[72] Kütükoğlu**,** "Osmanlı Sosyal ve..., s.396.

Netice itibariyle Temettuat defterleri, on dokuzuncu yüzyıl ortaları, sosyal ve iktisadî tarih araştırmaları için zengin ve ayrıntılı bilgiler sunan bir kaynak niteliği taşımaktadır. Temettuat defterleri çerçevesinde yapılacak bir araştırmada Hüdavendigar Eyaleti Kütahya Sancağı Etrafşehir Nahiyeleri (Kızılcaviran, Çiftlik-i Çandaraş, Geriz, Sofumeaviranhisar, Demirciviran ve Zığra)'nin sosyal ve iktisadî yapısı birçok yönüyle aydınlığa kavuşturulabilecektir.

1.3.6. Kütahya Temettü'ât Defterlerinin Özellikleri

Osmanlı Eyalet sistemi içerisinde, Hüdavendigar Eyaleti'nde yer alan Kütahya ve çevresi, Temettü'ât sayımlarında ilk uygulamaların yapıldığı yerlerden biri olmuştur. Osmanlı Temettü'ât Defterleri'nin bir kısmını, Kütahya Temettü'ât Defterleri oluşturur.

Başbakanlık Osmanlı Arşivi Temettü'ât Defterleri Katalogunun 4., 5. ve 6. ciltlerinde Hüdavendigar Eyaleti kaza ve nahiyeleri sayfa ve defter numaralarıyla birlikte sıralanmıştır. Bu defterler 1844-1845 (H. 1260-1261) tarihlerine aittir. Hüdavendigar Eyaleti'nde yer alan kaza ve nahiyeler ise şunlardır: Adrenos, Baklan, Balıkesir, Balya, Banaz, Bigadiç, Bilecik, Bursa, Çal, Çay, Çalabad, Dağardı, Danişmendli, Dazkırı, Domaniç, Edincik, Aydıncık, Eğrigöz, Eskişehir, Gediz, Gemlik, Geyikler, Gökçedağ, Gölpazarı, Gönen, Göynük, Harmancık, İnegöl-i Bursa, İnönü, İvrindi, İznik, Karacasu, Karacaşehir, Karahisar-ı Nallı, Karamık, Kebsut, Kete, Kirmasti, Kula kazaları, Kütahya (Altuntaş, Armudili, Etrafşehir, Gireği, Gümüş, Kütahya, Ulugöynük, Virancık nahiyeleri), Lefke, Meydan, Mihaliç, Mudanya, Nevahi-i Barçın, Parçık, Seferhisar, Seyyid Gazi, Sındırgı, Simav, Soma, Söğüt, Şeyhlü, Şuhut, Turgutlu, Tuzlacık, Uşak, Yarhihar, Yehişehir-i Bursa kazalarıdır.[73]

Kütahya Etrafşehir nahiyelerine ait Temettü'ât Defterleri arasında inceleme fırsatı bulduğumuz Kütahya'nın Kütahya Kazası'na bağlı Kızılcaviran, Çiftlik-i Çandaraş, Geriz, Sofumeaviranhisar, Demirciviran ve Zığra Köylerine ait defterlerde tespit edebildiğimiz başlıca özellikler şunlardır: Bu defterler, fiziki olarak hemen hemen 49x18, 50x19, 51x18cm ebadlarında olup, beyaz kağıt sayfalar üzerine rik'â hattıyla yazılmıştır. Defterlere sayfa numarası verilmemiş ve kapak da yapılmamıştır.[74]

---

[73] Öztürk, **a.g.m**., s.557; Akgündüz -Öztürk, **a.g.e.**, s.97

[74] **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8610, s.1-16; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8611, s.1-3; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8612, s.1-10; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8613, s.1-11; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8614, s.1-21; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8615, s.1-7

Kütahya Etrafşehir Temettü'ât Defterleri'nin ilk sayfasında genelde yerleşim biriminin (köy) adı ile tarih ve defterin numarası,

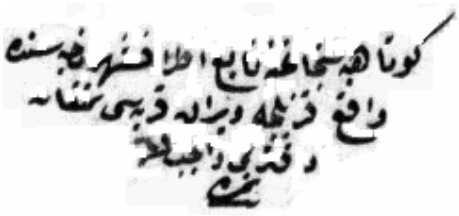

"Kütahya Sancağı'na tâbi' Etrafşehir Nahiyesi'nde vâki' Kızılca Viran Karyesi temettû'ât defteri vâcib Sene 61" [75] şeklinde yer almaktadır. İkinci sayfanın hemen başında eyalet isminden başlayarak, sancak, kaza veya nahiye adı ile mahalle ya da köy adı, en üste,

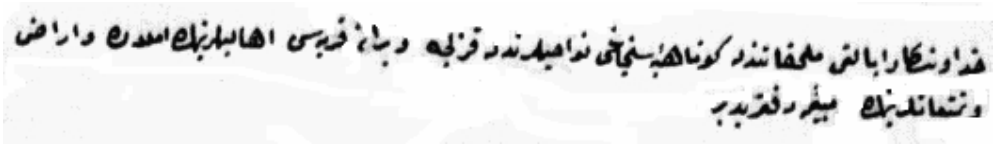

"Hüdâvendigâr Eyâleti mülhâkâtından Kütahya Sancağı nevâhilerinden Kızılca Viran Karyesi ahâlilerinin emlâk ve arâzi temettu'âtlarının mübeyyin defteridir."[76] gibi ifadelerle yazılıp, ondan sonra birinci hane ve numaradan itibaren hane reisinin unvanıyla birlikte ismi, mesleği, vergi-i mahsusası ve vergiye tâbi mal ve hayvanatı, meslek ve sanat gelirleri ile kira gelirleri belli bir tertip içinde kaydedilmiştir.

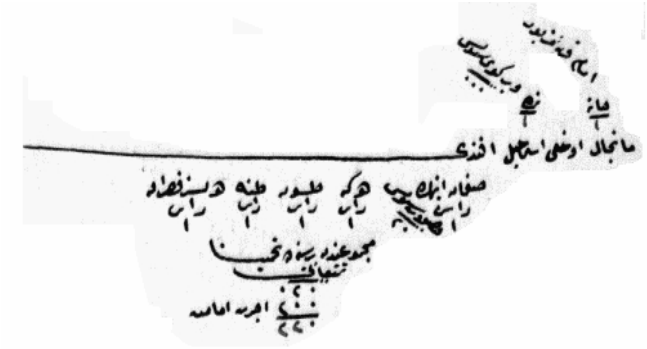

[75] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr.8610, s.1
[76] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr.8610, s.2

“ Hâne 1 ***Numra 1***

İmâm-ı karye-i mezbûr *Vergiy-i senevisi 000guruş*

Mancal Oğlu İsmail Efendi

Sağman inek	*Düğe*	*Tosun*	*Dana*	*Dölsüz Kısrak*
1 re’s	*1 re’s*	*1 re’s*	*1 re’s*	*1 re’s*

Hâsılât-ı senevîsi

20 guruş

Mecmû’undan tahmînen bir senede temetû’âtı

020

200 ücret-i imâm

220 guruş”[77]

Temettü‘ât defterlerinde, *hane* ve *numaraları* rakamla belirtilmiştir. *Hane* yazısının üzerine gelecek şekilde hane sahibinin mesleği *“Erbab-ı Ziraat idiği”* [78]gibi ifadelerle yazılmış, ayrıca hane reislerinin çalışıp çalışmadığı, varsa özel durumu, başka bir yere nakil yapmışsa veya vefat etmişse bu bölümde, “*Merkum bundan üçsene mukaddem Tokmak Kazası canibine nakl etmiş idiği”*[79]*,“Merkûmun emlâk ve arâzi ve sâiresi olmadığından başka hizmetkârlığa dahi kudret olmayıb şunun bunun iânesiyle idâre olduğu ”*[80]*g*ibi ifadelerle beyan edilmiştir.

Hanede çalışan veya vergiye tabi başka şahıslar varsa onların da meslekleri ya da özel durumları genelde onların isimlerin üzerine gelecek şekilde yazılmıştır.

Hane numarasının üst tarafına gelecek şekilde senelik vergisi ve miktarı *“Sene-i sabıka vergisi100 guruş”*[81] “gibi benzeri ifadeler ile yazılmıştır. Hane ve numarasının altına ise vergi yükümlüsü olan hane sahibinin ve o hanede başka vergi yükümlüsü varsa, unvanıyla *(Mancaloğlu)*[82] birlikte isimleri yer almıştır.

---

[77] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr.8610, s.2
[78] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr.8614, s.2
[79] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr.8611, s.2
[80] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr.8610, s.12
[81] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr.8614, s.2
[82] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr.8610, s.2

İsimler genelde *oğlu* kelimesiyle birlikte babasının veya ailesinin adıyla kaydedilmiştir. Yazılan ifadeler imam, muhtar, seyyid, hacı gibi dini veya mesleki bir sıfatla kaydolunmuşken, bazen de cümlelerinde olduğu gibi de hane reislerinin adları kendi memleket isimlerini belirten sıfatlarla yazılmıştır.

İsim ve unvan satırından sonra, vergi yükümlüsünün vergiye tabi bütün bahçe, tarla, hayvan, dükkan, kira vs. ayrıntılı bir biçimde dökümü yapılmış, bunların vergi miktarı kuruş cinsinden *hâsılat- senevisi* olarak gösterilmiştir. Ekili tarlalar *mezrû' tarla* olarak gösterilmiş, ziraat yapılmayan tarlaların durumu defterlerde ya belirtilmemiş ya da incelediğimiz köylerde sayımın yapıldığı yılda gayr-ı mezru tarla bulunmamaktadır. Defterlerde tarlanın bulunduğu yer ile karye ismi yazılırken, tarlanın kaç dönüm olduğu, hepsinde olmasa da, yazılmıştır. Bahçeler ise, sebze ve meyve bahçesi oluşuna göre, aynı tertipte yazılmıştır. İfade olarak, defterlerde *" Meyve Bağçesi, Bostan"*[83] şeklinde geçmektedir.

Hayvanlardan, yalnız büyük ve küçükbaş havyaların ürün verenlerinden vergi alınmıştır. Hayvanlar sağmal manda, sağmal ineğk, yoz ağnam, dölsüzinek, kısır keçi, yoz keçi, kuzu, düğe gibi ifadelerle sayıları ve altlarına yine kuruş cinsinden senelik vergi miktarları, *"Sağman inek, 1 re's Hasılat-ı senevisi 20"* [84] şeklinde yazılmıştır. Kısır hayvanlar, kuzu, düğe gibi ürün alınamayan hayvanlar ile ulaşım ve çift sürmede kullanılan hayvanlar da kaydedilmiş ancak vergiye tabi olmadıkları için sadece bunların sayıları verilmiştir. Hayvanlardan vergi olarak, manda inekten 60, kısraktan 30 kuruş ve koyun ve keçiden ise sayı ve ürüne göre vergi alınmıştır.

Temettü'ât defterlerinde, hiç geliri olmayandan vergi alınmadığı açıkça görülür. Mesela, *" Dağarslan Karyesinden Sarı oğluMehmed, Merkumun hiçbir şeyi olmayıb bundan bir sene mukaddem Karahisar Sancağı'na azimet etmiş olduğu, vergisi; 000guruş "* [85] "*Merkumun emlak ve arazi va sairesi olmadığından başka hizmetkarlığa dahi kudreti olmayıb şunun bunun ianesiyle idare olduğu, vergisi;000guruş"*[86] ifadelerinden bu durum anlaşılmaktadır. Burada şahısların kendi oturdukları hanelerin vergiye tâbi olmadığı da rahatlıkla söylenebilir.

---

[83] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr.8613, s.2
[84] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr.8610, s.6
[85] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr.8610, s.12
[86] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr.8610, s.2

Ayrıca muhtar, imam ve hatiplerden de vergi alınmamıştır. Bu kişilerden verginin alınmadığı ya açıkça belirtilmiş ya da vergi kısmı boş bırakılmıştır.*" Mancaloğlu İsmail Efend, İmam-ı karye-i mezbur, vergiy-i senevisi 000 guruş"*[87] *"merkumun emlak ve arazi ve hayvanat ve siresi olmadığından başka karye-i mezbur ahalilerinin ianesiyle idare olduğu, vergisi 000 guruş"*[88]

Hane reisine ve hanedeki diğer vergi mükelleflerine ait toprak, hayvan ve kira gelirlerinin dökümü bu şekilde yapıldıktan sonra toplam gelir çoğunlukla *"Mecmu'undan bir senede tahmnen temettu'âtı: 840 Guruş"*[89] gibi ifade edilmiştir.

Bu şekilde, sayımın yapıldığı yerlerdeki bütün haneler kaydedildikten sonra, defterin sonuna toplam hane ve nüfus, toplam vergi-i mahsusa, aşar ve Temettü'ât gelirleri icmal başlığı altında yazılmıştır.

Daha sonra Kütahya Köylerinin kayıtlarının Çiflik-i candaraş hariç[90] diğer köylerin kayıtlarında Köyün imamı o dönemdeki muhtar ve evvelki muhtarın birlikte altında mühürlerinin bulunduğu yukardaki bilgilerin sağlıklı ve doğru alarak yazıldığı ve kayıt altına alındığı, anlaşmazlık ve hata durumlarında haklarında verilecek cezaları kabul ettikleri ve mühürledikleri bölüm yer alır.

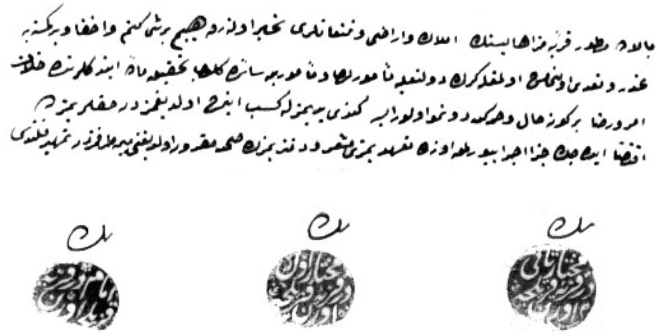

"Bâlâda mestûr Karyemiz ahâlisinin emlâk ve arâzi ve temettû'âtları tahrîr olunarak hiçbir şey' ketm ve ihfâ ve kimseye özr ve te'addi olunmamış olmağla gerek Devlet-i Aliye me'mûrları ve me'mûrîn-i sâire gelüb tahkîk-i mâdde ettiklerinde hilâf-ı emr ve rızâ bir gûna hâl ve hareket tebeyyün olur ise kendi yedimizle kesb etmiş

[87] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr.8610, s.2
[88] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr.8614, s.17
[89] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr.8614, s.2
[90] Çiflik-i Candaraş Köyünde Muhtar ve İmam olan şahıs bulunmadığından mühürleri mevcut değildir.

olduğumuzdan haklarımızda iktizâ edecek cezâ ve icrâ buyrulmak üzere te'ahhüdümüzü müş'îr defterimizin sıhhate makrûn olduğu mübeyyin tarafımızdan tahrîr kılındı"[91]

" İmâm-ı	*"Muhtar-ı Evvel*	*"Muhtar-ı Sani*
Der-Karye-i	*Der-Karye-i*	*Der-karye-i*
Kızılcaviran"	*Kızılcaviran"*	*Kızılcaviran"*[92]

Kütahya Etrafşehir Nahiyeleri Temettuat Defterlerinin son bölümleri muhtarlar (önceki ve sayımın yapıldığı yıldaki muhtar), imam ve ziraat müdürü tarafından yukardaki şekilde mühürlenek onaylanmıştır.

Mühürlerden sonra defteri düzenleyen ziraat müdürünün sayım sonucu elde edilen ve kayıt altına alınan bilgileri onayladığını kabul eden bölüm ve altında mühürü yer alır.

1845 tarihli Kütahya Etrafşehir Temettuat Defterleri'nde imam, muhtar-ı evvel ve sani için ayrılan bölümden sonradefter hitama ermektedir. Kızlcaviran (Kızılcaören) Köyü vergi mükellefleri kaydedildikten sonra şu işlemler yapılmıştır;

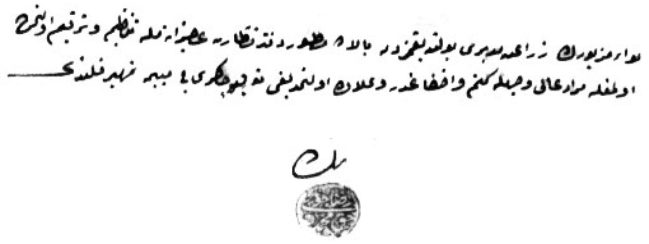

(mühür)

"Livâ-i mezbûrun Zirâat Müdîri bulunduğumuzdan bâlâda meskûr defter nezâret-i acizânemle tanzîm ve terkîm olunmuş olmakla murâd-ı âli vechle ketm ve ihfâ-gadr ilâve olunmadığını bu çakeriyi mübeyyin temhîr kılındı."[93]

[91] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr.8610, s.16
[92] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr.8610, s.16
[93] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr.8610, s.16

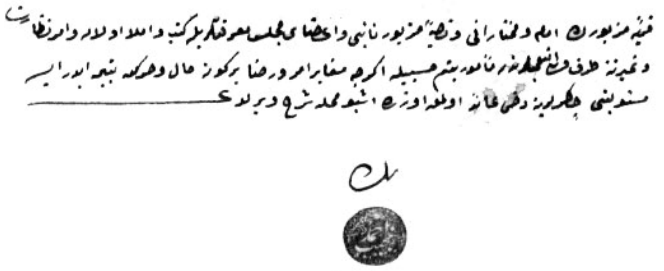

(mühür)

"Karye-i mezbur imâm ve muhtârânı ve nâhiye-i mezbûr nâibi a'za meclisi ma'rifetiyle ketb ve imlâ olunmuş olan ve emr-i nizâma ve gayretine taraf-ı veli olunmayanların me'mûriyetim hasebiyle eğerce mugâyir-i rızâ bir günâ hâl ve hareket tebeyün ederse mes'ûliyeti çâkerine dahi âid olmak üzere işbu mahalle şerh verildi."[94]

Kütahya Etrafşehir Temettuat Defterleri'nde köyde ikamet eden yerli halkın yanı sıra ticari gayelerle bir köyde geçici olarak ikamet edenler de kaydedilmiştir.[95]

Temettuat Defterleri sayım sonuçları asıl ve suret olmak üzere iki deftere yazılmıştır. Bunlardan biri İstanbul'da ilgili büroya, diğeri ise mahallinde kalıyordu. Asıl defter ile suret defter arasında ayrıntıların yazılışı dışında bazı farklılıklar gözlenmektedir. Asıl nüshada daha ayrıntılı bilgilere, uzun açıklamalara, yer verilirken, suret defterlerde özet sayılabilcek bilgiler yer almıştır. Asıl nüshalarda 1261 senesi tahmini gelir varken, suretlerde zaman zaman bundan sarfınazar edilmiştir. Asıl nüshanın sonunda açıklamalar ve mühür varken, surtetlerde bulunmamaktadır. Suret defterler asıllarıyla karşılaştırılarak kontrol ediliyor ve defterin başına "mukabele şod" düşülmektedir. [96]

[94] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr.8610, s.16
[95] Bu türden kayıtlaraKızılcaviran 2, Çiftlikl- Candaraş1, Geriz 3, Demirciören 1, Zığra da 2olmak üzere toplam 9 hane kayıtlarında görülmaktedir.
[96] Akgündüz-Öztürk, **a.g.e.**, s.93

İKİNCİ BÖLÜM

KÜTAHYA ETRAFŞEHİR KÖYLERİ TARİHİ GELİŞİMİ

2.1. KÜTAHYA ŞEHRİ

2.1.1. Kütahya'nın Tarihi

Kütahya tarih öncesi dönemlerden itibaren zengin bir geçmişe ve büyük bir kültür mirasına sahip önemli şehirlerimizden biridir. Kütahya şehri geçmiş dönemlerde birçok uygarlıkların geliştiği ve yer olduğu tarihi kalıntılardan anlaşılmaktadır. Bu döneme ait Kütahya ve çevresine ait pek çok buluntu mevcuttur.

2.1.1.1. İlk Çağlarda Kütahya

Kütahya adı şehrin eski adı olan Kotiaeion'dan (Cotyeium, Kotiaon) gelmektedir. Amasyalı Strabon'un Firgya şehirleri arasında zikrettiği Kütahya'nın ilk yerleşim tarihi antik dönemlere kadar inmektedir. Kuruluş tarihi tam olarak tespit edilememekle birlikte, antik kaynaklardan anlaşıldığı üzere buranın kuruluşunun M.Ö VI. yüzyıla kadar uzandığı anlamına gelmektedir.[97] Frigyalılar Kütahya'nın kurucuları arasında sayılmakta olup ve Kütahya şehri de tarihte Phyrgia Epictetus (Küçük Frigya) adıyla ünlenmiştir. [98] Kütahya ve çevresinin en önemli Frig yerleşim merkezi bugünkü Çavdarhisar yöresinde bulunan Aizonai'dir. Burası, Friglerin ana tanrıçası *Kybele* (kültü) tapınım merkezidir. [99]

Kütahya, M.Ö. VI. yüzyılın sonlarına doğru Lidya kralı Krezüs zamanında Lidyalıların eline geçmiştir. Frigyalıların tersine, tarımdan çok ticaretle uğraşmışlar Ege Denizini Karadenize bağlayan ve Kütahya'dan da geçen ünlü "kral yolu" bu dönemde yapılmıştır. Daha sonra Lidya ordusunun Pers akınlarına maruz kalarak yenilmesiyle Kütahya ve çevresinde Pers dönemi başlamıştır. Pers egemenliği M.Ö. IV. yüzyıla kadar sürer. Makedonya Kralı İskender, M.Ö. IV. yüzyılda Pers ordularını bozguna uğratmasıyla bölge toprakları da Makedonya egemenliğine, sonra da Bitinye ve Bergama krallıkalrının hâkimiyetinde kalmıştır. Bölgede egemenlik süren Bergamalılar Romalı konsül Crassus'un kuvvetlerine yenilince, Kütahya bu kez Roma topraklarına katılmıştır. Romalılar M.Ö.2. yüzyıldan itibaren Anadolu'yu ellerine geçirmeye başlamışlar ama Kütahya'nın fiilen Romalıların eline geçişi M.Ö 62 yılına rastlar.

---

[97] Hakkı Dursun Yıldız, "Kütahya'nın Tarihçesi", **Atatürk'ün Doğumunun 100. Yılına Armağan Kütahya,** İstanbul 1981-1982, s.35

[98] İsmail Hakkı Uzunçarşılı, **Bizans ve Selçukilerle Germiyan ve Osmanoğulları Zamanında Kütahya Şehri,** İstanbul 1932, s.2

[99] Hasan Tahsin Uçankuş, **Ana Tanrıça Kybele'nin ve Kral Midas'ın Ülkesi Phryia**, Ankara 2002, s. 345

Romalılar döneminde Kütahya imparatorlukta yaşanan dinsel çatışmalardan kaçan birçok Hıristiyanın sığındığı bir merkez haline gelir ve burada daha sonra bir piskoposluk kurulur. Roma İmparatorluğunun ikiye ayrılmasından sonra Kütahya Doğu Roma (Bizans) toprakları içinde kalır. Bizans Döneminde eski önemini yitirdiyse de önemli bir ticaret merkezi olmayı sürdürmüştür. Günümüze ulaşan kale sur ve burçlarının Bizans döneminde inşa edildiği ve bu yüzden şehrin önemli bir stratejik konumda olduğu anlaşılmaktadır. Halen mevcut Kütahya kalesinin yukarı hisar denilen bölümü mevcuttur. Ayrıca Roma İmparatorluğu ve Bizans döneminde dinsel kimliği ön planda olan Katiaeon, Aizonai, Synaus, Ancyra gibi şehirler piskoposluk merkezi olarak göze çarpmaktadır. Aizonai de Zeus Tapınağı da kilise olarak kullanılmıştır. [100]

1071 yılında Büyük Seçuklu hükümdarı Alp Arslan'a Malazgirt Savaşında mağlup olan ve esir alınan Bizans İmparatoru Romen Diyojen (Romanos Diogenes), esaretten dönüşünde, yerine geçen üvey oğlu Jan'ın (Joannes) emriyle yakalanarak Kütahya'ya getirilmiş, burada gözleri oyularak ölünceye kadar kalacağı Prote odasına gönderilmiştir. Kütahya'da Bizanslılara ait tek tük bazı taş levhalardan başka bir şey bulunmamaktadır.[101]

2.1.1.2. Kütahya'nın Türk Hâkimiyetine Girişi

1071 yılında Malazgirt Muharebesinden sonra Selçuklu Türkleri, hızla batıya ilerleyerek Anadolu'nun fethine girişip sonraki bir kaç yıl içinde Anadolu'nun hemen hemen tamamının fethettiler. Kütahya'nın Türkler tarafından fetih tarihi tam belli değildir.[102] Ancak, Malazgir Zaferi'nden hemen sonra 1075-1078 tarihleri arasında fethedilmiş olması ihtimali yüksektir. Bu fetih Anadolu Selçuklu Devleti 'nin ilk hükümdarı Kutalmışoğlu Süleyman Şah 'ın kardeşi Melik Mansur tarafından gerçekleşmiştir. Kütahya, Türk hâkimiyetinden sonra Anadolu Selçuklu Devleti'nin bir uç şehri haline gelmiştir. Kütahya ile çevresindeki şehir ve kasabalar da bu tarihte Türk hâkimiyetine girdiğine göre Türkmen boylarının Kütahya'ya ve etrafına yerleşmeleri de bu tarihle birlikte olmalıdır. [103] Süleyman Şahın ölümünden sonra çıkan karışıklıktan istifade eden Bizanslılar yirmi yıl kadar Türk hâkimiyetinde kalan Kütahya ve etrafı

[100] M.Tayyib Gökbilgin, "Kütahya", **DİY.İA**, C.XXVI, s.580
[101] Uzunçarşılı, **a.g.e.**, s.8
[102] Uzunçarşılı, **a.g.e.**, s.9; Yıldız, **a.g.m.**, s.35
[103] Yıldız, **a.g.m.**, s.36

1096 yılında başlayan Birinci Haçlı Seferi sonunda tekrar Bizans İmparatorluğu hâkimiyetine geçer.(1097)[104]

2.1.1.3. Anadolu Selçuklu Döneminde Kütahya

XII. yüzyılın ortalarında Anadolu'da Bizans hâkimiyetinin sınır hattında yer alan Kütahya buradaki Türkmenlerin başlıca hedefini oluşturmuştur. Anadolu Selçuklu Hükümdarı Sultan II. Kılıçarslan 1176 tarihinde Bizans kuvvetlerini dar ve sarp Myriakephalon vadisinde hezimete uğratmış ve bu zafer artık Türkler'in Anadolu'dan atılamayacağını ve Anadolu'nun bir Türk yurdu olduğunu ortaya koymuştur. Bu zaferden sonra Sultan II. Kılıçarslan, yeniden fetih hareketlerine başlamış, 1182' de Uluborlu ile birlikte Kütahya'yı da zaptetmiştir ki böylelikle Kütahya'da ikinci defa Türk Tarihi başlamıştır. II. Kılıçarslan saltanatının son yıllarına doğru ülkeyi oğulları arasında paylaştırmış ve Kütahya Gıyaseddin Kethüsrev'in hissesine düşmüştür. Ancak, bu dönemde yaşanan taht kavgaları sırasında, Kütahya yine Bizans'ın eline geçmiştir. Bu dönemde 1233 yılına kadar Anadolu Selçukluları ve Bisanslılar arasında defalarca el değiştiren Kütahya, nihayet Alaeddin Keykubat döneminde İznik İmparatorluğundan geri alınmıştır.1234 tarihli Yoncalı Hamam'ın kitabesi Türk hakimiyetinin başlangıcına işarettir. Bu dönemde, Kütahya'nın da Selçuklu hâkimiyetine girdiğini söyleyebiliriz.[105]

2.1.1.4. Germiyanoğulları Döneminde Kütahya

Bilinen ilk beyi Alişir oğlu Muzafferüddin olan Germiyanoğulları, Türkiye Selçuklularıyla arası açılmış ve yaptıkları mücadeleler sonunda I. Yakub Bey ile birlikte 1302 yılında bağımsız bir beylik haline gelmiştir. [106] Bu tarihten itibaren kaynaklarda hanedan adı şehir için de kullanılmıştır. Bizans'a karşı başarılar kaydeden I. Yakub Bey, döneminde Osmanlı Beyliği ile de savaşlar yapmıştır. I. Yakub Bey'den sonra yerine oğlu Mehmed Bey geçmiş ise de, Germiyanoğulları bu dönemde eski kuvvet ve kudretini kaybetmiştir. Mehmed Bey'den sonra yerine geçen oğlu Süleyman Şah XIV. yüzyılın ortalarına doğru şehir üzerinde komşu Osmanlı Beyliği etkili olmaya başlar. Bir taraftan Karamanoğulları'nın, diğer taraftan Osmanlıların baskıları üzerine Süleyman Şah, Beyliğin koruması için Osmanlılarla akrabalık kurmak isteyip kızı devlet Hatunu I. Murad'ın oğlu Bayezıd'e nikahladı. Süleyman Şah'ın kızının düğünü

---

[104] Uzunçarşılı, **a.g.e.**, s.20;Yıldız **a.g.m.**, s.35
[105] Gökbilgin, **a.g.m.**, s.580
[106] Uzunçarşılı, **a.g.e.**, s.33;Yıldız,**a.g.m.**, s.39

dolayısıyla Kütahya, Simav, Eğrigöz (Emet) ve Tavşanlı cihaz (çeyiz) olarak 1381'de Osmanlı Devleti'ne verilmiştir.[107]

Kütahya'da Germiyanoğulları döneminden kalma pek tarihi eserler mevcuttur. Bunlardan1314 Umur Bey Medresesi (Vacidiye medresesi), Yukarı Kale camii, Çatal Mescid, II. Yakup Bey'in çeşme ve medresesi önde gelir.[108]

2.1.1.5. Osmanlı Hâkimiyetinde Kütahya

Osmanlı Beyliğinin hâkimiyetine giren Kütahya bir sancak merkezi haline gelmiş ve Anadolu Eyaleti'nin başkenti olmuştur. I.Murat'ın oğlu ve Germiyan Beyi Süleyman Şah'ın damadı olan Bayezid'de Kütahya Sancak Beyi olarak görevlendirmiştir. [109] 1387'de babasının yerine geçen II. Yakup Bey, Kosova Savaşının ardından Kütahya ve çevresine hâkim olduysa da Yıldırım Bayezid 1390 tarihinde Kütahya ve diğer tüm Germiyan topraklarını Osmanlı idaresine alarak bölgedeki hâkimiyeti tekrar sağlar. 1402 yılında Ankara Savaşından sonra II. Yakup Bey yeniden Kütahya'ya yerleşir. Fetret Devri'nde Germiyan topraklarına giren Karamanoğulları Kütahya'yı kuşatıp ele geçirir. 1429'da Kütahya bir Osmanlı Sancağı haline getirilir ve Timurtaş Beyin Paşazade Umur Bey'in oğlu Osman Çelebi buraya tayin edilir. 1433-1438 yılları arasında II. Murad'ın büyük şehzadesi Alaeddin Bey sancak beyi olarak Kütahya'da bulundu. 1451'de Anadolu Beylerbeyiliğinin merkezi oaln Kütahya İshak Paşa'ya verilmiştir. Kütahya uzun süre beylerbeylik merkezi olarak kalır.(1451-1833)[110]

Osmanlı hâkimiyetinde Kütahya, 1510 yılına kadar bir barış ve huzur dönemi yaşamıştır. Bu yılda başlayan Şahkkulu ayaklanması ise şehirde büyük zarara yol açmış, Şahkulu1511 yılında kuşattığı Kütahya'yı ele geçiremiştir. 1559-1560 yıllarında medreseli hareketinden (Suhte İsyanları) etkilenen Kütahya XVII. yüzyıl başlarında Celali saldırılarına hedef olmuştur. 1660 yılında Köprülü Mehmed Paşa'nın muhalifi olan paşalar içinde yer alan eski Kütahya Beylerbeyi Can Mirza Paşa 4000 adamıyla şehri kuşattıysa da başarı kazanamadan geri çekilir.[111] Kütahya Kanuni Sultan Süleymanın ölümüne yakın yıllarda başgösteren taht kavgalarından etkilenmiş ve böylece iç karışıklıklar Osmanlı Devletinin son dönemine kadar sürmüştür.

---

[107] Yıldız **a.g.m.**, s.42; Gökbilgin, **a.g.m.**, s.580
[108] Gökbilgin, **a.g.m.**, s.583
[109] Uzunçarşılı, **a.g.e.**, s.34
[110] Gökbilgin, **a.g.m.,** s.580
[111] Gökbilgin, **a.g.m.,** s.581

III. Selim devrinde 1789-1807 Fransızlar ile yapılan savaşlarda Mısır ve Suriye'de esir alınan Fransız askerlerini ikamet ettirildiği Kütahya, Osmanlı Mısır Savaşlearında önemli olaylara sahne olmuştur.1833 Mehmed Ali Paşa'nın oğlu İbrahim Paşa Kütahyada Durdurulabilmiş ve Kütahya Anlaşması ilegeri çekilmiştir.1848 ihtilallerinin ardından Macar Milli hareketini önderlerinden Kossuth başta olmak üzere diğer yandaşları Bir süre Kütahya'da yerleştirilmiştir. [112]

Kütahya da Osmanlı eserleri arasında Ulu Camii, İshak Fakih Camii, Bey Camii, Kapan Hanı, Karagöz Ahmed Paşa Camii, Rüstem Paşa Hamamı ve Medresesi, Hatuniye Camii, Lala Hüsyin Paşa Camii, Ali Paşa Camii, Vahid Paşa Kütüphanesi, Kamil Ağa Muvakkıhanesi, İbrahim Bey Camii ve Kütüphanesi önde gelenleridir.[113]

2.1.1.6. Milli Mücadele Döneminde Kütahya

XX. yüzyıl başlarında Mondros Mütarekesi'nden sonra İngilizler demiryollarını korumak bahansiyle Kütahya'yı denetim altına aldılar. Aynı tarihlerde Binbaşı İsmail Hakkı Bey Kütahya'ya gelerek 350 kişilik bir müfreze ekibiyle İngilzleri şehirden çıkarmayı başarmıştır. Eylül 1919'da Kütahya'da Kuvâ-yi Milliye teşkilatı kurulmuştur. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Mustafa Kemal Paşa 6 Ağustos 1920'de Kütahya'ya gelip halkın milli davaya gösterdiğ hassasiyetten sonra meclis adına şükranlarını sunmuştur. Mili Mücadele döneminde Kütahya bir yıl kadar (21 Temmuz 1921- 26 Ağustos 1922) düşmen işgalinde kalır. 26 Ağustos 1922 sabahı başlayan Büyk Taarru ile Yunan ordusu bozguna uğratılır. Yunan kuvvetlerinin yakıp yıktığı Kütahya düşman işgalinden kurtarılır (30 Ağustos 1922).[114]

2.1.2. Kütahya'nın Coğrafî Yapısı

Kütahya, Ege Bölgesinin İç Batı Anadolu bölümünde yer alır. İç Anadolu ve Ege Bölgesi arasında geçiş bölgesidir. Geniş bir ova kenarında yer alan Yellicedağı (Acemdağı) eteklerinde kurulmuştur. Şehrin mekezi ilk olarak Hisar tepesi ile Hıdırlık tepesi önünde olup ortalama yükseltisi 1000 metredir.[115] İklim olarak da daha çok geçiş iklimine benzemektedir. Sıcaklılk şartları İç Anadolu'nun karasal iklimi ile iç Ege

[112] Gökbilgin, **a.g.m.**, s.581
[113] Gökbilgin, **a.g.m.**, s.583
[114] Gökbilgin, **a.g.m.**, s.581-582
[115] Gökbilgin, **a.g.m.**, s.580

iklimi, yağış rejimi bakımından bakımından Marmara ve İç Anadolu Bölgelerinin kendine civar kesimlerine yakınlık gösterir.

2.1.3. Kütahya Şehri ve Etrafşehir Nahiyeleri

Osmanlı Devleti'nde şehir, genel olarak nüfusun yoğun olarak bulunduğu, sakinlerinin sanat ve ticaretle uğraştığı, siyasi, idari, askeri ve dini işlerin gerçekleştirildiği ve bu işler için alt yapının hazırlandığı ve halkının da buna göre teşkilatlandığı yerleşim birimleridir. Bu birimlerde yaşayanlara da şehirli denmektedir.[116] Osmanlı Devleti'nde şehir ve kasaba, Cuma kılınan ve pazarı bulunan yerdir. Ayrıca han, hamam, bedesten ve kervansarayda şehrin ve kasabanın fiziki birimlerindendir. Yani İslam şehrinin üç temel özelliği ortaya çıkmaktadır. Bunlar cami, pazar ve hamam. Kütahya'da Cuma namazı kılınan Ulu Camii aynı zamanda şehrin merkezidir. Hamamlar, pazarlar, tekke ve kütüphaneler Kütahya'nın tarihi zenginlikleri arasındadır. Bir Osmanlı şehri olan Kütahya'nın oluşum ve gelişmesinde imaretlerin çok büyük yeri ve önemi vardır. Genellikle bir camiinin etrafında oluşturulan medrese, kütüphane gibi eğitim kurumlarıyla hamam, aşevi gibi hayır kurumları ve bunlardan başka bu kurumları finanse etmek için vakıf olarak kurulan han, çarşı, fırın, değirmen gibi kuruluşlar bir şehrin veya kasabanın çekirdeğini teşkil eder. [117] Müslüman mahalleri ile gayri Müslim mahalleri ayrılmıştır.[118]

2.1.4. Kütahya Köyleri

Evliya Çelebi'nin seyahatnamesine göre Kütahya'da 590 köy bulunmaktadır. Kütahya Etrafşehir Köylerinin geçim kaynakları hayvancılıkla birlikte tarımdır. Bazı köyler de tarım dışında kömürcülük gibi görevlerle meşgul idiler. Bunlardan başka vergiden muaf muhtaç ve çalışamayacak durmda olan şahıslar da mevcuttur.

Temettü'ât Defterleri arasında inceleme fırsatını bulduğumuz, bu köylerden altısı şunlardır:

2.1.4.1. Kızılcaviran Karyesi (Kızılcaören Kasabası)

Kütahya'nin güneyinde yaklaşık 40 km mesafede bulunan köyün eski adı Kızıcaviran yeni ismi ise Kızılcaören'dir. Köyün kuruluş tarihi kesin olarak

---

[116] Çetin**, a.g.t.,** s.34
[117] Ahmet Tabakoğlu, "Osmanlı İktisat Sistemi", **Osmanlı**, C.5, s.41
[118] Erol Özbilgen, "Gündelik Hayat", **Osmanlı Dünyayı Nasıl Yönetti**, s.332

bilinmemektedir. Köyün yerli halkı Türk'tür. Köyün yerli halkı kendilerini "Yörük"[119] olarak adlandırmaktadır. 1845 yılı temettuat defteri verilerine göre köyde 50 hane bulunmaktadır[120].Köy Afyon yolu üzerinde kurulmuş olup yarı engebeli arazi üzerinde yer almaktadır. Tarım arazilerinde genellikle tahıl üretimi yapılmaktadır. Tarım ve hayvancılık temel geçim kaynaklarıdır.

Köyün adı daha sonra yapılan düzenlemeler sırasında Kızılcaören olarak değiştirilmiştir. Günümüzde yaklaşık 180 hane ve 1300 nufus bulunakta ve yerleşim birimi olarak da Kasaba halindedir. Kasabada Altın, Üstündağ, Özirkin, İşcan, Karaşin, Karacık, Eyik, Aldin vd. aile adları mevcuttur.[121]

2.1.4.2. Çiftlik-i Candaraş Karyesi (Candaraş Çiftlik Köyü=Çiftlikköy)

Köy Kütahya merkeze 10 km uzaklıkta şehrin kuzeyindedir. 1845 sayılı Temettuat defterine göre 4 haneli olup şuanda köyde 17 hane mevcuttur. Hane bakımından en küçük köylerden biridir. Köyün geçim kaynağı ağırlıklı olarak hayvancılık olup bunun yanı sıra tarım da yapılmaktadır.

2.1.4.3. Geriz Karyesi (Geriz Köyü= Tepeköy)

Geriz Köyü Kütahya merkez köylerinden olup kütahya'nın 50 km güney doğusunda Kızılcaören Köyünün Güney doğusunda kurulmuştur. Köyün kuruluş tarihi ile ilgili herhangi bir kayda ulaşılamamıştır. Köyde 1845 yılında vergi tahakkuk ettirilen hane sayısı 28 dir. [122] Günümüzde köyde yaklaşık 50 hane yaşamaktadır. Köyün toplam nüfusu yaklaşık 350 dir. Günümüzde Tepeköy adını alan köyün eski adı Geriz'dir. Köyün adını nereden geldiği ile ilgili bilgi mevcuttur. Köyde eskiden su olmadığı için köy halkı kendi imkânlarıyla yakındaki yayladan topragı kazarak içine adundan bir çeşit gerz döşeyip suyu köye getiriyor ve köyün adı bu şekilde Geriz olarak anılmaktadır. Bugün hala eskiden kalma gerz izleri görülmektedir. Toprağı işlerken hala bu izlere rastlanıldığı köy halkı tarafından belirtilmektedir.[123]

---

[119] Yörük, yörümek fiilinden yapılma, Anadolu'ya gelip yurt tutan göçebe Oğuz boylarını, Türkmenleri ifade eden bir kelimedir.
[120] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr. 8610, s.15
[121] Kızılcaören Kasabası halkından İbrahim Özirkin ile 06.01.2008 tarihinde yapılan sözlü mülakat.
[122] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr.8612, s.9
[123] Tepeköy halkından Murat Esen ile 07.01.2008 tarihinde yapılan sözlü mülakat.

Köy halkı geçimini tarım ve hayvancılktan sağlamakta olup buğday, arpa, nohut, pancar ve ayçiçeği yetiştirilen ürünlerin başında gelmektedir. Hayvancılık ta ise yoğun olarak büyükbaş hayvan beslenmektedir.

Köyde günümüzde Esen, Kocabay, Özdemir,, Adıgüzel, Toraman, Türk, Çetinkaya, Cengiz, Ceylan Esen, Kaplan, Çakır, Öztürk, Yıldız, Akbay soyadı ile aileler varlığını devam ettirmektedirler.

2.1.4.4. Sofumaviranhisar Karyesi (Sofu Köy= Sofu Mahallesi)

Kütahya'ya yaklaşık 3 km uzaklıkta olan köyün şu andaki adı Sofuköy'dür. Köyün geçim kaynağı ağırlıklı olarak tarım olup bunun yanı sıra hayvancılık da yapılmaktadır. Köyde günümüzde yaklaşık 90 hane ikamet etmektedir. Köyün adını nereden geliği hakkında tam bilgi yoktur. Ancak ilk yerleşim yerinin Örenhisar olduğunu Köy halkından öğrenmekteyiz. Köyde *Velioğlu* Veliler (Açıkgöz), *Kara Hasnoğlu* Karahasanlar (Güneş), *Molla Azizoğlu* (Demir) aileleri varlğını sürdürmektedir. Ayrıca Köy halkından edindiğimiz bilgiye göre *Kızıklıoğlu* ve *Nebioğlu* ailelerine ait tarlaların olduğu ve günümüzde bu arazilerin Nebiler ve Kızıklı mevki olarak anılmaktadır. Köyün geçim kaynağı ağırlıklı olarak tarım ve hayvancılıktır.[124]

2.1.4.5. Demirciviran Karyesi (Demirciören Köyü)

Kütahya'ya yaklaşık 7 km uzaklıkta olan şu andaki adı Sofuköy'dür Köyün geçim kaynağı ağırlıklı olarak hayvancılık olup bunun yanı sıra tarım da yapılmaktadır. Köy günümüzde yaklaşık280 hane olup nufsu 1.000 civarındadır.

Köyün kurucularının Orta Asyadan 7 oba olarak geldiği ve ilk olarak köyün yakınında bulununan Dağ'da Gedik alanı adı verilen mevkide mesken kurdukları köy halkı tarafından bilinmektedir. Bugün hala eski yerleşim yerlerinin izlerine raslandığı belirtilmektedir. *Hüseyin Efendi (Nasır)* ve *Kadir Efendi (Çankaya)* adında iki âlim şahsiyetin İstanbulda medrese eğitimi gördüğü ve halkı dini yönlerden eğittikleri anlatılmaktadır. Özellikle Hüseyin Efendi daha o zamanda günümüz teknoljisi ile ilgili görüşler bildirmiş " Kuru ceviz tahtasının mağrubdan konuşup maşruptan dinleneceğini

[124] Sofuköy halkı ile 06.01.2008 tarihinde yapılan sözlü mülakat.

(raydo, televizyon)" , "demir parçasının havada uçacağı (uçak)" gibi zamanın çok ilerisinde görüşler belirtmiştir.[125]

Köyde eskiden kervancılık yapıldığı yine köy halkı tarafından dile getirilmektedir. İncelediğimiz temettuat Defterlerinin Demirciören ile ilgili kayıtlarında merkep (62) , bargir (at) (17), Katır (2) adet olmak üzere toplam 81 adet ile diğer köylerden fazla olduğu dikkat çakmektedir. Genellikle yük taşımada kullanılan merkep, at, katır gibi hayvanların Demirciören Köyünde çok oluşu kervancılık yapıldığının göstergesi olbilir. Ayrıca köy halkında günümüzade nakliye işinin yaygın olduğu ve atalarından miras kaldığını da belirtmektedirler.[126]

2.1.4.6. Zığra Karyesi (Zığra Köyü)

Günümüzde Kütahya merkeze bağlı en yakın köylerden biridir. Kütahya şehrine yaklaşık 2 km. uzaklıkta olup, şehrin güney doğusu istikametindedir. Köydeki hane sayısı 1845 tarihli Kütahya Etrafşehir köyleri Temettuat defterine göre 19'dur. Köyün iktisadi yapısında hayvancılığın yeri büyüktür. Köyde tarım ikinci geçim kaynağını oluşturmaktadır. [127] Temettuat Kkayıtlarında köy küçükbaş hayvancılk ile dikkat çekmektedir. Köyün adı, değişmeden aynı şekilde kalmıştır.

[125] Demiciören Köyü halkından Mahmut Özer ve Muhtar Halil Bayraktar ile 05.01.2008 tarihinde yapılan sözlü mülakat.
[126] Demiciören Köyü halkından Mahmut Özer ve Muhtar Halil Bayraktar ile 05.01.2008 tarihinde yapılan sözlü mülakat.
[127] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr.8615, s.1-7

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

1845 (H.1261) TARİHLİ TEMETTÜ'ÂT DEFTERLERİNE GÖRE KÜTAHYA'NIN ETRAFŞEHİR NAHİYELERİ (KIZILCAVİRAN, ÇİFTLİK-İ CANDARAŞ, GERİZ, SOFUMÂVİRANHİSAR, DEMİRCİVİRAN ve ZIĞRA KARYELERİ)'NİN SOSYO-EKONOMİK YAPISI

3.1. DEMOGRAFİK VE SOSYAL YAPISI

3.1.1. Demografik Yapı

Temettuat sayımları vergi tespiti için yapıldığından defterlere vergi veren hane reisi ile ilgili tahakkuk ettirilen vergi kayıtları yer almaktadır. Bu bilgiler üzerinden vergi veren hane reisi erkek nüfusu ile ilgili tespitlerde bulunmamız mümkündür. Her ne kadar nüfus defterleri kadar önemli değillerse de,[128] bunun için yapılan nüfus hesaplama formüllerine göre hane sayısı x 5 formülü[129] ile tahmini nüfusu hesaplayabilmemiz mümkün olmaktadır.

Temettuat Defterlerinde vergi veren nüfusun hane bilgileri yanında eyalet/ sancak/ kaymakamlık/ kaza/ karye/ mahalle/ çiftlik isimleri yer almaktadır.[130] Ancak yer adları ve idarî taksimatı anlayabilmemiz için, bize fazla bilgiler vermemektedir. Bunun dışında nehir, dere, tepe, ova, v.b. isimlere de rastlanmamaktadır. Bu itibarla yer adları konusunda bize pek faydalı olamamaktadırlar. Yer adları ile ilgili olarak tahrir defterlerinde görülen zengin bilgiler bu defterlerde yoktur. Yine, tekke, zaviye, vakıf, hass, gibi konularda da bilgiler çok azdır. Bu yüzden Temettuat Defterlerinden hareketle bir bölgenin tarihî coğrafyası hakkında bir neticeye varmamız güç olacaktır. Nüfusun tespiti bakımından klasik dönem için, tahrir, avarız ve cizye defterleri, 19. yüzyıl için, cizye ve nüfus defterleri ile salnameler ve Temettü'ât Defterleri birinci elden kaynak hükmündedir.[131]

3.1.2. Nüfus Yapısı ve Toplam Nüfus

Temettü'ât sayımlarında, hane esas alınmış, hanenin yanında numara da kaydedilmiştir. Hanenin kaçıncı hane olduğu, numaranın ise kaçıncı aile olduğu ile ilgili kayıt yer almaktadır.[132] Bazen aynı hane içerisinde birden fazla aile bulunabilmektedir.[133]

---

[128] Kütükoğlu, "Osmanlı Sosyal…, s.395
[129] Barkan, **a.g.e.**, s.12
[130] **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8610, s.1-16; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8611, s.1-3; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8612, s.1-10; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8613, s.1-11; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8614, s.1-21; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8615, s.1-7
[131] Öztürk, **a.g.e**., s.35
[132] Kütükoğlu, **ag.m.**, s.398
[133] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr. 8610, s.2-15

19. yüzyılda Hüdavendigar eyaleti Kütahya Sancağı Etrafşehir Nahiyelerinden Kızılcaviran, Çiftlik-i Çandaraş, Geriz, Sofumeaviranhisar, Demirciviran ve Zığra Köylerinin tahmini nüfusunun tespiti için, öncelikle vergi hanelerinin tespiti yapılmıştır. Temmettuat verilerine göre toplam 186 hane ve 4 misafir hane olarak kayıtlı bulunan söz konusu Köylerin islam nüfusunun, yukarda belirttiğimiz usulde 5x186= 930 + 4x5=20 toplam 950 olması gerekmektedir.[134] 1260-1261 senesine ait bu veriler şüphesiz nüfus defteri kayıtları ile de desteklenmelidir. Temettuat kayıtları içinde gayrimüslim ahaliye ait defterlerin bulunmayışı sağlıklı bir neticeye ulaşmamıza engel olmaktadır. Ancak gayrimüslim ahaliye köylerden ziyade daha çok şehirlerde rastlanıldığı da bilinmektedir.

Tablo 3.1.1845-46 (1260- 1) Tarihinde Kütahya Etrafındaki Köylerin Vergi Hanesi ve Toplam Tahmini Nüfusu

Yerleşim Yeri Adı	Vergi Hanesi	Yekün Nüfus	Tahmini Nüfus
Kızılcaviran	50	118	250
Çiftlik-iÇandaraş	1	3	5
Geriz	28	84	140
Sofumeaviranhisar	35	91	175
Demirci viran	57	137	285
Zığra	19	69	95
TOPLAM	**190**	**502**	**950**

Yukarda adı geçen köylerden Geriz Köyü'nde 24 hane ve 4 misafir hane [135] kaydı görülürken, yekün nüfus 76+8=84 olarak, bunun sonunda tahmini 120 ve misafir olarak da 20 olmak üzere toplamda 140 olarak hesaplanmıştır.

Araştırması yapılan köyler içerisinde hane sayılarına bakıldığında en fazla nüfusa Demirciviran Köyü sahip iken, en az nüfusa sahip köy Çiftlik-i Candıraş Karyesidir. Bugün günümüzde Demirciören ve Kızılcaören adını alan Köylerin nüfusu çevre köylerle karşılaştırıldığında yine fazladır.

Son olarak da Köylerin bağlı bulunduğu Kütahya Merkez'e bağlı mahallelerin hane sayılarıyla karşılaştırma yapacak olursak, vergi hanesi bakımından Kütahya'nın en büyük 3 mahallesi içerisinde ilk sırada yer alan Meydan Mahallesi'nde 215 hane vardır

[134]**BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8610, s.1-16; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8611, s.1-3; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8612, s.1-10; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8613, s.1-11; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8614, s.1-21; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8615, s.1-7
[135] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr. 8612, s.8,9

ve bu mahallenin tahmini nüfusu 1075'tir.[136] Börekçiler Mahallesi 196 ve Servi Mahallesi ise 126 haneye sahiptir.[137] Kütahya merkez mahalleleriyle karşılaştırıldığında araştırması yapılan 6 köyün toplam nüfusu ortalama bir merkez mahallenin nüfusuna eşit görünmekte, bir başka deyişle bir köyün ortalama nüfusu Kütahya merkezdeki en büyük mahallelerin ortalama nüfusunun 1/6'ine eşittir.

3.1.3. Aile veya Sülale İsimleri

Temettuat Defterleri'nden elde edeceğimiz önemli bilgilerden biri de defterlerin ait olduğu zamanda o yerleşim yerinde kullanılmış olan aile ve sülale adlarıdır. Defterlerde, bu alanda çalışma yapacak araştırmacıların faydalanabileceği zengin kaynaklar bulunmaktadır. Temettuat Defterleri'nde kaydı geçen aile isimleri, bize o hanenin iki veya üç nesil önceki mensuplarının sosyo ekonomik vaziyetleri ile mesleki, dini ve eğitim durumlarını ortaya koyması bakımından önemlidir. Bölgede yaygın olarak kullanılan isimler ve aile adlarından yola çıkarak akrabalıklar ve lakap, unvan ve sıfatlardan da bölgede yaşamış olan toplumun sosyal profilini çıkarmada defter kayıtlarından faydalanabiliriz.

Kütahya'nın incelemesini yaptığımız Etrafşehir köylerine ait Temettuat Defterlerinde şahıslar belli bir uygulamaya göre kaydedilmiştir. Bu uygulamada, öncelikle eğer varsa ilgili şahsın aile veya sülale adı yazılmaktadır. Defterlerimizin hane sayısının altında yer alan ve bizim lakap veya şöhreti diye nitelendirdiğimiz "*Kara Mehmed Oğlu Hüseyin* "[138] gibi kayıtlar aile isimlerine veya bu sülale isimlerine işaret etmektedir. Bu günkü anlamda aile veya sülale isimlerinden bahsetmek zordur. Ancak, kullanılan isimler genellikle o şahısların bir iki kuşak öncesinde yaşayan aile büyüklerinin isimleri ve lakaplarıdır. Bu ad, geleneksel olarak nesiller tarafından devam ettirilmekte ve o aile ile bütünleşmektedir. Bunların bir kısmı zamanla unutulacak, bir kısmı da günümüze kadar yaşayarak sülale isimlerini meydana getirecektir. Nitekim bu defterlerde yer alan isimleri taşıyan sülalelerden bazıları bu gün Kütahya ve köylerinde varlıklarını muhafaza etmekte ve birçoğu da bu isimleri soyadı olarak kullanmaktadır.

---

[136] Lokman Aydın, **Kütahya Sancağı 1261 (1845) Tarih ve 8767-8768-8769-8770-8771 Numaralı Temettü'ât Defterleri Transkripsiyonu,** (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya 2001, s.40

[137] Meltem Aydın, **Kütahya Sancağı 1261 (1845) Tarih ve 8759-8760-8761-8762-8763-8764-8765 Numaralı THemettü'ât Defterleri Transkripsiyonu,** (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya 2001, s.45

[138] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr.8610, s.12

Örneğin, 1845 yılında mevcut aile adlarından biri olan *Gençoğlanoğlu* günümüzde bu sülalenin mensupları arasında varlığını devam ettirmekte günümüzde bu lakabı *Genç* soyadı olarak kullanmaktadır.[139] Unutulanların yerine hane reislerinin özelliklerine göre yeni aile isimleri konacak ve bunların bir kısmı yeni sülale isimlerine kaynak olacaktır. Aile veya sülale isimlerinin karşılarındaki sayılar, aynı ismi alan hane sayılarını göstermektedir.

Aile veya sülale isimleri dikkatle incelendiğinde aileler hakkında farklı bilgilere ulaşmak mümkün olmaktadır. Bazı ailelerin isimleri, ailelerin kökenlerini bildirmektedir. Daha önce başka yerlerde oturan ve çeşitli sebeplerle bu köylere yerleşen hane reislerinin geldikleri yerleri de bu kayıtlardan anlıyoruz. Bu özellikleri içinde barındıran birkaç hane kaydını gösterecek olursak, "*Karahisar Kazası'ndan Türkmen Aşireti'nden Köse Oğlu Mustafa*"[140] şeklinde yazılan kayıttır. Bu hane reisinin babası Karahisar Kazsı'ndan Geriz Köyü'ne gelmiş Türkmen aşiretine mensup olduğu yine kayıtlardan anlaşılmaktadır. Ayrıca hane 1'de kayıtlı "*Fellahoğlu İbrahim"*[141] adlı kişinin babası ülkemizde Adana ve Hatay yöresinde çoğunlukla bulunan Fellahlardan olabileceği ve muhtemelen o bölgeden göçettikleri belgede geçen isimden anlaşılmaktadır.(*Tokatlıoğlu, Kazdağlıoğlu, Söğüdlüoğlu, Düzağaçlı*, gibi)

Aile ve sülale isimlerinde görülen bir diğer unsur yer isimleri ile isimlendirilmeleridir. Yukarıda kısaca bahsettiğimiz gibi bu bize Kütahya köylerine göç edenlerin nerelerden geldiklerini göstermesi bakımından önemlidir. Bu yerler Dağarslan Köyü'nden Kızılcaviran Köyü'ne (1hane), Ankara'dan Kızılcaviran Köyü'ne (2hane), Tokat'tan Kızılcaviran Köyü'ne (1hane), Karahisar Kazası'ndan Geriz Köyü'ne (4hane), Ağaç Köyü'nden Sofumaviranhisar Köyü'ne (1hane), Efendi bola Mahallesi'nden Sofumaviranhisar Köyü'ne (1hane), Kütahya'dan Demirciviran Köyü'ne (1 hane), Karahisar'dan Zığra Köyü'ne (1hane), Söğüd'den Zığra Köyü'ne (1hane) Eğrigöz Kazası'ndan Çiftlik-i Çandaraş Köyü'ne (1hane), Karahisar Sancağı'ndan Çiftlik-i Çandaraş Köyü'ne (1hane), Isparta'dan Çiftlik-i Çandaraş

[139] Bu ailelerden bazıları 1845te kullanılan lakaplardan Sofuköy'de arazilerinin bulunduğu mevki olarak kullanmaktadırlar. Örnek olarak Nebioğlu ve Kızıklıoğlu aile isimleri Nebiler ve Kızıklı mevki olarak kullanılmaktadır.
[140] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr.8612, s.8
[141] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr.8612, s.1

Köyü'ne (1hane)'dir.[142] Ancak bu isimleri taşıyan her ailenin söz konusu yöreden göç ettiklerini söylememiz de gerçeği ifade etmeyecektir.

Bir diğer aile veya sülale isimleri o ailenin atalarından gelen mesleklerini işaret etmektedir. (*İmamoğlu, Kaymakçıoğlu, Sebetçioğlu, Alemdaroğlu, Mollaoğlu, Pehlivanoğlu, Müteveffaoğlu, Yaycıoğlu, Demircioğlu,* gibi) [143] ."*İmamoğlu Cafer*"[144] Cafer ismindeki şahsın babasının imam olduğu anlaşılmaktadır. "*Kaymakçıoğlu Mehmed"*[145] ismindeki şahsın ise kaymak yapımı ile ilgili meslek olabileceğini anlamaktayız.

Bazen aile adının kaynağı o aile mensuplarının belirgin fizikî ve sosyal durumlarını yansıtan bazı lakapların da aile veya sülale ismi olarak verildiklerini görüyoruz. Bunlardan bazıları *Köseoğlu, Kulaksızoğlu, Kara Külahoğlu, Kara Bacakoğlu, Çakıroğlu, Cendenoğlu, Danacıoğlu, Sağıroğlu, Kel Mehmetoğlu, Sarıoğlu, Kızıklıoğlu, Yaycıoğlu, Tozluoğlu, Makaroğlu, Pehlivan, Beşooğlu, Sorkoğlu*, *Ayrakoğlu, Solakoğlu, Çalıkoğlu, Eğrioğlu, Kellecioğlu, Dokuz Oğlu, Kubaroğlu, Koç Alioğlu* [146] şeklindedir.

Bazı aile adları kişilerin karakterleri ve ruh halleriyle ilgilidir, (*Lafçıoğlu*[147] *,ve Delioğlu*)[148] gibi.

Ayrıca bu lakaplar, ailelerin çeşitli hususiyetlerini işaret ettiği gibi bazı zamanlarda bu âileleri, aynı adı taşıyan diğer ailelerden de ayırmaktadır. (*Deli Ayvazoğlu*[149]*, Kel Mehmetoğlu,*[150] *Sarı Mahmutoğlu*,[151] gibi).

---

[142] **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr.8610, s.1-16; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8611, s.1-3; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8612, s.1-10; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8613, s.1-11; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8614, s.1-21; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8615, s.1-7

[143]**BOA, ML. VRD. TMT.**, nr.8610, s.1-16; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr.8611, s.1-3; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8612, s.1-10; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8613, s.1-11; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8614, s.1-21; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8615, s.1-7

[144] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr.8612, s.5

[145] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr.8615, s.3

[146] **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr.8610, s.1-16; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8611, s.1-3; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8612, s.1-10; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8613, s.1-11; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8614, s.1-21; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8615, s.1-7

[147] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr.8610, s.13

[148] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr.8614, s.13

[149] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr.8614, s.19

[150] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr.8612, s.4

[151] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr.8613, s.2,3

İmamoğlu[152] *ve Mollaazizoğlu,*[153] gibi aile isimler dini hususiyetlerinin ön plana çıktığı aile isimleri olarak göze çarpmaktadır.

Kızılcaviran Köyü'nde toplam 53 aile yaşamaktadır. En kalabalık aile veya sülale olarak görülen *Karakülahoğlu(10)* adı, bir sülale veya aile adı olarak Kızılcaviran Köyü'nde en çok bulunan isimlerin başında gelmektedir. *Demircioğlu(3) ve Karamehmetoğlu(3)* aileleri ise burada yaşayan en çok haneye sahip diğer ailelerdir ve muhtemeldir ki bu aileler nüfus olarak da diğer ailelerden daha fazladır.[154]

Tablo 3.2 Kızılcaviran Köyü Aile İsimleri

Aile İsimleri							
Altuncuoğlu1	1	Danacıoğlu	1	Karamehmetoğlu	3	Numanoğlu	2
Ankaravioğlu	2	Demircioğlu	3	Karakülahoğlu	10	Receboğlu	1
Caferoğlu	1	Emiroğlu	1	Karasalihoğlu	2	Sağıroğlu	1
Cenbekoğlu	1	Emirhasanoğlu	1	Kocaalioğlu	1	Sarıoğlu	1
Cebeloğlu	1	Emirmustafaoğlu	1	Köseoğlu	1	Sebetçioğlu	1
Cendenoğlu	1	Horanoğlu	2	Lafçıoğlu	1	Seydioğlu	1
Çakıroğlu	2	Kethüdaoğlu	2	Mancaloğlu	1	Soruoğlu	1
Cumaoğlu	1	Kulaksızoğlu	1	Numanoğlu	1	Tokatlıoğlu	1

Yukarıda harf sırasına göre verdiğimiz aile veya sülale isimlerinin toplamı 30'dur. Kaldı ki, çoğu aileler birbiri ile akrabadır. O halde bu isimlerin birçoğunun akraba olan aile isimleri olduğu hatıra gelmektedir. Aile veya sülale ismi olan toplam hane sayısı 53'dir. Kızılcaviran Köydeki defterlerde *Altuncuoğlu, Sebetçioğlu, Kethüdaoğlu* [155] ailelerinin ismi meslek adıyla ilişkilendirilmiştir.

Sarıoğlu, Sağırınoğlu, Kulaksızoğlu, Köseoğlu, Lafçıoğlu gibi isimler o aile mensuplarının veya ileri gelenlerinin fiziksel ve karakter özelliklerini yansıtan isimler olarak karşımıza çıkmaktadır.[156]

[152] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr.8612, s.5-7; **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr.8614, s.6
[153] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr.8613, s.7
[154] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr.8610, s.3-12
[155] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr.8610, s.6-14
[156] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr.8610, s.2-20

Daha sonra açıklayacağımız gibi, tarım ve hayvancılığın ekonomik ve sosyal hayatı şekillendirdiği küçük bir Osmanlı köyünde az da olsa göç aldığı *Ankaravioğlu* ve *Tokatlıoğlu* gibi isimlerden anlaşılmaktadır.[157]

Tablo 3.3 Çiftlik-i Candıraş Köyü Aile ve Sülale İsimleri

Aile İsimleri			
Balioğlu	1	Ispartalızade	1
Battaloğlu	1	Abdullah	1

4 hane kaydı bulunan Çiftlik-i Candıraş Köyü'nde aile veya sülale ismi olan 4 hane vardır. Bu köyde aslında 3 ayrı aile veya sülale ismi bulunmaktadır. [158]

Bu köyün Temettuat kayıtlarında vergi veren hane reislerine bakıldığında Eğrigöz (Emet), Karahisar ve Kütahya'dan gelen şahıslar olduğu görülmüştür.[159] Bugün Çiftlikköy adını almış olan Candıraş Çiflik Köyü Yoncalı mevkiinde olup 17 haneli bir köy olarak varlılığını devam ettirmektedir.

Yine Geriz Köyü kayıtlarında "*Genç Ahmetoğlu Ali*" isminin toplam 4 hanede geçmesi dikkati çekmektedir. *Ahmetoğlu* ve *Genç Ahmetoğlu* isimleri farklı iki ailenin birbirinden ayrılması için verilmiş isimlere örnek gösterilebilir.[160] "*İmamoğlu Osman karındaşı Mehmed, Köse Hüseyinoğlu Ahmed ve Süleyman ve Osman ile müşterek, Köse Hüseyinoğlu Mehmed ve karındaşı Halil ile iştirâk"* şeklinde kayıt olan vergi hanelerine bakıldığında ise ortakçı (müşterek) aileler olduğu belgelerden anlaşılmaktadır.[161]

---

[157] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr.8610, s.2-20

[158] "Ancak bunlardan biri merkumun karındaşı Abdullah olarak kayıt olmuş olup Kütahyalı Ispartalı-zade Es-Seyyid Ahmet Ağa'nın kardeşidir", **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr. 8611, s.2

[159] "Kayıt altına alınan ailelerden Karahisar Sancağı'ndan nakl iden Battaloğlu Ali'nin hane kayıtı "*Merkûm bundan üç sene mukaddem Tokmak Kazası cânibine nakl etmiş idiği*", Kütahyalı Ispartalı-zâde Es-Seyyid Ahmed Ağa'nın hane kayıtı "*Merkûm Bulad Bey Mahallesi'nden olub temettu'âtı kayd olunduğu",* Merkûmun karındaşı Abdullah hane kayıtının"*Merkûm Bulad Bey Mahallesi'nden olub temettu'âtı kayd olunduğu"* şeklindedir., **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr. 8611, s.2-3,.

[160] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr. 8612, s.2-3

[161]**BOA, ML. VRD. TMT.,** nr. 8612, s.2,3; Geriz köyü 1845 yılı vergi kayıtlarında "*Karahisar Kazası'ndan Türkmen Aşireti'nden Köseoğlu Mustafa, Yine aşiret-i mezbûrdan Taviloğlu Musa Yine aşiret-i mezbûrdan Kara Alioğlu Ali, Yine aşiret-i mezbûrdan Balabanoğlu Yusuf"* hanelerinin Karahisar Kazasından geldikleri "*Kömürcü idiği"* şeklinde kayıt oldukları görülmektedir. Yine aynı belgenin sonunda yekün hane bölümünde sözü edilen 4 hanenin misafir hane şeklinde kayıt edildikleri görülmüştür. Bkz. **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr. 8612, s.8,9

Tablo 3.4 Geriz Köyü Aile ve Sülale İsimleri

Aile İsimleri					
Abdülkerimoğlu	2	Emirhüseyinğlu	1	Kösehüseyinoğlu	1
Absanbeyoğlu	3	Fellahoğlu	1	Köseoğlu	1
Ahmetoğlu	1	Gençahmetoğlu	6	Nebioğlu	2
Balabanoğlu	1	İmamoğlu	6	Taviloğlu	1
Caferoğlu	1	Karaalioğlu	1		
Cennetoğlu	1	Kelmehmetoğlu	1		

Geriz Köyü Temettuat Defterlerinde görülen "*Fellahoğlu"* ismi ailenin kökeni ile ilgili olan isimlere örnek gösterilebilir. *"Kel Mehmetoğlu"* ve *"Köse Hüseyinoğlu"* isimleri aynı adı taşıyan aileleri diğer ailelerden ayırmak için belirgin fiziksel özelliğini işaret etmektedir.[162]

Geriz Köyü'nde toplam sayımın yapıldığı yıl vergi hanesi bakımından 28 aile yaşamaktadır. Bu aileler içerisinde de *İmamoğlu(6) ve Gençametoğlu(6) ve Karamehmetoğlu(3)* aileleri burada yaşayan en çok haneye sahip ailelerdir ve muhtemeldir ki bu aileler nüfus olarak da diğer ailelerden daha fazladır.[163]

Tablo 3.5 Sofumaviranhisar Köyü Aile ve Sülale İsimleri

Aile İsimleri							
Abdullahoğlu	1	Karamehmetoğlu	1	Muradoğlu	1	Tozluoğlu	1
Hacıoğlu	2	Kazdağlıoğlu	1	Müteveffaköleoğlu	1	Tursoğlu	1
Himmtoğlu	1	Kızıklıoğlu	2	Nebioğlu	2	Velioğlu	1
İhsanoğlu	1	Köleoğlu	1	Pehlivanoğlu	4	Yaycıoğlu	3
İsmailbeyoğlu	1	Makaroğlu	1	Sarımahmutoğlu	3	Ziynetsaklıoğlu	1
Karahasanoğlu	1	Mollaazizoğlu	2	Seferoğlu	2		

Sofumaviranhisar Köyünde belirgin olarak çoğunlukta aile yoktur aile sayıları hemen hemen eşit olarak dağılmıştır. Sofumaviranhisar Köyü kayıtlarında "*Molla*" ile başlayan isimler dikkatimizi çekiyor. 2 hanenin aile veya sülale ismi "*Molla*" ile

[162] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr. 8612, s.2,5
[163]**BOA, ML. VRD. TMT.,** nr. 8610, s.3-12

başlamaktadır.[164] Sofumaviranhisar[165] adının Köy halkından olan "Molla" lakaplı şahıslardan geldiğini düşünebiliriz. Ağaç Köyüne giderken olmak üzere kayıt olan toplam 2 hanenin aile veya sülale ismi "*hacı*" ile başlamaktadır. Bu bizzat dinî bir vecibe olan hac ibadetini yerine getiren şahıslar için kullanılan bir lakap olmasının yanında, hatırı sayılır şahıslara verilen bir unvan olarak da kullanılmıştır.[166]

Tablo 3.6 Demirciviran Köyü Aile ve Sülale İsimleri

Aile İsimleri							
Abdülkadiroğlu	1	Delioğlu	1	Karahasanoğlu	1	Receboğlu	2
Abdurrahimoğlu	2	Deliayvazoğlu	1	Karaahmedoğlu	1	Sarıcıoğlu	4
Alemdaroğlu	3	Eğrioğlu	1	Karamehmetoğlu	2	Satılmışoğlu	3
Aliçelebioğlu	2	Emiroğlu	1	Kayaoğlu	1	Solakoğlu	1
Araboğlu	2	Gençoğlanoğlu	1	Kellecioğlu	1	Sorkoğlu	1
Ayrakoğlu	1	Hüdayioğlu	1	Koçalioğlu	1	Süleymanoğl	3
Beşooğlu	1	İlyasoğlu	1	Küçükalioğlu	1	Velioğlu	1
Çalıkoğlu	2	İmamoğlu	1	Mahmudoğlu	1		
Çavuşoğlu	1	Karahacıoğlu	2	Mollaahmedoğlu	4		
Davudoğlu	1	Karabacakoğlu	2	Mollamustafaoğlu	2		

Kütahya'da bulunan iki köyün hane kayıtlarını birlikte değerlendirdiğimiz zaman, her iki köyde de bulunan aile veya sülale isimlerinde "Molla" isminin geçtiğini söyleyebiliriz. Her iki yerleşim yerinin Demirciören ve Sofumaviranhisar Köylerinin birbirine yakın olması Molla isimlerinden başka diğer isimleri mukayese ettiğimizde aynı adı taşıyan ailelerin olduğunu *(Karamehmetoğlu, Karahasanoğlu*, *Velioğlu)*[167] görmekteyiz. Ancak bu sayı bize iki köy arasında birinci derece akrabalık olduğunu gösterecek yeterli bilgi değildir.

[164] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr. 8613, s.7, Bugün köyde "mollalar" lakaplı Demir soyadlı aile mevcuttur. Bu ailenin eskiden köyde yaşamış olan Molla Azizoğlu ailesin devamı olduğu ihtimal dâhilindedir. Ayrıca bu ailenin dışında köyde yaşayan halktan aldığımız bilgilere göre Velioğlu adı veliler lakabı, Muradoğlu adı muratlar lakabı Müteveffa Köle oğlu adı Mütevellioğlu lakabı ile kullanılmakta sözü edilen ailelerin isim bağlantıları göz önüne alınırsa nesillerinin devam etiği anlaşılmaktadır.

[165] Köyün günümüzdeki adı Sofuköy'dür.

[166] Lakaplar ve ünvanlar bölümünde söz edileceği üzere yine aynı şekilde ulemâ sınıfını belirtmek için "*Efendi*" lakabının, hatırı sayılır zengin veya manevi nüfuz sahibi şahıslara "*ağa*" lakapları, manevî nüfuz sahibi şahıslara aile veya sülalelerine isim olmaları imkan dâhilinde olduğunu da unutmayalım.

[167] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr. 8613, s.1-11; **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr. 8614, s.1-21

Tablo 3.7 Zığra Köyü Aile ve Sülale İsimleri

Aile İsimleri							
Abdülkadiroğlu	1	Hacıeyyüboğlu	1	Kaymakçıoğlu	1	Ömerbeyoğlu	1
Araboğlu	1	Hafız	1	Kocaademoğlu	1	Sarıoğlanoğlu	1
Çelebioğlu	1	İmamoğlu	2	Kösehaliloğlu	1	Söğüdlüoğlu	1
Dokuzoğlu	1	Karahisarlıoğlu	1	Kubaroğlu	1		
Düzağaçlı	1	Karahüseyinoğlu	1	Merhumkemaloğlu	1		

Aile isimlerine bakıldığında Karahisardan bir aile olduğu *Karahisarlıoğlu hacı Halil* ve *Söğüdlüoğlu Hüseyin*[168] Zığra Köyü civarında bir köy olan şuanki adı Söğüt Köyü olan bir yerleşim yerinden bir şahıs olabileceği ihtimal dâhilindedir. Zığra Köyünde bulunan vergi hanesi kayıtları dikkate alındığında en fazla haneye sahip *İmamoğlu* (2) ailesi olduğu görülmektedir.[169]

3.1.4. Hane Reislerinin İsimleri

Temettuat defterlerinde, mahalle veya köylerde yaşayan hane sahipleri ve vergi yükümlüsü hane reislerinin isimlerinin düzenli bir şekilde yazılmış olması ayrıca aynı hanede bulunan diğer vergi yükümlülerinin isimleriyle ortakçı veya kiracılarının da isimlerinin kaydedilmiş olması, araştırma yapılan bölgede yaygın olarak kullanılan isimlerin neler olduğunun tespitini de mümkün kılmaktadır. Ancak burada vergi veren hane reisi erkeklerin ismi yazıldığından incelemiş olduğumuz Temettuat Defterlerinde hane reisi durumunda olan veya hane reisi statüsü taşımadığı halde gelir sahibi olan kadınların ismine rastlanılmamıştır Kişileri başkalarından ayıran ve onun kimliğini ortaya koyan en önemli özelliklerinden birisi de o şahsın taşıdığı kendi ismidir. Toplumları oluşturan bireylerin isimleri o toplumu diğerlerinden farklı kılmakta ve o toplumun düşünce ve inanç sisteminin yansımasını oluşturmaktadır. Dolayısıyla herhangi bir bölgede kullanılan şahıs adları, o toplumun sosyal ve kültürel yapısını oluşturan önemli öğeler arasında yer almaktadır. Türk toplumlarında, islamiyetin kabulünden sonra geleneğe ve inançlara uygun adlar konulmuştur. İncelemiş olduğumuz köylerde de bu geleneğin devam ettirildiğini görmekteyiz.

[168] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr. 8615, s.3,6
[169] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr. 8615, s.1,6

Tablo 3.8 Kızılcaviran Köyü Hane Reislerinin Adları

Hane No	***Hane Reisinin Adı***	***Hane No***	***Hane Reisinin Adı***
1	Mancaloğlu İsmail Efendi	24	Kara Külahoğlu Seyyid Mustafa
2	Cumaoğlu Seyyid Hacı Osman	25	Kara Külahoğlu Seyyid Süleyman
3	Cumaoğlu Ebu Bekir	26	Kara Külahoğlu Ali
00	Merkûmun hizmetkârı Emiroğlu	27	Kara Külahoğlu Salih
	Musa	28	Kara Külahoğlu İsmail
4	Demircioğlu Yusuf	29	Receboğlu Seyyid Kara Ali
5	Demircioğlu Ahmed	30	Koca Alioğlu Sabi Osman
6	Demircioğlu Seyyid Mehmed	31	Horanoğlu İsmail ve İbrahim
7	Köseoğlu Hacı İbrahim	32	Cebeloğlu Mehmed ve İbrahim
8	Numanoğlu Seyyid Ahmed	33	Soruoğlu Ebu Bekir
9	Kara Mehmedoğlu Halil	34	Sağıroğlu Ankaravi İbrahim
10	Kara Mehmedoğlu Hüseyin	35	Emir Hasanoğlu Hasan
11	Numanoğlu Seyyid Ahmed	00	Merkûmun hânesinde Oğlu Mehmed
12	Tokatlıoğlu Mustafa	36	Kara Mehmetoğlu Hüseyin
13	Kulaksızoğlu Ahmed	37	Kethüdaoğlu Eyyüb
14	Kara Salihoğlu Pehlivan Hacı	38	Emir Mustafaoğlu İbiş
	Ahmed	39	Lafçıoğlu Mustafa
15	Horanoğlu Hüseyin	40	Seydioğlu Halil
16	Altuncuoğlu Ali	41	Danacıoğlu Seyyid Ahmed
00	Merkûmun hizmetkârı Cenbekoğlu	42	Ankaravioğlu Hamza
	Hüseyin	43	Kara Salihoğlu Ahmed nâm-ı diğer
17	Çakıroğlu Karabacak Ali		Mehmed
18	Çakır Oğlu Mustafa	44	Cendenoğlu Ali Kuzu
19	Kara Külahoğlu Abdullah	45	Sebetçioğlu Halil
20	Kara Külahoğlu Salih	46	Dağarslan Karyesi'nden Sarıoğlu
21	Kara Külahoğlu Seyyid İsmail		Mehmed
22	Kara Külahoğlu Salih	49	Caferoğlu Yusuf
23	Kara Külahoğlu Seyyid Salih nâm-ı	00	Merkûmun şeriki Himmetoğlu
	diğer Ali		Mustafa ve karındaşı Halil

Kızılcaviran Köyünde 1 numaralı haneye köyün imamı Mancaloğlu İsmail Efendi kayıt olmuştur.[170] İmamdan sonra diğer aileler sırasıyla kaydedilmiştir. Kızılcaviran Köyü (Kızılcaören Kasabası) *Altıncıoğlu Ali* [171] adıyla belgede kayıt olan aile günümüzde Altın ve Üstündağ soyadı ile devam etmektedir. *Karakülahoğlu* ailesi ise günümüzde Özirkin soyadını kullanmaktadır. Ayrıca *Karasalihoğlu (*Aldin), Kulaksızoğlu (Acar), *Horanoğlu* (Horata), *Çakıroğlu* (Sağ), *Koca Alioğlu* (Eyik) soyadını kullanan ailelerdir.[172]

Tablo 3.9 Çiftlik-i Çandaraş Köyü Hane Reislerinin Adları

Hane No	***Hane Reisinin Adı***
1	Eğrigöz Kazası'ndan Mestan Balioğlu Abbas
00	Karahisar Sancağı'ndan nakl iden Battaloğlu Ali
00	Kütahyalı Ispartalı-zâde Es-Seyyid Ahmed Ağa
00	Merkûmun karındaşı Abdullah

Çiftlik-i Çandaraş Köyü'nde *Kütahyalı Ispartalı-zade Es-Seyyid Ahmed Ağa*[173] ismi dikkatimizi çekmektedir. İsminde "*Es-Seyyid"*[174] kelimesinin geçmesi *"Hz. Muhammed"*in[175] soyundan geldiğini belirtmektedir. Ayrıca, *"Ağa"* ünvanı da çevresi tarafından hatırı sayılır saygın (nüfuzlu) kişilere veya zengin, varlıklı kişilere verilen ünvandır. Köy hanesine kayıtlı olan diğer ailelerin isimlerinin önünde nereden geldikleri belirtilmiş olup Mestan Balioğlu Abbas Eğrigöz Kazası'ndan, Battaloğlu Ali de Karahisar Sancağı'ndan Çiftlik-i Çandaraş Köyü'ne nakil olarak geldiği belgeden anlaşılmaktadır.[176]

[170] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr. 8610, s.1
[171] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr. 8610, s.6
[172] Kızılcaören Kasabası halkından İbrahim Özirkin ile 06.01.2008 tarihinde yapılan sözlü mülakat.
[173] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr. 8611, s.2
[174] Es-Seyyid; Hz. Muhammed'in soyundan gelen kişilere verilen unvan olduğu bilinmektedir.
[175] İslam peygamberi.
[176] Karahisar Sancağı'ndan nakil olarak gelen Battaloğlu Ali'nin vergi hanesi kayıtında "*bundan üç sene mukddem Tokmak Kazası canibine nakl etmiş idiği"* şeklindeki ibareden şahsın Tokmak Kazası civarlarına gittiği anlaşılmaktadır. **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr. 8611, s.2

Tablo 3.10 Geriz Köyü Hane Reislerinin Adları

Hane No	***Hane Reisinin Adı***	***Hane No***	***Hane Reisinin Adı***
1	Fellahoğlu İbrahim	16	Köse Hüseyinoğlu Ahmed ve Süleyman
2	Genç Ahmetoğlu Ali		ve Osman ile müşterek
3	Ahmetoğlu Mehmed	17	Köse Hüseyinoğlu Mehmed ve karındaşı
4	Genç Ahmetoğlu Hasan		Halil ile iştirâk
5	Genç Ahmetoğlu Ali	18	Emir Hüseyinoğlu Seyyid İbrahim
6	Genç Ahmetoğlu Ali	19	Absan (?) Beyoğlu Hüseyin
7	Genç Ahmetoğlu Mustafa	20	Absan (?) Beyoğlu Hasan
8	Genç Ahmetoğlu Ali	21	Absan (?) Beyoğlu …. Ali
9	Abdülkerimoğlu Ömer ve	22	Cennetoğlu Seyyid İbrahim
	Karındaşı Ahmed ve Halil	23	İmamoğlu Ahmed
10	Abdülkerimoğlu İbrahim	24	Caferoğlu İbrahim
11	Kel Mehmetoğlu Mustafa	01	Karahisar Kazası'ndan Türkmen
12	Nebioğlu Osman		Aşireti'nden Köseoğlu Mustafa
13	İmamoğlu Cafer	02	Yine aşiret-i mezbûrdan Taviloğlu Musa
15	İmamoğlu Osman karındaşı	02	Yine aşiret-i mezbûrdan Kara Alioğlu
	Mehmed		Ali
14	İmamoğlu Mehmed	04	Yine aşiret-i mezbûrdan Balabanoğlu Yusuf

Geriz köyünde *Gençahmetoğlu* ve *İmamoğlu* aileleri en fzla hane ye sahip olan ailelerin başında gelmektedir. *Cennetoğlu* (Esen), *İmamoğlu* (Öztürk), *Nebioğlu* (Toraman), *Abdülkerimoğlu Ömer Ahmed ve Halil Kardeşler* (Ceyhun ve Kaplan), *GençAhmetoğlu* (Ceylan), *Absan(?) Beyoğlu* (Arslan), *Köse Hüseyinoğlu* (Kösem) soyadını alarak varlığını devam ettiren ailelerdendir.[177]

[177] Köy halkı ile 06.01.2008 tarihinde yapılan sözlü mülakat.

Tablo 3.11 Sofumaviranhisar Köyü Hane Reislerinin Adları

Hane No	***Hane Reisinin Adı***	***Hane No***	***Hane Reisinin Adı***
1	Seferoğlu Ahmed	21	Molla Azizoğlu Süleyman
2	Seferoğlu Ali	22	Abdullahoğlu Süleyman
3	Sarı Mahmudoğlu Mahmud	23	Müteveffa Köleoğlu Mahmud
4	Tursoğlu Ömer	24	Pehlivanoğlu Mustafa
5	Sarı Mahmudoğlu Hüseyin	25	Pelivanoğlu Hasan
6	Sarı Mahmudoğlu Süleyman	26	Pehlivanoğlu İbrahim
7	Kızıklıoğlu Seyyid İbrahim	27	Pehlivanoğlu Ahmed
8	Kızıklıoğlu Seyyid Mehmed	28	Köleoğlu Osman
9	Nebioğlu Hacı Ahmed	29	Kara Hasanoğlu Mehmed
10	Nebioğlu Seyyid Mehmed	30	Kara Mehmedoğlu Mustafa
11	İhsanoğlu Mehmed	31	Velioğlu Mustafa
12	Yaycıoğlu Mustafa	32	Ziynet Saklıoğlu Mehmed
13	Yaycıoğlu Osman	33	Ağaç Karyesi'nden nakliden Hacıoğlu
14	Yaycıoğlu Hasan		Halil
15	Tozluoğlu Mustafa	34	Ağaç Karyesi'nden nakliden Hacıoğlu
16	Himmetoğlu Çolak Osman		Halil
17	Muradoğlu Hasan	35	Efendi bola Mahallesi'nden nakliden
18	Makaroğlu Halil		İsmail Beyoğlu Nebi nâm-ı diğer
19	Kazdağlıoğlu Hasan		Mustafa
20	Molla Azizoğlu İbrahim		

Sofumaviranhisar Köyünde sayımın yapıldığı yıl vergi veren hane sayısı 35 olarak kayıt olmuştur. Sofumaviranhisar Köyünde hane reislerinin isimlerine baktığımızda Molla Azizoğlu İbrahim ve Süleyman adında iki şahsın olduğu görülmektedir.[178] Şuanda günümüzde Demir soyadını alan aile *"Mollalar"* diye

[178] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr. 8613, s.7

anılmaktadır. "*Müteveffa Köleoğlu"*[179] ismi ise "*mütevellioğlu"* adıyla devam etmektedir. Velioğlu adı *"veliler"* lakabı ile kullanılmakta ve soyadı kanunundan sonra Açıkgöz soyadını almıştır.[180] Ayrıca hane reisi isimlerinin yanında belirtilen ibareden köyde iki ailenin Ağaç Karyesi'nden nakl olarak gelmiş ve yolcu idiği şeklinde kayıt olmuşlardır.[181] *Efendi bola Mahallesi'nden nakliden İsmail Beyoğlu Nebi nâm-ı diğer Mustafa* adlı şahsın da Tımarlı sipahilerden olup Zaptiye hizmetinde mukim olduğu belgede belirtilmektedir.[182]

Tablo 3.12 Demirciviran Köyü Hane Reislerinin Adları

Hane No	***Hane Reisinin Adı***	***Hane No***	***Hane Reisinin Adı***
1	Molla Mustafaoğlu Ali	28	Kara Hacıoğlu Ali
2	Molla Mustafaoğlu Mustafa	29	Kara Hacıoğlu Mehmed
3	Molla Ahmedoğlu Ali	30	Kayaoğlu Ahmed
4	Molla Ahmedoğlu Mahmud	31	Davudoğlu Ahmed
5	Molla Ahmedoğlu Davud	32	Sarıcıoğlu Ali ve diğer Hüseyin
6	Molla Ahmedoğlu Ali	33	Sarıcıoğlu Hüseyin
7	Karabacakoğlu Mustafa	34	Çalıkoğlu Ahmet
8	Karabacakoğlu Osman ve	35	Çalıkoğlu Ali
	Karındaşı Mestan	36	Abdurrahimoğlu İsmail
9	Küçük Alioğlu Ali	37	Abdurrahimoğlu Hüseyin
10	Süleymanoğlu Ali	38	Delioğlu Süleyman
11	Süleymanoğlu Mehmed	39	Eğrioğlu Mustafa
12	Beşooğlu Ali	40	İlyasoğlu Halil
13	Receboğlu Hasan	41	Velioğlu Ali
14	İmamoğlu Ahmed	42	Abdülkadiroğlu Abdülkadir
15	Sorkoğlu Mehmed	43	Kara Mehmedoğlu Mehmet

[179] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr. 8613, s.7
[180] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr. 8613, s.9
[181] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr. 8613, s.10
[182] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr. 8613, s.10

16	Süleymanoğlu Hüseyin ve	44	Satılmışoğlu Mehmet
	Karındaşı Ali	45	Satılmışoğlu Halil
17	Kara Hasanoğlu Abdülkerim	46	Abdurrahimoğlu Mehmed
18	Emiroğlu Ömer ve karındaşı	47	Kellecioğlu Mehmed
	Süleyman	48	Kellecioğlu Halil
19	Hüdayioğlu Mehmed	49	Satılmışoğlu Mehmet
20	Ali Çelebioğlu Ebu Bekir	50	Gençoğlanoğlu Halil
21	Kara Ahmedoğlu torunu	51	Deli Ayvazoğlu Osman
	Mustafa	52	Araboğlu Hüseyin
22	Kara Mehmetoğlu Hasan	53	Araboğlu Sunullah
23	Ayrakoğlu Mustafa	54	Alemdaroğlu Süleyman
24	Ali Çelebioğlu Ebu Bekir	55	Alemdaroğlu Ali
25	Solakoğlu İbrahim	56	Koç Alioğlu İbrahim
26	Çavuşoğlu Mehmed Ali	--	Kütahya'dan nakl iden Mehmed bin İsmail
27	Mahmudoğlu Mehmed		
00	Merkûmun hânesinde Oğlu		
	Ali		

Demirciviran Köyünde vergi veren hane kayıtı sayımın yapıldığı yıl 57'dir. Kayıtlara bakıldığında ilk dikkati çeken bir ailenin "*Kütahya'dan nakl iden Mehmed bin İsmail"* isminde incelediğimiz köyler içinde geçmeyen oğlu anlamında kullanılan"bin" ifadesidir.[183] Diğer hane kayıtlarında oğlu ifadesi kullanılmıştır. Ayrıca Köyde Molla isminin 6 ailede geçmesi dikkatimizi çekmiştir. *Molla Ahmetoğlu (4)* ve *Molla Mustafaoğlu (2)* aileleri kalaba ailelerdendir. *Karabacakoğlu* (Güzel), *Receboğlu* (Yurt), *İmamoğlu* imamoğulları (Sonay), *Mahmudoğlu* (Özer), *Kayaoğlu* Kayalar (Gökçe), *Çalıkoğlu* Kılıçlar, *Delioğlu* Delioğlanlar lakabı (Okayay), *Kellecioğlu* Kelleciler lakabı (Özçelik ve Kurt), *Gençoğlanoğlu* (Genç), *Araboğlu* Araplar (İrken), *Alemdaroğlu* (Bayraktar), *Hüdayioğlu* (Karakaş), *İlyasoğlu* (Altay), *Çavuşoğlu* (Kaynar) soyadını kullanan ailelerdir.[184]

[183] Hane numarası olmayan kayıta bakıldığında hizmetkâr olan şahsın 1 merkebi olduğu dolayısıyla vergi tahakkuk ettirildiği belgeden anlaşılmaktadır. **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr. 8614, s.19

[184] Demirciören Köyü halkından muhtar Halil Bayraktar ve Mahmut Özer ile 05.01.2008 tarihinde yapılan sözlü mülakat.

Tablo 3.13 Zığra Köyü Hane Reislerinin Adları

Hane No	Hane Reisinin Adı	Hane No	Hane Reisinin Adı
1	İmâmoğlu Ahmed	11	Kara Hüseyin Oğlu Kara Deli İbrahim
2	Çelebioğlu Seyyid İbrahim	12	Dokuzoğlu Sağır Hüseyin
3	Sarıoğlanoğlu Seyyid Ahmed	13	Koca Ademoğlu Seyyid Süleyman
4	Kaymakçıoğlu Mehmed	14	Hacı Eyyüboğlu Halil
5	Söğüdlüoğlu Hüseyin	15	Merhum Kemaloğlu Seyyid Hüseyinoğlu
6	Ömer Beyoğlu Mehmed		Emrullah
7	Abdülkadiroğlu Abdülkadir	16	İmamoğlu Halil
8	Düz Ağaçlı Hüseyin	17	Karahisarlıoğlu Hacı Halil
9	Araboğlu Mustafa	18	Köse Haliloğlu Halil
10	Kubaroğlu Mehmet Ali	19	Hafız Mustafa

Zığra Köyü hane kayıtlarına göre üç nesil (*Kemaloğlu Seyyid Hüseyinoğlu Emrullah)*[185], ismi birlikte görülmektedir. Türk kültüründe erkek çocuklara dedelerinin ve hatta babalarının isimlerinin verilmesi şeklinde bir geleneğin olduğunu bilmekteyiz. Buna benzer örnekleri inceleme alanı olarak seçtiğimiz Köylerde 5 isimde görmekteyiz. Kızılcaviran kayıtlarında *Emir Hasanoğlu Hasan*[186] Demirciviran kayıtlarında *Küçükalioğlu Ali* ve *Kara Mehmedoğlu Mehmet*[187] Zığra Köyü Temettuıat kayıtlarında rastladığımız *Haliloğlu Halil* ve *Abdülkadiroğlu Abdülkadir*[188] isimlerini buna örnek gösterebiliriz.

İncelediğimiz köylerde kullanılan isimleri göz önünde bulundurduğumuzda 1845 yılı Temettuat Defterlerinde Kayıt altına alınan vergi tahakkuk ettirilen hane reislerin isimlerinde en çok kullanılan adalar aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

[185] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr.8615, s.5
[186] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr.8610, s.12
[187] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr.8614, s.4,15
[188] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr.8615, s.3,6

Tablo 3.14 En Çok Kullanılan İsimler

Köyün Adı / **İsim**	**Kızılcaviran**	**Çiftlik-i Çandaraş**	**Geriz**	**Demirciören**	**Sofumaviranhisar**	**Zığra**	**Toplam**
Ali	6	1	6	13	1	1	28
Mehmed	5	-	4	10	5	2	26
Mustafa	5	-	3	5	6	2	21
Ahmed	6	1	3	4	3	2	19
Halil	4	-	2	4	3	4	17
Hüseyin	4	-	3	5	1	3	16
İbrahim	4	-	5	2	3	2	16
Osman	2	-	3	2	3	-	10

Yukarıda yer alan verilere göre; Defterlerde en fazla kullanılan isim Ali'dir. Sonra sırasıyla Mehmed Mustafa, Ahmed, Halil, Hüseyin, İbrahim, Osman,dır. Ali ismi Kızılcaviran, Demirciviran ve Geriz Köylerinde de yine bu isimler sıkça kullanılan isimlerdir.[189] Fakat Zığra Köyünde en çok kullanılan isim Halil ismidir.1845 yılı kayıtlarında kullanılan isimler günümüzde de kullanılmaktadır. Ancak, bütün isimleri gözden geçirdiğimizde, günümüzün aksine fazla bir isim çeşitliliğinin olmadığını görmekteyiz. İslam öncesi Türk kültürüne ait hiçbir ismin yer almadığını, İslâm kültürüne ait isimler içinde de, öncelikle Hz. Peygamber'in isimleri ile Hz. Ali ve onun oğullarının isimlerinin öncelikle kullanıldığını bu tablodan çıkartmaktayız. Daha sonra diğer halifeler ve Kur'an-ı Kerim'de adı geçen peygamber isimleri yer almaktadır. Bu tespit, XIX. Yüzyılda Müslüman Osmanlı toplumunun kültür kalıplarını ortaya konulması açısından önemlidir.

Aşağıda karyeler arası ilk beş sırada yer alan isimler ve toplam nüfusa oranları verilmiştir.

[189] **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8610, s.1-16; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8611, s.1-3; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8612, s.1-10; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8613, s.1-11; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8614, s.1-21; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8615, s.1-7

Grafik 3.1 İlk Beş Sırada Yer Alan İsimler Ve Toplam Nüfusa Oranı

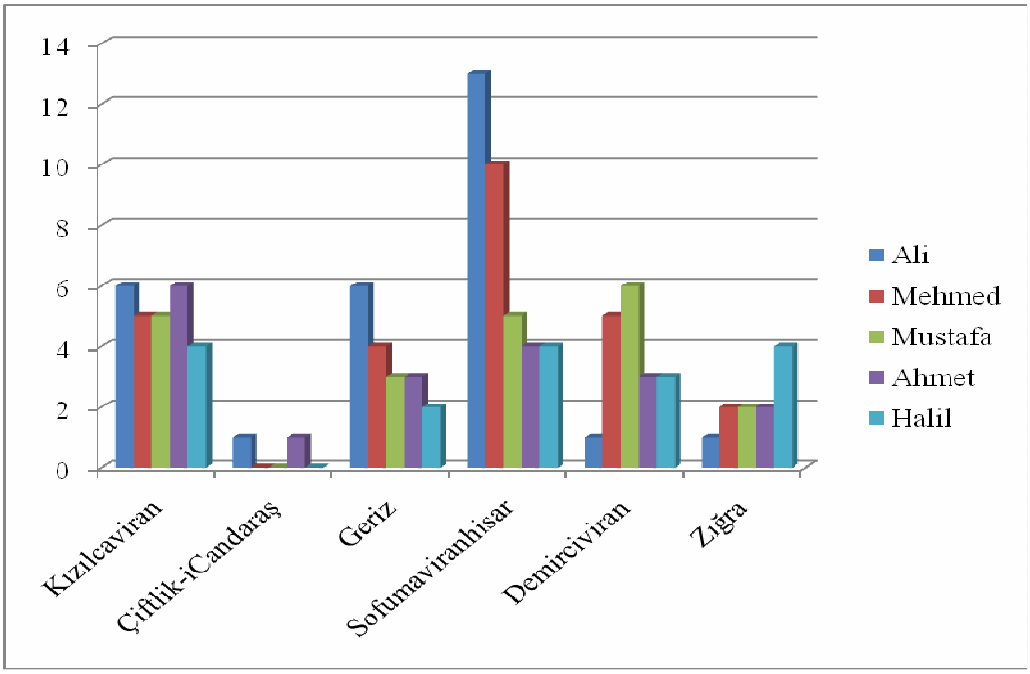

Bir başka dikkate değer hususlardan birisi de hane reisi durumunda kadın isminin kayıtlarda yer almamasıdır.

3.1.5. Lakap ve Unvanlar

Kişilerin sosyal statülerinin belirlenmesinde önemli bir kaynak teşkil eden lakaplar da Temettuat Defterlerinde ayrıntılı bir şekilde kaydedilmiştir. Soyadının kullanılmadığı dönemde, birçok kişinin sahip olduğu çeşitli lakaplar kişilerin birbirinden ayırt edilmesini sağlamış, böylelikle herhangi bir konuda çıkabilecek karışıklık en aza indirilmeye çalışılmıştır. Kişilerin kendi isimlerinden sonra gelen ve o kişinin çeşitli servet kaynaklarına sahip olduğunu işaret eden "Ağa" lakabı haricindeki lakaplar genellikle şahıs adından önce gelmektedir. İncelediğimiz belgelerde geçen örneklerden biri Çiftlik-i Candaraş Köyünde adı geçen Kütahyalı Ispartalı-zâde Es-Seyyid Ahmed Ağa'dır.[190] Aşağıdaki tabloda araştırması yapılan köylerde kullanılan lakap ve unvanlar bulunmaktadır tablo 3.15.'deki gibidir.

[190] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr. 8610, s.12

Tablo 3.15 Yaygın Olarak Kullanılan Unvan ve Lakaplar İle Sayıları

Köyler / **Unvan ve Lakaplar**	**Kızılcaviran**	**Çiftlik-i Çandaraş**	**Geriz**	**Sofumaviranhisar**	**Demirciören**	**Zığra**	**Toplam**
Seyyid	9		1	3		4	17
KaraKülah	10						10
Molla				2	6		8
Hacı	1			2	1	1	5
Köse	1		3			1	5
Pehlivan				4			4
Deli					2	1	3
Çakır	2						2
Kelleci					2		2
Kızıklı				2			2
Karabacak					2		2
Ağa		1					1
Efendi	1						1
Ziynetsaklı				1			1
Fellah			1				1
Kel			1				1
Tozlu				1			1
Lafçı	1						1
Kulaksız	1						1
Sağır	1						1
Hafız						1	1

190 haneye sahip köylerde pek çok aile reisinin lakaplarla anıldığı görülmektedir. Seyyid Hz. Muhammed'in neslinden gelenlere denilmektedir. 17 hanenin reisinin unvanı "Seyyid"tir. Tabloda görüldüğü üzere, Seyyid unvanından sonra en çok kullanılan lakap "Karakülah" lakabı Kızılcaviran köyünde çoğunluktadır. Mola

ünvanı ise Demirciviran ve Sofumaviranhisar'da kullanılmıştır. Hacı ünvanı ve köse lakaplarıda kullanılan unvan ve lakaplardandır. "Hacı" unvanı, şahsın dini farizasını yerine getirmesinin yanında, bu farizayı yerine getirebilecek gelire sahip olduğunun da göstergesidir.[191] Bazı kişiler ise birden fazla lakapla anılmaktadırlar.

Yine kullanılan "*efendi*", "*ağa*" lakapları da hatırı sayılır, belki nüfuz sahibi şahıslara, aile veya sülalelerine verilen isim olarak karşımıza çıkmaktadır. "Ağa" lakabı daha çok, büyük miktarda toprak sahibi olan kişilere verilen bir unvandır. [192]

Demirciviran ve Sofumaviranhisar'da ise Molla lakabının yaygın oluşu buradaki ilmi yaşantının diğer köylere göre daha canlı olduğunu da göstermektedir.[193] Köylerdeki meslekler incelenirken bu durum daha detaylı ortaya konulacaktır.

Diğer lakaplardan "*Sarı", "Köse"* ve *"Karabacak"* lakapları, kişilerin fiziki özelliklerini; *"Tokatlı", "Karahisarlı", "Ispartalızade", "Düzağaçlı"* gibi lakaplar, âilece nereden geldiklerini; *"Kaymakçı",* "*İmam*" gibi lakaplar ise kişilerin iştigal ettikleri meslekleri işaret etmektedir.

3.1.6. Mesleki Nüfus Dağılımı

Temettuat Defterlerinde yer alan kayıtlardan çıkarılan önemli bilgilerden biri de araştırılan bölgeyle ilgili mevcut vergi mükellefi hane reislerinin hangi meslek gruplarında faaliyet gösterdiğidir. Bu kayıtlardan köylerde yaşayan insanların sosyo ekonomik durumları ile ilgili birtakım bilgilere ulaşabilmemiz mümkündür. Temettü'ât Defterleri'nde hane reislerinin mesleklerinin yazılmış olması, yerleşim yeri bölgesinin o dönem ile ilgili sosyo ekonomik profilinin çıkarılması bakımından oldukça önemlidir. Böylece yerleşim birimlerin meslek, sanat ve ticaret gibi iş kolların gelişimi tespit edilebileceği gibi, gelirin meslekler arsındaki dağılımını da ortaya koymak mümkün olmaktadır.

Bilindiği üzere, Temettuat tahrirlerinde temel birim olarak hane alınmıştır. Her vergi mükellefi çalışan nüfus deftere yazılırken, öncelikle hane ve numara bölümleri konmuştur. Hane bölümünün altındaki rakam defterdeki kaçıncı hane olduğunu, numara

---

[191] Kütükoğlu, "Osmanlı Sosyal…, s. 402
[192] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr. 8612,8615*(Keler-zade Hacı Hüseyin Ağa tarlasından mezrû' tarla)*
[193] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr. 8613, **s**.6,7; **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr. 8614, s.2,3

altındaki rakam da hane içindeki kaçıncı aile olduğunu göstermektedir.[194] Hane ve numara rakamlarının üstünde ise hane reisinin mesleği belirtilmiştir. Kızılcaviran, Çiftlik-i Çandaraş, Geriz, Sofumeaviranhisar, Demirciviran ve Zığra Köylerine ait Temettuat Defterlerinde bu yazım tertibine uyulmuştur.[195]

1260-61(1844-45) tarihili defterlerde hane numarasının üstüne veya altına "*kömürcü idüğü*[196]*", "zaptiye idüğü*[197]*", "erbab-ı ziraat idüğü*[198]*" "hizmetkar idüğü*[199]*", "çoban idüğü*[200]*"* gibi hane reislerinin meslekleri yazılmıştır.

Temettuat sayımlarından elde ettiğimiz verilere göre. sayımın yapıldığı yılda Etrafşehir Nahiyelerin araştırma yaptığımız köylerinde 8 ayrı meslek dalında 187 hane reisi faaliyet gösteriyordu.[201] Meslekler arasında en fazla "erbab-ı ziraat" kaydı olanlar dikkati çekmektedir. Kırsal kesim, ekonomik hayatın çeşitlenmediği, buna fazla ihtiyaç duyulmadığı, üretimin daha çok geçim amaçlı olduğu, tüketimin az olduğu ve yaygınlaşmadığı, gelir kaynaklarının en önemli alanını tarım ve hayvancılığın oluşturduğu küçük yerleşim birimleridir. Bu yüzden araştırmamıza konu olan yerleşim birimlerinin köy olması, meslek çeşitliliğini azaltmakta hatta çok aza indirmektedir. Araştırılması yapılan yerleşim birimlerinin köy olması, buralardaki ekonomik etkinliğin tarıma dayalı olduğunu, ekonominin temelinde çiftçiliğin ve buna bağlı olarak hizmetkarlığın yaygın olduğunu göstermektedir. Toplam 22 hanenin dışında, tarım hasılatı bahsinde anlatılacağı gibi, ziraatla uğraşan (Erbab-ı Ziraat veya Hizmetkâr olarak kaydolan) hane sayısı 161'tir. Toplam hane sayısı (190) içinde büyük bir kesimin bu meslek grubundan olduğu anlaşılmaktadır.[202]

Aşağıda köyler arası gelir kaynaklarının dağılımı verilmiştir:

---

[194] Kütükoğlu, "Osmanlı Sosyal…, s.398
[195] **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8610, s.1-16; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8611, s.1-3; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8612, s.1-10; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8613, s.1-11; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8614, s.1-21; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8615, s.1-7
[196] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr. 8612, s.8
[197] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr. 8613, s.2
[198] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr. 8610, s.2
[199] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr. 8614, s.13
[200] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr. 8610, s.14
[201] **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8610, s.1-16; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8611, s.1-3; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8612, s.1-10; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8613, s.1-11; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8614, s.1-21; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8615, s.1-7
[202] **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8610, s.1,16; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8611, s.1-3; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8612, s.1-10; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8613, s.1-11; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8614, s.1-21; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8615, s.1-7

Grafik 3.2 Gelir Kaynakları Dağılımı Ve Oranları

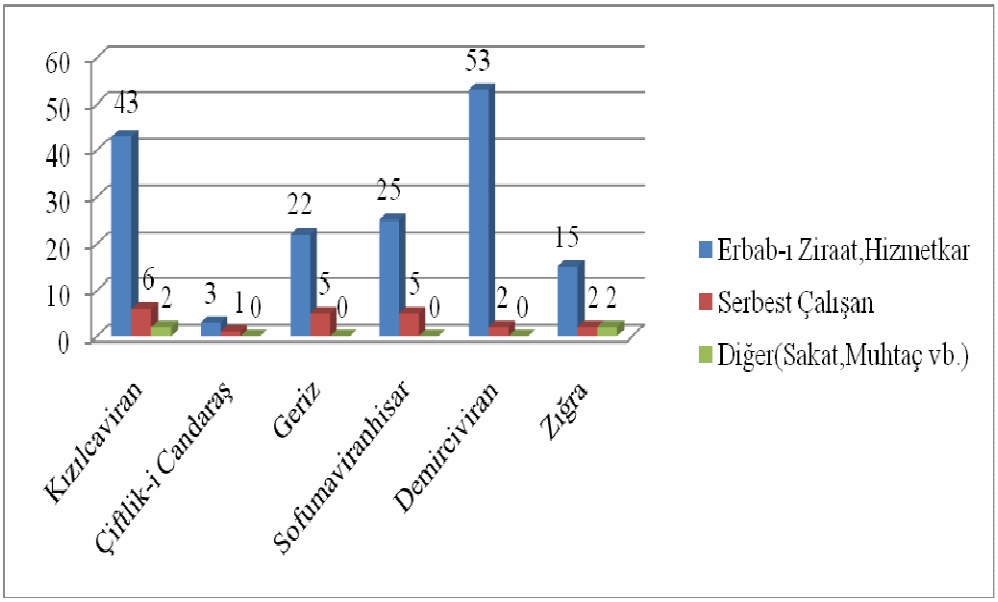

Yukarıdaki tablodan açıkça anlaşılacağı gibi köylerin % 86'lık bir bölümü ziraatle uğraşmaktadır. Bu ise tahminî olarak 805 kişinin doğrudan ziraatla uğraşan aileden olduğu anlamına gelmektedir. Halkın genel olarak tarımla uğraştığını ve hizmetkârlık yapanların da bu iş kolunda çalıştıklarını göstermektedir. 19. yüzyılda Kütahya etrafındaki köylerin ne kadar toprağa ve dolayısıyla tarıma dayalı sosyo ekonomik bir yapıya dayandığını göstermektedir.

Bu veriler, genel olarak Osmanlı toplum yapısında olduğu gibi bölgedeki köylerde yaşayan hanelerin temel geçim kaynaklarının zirai gelirler olduğunu göstermektedir. Elimizdeki Kütahya etrafındaki araştırması yapılan köylere ait Temettuat Defteri verilerine göre hane sayısı ve meslek dağılımları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 3.16 Temettuat Sayımlarına Göre Etrafşehir Nahiyelerinin Meslek Grupları ve Toplam Hanedeki Payı

Köyün Adı / **Meslek**	**Kızılcaviran**	**Çiftlik-i Caadaraş**	**Geriz**	**Sofumaviranhisar**	**Demirciviran**	**Zığra**	**TOPLAM (HANE)**
Erbab-ı Ziraat	37	2	22	24	49	15	**149**
Hizmetkâr	6	1	-	1	4	-	**12**
Zaptiye	-	-	-	1	-	-	**1**
İmam	1	-	-	-	-	1	**2**
Çoban	1	-	-	-	1	-	**2**
Sakat/muhtaç	2	-	-	-	-	2	**4**
Dağcı	-	-	-	1	-	-	**1**
Yolcu	-	-	-	-	1	-	**1**
Nakil	2	1	3	-	1	1	**8**
Asker	1	-	-	-	-	-	**1**
Kömürcü	-	-	2	-	-	-	**2**
Bahçıvan	-	-	-	3	-	-	**3**
Azimet	1	-	-	-	-	-	**1**
Yazılmayan			2				**3**
Toplam	**51**	**4**	**29**	**30**	**56**	**19**	**190**

Sayımlardan anlaşıldığına göre hane reislerinin çoğunluğunun az da olsa bir miktar tarlası veya bahçesi bulunmaktadır. Ancak arazilerde yapılan ziraat gelir getirmesi amacından daha çok geçimlik olarak kendi ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik olduğu da anlaşılmaktadır.

"Erbab-ı Ziraat, Hizmetkâr" adlarıyla kaydedilen bu grup kendi tasarrufunda olan tarlalarda ziraat yaptıkları gibi köy halkından olup zirai faaliyete gücü yetmeyenlerin veya şehir merkezine nakletmiş olanların arazilerini de müşterek (ortakçı) sıfatıyla kullandıkları kayıtlardan anlaşılmaktadır.

Etrafşehir nahiyeleri köylerinde yürütülen zirai faaliyetler içinde müşterek hisseli tarlaların olduğu da görülmektedir. Bunlar genellikle şehirlerde oturan şahıslar, ihtiyar ve bitakat olup tarımla uğraşamayan şahıslar, ile yakın köylerde oturan köylülerin arazilerinin ortak kullanımı olduğu belgelerden anlaşılmaktadır. Bu şekilde ortakçı olarak araziyi işleyen şahsın köylerde oturuyorsa köyünün adı, şehirde oturuyorsa mahallesinin adı şahsın adıyla birlikte kaydedilmiştir.[203] Ancak yerleşim yeri yazılmayan örneklere de rastlanmaktadır.[204] Öte yandan ücretli tarım işçilerindeki azlığın bir sebebi de herhalde köylerde geçici iş gücüne dayalı tarımsal faaliyetlerin yaygın olmamasıdır. Bu rakamlardan anlaşılan köy halkının sahip oldukları bağ ve bahçelerin işçiliğini kendilerinin yaptığı, ek iş gücüne ihtiyaç duymadığıdır. Sahip oldukları tarlaları ise ortakçılık usulüyle ekip biçtiklerini, kendilerinin bu faaliyete emek olarak katılmadıkları anlaşılmaktadır.

Köy nüfusu içinde serbest olarak çalışan bir kısım hane reisinin meslekleri ise imamlık, zaptiye, çoban, dağcı, yolcu, kömürcü, bahçıvan olduğu görülmektedir. Toplam 9 kişiden oluşan bu grup köylerin toplamı içinde %04,7'lik paya sahiptir. Meslek grupları içinde, Geriz Karyesi'nde görülen "kömürcü", diğer köy ve çiftliklerde görülmemesi dikkat çekmektedir. Geriz köyünde kömürcü olarak deftere kayıt olan *Karahisar Kazası'ndan Türkmen Aşiretinden Köse Oğlu Musa* ve *yine aynı aşiretten Tavil Oğlu Musa* adındaki şahıslardır. [205]Ayrıca Geriz Köyünün muhtarının 10. Hanede kayıtlı *Abdülkerim oğlu İbrahim o*lduğu anlaşılmaktadır.[206]

Yine defterlerde fakir (hanesinden başka nesnesi yok), sakat ve muhtaç olarak Zığra ve Kızılcaviran Köylerinden ikişer hane olmak üzere toplam 4 hane olarak kaydedilmiş olduğu görülmüştür.[207] Defterde yer alan bilgiler arasında, diğer bîr grup

---

[203] "*Saray mahallesinden kulaksız zevcesi hissesi"* hane:5, **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr 8615, s.3; "…*Cemalettin mahallesinden Petekzade Mehmet efendi hissesi* hane:14, **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr 8610, s.6; "…*Balıklı mahallesinden Hacı Halil Ağa-zade Ahmet Ağa tarlasından mezru tarla…"* hane:37 **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr,8610, s.12 *"… Pirli mahallesinden Ahırlıoğlu Bekir Ağa tarlasından mezrû tarla"* hane no:8, **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr 8610, s.4

[204]"*Kara Ağa-zade Ahmet Ağa tarlasından mezru tarla",* **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr 8610, s.4

[205] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr. 8612, s.8

[206] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr. 8612, s.4

[207] **BOA, ML. VRD. TMT**., nr. 8610, s.1-16; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8611, s.1-3; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8612, s.1-10; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8613, s.1-11; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8614, s.1-21; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8615, s.1-7

ise sayımın yapıldığı yılda Kızılcaviran Köyünden hane reisi olarak 1 kişinin askerde olduğu belgelerden anlaşılmıştır.[208]

Genel bir değerlendirme yapmak gerekirse; köylerde yaşayan 190 hanenin %86'sının tarımla ilgili mesleklerde (Erbab-ı Ziraat ve hizmetkâr) ve serbest çalışanlar olduğu,%0,03'ünün üretime direk katkısı olmayan diğer mesleklerden, geri kalan diğer nüfusun ihtiyar, sakat veya muhtaç ya da nakil olarak diğer şehir ve köylerde olduğu anlaşılır.

Grafik 3.3 Etrafşehir Köylerinde Mesleklerin Dağılımı

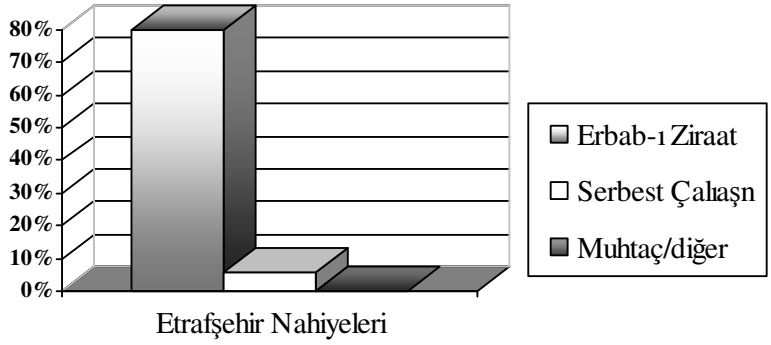

Araştırmamıza konu olan köylerin meslek dağılımlarına baktığımızda bir köyde asgari şartlarda bulunması gereken meslek gruplarına rastlıyoruz. Bu nedenle meslek ve çeşitliliğini detaylı bir şekilde ele almak mümkün değildir. Bunun sebeplerini daha önce bahsettiğimiz gibi köylerin küçük olması, her hanenin ihtiyaçlarının sınırlı olup, bu ihtiyaçları kendi imkânları ile temin etme yoluna gitmesi sayılabilir.

Temettuat Defterleri'nde meslekleri tespit etmenin bir diğer yolu da aile ve sülale isimlerinden faydalanmaktır. Bu isimlerin başında bulunan vasıflandırmalar söz konusu aile veya sülalenin söz konusu zamanda değil daha önce de genellikle ne işle uğraştığını da gösterebilir. Yine bu mesleklerden elde edilen hâsılat ve kazançların miktarları da başka bir bölümde ele alınacaktır. Ancak, bu meslekler arasında kesin bir iş bölümünün olmadığını, hemen herkesin tarım iş kolu ile uğraştığını ve hayvancılık yaptığını burada belirtebiliriz.

[208] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr. 8610, s.11

3.2. SOSYAL YAPI

Dönemim sosyal açıdan değerlendirilmesinde, Temettü'ât Defterleri geniş imkanlar sunmaktadır. Bu grupta, vergi alınmayanlar veya muaflar kaydedilirken durumları, *"Eytâm-ı mezburun hiçbir şeyi olmayub validesi idaresinde olduğu"*[209]*ifadesiyle "Merkumun Asakir-i Nizamiyede idiği"*[210] *"Merkumun emlak ve arazi ve sairesi olmadığından başka hizmetkârlığa dahi kudret olmayıb şunun bunun ianesiyle idare olduğu"*[211] kaydıyla yoksullar gösterilmiştir. Ayrıca "*sadaka ve iâne ile geçinmekte*", "*nakil*" ve "*iflas etmiş*" gibi ifadelerle belirtilmiştir.

Bunun dışında *"sâbi olup kâr-u kesbe muktedir değildir"* olarak belirtilen ifade çocuk olduğu için çalışamaz durumda olup kazancı olmayanları ifade etmektedir.

"Fukara-şunun bunun i'ânesiyle geçinmekde olduğu" Ayrıca *"asâkir-i mansûre tekaüdü"* ifadesiyle emekliler belirtilmiştir.

Temettü'ât Defterleri'nden dönemin sosyal yapısına ilişkin olarak, bir de aile reisinin ölümü dolayısıyla reis durumda bulunan kadın ve yetim kalmış çocuklar gösterildiğinden bunların durumunu da takip edebilmekteyiz. Kısaca, yardıma muhtaç ne kadar insan var, çalışamayacak durumda olanlar ve yetim olanlar kaç kişi gibi soruların cevabını temettü' kayıtlarından tespit etmek zor değildir.[212] Sonuç olarak defterlerden, mahalle ve köy halkının sosyal profilini önemli ölçüde çıkarabilmekteyiz. Aşağıdaki tablo3.17'de, sosyal yapıya ilişkin bazı sayılar verilmiştir:

---

[209] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr.8610, s.10
[210] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr.8610, s.11
[211] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr.8610, s.12; **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr.8615, s.4,6
[212] Çetin, **a.g.t.,** s.72

Tablo 3.17 Vergiden muaf HaneSosyal Yapı

Sosyal Yapı / **Köyler**	***Yetim***	***Ama-sail***	***Kötürüm***	***Perişanül***	***Mecnun***	***Sâbi olup..***	***Mariz***	***İane/sadak***	***Nakil***	***Fevt Şude***	***Validesinde***	***Askerde***
Kızılcaviran	1							1	2			1
Çiftlik-iÇandaraş									1			
Geriz									3			
Sofumeaviranhisar									1			
Demirci viran									1			
Zığra								2	1			
TOPLAM	**1**							**3**	**9**			**1**

İncelediğimiz köylerin geneline bakıldığında çalışamaz durumda olup kazançları ve vergileri olmayan insan bulunduğu ve vergiden düşüldüğü görülmüştür. Kızılcaviran Köyünde 1 çalışamaz durumda, 1 validesinin yanında, 1 kişininde askerde olduğu, Zığra Köyünde 2 kişinin muhtaç durumda olduğu vergi hanesi sayımlarından anlaşılmaktadır. Ayrıca çeşitli sebeplerle hanesini terk ederek başka yere naklen giden aile reislerin toplamı ise 9 kişi olup, bunlar Kızılcaviran 2, Zığra 1, Demirciviran 1, Geriz 3, Sofumaviranhisar 1, Çiftlik-i Candaraş Köylerinden 1 kişidir.[213] Etrafşehir köylerine ait kayıtlarda başkalarının yardımına muhtaç kişilerin olduğu ancak perişanü'l ahval, pir-i fani, kötürüm, matriz, fakir/sail, sabi /yetim, ama/sail guruplarından toplam hiç kimsenin olmadığı görülmüştür. Köylere göre muhtaç aileleri hanelere oranladığımızda aşağıdaki grafik ortaya çıkmaktadır:

[213] **BOA, ML. VRD. TMT**., nr. 8610, s.1-16; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8611, s.1-3; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8612, s.1-10; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8613, s.1-11; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8614, s.1-21; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8615, s.1-7

Grafik 3.4 Vergiden Muaf Olan Ailelerin Köylere Göre Dağılımı

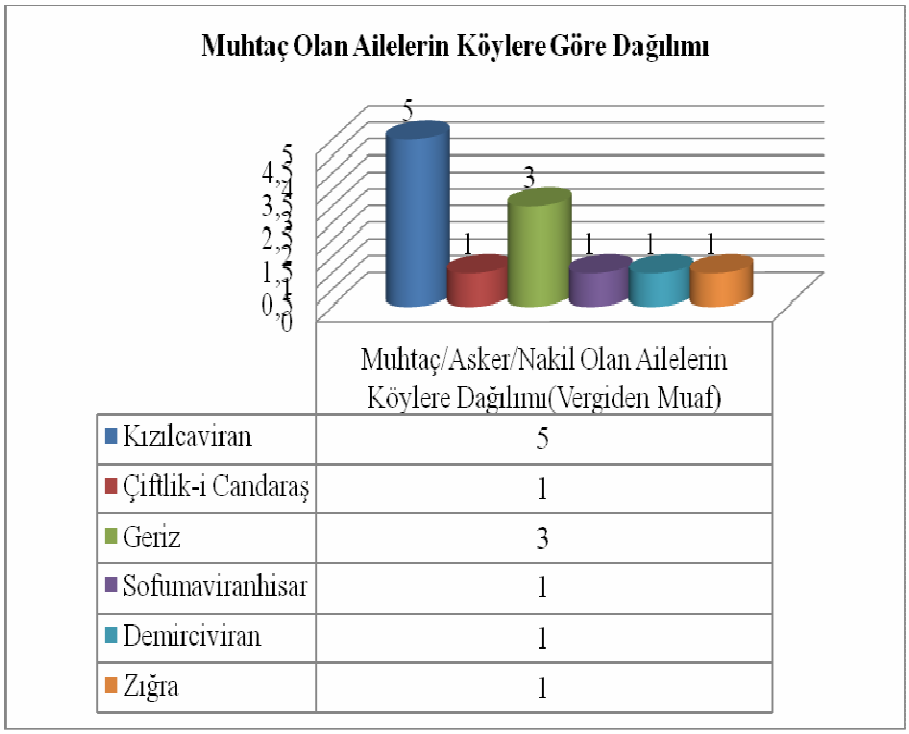

Köylerin tamamını birlikte nüfuslarıyla değerlendirildiğinde yardıma muhtaç olan aile oranın Zığra Köyünde diğer köylere göre fazla olduğu görülür. [214]Zığra Köyünde vergi veren hane sayısı 19 olduğu göz önünde bulundurulduğunda bu oran %10,5 yardıma muhtaç olan bu kişilerin sosyal yardımlaşma ve dayanışma çerçevesinde ihtiyaçlarının, akraba ve komşuları tarafından ya da zengin olanlarca sağlandığı Temettü'ât Defterleri'nden anlaşılmaktadır.

[214] **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8615, s.1-7

3.3. EKONOMİK YAPI

3.3.1. Gelir Dağılımı

Gelir, bir kimsenin veya kurumun belirli bir dönem içinde elde ettiği satın alma gücünün ekonomiye yönelik para, mal ve hizmet ile ifadesidir.[215] Gelir bilgilerine dayanarak araştırılan toplumun refah seviyesi hakkında teferruatlı bilgi edinilebilir. Biz de Temettuat defterlerindeki mevcut olan veriler ışığında Kızılcaviran, Çiftlik-i Çandaraş, Geriz, Sofumeaviranhisar, Demirciviran ve Zığra Köylerinindeki faaliyet gösteren meslek gruplarını, o döneme ait köy yaşantısının gelir kaynaklarını, ticari etkinliği, insanların geçimlerini hangi yollardan temin ettiklerini ve böylelikle de sosyal hayatın nasıl teşekkül ettiğini öğrenebilmekteyiz. Tüm bu bilgilerin bir araya getirilmesiyle Osmanlı'daki köy yaşantısı hakkında ipuçları çıkarabilmekteyiz.

Buna göre, Kütahya'nın merkeze bağlı altı köyünde, toplam gelirden hane başına düşen gelir ve ortalama gelirin altında veya üstünde olan köylerin dağılımı şu şekilde ortaya çıkmaktadır:

Tablo 3.18 Köy Başına Gelir Dağılımı

Köy ismi	**Hane sayısı**	**Toplam Gelir (Kuruş)**	**Hane Başına Gelir (Kuruş)**	**Ortalamaya Göre (- +)**
Kızılcaviran	50	30648,5	612,970	-
Çiftlik-iÇandaraş	1	300	300	-
Geriz	28	19863,5	709,410	+
Sofumeaviranhisar	35	21492	614,057	-
Demirci viran	57	36096	633,263	-
Zığra	19	14441	760,052	+
TOPLAM	**190**	**122.841**	**646,531**	.

Tablo 3.18'de görüldüğü gibi, her 6 köyün toplam geliri 122.841 kuruştur. Araştırması yapılan köylerde hane başına düşen gelir seviyesi ise birbirleriyle yakındır.

[215] Halil Seyidoğlu, **Ekonomik Terimler Ansiklopedik Sözlük**, Ankara 1992, s.293

Çiftlik-i Candaraş, Kızılcaviran, Sofumaviranhisar ve Demirciviran Köylerinin hane başına düşen gelir ortalaması düşükken, Geriz ve Zığra köylerinde ise hane başına düşen gelir (kişi başına düşen gelir) incelediğimiz köylerin ortalamasının üzerindedir. Nüfus bakımından en az nüfusu olan Çiftlik-i Çandaraş köyü kayıtlarda en düşük gelire sahiptir.

Burada dikkat çeken en önemli husus Zığra Karyesi'nin gelir seviyesinin yüksek olmasıdır. Zığra Köyünün gelir seviyesini Kütahya merkez mahalleri ile karşılaştırdığımızda Köy, daha önce araştırması yapılan Kütahya'nın merkez mahallerinden daha yüksek gelire sahiptir. Araştırması yapılan mahallelerin istatistikî bilgileri aşağıdaki gibidir:[216]

Tablo 3.19 Kütahya Merkeze Ait En Büyük 5 Mahllelenin Hane Başına Düşen Gelir Dağılımı

Mahalle Adı	**Hane Sayısı**	**Hane Başına Düşen Ortalama Geliri (Kuruş)**	**Ortalamanın Üzerinde Gelire Sahip Hane Sayısı**	**Ortalamanın Altında Gelire Sahip Hane Sayısı**
Polad Bey	68	506,95	12	56
Efendibola	31	348,67	12	19
Ahî Mustafa	94	452,55	24	69
Cedid	97	362,24	26	71
Kadışeyh	29	293,27	16	13
Şehreküstü	69	600,18	19	56
TOPLAM	**388**	**445,56**	**109**	**284**

Yukarıdaki tabloda hane başına düşen ortalama gelirin en yüksek olduğu Şehreküstü Mahallesi'nde ortalama gelir 600,18 kuruş iken hane başına düşen gelirin toplam bir köy hariç diğer köylerin gelirinden düşük olduğu sonucuna varabiliriz[217].

Gelir dağılımının dengede olup olmadığını anlamak için de, ortalama gelir seviyesi üstünde veya altında kaç hanenin bulunduğunun tespit edilmesi gerekir.

[216] Çetin, **a.g.t.**, s.48
[217] Hane başına düşen 6 köyün ortalama gelir miktarı 646,531 kuruştur.

Köylerde, hane başına düşen ortalama gelir seviyesinin altında veya üstünde gelire sahip hane sayılarının dökümü aşağıya çıkarılmıştır:

Tablo 3.20 Kütahya Etrafşehir Köyleri'nde Hane Başına Düşen Gelir Dağılımı

Karye ismi	**Hane Sayısı**	**Hane Başına Düşen Ortalama Geliri (Kuruş)**	**Ortalamanın Üzerinde Gelire Sahip Hane Sayısı**	**Ortalamanın Altında Gelire Sahip Hane Sayısı**	**Ortalama Gelire Sahip Hane Sayısı**
Kızılcaviran	50	612,970	23	27	-
Çiftlik-i Çandaraş	1	300	-	-	1
Geriz	28	709,410	14	14	-
Sofumaviranhisar	35	614,057	17	18	-
Demirciviran	57	633,263	25	32	-
Zığra	19	760,052	4	15	-
TOPLAM	**190**	**646,531**	**83**	**106**	**1**

Hane başına düşen ortalama gelirin en yüksek olduğu Geriz Köyünde ortalama gelirin üstündeki ve altındaki ailelerin oranı birbirine çok yakın iken ortalama gelirin yüksek olduğu Zığra Köyünde Ortalama gelirin üstünde olan hane sayısı azdır.[218] Bu durum gelir dengesizliği olduğunu göstermektedir. Bu durumun temelinde gelir seviyesini yükselten bazı zengin ailelerin varlığıdır. Bu durum aşağıdaki grafikte daha net olarak görülebilmektedir.

[218] **BOA, ML. VRD. TMT**., nr. 8610, s.1-16; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8611, s.1-3; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8612, s.1-10; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8613, s.1-11; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8614, s.1-21; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8615, s.1-7

Grafik 3.5 Köylere Göre Hane Başına Düşen Gelir Ortalaması

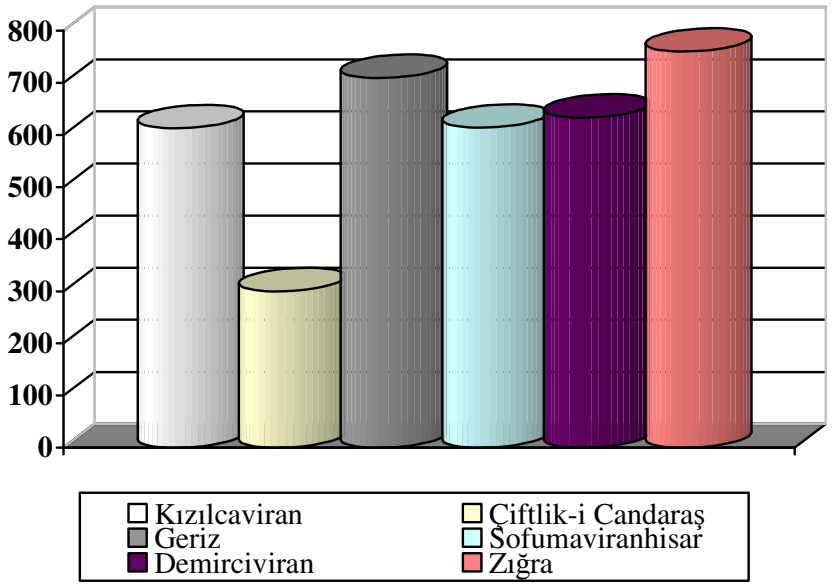

Köylerinin ortalama gelir seviyesi 646,531 kuruş olduğu halde, 1000 kuruşun üzerinde gelire sahip olanlar bulunmaktadır.[219] Yüksek gelire sahip olan bu kişilerin ödedikleri vergi miktarı da yüksektir. Ayrıca yüksek gelire sahip hane reislerinin genelde, tarım ve hayvancılıkta gelirinin çok olduğu görülmektedir. Geriz, Sofumaviranhisar ve Demirciviran Köylerinde ise en zengin aileler ile diğer aileler arasında ciddi bir dengesizlik olmadığı da gözlemlenmektedir. Bu köylerin halkının çoğu tarımla uğraşmaktadır. Hayvancılık nispeten özellikle büyük baş hayvan incelediğimiz diğer köylere nazaran daha azdır. Bu yüzden köyde bulunan ailelerin ortalama gelir seviyeleri birbirine çok yakındır. Köylerde gelir bakımından dengesizlik olup olmadığını köylerde geliri enyüksek ailelerin gelir ortalamasına olan oranına bakarak karşılaştırabiliriz.

[219] **BOA, ML. VRD. TMT**., nr. 8610, s.1-16; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8611, s.1-3; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8612, s.1-10; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8613, s.1-11; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8614, s.1-21; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8615, s.1-7

Tablo 3.21 Gelir Seviyesi Yüksek Hane Reisleri

Köyuün Adı	***Hane No***	**Hane Reisinin Adı**	**Mesleği**	**Geliri (Guruş)**
Kızılcaviran	2	Cuma Oğlu Seyyid Hacı Osman	Erbab-ı Zirâat	2325
	7	Köse Oğlu Hacı İbrahim	Erbâb-ı Zirâat	2221
	13	Kulaksız Oğlu Ahmed	Erbab-ı Ziraat	2221
	17	Çakır Oğlu Karabacak Ali	Erbâb-ı Zirâat	2221
Geriz	3	Ahmetoğlu Mehmet	Erbâb-ı zirâat	1545
	19	Absan (?) Bey Oğlu Hüseyin	Erbab-ı Ziraat	1530
	15	İmam Oğlu Osman	Erbab-ı Ziraat	1355
		Karındaşı Mehmed		
	20	Absan (?) Bey Oğlu Hasan	Erbab-ı Ziraat	1296
Sofumeaviranhisar	17	Murad Oğlu Hasan	Erbâb-ı zirâat	1275
	6	Sarı Mahmud Oğlu Süleyman	Erbâb-ı zirâat	1215
	14	Yaycı Oğlu Hasan	Erbâb-ı zirâat	1195
	1	Sefer Oğlu Ahmed	Erbâb-ı zirâat	800
Demirciviran	30	Kaya Oğlu Ahmed	Erbâb-ı zirâat	1512
	13	Receb Oğlu Hasan	Erbâb-ı zirâat	1224
	48	Kelleci Oğlu Halil	Erbâb-ı zirâat	1220
	31	Davud Oğlu Ahmed	Erbâb-ı zirâat	1137
Zığra	15	Merhum Kemal Oğlu Seyyid -	Erbâb-ı zirâat	1280
		Hüseyin Oğlu Emrullah		
	17	Karahisarlı Oğlu Hacı Halil	Erbâb-ı zirâat	1280
	2	Çelebi Oğlu Seyyid İbrahim	Erbâb-ı zirâat	789
	19	Köse Haliloğlu Halil	Erbab-ı ziraat	2325
Çiftlik-i Candaraş				300

Tablo 3.21'den anlaşılacağı gibi köy sakinleri arasında zengin olan hane reislerinin bazıları ortalamanın çok üzerinde gelirlere sahiptirler.

Grafik 3.6 Köylerde Gelir Seviyesi Yüksek Olan ilk Dört Ailenin Gelir Ortalaması

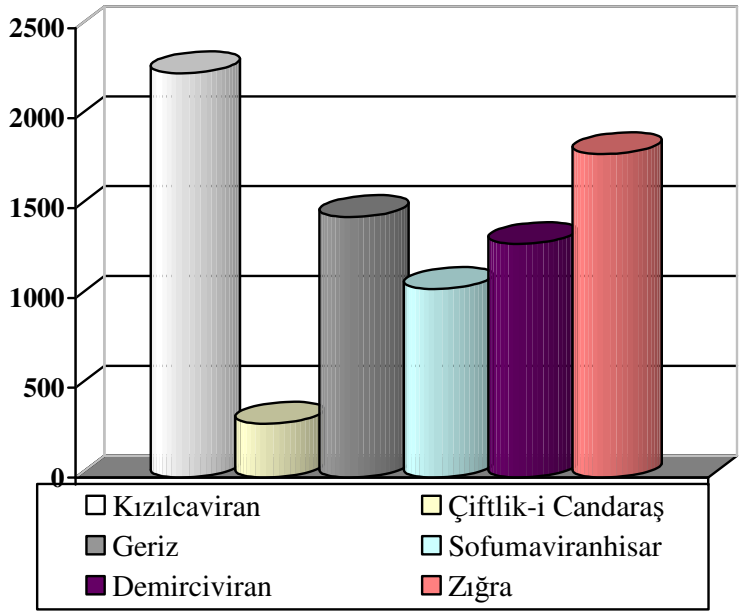

Elde ettiğimiz verileri birlikte değerlendirdiğimizde Kızlcaviran Köyünün gelir ortalaması diğer köylerin ortalamasının biraz altında olmasına rağmen gelir yüksekliği bakımından ilk dörde giren ailelerin geliri 2000 guruşun üzerinde olup diğer köylerden fazladır. Böylece Kızılcaviran Köyü'nü gelir bakımından diğer Köylerle karşılaştırdığımızda gelir dağılımında dengesizlik olduğu anlaşılmaktadır.[220]

3.3.2. Gelir Kaynakları

19.yüzyılda Kütahya etrafındaki nahiyeler genellikle tarım ve hayvancılıkla geçimini sağlamakta olup dolayısıyla temel olarak gelir kaynaklarınında bu alanda olduğu görülmektedir.

[220] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr.8610, s.1-16

3.3.2.1. Tarım Gelirleri

19. yüzyılın, tarım ve zirai üretimi konusunda defterlerde oldukça önemli bilgiler bulunmaktadır. Tarım gelirleri vergiye tabi olduğu için Temettü'ât Defterleri'nde bu gelirlerin titizlikle kaydedilmesi yanında, yapılan tarımın cinsi, tarıma ait arazinin dönüm cinsinden miktarı, ortakçı veya kiracısı varsa onların isimleriyle birlikte arazinin bulunduğu yer kaydedilmiştir. Ayrıca üretimi yapılan ürünlerin gelirleri defterlere kaydedildiği için hangi ürünün ne kadar gelir getirdiğini net olarak hesaplayabilmekteyiz. Araştırması yapılan köylere ait olan Temettü'ât Defterleri'nde, tarım geliri olanların vermesi gereken vergi, yıllık gelir anlamında genelde *"hâsılat-ı senevîsi"* ortakçısı varsa *"nısf menkulat"*[221] ibaresiyle kuruş cinsinden değeri yazılmıştır.

Tarım ürünlerinin sayımlarda yazılan fiyatları ise şu şekildedir:

Tablo3.22 Tarım Ürünlerinin Sayımlarda Yazılan Fiyatları

Hububat Türü	Kile	Kuruş
Hınta (Buğday)	1	7
Şa'r (.Arpa)	1	3,5
Nohut	1	7
Mercimek	1	10
Fasulye	1	7
Burçak	1	4

3.3.2.1.1. Hınta (Buğday) Üretimi ve Geliri

Buğday, her köy ve mezranın vazgeçilmez ürünüdür. Halkın gıda maddeleri olan ekmek, bulgur, nişasta gibi yiyeceklerin buğdaydan yapılması ve her iklim koşulunda yetiştirilebilmesi sebebiyle en fazla üretimi yapılan hububattır. Günümüze ulaşan belgelerde, hınta olarak geçen buğday, Anadolu'nun diğer sancaklarında olduğu gibi Kütahya Sancağı Köylerinde de en fazla üretimi yapılan hububat türüdür. Temettuat

[221] "*Alayund Karyesi'nde Tosgül Oğlu Mustafa yedinde olan ağnâmından nısf menkûlât 700 guruş"* **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr.8615, s.6

belgelerinde halkın temel besin maddelerinin kaynağı olan bu ürünün 1 kilesinden 7 guruş vergi alınmıştır.[222]

Köylere göre buğday üretiminden alınan öşür ve üretim miktarı ise şöyle gerçekleşmiştir.

Tablo 3.23 Köylere Göre Hınta (Buğday) Üretimi (Vakfi ve Mirî) (1845)

Köy Adı	**Hınta (Buğday) Kile**	**Vakıf (Buğday) Kile**	**Mîrî (Buğday) Kile**
Kızılcaviran	319	16	26
Çiftlik-i Çandaraş	16	-	-
Geriz	176	7	27
Sofu mea Viranhisar	79	-	-
Demirciviran	139	-	-
Zığra	114	-	-
Toplam	**843**	**23**	**53**

Bu verilerden hareket ederek, toplam vakfi ve miri toplam 919 kile öşür alınmıştır. 1 kile buğdaydan 7 Guruş vergi alındığına göre sayımın yapıldığı yılda 919x7= 6433 Guruş vergi tahakkuk edilmiştir. .[223]

3.3.2.1.2. Arpa (Şa'ir) Üretimi ve Geliri

Buğdaydan sonra en fazla üretimi yapılan hububat olan el-şa'r (arpa); genellikle hayvan yemi olarak kullanılmaktadır. Buğdaydan sonra en fazla üretimi yapılan bu ürünün buğday gibi hemen her iklim şartında yetişmesi ve hayvanlarının yemi olması üretiminin yaygın olmasına yol açmıştır. Demirciviran Köyü hariç tüm köylerde

[222] **BOA, ML. VRD. TMT**., nr. 8610, s.1-16; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8611, s.1-3; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8612, s.1-10; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8613, s.1-11; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8614, s.1-21; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8615, s.1-7

[223]**BOA, ML. VRD. TMT**., nr. 8610, s.1-16; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8611, s.1-3; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8612, s.1-10; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8613, s.1-11; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8614, s.1-21; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8615, s.1-7

yetiştirilmiştir. Temettuat sayımlarına göre Kütahya çevresindeki nahiyelerin arpa üretiminden alınan öşür miktarı aşağıdaki gibi gerçekleşmiştir.[224]

Tablo 3.24 Etrafşehir Nahiyelerinin Köylere Göre Şa'r (Arpa) Üretiminden Alınan Öşür Miktarı (l845)

Köy Adı	**Şa'r (Arpa)/ Kile**	**Vakıf**	**Mîrî**
Kızılcaviran	194	12	20
Çiftlik-i Çandaraş	12	-	-
Geriz	78	-	10
Sofu mea Viranhisar	14	-	-
Demirciviran	-	-	-
Zığra	104	-	-
Toplam	**402**	**12**	**30**

Arpa üretimi, öşri ve miri dahil toplam 484 kile olarak gerçekleşmiştir. Kayıtlara göre arpa üretiminin buğday üretiminden az olduğu görülrmektedir.

3.3.2.1.3. Fasulye, Nohut, Mercimek Üretimi ve Geliri

Nohut; bakliyat cinsi bir ürün olup, halkın temel gıda maddelerinden biridir. Bu ürün incelemiş olduğumuz köylerden Kızılcaviran'da az mitarda da olsa yetiştirildiği görülmektedir. Diğer nahiyelerde yetiştirilmediği görülür. Kızılcaviran Köyü'ndeki üretimden alınan öşür miktarı 4,5 kile olarak gerçekleşmiştir. 4,5 kile nohut öşründen toplam 31,5 guruş vergi kayıt altına alınmıştır.[225]

Fasulye üretiminden alınan öşür Sofumaviranhisar Köyünde 13 kile, Demirciviran Köyü'nde 15,5 kile olmuştur. Diğer köylerde ise fasulye üretiminin olmadığı sayımlardan anlaşılmıştır. Halkın temel gıda maddeleri arasında yer alan diğer

[224] **BOA, ML. VRD. TMT**., nr. 8610, s.1-16; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8611, s.1-3; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8612, s.1-10; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8613, s.1-11; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8614, s.1-21; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8615, s.1-7

[225]**BOA, ML. VRD. TMT**., nr. 8610, s.1-16; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8611, s.1-3; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8612, s.1-10; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8613, s.1-11; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8614, s.1-21; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8615, s.1-7

ir bakliyat ürünü olan mercimek kayıtlarda Kütahya çevresindeki nahiyelerde sadece Demirciviran'da yetiştirilen mercimekten 1kile/10guruş vergi alınmıştır.[226]

Tablo 3.25 Etrafşehir Nahiyelerinin Köylere Göre Nohut / Fasulye / Mercimek Üretiminden Alınan Öşür Miktarı (l845)

Köy Adı	Nohut/Kile	Fasulye/Kile	Mercimek/Kile
Kızılcaviran	4,5	-	-
Çiftlik-i Çandaraş	-	-	-
Geriz	-	-	-
Sofu mea Viranhisar	-	13	-
Demirciviran	-	15,5	1
Zığra	-	-	-
Toplam	**4,5**	**28,5**	**1**

3.3.2.1.4. Burçak Üretimi ve Geliri

Burçak; hayvan yemi olarak kullanılan diğer bir hububattır. Bu ürünün Kızılcaviran ve Geriz Köylerinde üretildiği, alınan öşür miktarının ise 28 kile karşılında 112 guruş öşür alınmıştır.[227]

Tablo 3.26 Etrafşehir Nahiyelerinin Köylere Göre Burçak Üretimnden Alınan Öşür Miktarı (1845)

Köy Adı	Burçak/ Kile	Vakıf	Mîrî
Kızılcaviran	11	1	-
Çiftlik-i Çandaraş	-	-	-
Geriz	13	-	3
Sofu mea Viranhisar	-	-	-
Demirciviran	-	-	-
Zığra	-	-	-
Toplam	**24**	**1**	**3**

[226] **BOA, ML. VRD. TMT**., nr. 8610, s.1-16; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8611, s.1-3; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8612, s.1-10; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8613, s.1-11; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8614, s.1-21; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8615, s.1-7

[227] **BOA, ML. VRD. TMT.,** nr. 8610, s.1-16; **BOA, ML. VRD. TMT.,** 8612, s.1-10;

3.3.2.1.5. Afyon (Haşhaş) Üretimi ve Geliri

Tablo 3.27 Etrafşehir Nahiyelerinin Köylere Göre Dönüm Olarak Afyon Üretim Miktarı

Köy Adı	Afyon/ Dönüm	Vakıf	Mîrî
Kızılcaviran	1,5	-	-
Çiftlik-iÇandaraş	-	-	-
Geriz	5	-	-
Sofu mea Viranhisar	-	-	-
Demirciviran	28	-	-
Zığra	-	-	-
Toplam	**34,5**	**-**	**-**

Buradaki en önemli husus haşhaştan elde edilen gelirdir. Demirciviran Köyünde haşhaş üretimi bakımından diğer köylere göre fazladır. 57 vergi veren haneli köyde, toplam 28 dönümlük araziye haşhaş ekimi yapılmış ve 5600 kuruşluk toplam gelir elde edilmiştir. Her aile ortalama 1 dönüme yakın haşhaş ekimi yapmış hane başına ise 200 kuruş kazanç sağlamıştır. Bu durum köy halkının gelirine ciddi bir kaynak oluşturmuştur. Gelirleri içindeki payda haşhaş üretiminden elde edilen gelirin önemli yer tutmasına neden olmuştur. Kızılcaviranda ise sadece 2 aile haşhaş ekimi yapmıştır.[228]

3.3.2.2. Dikili Tarım Alanları ve Gelirleri

3.3.2.2.1. Meyve Bahçesi /Bahçe Tarımı ve Geliri

Genellikle şehir ve kasaba insanları tarafından yapılan bağ-bahçe tarımı, Kütahya iklim şartlarında çok az köyde üretim yapılmıştır. Bahçecilik bütün köylülerin işi olmaktan çok, sulama imkânlarının bulunduğu bölge insanları tarafından yapılmaktadır. Ayrıca Meyve yetiştiriciliği açısından bir diğer önemli husus da iklimdir. Şartların uygun olduğu Kütahya etrafındaki köylerden Sofumaviranhisar'da 56,5 dönüm alanda meyve yetiştiriciliğinin yapıldığını kayıtlarda görmekteyiz. Bağ-bahçe vergileri

[228] **BOA, ML. VRD. TMT**., nr. 8610, s.1-16; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8611, s.1-3; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8612, s.1-10; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8613, s.1-11; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8614, s.1-21; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8615, s.1-7

dönüm miktarı üzerinden tahsil edildiğinden ve dönüm başına alınan vergi miktarı toprağın verimine göre değişiklik gösterdiğinden toplam bağ-bahçeden üretilen ürünlerin miktarını ayrı bulmamıza imkân vermemektedir.[229]

Tablo 3.28 Etrafşehir Nahiyelerinin Köylere Göre Dikili Tarım Alanları (Meyve Bahçeleri) Dönüm Olarak Miktarı

Köy Adı	**Meyve Bahçesi/Dönüm**	**Vakıf**	**Mîrî**
Kızılcaviran	-	-	-
Çiftlik-i Çandaraş	-	-	-
Geriz	-	-	-
Sofumaviranhisar	56,5	-	-
Demirciviran	-	-	-
Zığra	-	-	-
Toplam	**56,5**	**-**	**-**

Özellikle şehrin etrafı, toprağın elverişliliği ölçüsünde gerek sulama imkanları gerekse iklim koşullarının elverişli olduğu köylerde bostan, bağ ve meyve yetiştiriciliği yapıldığını Temettuat sayımlarından anlamaktayız. Günümüzde de, bostanlık alan içerisinde çeşitli sebzelerin yetiştirildiği bir gerçektir. Bu bakımdan Osmanlı Devleti döneminde bostan vergisi aynı zamanda, üzerinden vergi alınan bütün sebze çeşitlerini de ifade etmektedir. Bostan vergisi içerisinde de ekilen bütün ürünlerin vergisi olduğundan, hangi ürünün ne miktarda yetiştirildiğini hesaplamamızı imkansız kılmaktadır. Çünkü, kayıtlarda da gördüğümüz gibi dönüm başına alınan vergi farklılık göstermektedir. Aşağıdaki tabloda da görüleceği üzere Kütahya civarındaki köylerde uygun iklim ve sulama imkanları dahilinde Sofumaviranhisar ve Demirciviran köylerinde bostan ziraatinin toplam 60 dönüm alanda yapıldığı belgelerde görülmektedir.[230]

[229] **BOA, ML. VRD. TMT**., nr. 8610, s.1-16; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8611, s.1-3; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8612, s.1-10; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8613, s.1-11; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8614, s.1-21; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8615, s.1-7

[230] **BOA, ML. VRD. TMT**., nr. 8610, s.1-16; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8611, s.1-3; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8612, s.1-10; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8613, s.1-11; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8614, s.1-21; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8615, s.1-7

3.3.2.2.2. Bostan Tarımı ve Geliri

Tablo 3.29 Etrafşehir Nahiyelerinin Köylere Göre Dönüm Olarak Bostan Üretiminden Alınan Öşür Miktarı (l845)

Köy Adı	Bostan/ Dönüm	Vakıf	Mîrî
Kızılcaviran	-	-	-
Çiftlik-i Çandaraş	-	-	-
Geriz Köyü	-	-	-
Sofumaviranhisar	37	-	-
Demirciviran	23	-	-
Zığra	-	-	-
Toplam	**60**	**-**	**-**

Temettuat sayımlarında, köylerdea ekili topraklar haricinde bir kısırn toprağın başka kullanım, alanları olduğu görülür. Köy halkının çoğunluğunun az miktarlarda tasarruf ettikleri bu topraklan bağ ve bostanlar oluşturmaktadır. Bitkisel üretim yapılan topraklar ise miktarın yaklaşık %95'ini oluşturur.[231]

Bostan tarımı 60 dönümlük arazide yapılmış ve bostan tarımının yapıldığı köyler Sofumaviranhisar ve Demirciviran köyleridir. Diğer köylerde bu tarım yapılmamaktadır. Sözü edilen iki köy birbirine yakındır. Görüldüğü gibi iklim, toprak diğer koşullar bakımından birbirine yakın olan iki köyün yetiştirilen ürünleri arasında da paralellik vardır.[232]

3.3.2.3. Beslenen Hayvan Çeşitleri ve Hayvancılık Gelirleri

Hayvancılık, toplumun önemli ekonomik ve sosyal faaliyetlerindendir. Temettuat Defterlerinden bu durumu takip etmek ve bir köy veya şehir merkezinde en çok hangi hayvanların beslenip yetiştirildiğini ve bunlardan ne ölçüde kazanç sağlandığını tespit etmek mümkündür. Her hanede hangi hayvandan kaç tane bulunduğu

[231] **BOA, ML. VRD. TMT**., nr. 8610, s.1-16; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8611, s.1-3; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8612, s.1-10; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8613, s.1-11; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8614, s.1-21; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8615, s.1-7

[232] **BOA, ML. VRD. TMT**., nr. 8610, s.1-16; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8611, s.1-3; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8612, s.1-10; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8613, s.1-11; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8614, s.1-21; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8615, s.1-7

ve inek, koyun, keçi, manda ve kısrağa ait yıllık gelir ile ve bunlardan elde edilen gelir yıllık gelir de kaydedilmiştir. Hayvan çeşitlerinin de yazılması bize en çok beslenen hayvan ve bu hayvanların birbirine oranına ulaştıracağı gibi, hayvancılıkta en çok hangi hayvan türünün beslendiği verilerine de götürecektir.

Araştırdığımız köylerde beslenen hayvanlardan sağlanan gelir tarifesi aşağıdaki şekildedir:

Tablo 3.30 Hayvanların Gelir Tarifesi (Gurus/re's)

Hayvan Türü	**Guruş/re's**
Sağman inek	20
Sağmal Koyun	8
Sağmal Keçi	7
Yoz Koyun	1
Yoz Keçi	0,5
Dişi Merkep	15
Kısrak	30

Araştırmasını yaptığımız temettuat defterlerindeki verilere göre 1844-45'li yıllarda Kızılcaviran, Çiftlik-i Çandaraş, Geriz, Sofumeaviranhisar, Demirciviran ve Zığra Köylerininde küçükbaş hayvan olarak koyun ve keçi, büyükbaş hayvanlardan inek, öküz, dana, manda, at, merkep, katır ve tay beslenmektedir. Bu beslenen hayvanlardan farklı şekilde yarar sağlanmaktadır.[233]

3.3.2.3.1. Hayvancılık Gelirleri

3.3.2.3.1.1. Büyükbaş ve Küçükbaş Hayvancılık ve Geliri

Tarımın belirleyici rol oynadığı köy yerleşiminde hayvan beslemenin en önemli sebebi şüphesiz evin ihtiyacı olan süt, yağ, peynir gibi gıda maddelerini sağlamaktır. Çalışmamızın konusunu teşkil eden Kütahya köylerinde halk günlük ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla en az bir sağmal ineğe sahip olmaya çalışıyordu. Toprakların işlenmesinde, taşımacılıkta, gelir temin edilmesinde ve ailelerin gıda

[233] **BOA, ML. VRD. TMT**., nr. 8610, s.1-16; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8611, s.1-3; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8612, s.1-10; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8613, s.1-11; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8614, s.1-21; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8615, s.1-7

ihtiyacının karşılanmasında büyükbaş hayvanların gücünden, sütünden ve etinden yararlanılmıştır.

Hayvancılığı kendi ihtiyacı haricinde piyasa için yapan bir grup olan erbab-ı ziraat yazılanlar da ise yalnızca sağmal ineklerin hane adedinden fazla olduğu görülür. Köylerden Zığra ve Geriz Köylerinde hane başına düşen sağman inek sayısı fazladır. 24 haneli Geriz Köyünde14 hanenin elinde 34 adet, 19 haneli Zığra Köyünde 9 hanenin elinde 22 sağman inek bulunduğu görülmüştür.[234]

Tablo 3.31 Etrafşehir Nahiyelerinin Köylere Göre Sağman inek Sayısı ve Kayıt Edilen Vergi Mlktarı(1845)

Köy Adı	**Toplam Hane/ Elinde olan hane**	**Sağman inek**	**Yıllık Vergi/ Guruş**
Kızılcaviran	50/21	27	540
Çiftlik-i Çandaraş	1/1	2	40
Geriz	28/15	34	680
Sofumaviranhisar	35/12	13	260
Demirciviran	57/14	14	280
Zığra	19/9	22	440
Toplam	**190/72**	**111**	**2240**

Köylerde toplam 190 hanenin 72'sinda 111 adet sağman inek olduğu ve yıllık vergi olarak devletin 2240 guruş elde ettiği belgelerden anlaşılmaktadır.[235] Buna göre 190 haneye 111 sağman inek düşmektedir. Bu gruba ait sağman olmayan (kısır ve yoz inek) diğer büyübaş hayvanların sayısı ise 145'tir.

[234]**BOA, ML. VRD. TMT**., nr. 8610, s.1-16; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8611, s.1-3; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8612, s.1-10; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8613, s.1-11; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8614, s.1-21; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8615, s.1-7

[235] **BOA, ML. VRD. TMT**., nr. 8610, s.1-16; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8611, s.1-3; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8612, s.1-10; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8613, s.1-11; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8614, s.1-21; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8615, s.1-7

Tablo 3.32 Etrafşehir Nahiyelerinin Köylere Göre Yoz inek ve Kısır İnek Sayısı (l845)

Köy Adı	Yoz inek	Kısır inek
Kızılcaviran	78	1
Çiftlik-Çandaraş	-	1
Geriz	-	33
Sofumaviranhisar	-	7
Demirciviran	-	14
Zığra	-	11
Toplam	**78**	**67**

Köylerde nüfusuna oranla en fazla yoz ve kısır inek stoğuna sahip olan köy Kızılcaviran ve Geriz köyleri olduğu kayıtlardan anlaşılmaktadır.[236]

Tablo 3.33 Etrafşehir Nahiyelerinin Köylere Göre Düğe/Tosun/Dana Sayısı (l845)

Köy Adı	Düğe	Tosun	Dana
Kızılcaviran	43	35	20
Çiftlik-i Çandaraş	4	5	-
Geriz	14	5	3
Sofumaviranhisar	4	3	10
Demirciviran	9	8	11
Zığra	15	10	11
Toplam	**89**	**66**	**121**

İncelediğimiz köylerde toplam düğe/tosun/dana sayısı 276'dır. Toplam 98 adet düğe/tosun/dana sayısı ile Kızılcaviran Köyü enfazla hayvan stoğuna sahiptir. Diğer Köylerde bu oran düşüktür.[237]

[236] **BOA, ML. VRD. TMT**., nr. 8610, s.1-16; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8611, s.1-3; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8612, s.1-10; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8613, s.1-11; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8614, s.1-21; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8615, s.1-7

[237] **BOA, ML. VRD. TMT**., nr. 8610, s.1-16; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8611, s.1-3; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8612, s.1-10; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8613, s.1-11; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8614, s.1-21; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8615, s.1-7

Köylerde tarım arazilerinin işlenmesinde özellikle öküz ve koşum manda gibi hayvanlar ile yapılmakltadır. Araştırması yapılan köylerde, enfazla öküz ve koşum mandaya sahip köy 147 adet ile Kızılcaviran Köyüdür. Kızılcaviran köyünde hane başına 2 adet öküz düşmektedir. Kızılcaviran köyünde hemen hemen her aile elinde 2 adet öküz bulundurduğu anlaşılmaktadır.[238] Çift olarak elde bulundurulan öküz genellikle gelir durumu iyi olan köylerde bulunmaktadır. Köylere göre beslenen Öküz/Koşum Manda/ Kısır Manda sayıları aşağıdaki gibidir.

Tablo 3.34 Etrafşehir Nahiyelerinin Köylere Göre Öküz/Koşum Manda/ Kısır Manda Sayısı (l845)

Köy Adı	**Öküz**	**Koşum Manda**	**Kısır Manda**
Kızılcaviran	100	35	12
Çiftlik-i Çandaraş	3	-	-
Geriz	71	22	-
Sofu mea Viranhisar	39	-	-
Demirciviran	94	-	-
Zığra	41	15	3
Toplam	**348**	**72**	**15**

Köylerde toplam 348 adet öküz, 72 adet koşum manda, 15 aedet de kısır manda bulunmaktadır. Köylerde toplam 435 adet öküz/koşum manda/ kısır manda bulunmaktadır.[239]

Kütahya Etrafşehir nahiyelerinde sağman manda ve yoz manda 4 adettir. Bunlar da Kızılcaviran ve Zığra Köylerindedir. Diğer köylerde sağman ve yoz manda bulunmamaktadır.[240]

[238] **BOA, ML. VRD. TMT**., nr. 8610, s.1-16; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8611, s.1-3; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8612, s.1-10; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8613, s.1-11; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8614, s.1-21; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8615, s.1-7

[239] **BOA, ML. VRD. TMT**., nr. 8610, s.1-16; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8611, s.1-3; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8612, s.1-10; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8613, s.1-11; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8614, s.1-21; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8615, s.1-7

[240] **BOA, ML. VRD. TMT**., nr. 8610, s.1-16; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8611, s.1-3; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8612, s.1-10; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8613, s.1-11; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8614, s.1-21; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8615, s.1-7

Tablo 3.35 Etrafşehir Nahiyelerinin Köylere Göre Sağman Manda/Yoz Manda Sayısı ve Kayıt Edilen Vergi Miktarı (l845)

Köy Adı	Sağman Manda	YıllıkVergisi / Guruş	Yoz Manda
Kızılcaviran	1	60	1
Çiftlik-i Çandaraş	-	-	-
Geriz Köyü	-	-	-
Sofumaviranhisar	-	-	-
Demircivira	-	-	-
Zığra	2	120	-
Toplam	**3**	**180**	**1**

Araştırdığımız köylerin bazılarında küçükbaş hayvancılık da yapılmaktadır. Ancak küçükbaş hayvancılık ticari olarak değil genellikle geçimlik olarak beslenmektedir. Genellikle belirli ailelerin elinde bulunmaktadır. Köylere göre beslenen küçükbaş hayvan adedi aşağıdaki gibidir.

Tablo 3.36 Etrafşehir Nahiyelerinin Köylere Göre Sağman Keçi Sayısı ve Kayıt Edilen Vergi Miktarı (l845)

Köy Adı	Sağman Keçi	Yıllık Vergisi /Guruş
Kızılcaviran	111	742
Çiftlik-i Çandaraş	-	-
Geriz	205	1495
Sofumaviranhisar	-	-
Demirciviran	140	960
Zığra	-	-
Toplam	**476**	**3197**

Çiftlik-i Çandaraş, Sofumaviranhisar ve Zığra Köylerinde sağman keçi bulunmamaktadır. Kızılcaviran, Geriz ve Demirciviran Köylerinde toplam 476 adet sağman keçi beslenmekte olup 3197 guruş vergi kayıt edilmiştir.[241]

Tablo 3.37 Etrafşehir Nahiyelerinin Köylere Göre Sağman Ağnam Sayısı ve Kayıt Edilen Vergi Miktarı (l845)

Köy Adı	Sağman Ağnam	Yıllık Vergisi /Guruş
Kızılcaviran	132	3584
Çiftlik-i Çandaraş	-	-
Geriz	154	1232
Sofumaviranhisar	21	132
Demirciviran	63	104
Zığra	300	2400
Toplam	**670**	**7452**

Çiftlik-i Çandaraş sağman ağnam hiç bulunmamaktadır. En fazla sağman ağnam 300 baş ile Zığra Köyünde bulunmaktadır. Zıra Köyü Kütahya'ya yakın olan köylerden biridir. Otlak ve mera imkânı bulunan köyde sağman ağnam sayısı dikkat çekmektedir. Bu yönüyle düşünüldüğünde köyde geçim amacıyla sağman ağnam belendiği düşünülebilir. Köylerde toplam 670 baş sağman ağnam beslendiği tesbit edilmiş olup 7452 guruş vergi tahakkuk edilmiştir.[242]

Zığra Köyünün sağman ağnam çok olduğu gibi kuzu adedi de fazladır. Köyde 2 haneye ait 100'er baş olmak üzere 200 baş kuzu beslenmektedir. Zığra Köyü bu yönüyla küçükbaş hayvancılıkta ön plana çıkmaktadır. Ancak besleyen aile sayısı azdır. 19 haneli köyde iki aile kuzu ve koyun beslemektedir.[243]

---

[241] **BOA, ML. VRD. TMT**., nr. 8610, s.1-16; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8611, s.1-3; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8612, s.1-10; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8613, s.1-11; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8614, s.1-21; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8615, s.1-7

[242] **BOA, ML. VRD. TMT**., nr. 8610, s.1-16; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8611, s.1-3; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8612, s.1-10; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8613, s.1-11; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8614, s.1-21; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8615, s.1-7

[243] **BOA, ML. VRD. TMT**., nr. 8610, s.1-16; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8611, s.1-3; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8612, s.1-10; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8613, s.1-11; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8614, s.1-21; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8615, s.1-7

Tablo 3.38 Etrafşehir Nahiyelerinin Köylere Göre Kuzu ve Oğlak Sayısı (l845)

Köy Adı	Kuzu	Oğlak
Kızılcaviran	128	87
Çiftlik-i Çandaraş	-	-
Geriz	136	144
Sofumaviranhisar	10	-
Demirciviran	16	77
Zığra	200	-
Toplam	**490**	**308**

Yoz ağnam adedinin diğer köylere göre Zığra Köyünde fazla çok olduğu görülmeketdir. Sofumaviranhisar, Demirciviran ve Çiftlik-i Çandaraş Köylerinde yoz ağnam bulunmamaktadır. Köylerde toplam 588 baş yoz ağnama 594 guruş vergi tahakkuk ettirilmiştir.[244]

Tablo 3.39 Etrafşehir Nahiyelerinin Köylere Göre Yoz Ağman Sayısı ve Kayıt Edilen Vergi Miktarı (l845)

Köy Adı	Yoz Ağnam	Yıllık Vergisi /Guruş
Kızılcaviran	233	239
Çiftlik-i Çandaraş	-	-
Geriz	55	55
Sofumaviranhisar	-	-
Demirciviran	-	-
Zığra	300	300
Toplam	**588**	**594**

[244] **BOA, ML. VRD. TMT**., nr. 8610, s.1-16; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8611, s.1-3; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8612, s.1-10; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8613, s.1-11; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8614, s.1-21; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8615, s.1-7

Etrafşehir köylerinde yoz keçi olarak vergi kayıtı bulunan Kızılcaviran, Geriz ve Zığra Köyleridir. Toplam 284 baş beslenen yoz keçiden 143 guruş vergi tahakkuk ettirilmiştir.[245]

Tablo 3.40 Etrafşehir Nahiyelerinin Köylere Göre Yoz Keçi Sayısı ve Kayıt Edilen Vergi Miktarı (l845)

Köy Adı	**Yoz Keçi**	**Yıllık Vergisi /Guruş**
Kızılcaviran	142	71
Çiftlik-i Çandaraş	-	-
Geriz	85	42,5
Sofumaviranhisar	-	-
Demirciviran	57	29,5
Zığra	-	-
Toplam	**284**	**143**

Araştırması yapılan köylerde, küçükbaş hayvan beslenmesinin yanı sıra genellikle yük taşımacılığında yararlanılan hayvanlarda beslenmiştir. Bunlar genellikle merkep, katır ve bargir olup türlerine göre kayıt edilmiştir. Taşımacılıkta kullanılan bu hayvanlar adedi göz önünde bulundurulduğunda Demirciviran Köyünde çok olduğu görülmektedir. Demirciviran köyünden şahıslarla bunu görüştüğümüzde atalarının geçmişte kervancılık yaptıklarını belirtmektedirler. Bugün de günümüzde nakliyecilerin çok olduğunu ve bu işlerinin atalarından miras kaldığnı dile getirmektedirler. Köylerde 245 baş merkep katır ve bargir kayıt edilmiş olup 745 guruş vergi tahakkuk edilmiştir.[246]

[245] **BOA, ML. VRD. TMT**., nr. 8610, s.1-16; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8611, s.1-3; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8612, s.1-10; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8613, s.1-11; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8614, s.1-21; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8615, s.1-7

[246] **BOA, ML. VRD. TMT**., nr. 8610, s.1-16; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8611, s.1-3; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8612, s.1-10; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8613, s.1-11; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8614, s.1-21; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8615, s.1-7

Tablo 3.41 Köylerde Beslenen Diğer Hayvan Sayıları ve Kayıt Edilen Vergi Miktarı (l845)

Köyü / Hayvan	*Kızılcaviran*	*Çiftlik-i Çandaraş*	*Geriz*	*Sofu meaviranhisar*	*Demirciviran*	*Zığra*	*Toplam*
Tay	11	-	5	-	-	1	17
Merkep	7/15	-	1/15	48	62	9/135	127/165
Taylı kısrak	7/205	-	1/30	-	-	1	9/235
Döllü merkep	3/45	-	-	-	-	-	3/45
Yoz kısrak	11	-	-	-	-	-	11
Yoz merkep	10	-	--	--	-	--	10
Yoz manda	1	-	--	--	-	--	-1
Kısrak	1	-	--	-	-	--	-1
Manda Düğesi	2	-	-	-	-	-	2
Malak	10	-	-	-	-	1	11
Dişi merkep	11/150	-	-	-	-	-	11/150
Dölsüz kısrak	-	-	1	-	-	-	1
Erkek manda	-	-	1	-	-	-	1
Sıpalı merkep	-	-	4/60	-	-	5/90	9/150
Bargir	-	-	-	3	17	-	20
Erkek merkep	-	-	-	9	-	-	9
Katır	-	-	-	-	2	-	2
TOPLAM	**74/415**	**-**	**13/105**	**60**	**81**	**17/225**	**245/745**

3.3.2.3.2. Kira Gelirleri

Temetüat Defterlerinde kira gelirleri de kaydedildiği gibi, kiraya verilen mülkün veya arazinin özellikleri de yazılmıştır. Bunlar arasında dükkan, kahvehane, değirmen ve tarlalar, bahçe vs. yer almaktadır. Hane reislrinin oturdukları haneler ise gelir getirmediği için yazımı yapılmamıştır. Temettü'ât Defterleri'nde kira gelirleri senelik olarak kuruş cinsinden alınmış ve *îcâr-ı senevisi* kelimeleriyle ifade edilmiştir. Ancak araştırmasını yaptığımız yerleşim yerlerinde kiraya verilen hiçbir mülk bulunmamaktadır. Araştırması yapılan yerleşim birimlerinin köy olması buralardaki genlikle tarım ve hayvancılık temel geçim kaynağının oluşu atarım arazilerinin de

genellikle müşterek olarak işletilmesi köylerde kira gelirlerinin olmamasının sebebini oluşturur. [247]

3.4. TARIMSAL YAPI

3.4.1. Toprak Miktarı ve Köylere Göre Dağılımı

Toplumda gelir düzeyi kadar önemli bir diğer sosyal farklılaşma ölçüsü de sahip olunan toprak miktarıdır. Araştırmamıza konu olan Köylerde yaşayan 186 haneye ait olmak üzere Kütahya etrafındaki Nahiyelerde bitkisel üretim yapılan toplam mezru tarla olarak kayıt altına alınan 2360,5 dönüm toprak bulunmaktadır. Toplam 6 köyde hane başına düşen mezru tarla yaklaşık 11,8 dönüme tekabül etmektedir. Bu toprakların tamamı mesleği çiftçilik olan gruba aittir. Bitkisel üretim yapılan topraklardan sadece Kızılcaviran'da 10 dönüm, Demirciviran'da 4 dönüm, olmak üzere toplam 14 dönümü hizmetkâr olarak yazılan tarım işçilerinindir. Diğer meslek gruplarının tasarrufunda ise Temettuat kayıtlarına göre mezru tarla görülmemektedir. Zığra, Sofumaviranhisar, Geriz ve Candıraş Çiftliği Köylerinin mezru tarlalarının tamamı Erbabı ziraat olarak kayıt olanların olduğu belgelerden anlaşılmaktadır.[248]

Tablo 3.42 Etrafşehir Nahiyelerinin Köyelere Göre Toprağın Dağılımı ve Toplam Toprak Mlktarı

Köy Adı	**Mezru Tarla (Dönüm)**	**Meyve Bahçesi (Dönüm)**	**Bostan (Dönüm)**	**Haşhaş (Dönüm)**	**TOPLAM (Dönüm)**
Kızılcaviran	817	-	-	1,5	818,5
Çiftlik-iÇandaraş	55	-	-	-	55
Geriz	519	-	-	5	614
Sofumeaviranhisar	137,5	56,5	37	-	231
Demirci viran	414	-	23	28?	465
Zığra	418	-	-	-	418
TOPLAM	**2346,5**	**56,5**	**60**	**34,5**	**2601,5**

[247]**BOA, ML. VRD. TMT**., nr. 8610, s.1-16; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8611, s.1-3; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8612, s.1-10; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8613, s.1-11; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8614, s.1-21; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8615, s.1-7

[248] **BOA, ML. VRD. TMT**., nr. 8610, s.1-16; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8611, s.1-3; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8612, s.1-10; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8613, s.1-11; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8614, s.1-21; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8615, s.1-7

En fazla mezru tarlaya sahip köy olan Kızılcaviran Köyü'nün hane başına Temettuat Defteri kayıtlarına göre 16,34 dönüm toprak düşmektedir. Bunun yanında en az nüfusa sahip (1 hane) Candıraş Çiftliği Köyünde hane başına düşen tarla miktarı ise 55 dönüme ulaşmaktadır. Ayrıca 19 haneli Zığra Köyünde ise hane başına 22 dönüm düşmektedir.[249]

Temettuat sayımlarında Kütahya etrafındaki Nahiyelerde yazılan 186 hane içinde 50 dönümden daha fazla tarlaya sahip olan sadece Geriz Köyü'nde 1 hane, Z ığra Köyü'nde 1 hane, Candıraş Çiftliği Köyünde ise 40+ 15 dönüm olmak üzere iki kardeşin tasarrufunda olmak üzere 50 dönümün üzerinde mezru tarla vardır. Bu durum genel olarak Kütahya etrafındaki köylerin mezru tarla olarak toprakların parçalandığını göstermektedir.

Grafik 3.7 Ekili ve Dikili Tarım Arazilerinin Kullanım Alanları

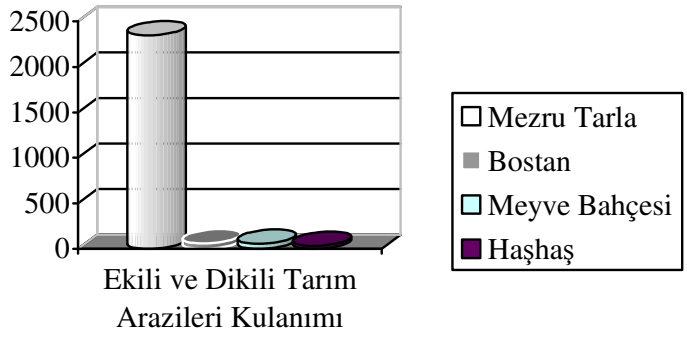

Mezru tarlanın diğer ekim alanlarına göre daha çok olduğu anlaşılmıştır. Meyve bahçesi, bostan ve haşhaş üretimi yapılan arazilerin fazla olmadığı bir veya iki köyde az miktarda olduğu görülmüştür.

3.4.2. Toprağın Kullanım Alanlarına Göre Dağılımı

Temettü'ât Defterleri'nde *"mezrû' tarla"* olarak kaydedilen topraklarda hububat ekimi yapılmakta, hububat dışında diğer mahsullerin ekiminin yapıldığı tarlalar ise mahsulün cinsiyle birlikte ayrıca yazılmıştır.[250] Dolayısıyla, incelediğimiz defterlerde

[249] **BOA, ML. VRD. TMT**., nr. 8610, s.1-16; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8611, s.1-3; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8612, s.1-10; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8613, s.1-11; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8614, s.1-21; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8615, s.1-7

[250] Kütükoğlu, "Osmanlı Sosyal…", s.406

mezrû' tarla kayıtlarından anlaşıldığına göre, tarlalarda hububat ekimi yapılmaktadır. Bununla birlikte ekimi yapılan bostan, afyon ve meyve bahçesi olan köylerde dönüm miktarı ayrıca yazılmıştır. Ancak hiçbir köyde boş bırakılan araziden bahsedilmemektedir[251].

Bahçe veya mezrû‘ tarlanın kaç dönüm olduğu çoğunlukla yazılmış olmakla birlikte, toplam arazinin ne kadarının tarım için kullanıldığını ve zirai üretime ayrılan arazinin dağılımını yapamıyoruz. Bütün Temettü‘ât Defterleri’nin incelenmesiyle bu mümkün olabilir.

Osmanlı Devleti’nde tarım üretimi deyince akla tahıllar gelmektedir. Bütün vilayetlerde ekili toprakların üçte ikisi ile tamamı arasında değişen bir bölümü tahıl ekimine ayrılmaktadır. Bunlar arasında en çok ekimi yapılan ürün buğdaydır. Buğdaydan sonra Anadolu’da arpa üretimi en çok yapılan ikinci üründür.[252] Araştırmasını yaptığımız bu köylerde de aynı sonuca ulaşmaktayız. Mezru tarlalar yani hububat tarımı yapılan ekili alanlar en fazla olan alanlardır. Ekili tahıl grubu içerisinde ise buğday üretimi en çok yapılan üründür. [253]

Köylerde ne kadar buğday ya da ne kadar arpa yetiştirildiği temettuat defterlerinde kaydolmamıştır. Sadece üretimi yapılan ürünlerden alınan aşar vergisi kaydolunmuştur. Aşar vergisi onda bir oranında mı yoksa daha farklı bir oranda mı alınmıştır; o da belli değildir. Tüm bu nedenlerden dolayı hangi ürünün ne kadar üretildiği tam olarak saptanamamaktadır. Ancak ne kadar mezru yani ekili tarla var veya ne kadar bostan veya haşhaş tarlası var onu hesaplayabilmekteyiz. Ayrıca bostan ve haşhaş tarlalarından ne kadar gelir elde edildiğinin yazılması bu ürünlerin gelirlerini de ortaya koymaktadır. Yukardaki tabloda tarlaların oranları verilmiştir.

---

[251] **BOA, ML. VRD. TMT**., nr. 8610, s.1-16; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8611, s.1-3; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8612, s.1-10; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8613, s.1-11; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8614, s.1-21; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8615, s.1-7

[252] Tevfik Güran, “Osmanlı Tarım Ekonomisi”, **Türk İktisat Tarihi Yıllığı**, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi ve İçtimaiyat Tarihi Araştırma Merkezi , İstanbul 1987, s.236-237

[253] **BOA, ML. VRD. TMT**., nr. 8610, s.1-16; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8611, s.1-3; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8612, s.1-10; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8613, s.1-11; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8614, s.1-21; **BOA, ML. VRD. TMT.**, nr. 8615, s.1-77

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

1261(1845) TARİHLİ KÜTAHYA SANCAĞI ETRAFŞEHİR NAHİYELERİ (KIZILVAVİRAN, ÇİFTLİK- CANDARAŞ, GERİZ, SOFUMAVİRANHİSAR, DEMİRCİVİRAN VE ZİĞRA) KÖYLERİ)'NİN TRANKRİPSİYONU

4.1. KIZILCAVİRAN (KIZILCAÖREN) KÖYÜ (ML. VRD. TMT. Nr. 8610) TRANSKRİPSİYONU

8610/1

Kütahya Sancağı'na tâbi' Etrafşehir Nahiyesi'nde vâki' Kızılca Viran Karyesi temettû'ât defteri vâcib Sene 61

8610/2

Hüdâvendigâr Eyâleti mülhâkâtından Kütahya Sancağı nevâhilerinden Kızılca Viran Karyesi ahâlilerinin emlâk ve arâzi temettu'âtlarının mübeyyin defteridir.

Hâne 1 **Numra 1**

Mancal Oğlu İsmail Efendi

İmâm-ı karye-i mezbûr Vergiy-i senevisi 000guruş

Sağman inek 1 re's Hâsılât-ı senevîsi 20 guruş

Düğe 1 re's

Tosun 1 re's

Dana 1 re's

Dölsüz Kısrak1 re's

Mecmû'undan tahmînen bir senede temetû'âtı 020 200 ücret-i imâm 220 guruş

Hane 2 **Numra 2**

Cuma Oğlu Seyyid Hacı Osman emlâk ve arâzi temettû'âtı

Erbâb-ı zirâatdan Vergiy-i senevisi 220 guruş

A'şârı olarak bir senede vermiş olduğu

Hınta 10 Kile 70 guruş

Şa'r 10 kile 35 guruş

Nohut 1,5 kile 10,5 guruş

Burçak 1 kile 4 guruş

Yekün 119 guruş

Afyon rüsûmu 020 ağnâm rüsûmu 004 144 guruş

Mezrû'tarla 30 dönüm Hâsılât-ı senevîsi Sene 60 1195 Sene 61 0100 1995 0997,5 guruş

Koşum Manda 3 re's

Öküz 3 re's

Kısır Manda 3 re's

Yoz inek 5 re's

Düğe 4 re's

Dana 4 re's

Merkeb 1 re's Hâsılât-ı senevîsi 15 guruş

Tay 1 re's

Sağman ağnam 4 re's Hâsılât-ı senevîsi 32 guruş

Sağman Keçi 6 re's Hâsılât-ı senevîsi 42 guruş

Yoz ağnam 10 re's Hâsılât-ı senevîsi 10 guruş

Yoz keçi 2 re's Hâsılât-ı senevîsi 1 gruuş

Kuzu 4 re's

Oğlak 5 re's

Afyon 1 dönüm Hâsılât 200 000 200 guruş.

Mecmû'undan tahmînen bir senede temetû'âtı 1297,5 guruş

Hane 3 Numra 5

Cuma Oğlu Ebu Bekir emlâk ve arâzi temettû'âtı

Erbâb-ı zirâatdan Vergiy-i senevisi 130 guruş

A'şârı olarak bir senede vermiş olduğu

Hınta 15 Kile 100 guruş

Şa'r 15 kile 52 guruş

Mezrû' tarla 25 dönüm

Hâsılât-ı senevîsi Sene 60 1575 Sene 61 0150 2125 1212,5

Afyon tarlası 0,5 dönüm Hâsılât-ı senevîsi Sene 60 100 Sene 61 000 100g Koşum manda 2 re's

Öküz 4 re's

Sağman inek 2 re'sHâsılât-ı senevîsi 40 guruş

Tosun 2 re's

Düğe2 re’s

Taylı Kısrak1 re’s Hâsılât 30 guruş

Dölsüz Kısrak 1 re’s

Tay 1 re’s

Dişi Merkeb Hâsılât-ı senevîsi 15 guruş

Sağman ağnam 15 re’s Hâsılât-ı senevîsi 120 guruş

Yoz ağnam 25 re’s Hâsılât-ı senevîsi 25 guruş

Sağman keçi 10 re’s Hâsılât-ı senevîsi 70 guruş

Yoz keçi 40 Hâsılât-ı senevîsi 200 guruş

Kuzu 20 re’s

Oğlak 6 re’s

Mecmû’undan tahmînen bir senede temetû’âtı 1632,5 guruş

Hane 00 Numra 00

Merkûmun hizmetkârı Emir Oğlu Musa

Merkûm Boynugunlu Türkmenlerinden şehri mezbûr ile şehri teyyâba olub işbu temettu’u zikr olunan karyede hizmetkârlık ücretinden olduğu

Hâne 4 Numra 8

Demirci Oğlu Yusuf emlâk ve arâzi temettû’âtı

Erbâb-ı zirâatdan Vergiy-i senevîsi 120 g.

A’şâr ve rüsûmât olarak sene-i sâbıkada vermiş olduğu

Hınta 10 Kile 70 guruş

Şa’r 7 kile 10,5 guruş

Burçak 1 kile 4 guruş

Yekün 84,5

Kara Ağa-zâde Ahmed Ağa tarlasından müştereken mezrû’ tarla 10 dönüm

Hâsılât-ı senevîsi Sene 60 200 Sene 61 000

200 020 180 090 Şeriki hissesi090 guruş

Kendisinin tarlasından mezrû tarla 13 dönüm Hâsılât-ı senevîsi Sene 60 645 Sene 61 400 1045 522,5

Öküz 2 re’s

Sağman inek 2 re'sHâsılât-ı senevîsi 40 guruş

Tosun 1 re's

Dana 1 re's

Düğe1 re's

Mecmû'undan tahmînen bir senede temetû'âtı 742 090 Şeriki hissesi 152 guruş

Hâne 5 Numra 11

Demirci Oğlu Ahmed emlâk ve arâzi temettû'âtı

Erbâb-ı zirâatdan Vergiy-i senevîsi 140 g.

A'şârı olarak sene-i sâbıkada vermiş olduğu

Hınta 12 kile 84 guruş

Şa'r 6 kile 21 guruş

Burçak 2 kile8 guruş

Yekün 117 Ağnâm rüsûmu 002 119 guruş

Kara Ağa-zâde Ahmed Ağa tarlasından müştereken mezrû' tarla 10 dönüm

Hâsılât-ı senevîsi Sene 60 000 Sene 61 200 200 100 100 guruş

Merkûmun tarlasından mezrû tarla 15 dönüm Hâsılât-ı senevîsi Sene 60 1170

Sene 61 600 1880 0885 guruş

Koşum manda 2 re's

Öküz 2 re's

Kısır inek 1 re's

Tosun 1 re's

Sağman manda 1 re's Hâsılât-ı senevîsi 60 guruş

Merkeb 1 re's Hâsılât-ı senevîsi 15 guruş

Sağman keçi 3 resHâsılât-ı senevîsi 21 guruş

Yoz keçi 4 re's Hâsılât-ı senevîsi 2 guruş

Yoz ağnâm 3 re's Hâsılât-ı senevîsi 3 guruş

Mecmû'undan tahmînen bir senede temetû'âtı 1176 0100 1076 guruş

8610/4

Hâne 6 Numra 13

Demirci Oğlu Seyyid Mehmed emlâk ve arâzi temettû'âtı

Erbâb-ı zirâatdan Vergiy-i senevîsi 120 g.

A'şârı ve rüsûmâtı olarak bir senede vermiş olduğu

Hınta 15 kile 105 guruş

Şa'r3 kile 10,5 guruş

Yekün 115,5 Ağnâm rüsûmu 001,5 117 guruş

Kara Ağa-zâde Ahmed Ağa tarlasından mezrû' tarla 6 dönüm Hâsılât-ı senevîsi

Sene 60 200 Sene 61 100 300 020 280 140 070 şeriki hissesi 070 guruş

Merkûmun tarlasından mezrû tarla 12 dönüm Hâsılât-ı senevîsi

Sene 60 955 Sene 61 400 1355 0677 g.

Koşum manda 2 re's

Öküz 2 re's

Sağman inek 1 re's Hâsılât-ı senevîsi 20 guruş

Yoz inek 1 re's

Tosun 1 re's

Dölsüz kısrak1 re's

Tay 1 re's

Döllü merkeb1 re's Hâsılât-senevisi15 guruş

Sağman ağnâm5 re's Hâsılât-ı senevîsi 40 guruş

Yoz ağnâm2 re's Hâsılât-ı senevîsi 2 guruş

Mecmû'undan tahmînen bir senede temetû'âtı 794 070 Şeriki hissesi 724 guruş

Hâne 7 Numra 15

Köse Oğlu Hacı İbrahim emlâk ve arâzi temettû'âtı

Erbâb-ı zirâatdan

Vergiy-i senevîsi 300 g.

A'şârı ve rüsûmâtı olarak bir senede vermiş olduğu

Hınta 24 kile 168 guruş

Şa'r 20 kile 70 guruş

Burçak 1 kile 8 guruş

Yekün 246 Afyon rüsûmu 020 Ağnâm rüsûmu 014 280 guruş

Mezrû tarla 35 dönüm Hâsılât-ı senevîsi Sene 60 2460 Sene 61 1000 3460
1730 guruş

Afyon tarlası 1 dönüm Hâsılât-ı senevîsi Sene 60 200 Sene 61 000 200g.

Koşum manda 2 re's

Öküz 6 re's

Sağman inek 2 re's Hâsılât-ı senevîsi 40 guruş

Yoz inek 2 re's

Düğe 2 re's

Merkeb2 re's

Sağman ağnâm17 re's Hâsılât-ı senevîsi 1150 guruş

Yoz ağnam 25 re's Hâsılât-ı senevîsi 25 guruş

Sağman keçi15 re'sHâsılât-ı senevîsi 105 guruş

Yoz keçi13 re's Hâsılât-ı senevîsi 6,5 guruş

Kuzu15 re's

Oğlak10 re's

Mecmû'undan tahmînen bir senede temetû'ât 2221 guruş

Hâne 8 Numra 20

Numan Oğlu Seyyid Ahmed emlâk ve arâzi temettû'ât

Erbâb-ı zirâatdan Vergiy-i senevîsi 50 g.

A'şârı ve rüsûmâtı olarak bir senede vermiş olduğu

Hınta 6 kile 42 guruş

Şa'r6 kile 21 guruş

Yekün 63guruş

Pirli Mahallesinden Ahırlı Oğlu Bekir Ağa tarlasından

Mezrû' tarla 20 dönüm Hâsılât-ı senevîsi Sene 60 630 Sene 61 400
1030 0063 öşür 967 483,5
241,5 Şeriki hissesi 241 guruş

Öküz 3 re's

Sağman inek 1 re's Hâsılât-ı senevîsi 20 guruş

Düğe 1 re’s

Mecmû’undan tahmînen bir senede temetû’âtı 503 241 Şeriki hissesi 262 guruş

8610/5

Hâne 9 Numra 23

Kara Mehmed Oğlu Halil emlâk ve arâzi temettû’âtı

Erbâb-ı zirâatdan Vergiy-i senevîsi 80 g.

A’şârı ve rüsûmâtı olarak bir senede vermiş olduğu

Hınta 6 kile 42 guruş

Şa’r 4 kile 14 guruş

Yekün 56 guruş

Mezrû’ tarla 15 dönüm Hâsılât-ı senevîsi Sene 60 560 Sene 61 300 860

057 öşür

804

402

100 Şeriki Cemaleddin Mahallesinden

302 Petek-zade Mehmed Efendi Hissesi

Öküz 3 re’s

Yoz inek 2 re’s

Tosun 2 re’s

Düğe1 re’s

Mecmû’undan tahmînen bir senede temetû’âtı 402 100 Şeriki hissesi 302 guruş

Hâne 10 Numra 25

Kara Mehmed Oğlu Hüseyin emlâk ve arâzi temettû’âtı

Erbâb-ı zirâatdan Vergiy-i senevîsi 80 g

A’şârı ve rüsûmâtı olarak bir senede vermiş olduğu

Hınta 6 kile 42 guruş

Şa’r3 kile 10,5 guruş

Yekün 52,5 guruş

Mezrû’ tarla 15 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 520 Sene 61 300

820

052 öşür

772,5

386

110 Şeriki Petek-zate Mehmed

302 Efendi

Öküz3 re’s

Sağman inek 1 re’sHâsılât-ı senevîsi20 guruş

Yoz inek 1 re’s

Düğe1 re’s

Tosun 2 re’s

Dana 1 res

Mecmû’undan tahmînen bir senede temetû’âtı 406 110 Şeriki hissesi 296 guruş

Hâne 11 Numra 27

Numan Oğlu Seyyid Ahmed emlâk ve arâzi temettû’âtı

Erbâb-ı zirâatdan Vergiy-i senevîsi 50 g.

A’şâr olarak bir senede vermiş olduğu

Hınta 3 kile 21 guruş

Şa’r3 kile 10,5 guruş

Yekün 31.5guruş

Mezrû’ tarla 10 dönüm Hâsılât-ı senevîsi Sene 60 315 Sene 61 150

465

232 g.

Öküz 2 re’s

Sağman inek 1 re’s Hâsılât-ı senevîsi 20 guruş

Malak 1 re’s

Mecmû’undan tahmînen bir senede temetû’âtı 252 guruş

Hâne 12 Numra 28

Tokatlı Oğlu Mustafa

Merkûm aslen Tokat Sancağı’na tâbi’ Dere Karyesi’nden olub yine karyesine nakl etmiş idiği

8610/6

Hâne 13 Numra 27

Kulaksız Oğlu Ahmed emlâk ve arâzi temettû'âtı

Erbâb-ı zirâatdan Vergiy-i senevîsi 140 g.

A'şârı olarak bir senede vermiş olduğu

Hınta 6 kile 42 guruş

Şa'r 6 kile 21 guruş

Yekün 63 02 Ağnâm rüsûmu65 guruş

Mezrû tarla 20 dönüm Hâsılât-ı senevîsi Sene 60 630 Sene 61 400

1030 0515 guruş

Öküz 4 re's

Yoz inek 4 re's

Düğe1 re's

Tosun 2 re's

Sağman inek 1 re's Hâsılât-ı senevîsi 20 guruş

Döllü Merkeb1 re's Hâsılât-ı senevîsi15 guruş

Sağman ağnam 2 re's Hâsılât-ı senevîsi 16 guruş

Yoz ağnam 1 re's Hâsılât-ı senevîsi 1 guruş

Sağman keçi 4 re's Hâsılât-ı senevîsi 28 guruş

Kuz u 2 re's

Oğlak 4 re's

Mecmû'undan tahmînen bir senede temetû'âtı 2221 guruş

Hâne 14 Numra 28

Kara Salih Oğlu Pehlivan Hacı Ahmed emlâk ve arâzi temettû'âtı

Erbâb-ı zirâatdan Vergiy-i senevîsi 70 g

A'şârı ve rüsûmâtı olarak bir senede vermiş olduğu

Hınta 10 kile 70 guruş

Şa'r10 kile 35 guruş

Yekün 105.5guruş

Mezrû' tarla 30 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 1050 Sene 61 0600

1650

0105 öşrü.

1545

0772,5

786,5 Cemaleddin Mahallesi'nden

386 Petek-zâde Mehmet Efendi Hissesi

Öküz 4 re's

Sağman inek1 re'sHâsılât-ı senevîsi 20 guruş

Yoz inek 1 re's

Düğe1 re's

Tosun1 re's

Yoz kısrak 1 re's

Mecmû'undan tahmînen bir senede temetû'âtı 792,5 386,5 Şeriki hissesi

436,5 guruş

Hâne 15 Numra 41

Horan Oğlu Hüseyin emlâk ve arâzi temettû'âtı

Erbâb-ı zirâatdan Vergiy-i senevîsi 220 g

A'şârı ve rüsûmâtı olarak bir senede vermiş olduğu

Hınta 04 kile Vakıf 08 Mir'î 12 84 guruş

Şa'r 00 kile Vakıf 12 Mir'î 12 42 guruş

Yekün 126 026 Ağnâm rüsûmu 152 guruş

Mezrû tarla 35 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 1260 Sene 61 0900

1160

1080 guruş

Koşum Manda 3 re's

Öküz 2 re's

Kısır Manda 1 re's

Malak1 re's

Yoz inek 3 re's

Dana 2 re's

Yoz Kısrak 1 re's

Yoz merkeb2 re's

Sağman ağnâm20 re'sHâsılât-ı senevîsi 1600 guruş

Yoz ağnâm80 re's Hâsılât-ı senevîsi 80

15 Şeriki Şehreküstü Mahallesi'nden Mehmed Hissesi65

15 Şeriki karye-i mezbûrlu Hasan Oğlu Hasan hissesi50 guruş

Sağman keçi10 re'sHâsılât-ı senevîsi 70 guruş

Yoz keçi20 re'sHâsılât-ı senevîsi 10 guruş

Kuzu 20 re's

Oğlak 10 re's

Mecmû'undan tahmînen bir senede temetû'âtı 1400

0030 Şürekâları hissesi 1370 guruş

Hâne 16 Numra 45

Altuncu Oğlu Ali emlâk ve arâzi temettû'âtı

Erbâb-ı zirâatdan Vergiy-i senevîsi 220 g.

A'şâr ve rüsûmâtı Hınta 18 kile 126 guruş

Şa'r10 kile 35 guruş

Yekün 172 014 Ağnâm rüsûmu186 guruş

Mezrû tarla 40 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 1720 Sene 61 0800

2520

1260 guruş

Koşum Manda 1 re's

Öküz 6 re's

Yoz manda 1 re's

Malak2 re's

Kısrak1 re's

Tay 2 re's

Merkeb2 re's

Sağman inek 1 re'sHâsılât-ı senevîsi 20 guruş

Yoz inek 6 re's

Düğe3 re's

Tosun 3 re's

Sağman ağnam15 re'sHâsılât-ı senevîsi 120 guruş

Yoz ağnam20 re’s Hâsılât-ı senevîsi 20 guruş

Sağman keçi20 re’s Hâsılât-ı senevîsi 140 guruş

Yoz keçi14 re’sHâsılât-ı senevîsi7 guruş

Kuzu10 re’s

Oğlak15 re’s

Mecmû’undan tahmînen bir senede temetû’âtı 1467 guruş

8610/7

Hâne 00 Numra 00

Merkûmun hizmetkârı Cenbek Oğlu Hüseyin

Nâhiye-i mezbûra tâbi’ Kara Viran Karyesi’nden olduğu Ücret-i temettû’u 140 guruş

Hâne 17 Numra 47

Çakır Oğlu Karabacak Ali emlâk ve arâzi temettû’âtı

Erbâb-ı zirâatdan Vergiy-i senevîsi 80 g.

A’şârı ve rüsûmâtı olarak bir senede vermiş olduğu

Hınta 10 kile 70 guruş

Şa’r 6 kile 21 guruş

Yekün 91 04 Ağnâm rüsûmu 95 guruş

Mezrû tarla 25 dönüm Hâsılât-ı senevîsi Sene 60 910 Sene 61 500

1410 705 guruş

Öküz 3 re’s

Yoz inek 1 re’s

Sağman inek 1 re’s Hâsılât-ı senevîsi 20 guruş

Tosun 2 re’s

Düğe 2 re’s

Sağman keçi 3 re’s Hâsılât-ı senevîsi 21 guruş

Yoz keçi 12 re’s Hâsılât-ı senevîsi 6 guruş

Yoz ağnam 4 res Hâsılât-ı senevîsi 4 guruş

Oğlak 3 re’s

Mecmû’undan tahmînen bir senede temetû’âtı 2221 guruş

Hâne 18 Numra 49

Çakır Oğlu Mustafa emlâk ve arâzi temettû'âtı

Erbâb-ı zirâatdan Vergiy-i senevîsi 120 g.

A'şârı ve rüsûmâtı olarak bir senede vermiş olduğu

Hınta 10 kile 70 guruş

Şa'r6 kile 21 guruş

Burçak 1 kile4 guruş

Yekün 95 Ağnâm rüsûmu 04 99 guruş

Mezrû tarla 25 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 950 Sene 61 500

1450

0725 guruş

Koşum manda 2 re's

Öküz 2 re's

Yoz inek 5 re's

Sağman inek 1 re's Hâsılât-ı senevîsi 20 guruş

Tosun 2 re's

Düğe2 re's

Sağman Keçi 3 re's Hâsılât-ı senevîsi 21 guruş

Yoz keçi14 re's Hâsılât-ı senevîsi 7 guruş

Yoz ağnam 7 re's Hâsılât-ı senevîsi 3 guruş

Mecmû'undan tahmînen bir senede temetû'âtı 776guruş

Hâne 19 Numra 51

Kara Külah Oğlu Abdullah emlâk ve arâzi temettû'âtı

Erbâb-ı zirâatdan Vergiy-i senevîsi 60 g.

A'şârı ve rüsûmâtı olarak bir senede vermiş olduğu

Hınta 10 kile 70 guruş

Şa'r 6 kile 21 guruş

Yekün 91 guruş

Mezrû tarla 20 dönümHâsılât-ı senevîsi

Sene60 910

Sene 61 600

1510

0091

1419

0709,5

0704,5 Şeriki Şehreküstü

0704,5 Mahallesi'nden Mehmed Hissesi

Öküz 2 re's

Düğe1 re's

Döllü Merkeb1 re's Hâsılât-ı senevîsi 15 guruş

Mecmû'undan tahmînen bir senede temetû'âtı

714,5

364,5 Şeriki hissesi

365,5

Hâne 19 **Numra 51**

Kara Külah Oğlu Abdullah emlâk ve arâzi temettû'âtı

Erbâb-ı zirâatdan Vergiy-i senevîsi 60 g.

A'şârı ve rüsûmâtı olarak bir senede vermiş olduğu

Hınta 10 kile 70 guruş

Şa'r 6 kile 21 guruş

Yekün 91 guruş

Mezrû tarla 20 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene60 910 Sene 61 600

1510

0091

1419

0709,5

0704,5 Şeriki Şehreküstü

0704,5 Mahallesi'nden Mehmed Hissesi

Öküz 2 re's

Düğe1 re's

Döllü Merkeb1 re's Hâsılât-ı senevîsi 15 guruş

Mecmû'undan tahmînen bir senede temetû'âtı

714,5

364,5 Şeriki hissesi

365,5

8610/8

Hâne 20 Numra 52

Kara Külah Oğlu Salih emlâk ve arâzi temettû'âtı Erbâb-ı zirâatdan

Vergiy-i senevîsi 164 g.

A'şârı ve rüsûmâtı olarak bir senede vermiş olduğu

Hınta 10 kile 70 guruş

Şa'r6 kile 21 guruş

Yekün 91 05 Ağnâm rüsûmu96 guruş

Mezrû tarla 20 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 910 Sene 61 500

1410

0705guruş

Öküz 3 re's

Yoz inek 4 re's

Düğe2 re's

Dana 2 re's

Taylı Kısrak 1 re's Hâsılât-ı senevîsi 30 guruş

Tay 2 re's

Dişi Merkeb1 re'sHâsılât-ı senevîsi 15 guruş

Kuzu 10 re's

Sağman ağnam10 re's Hâsılât- ı senevîsi 70 guruş

Yoz ağnam12 re's Hâsılât-ı senevîsi12 guruş

Yoz keçi4 re'sHâsılât-ı senevîsi 2 guruş

Mecmû'undan tahmînen bir senede temetû'âtı 884 guruş

Hâne 21 Numra 53

Kara Külah Oğlu Seyyid İsmail emlâk ve arâzi temettû'âtı

Erbâb-ı zirâatdan Vergiy-i senevîsi 172 g.

A'şârı ve rüsûmâtı olarak bir senede vermiş olduğu

Hınta 10 kile 70 guruş

Şa'r6 kile 21 guruş

Yekün 91 02 Ağnâm rüsûmu93 guruş

Mezrû tarla 20 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 910 Sene 61 500

1319

0659,5

0080 Şeriki nâhiyede Şehreküstü

579g. Mahallesinde Mehmed Hissesi

Koşum manda 2 re's

Öküz 2 re's

Yoz inek 3 re's

Düğe1 re's

Kısır Manda 2 re's

Manda düğesi1 re's

Taylı kısrak 1 re'sHâsılât-ı senevîsi 30 guruş

Dölsüz kısrak1 re's

Tay 2 re's

Dişi merkeb1 re'sHâsılât-ı senevîsi 15 guruş

Malak 1 re's

Sağman ağnâm4 re'sHâsılât-ı senevîsi 42 guruş

Yoz ağnâm3 re'sHâsılât-ı senevîsi 3 guruş

Sağman keçi3 re'sHâsılât-ı senevîsi 21 guruş

Kuzu 4 re's

Oğlak 3 re's

Mecmû'undan tahmînen bir senede temetû'âtı 884 guruş

Hâne 22 Numra 56

Kara Külah Oğlu Salih emlâk ve arâzi temettû'âtı

Erbâb-ı zirâatdan idiği Vergiy-i senevîsi 230 g.

A'şârı ve rüsûmâtı olarak bir senede vermiş olduğu

Hınta 12 kile 84 guruş

Şa'r6 kile 21 guruş

Burçak1 kile4 guruş

Yekün 109 007 Ağnâm rüsûmu 116 guruş

Mezrû tarla 20 dönümHâsılât-ı senevîsi

Sene 60 1090

Sene 61 0800

1890

0845 guruş

Koşum manda 2 re's

Öküz 3 re's

Manda düğesi1 re's

Yoz inek 1 res

Düğe1 re's

Tosun2 re's

Dişi merkeb1 re's Hâsılât-ı senevîsi 15 guruş

Yoz merkeb 1 re's

Yoz kısrak 1 re's

Sağman ağnâm 10 re's Hâsılât-ı senevîsi 80 guruş

Yoz ağnam15 re'sHâsılât-ı senevîsi 15 guruş

Kuzu10 res

Sağman keçi12 re's Hâsılât-ı senevîsi 49 guruş

Yoz keçi10 re'sHâsılât-ı senevîsi 05 re's

Oğlak 10 re's

Mecmû'undan tahmînen bir senede temetû'âtı 1159 guruş

8610/9

Hâne 23 Numra 61

Kara Külah Oğlu Seyyid Salih nâm-ı diğer Ali emlâk

Hizmetkâr Vergiy-i senevîsi 40 g.

A'şârı ve rüsûmâtı olarak bir senede vermiş olduğu

Hınta 3 kile 21 guruş

Şa'r2 kile 7 guruş

Yekün 28 guruş

Mezrû' tarla 10 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 280Sene 61 100

380

190 g.

Yoz inek 1 re's

Merkeb1 re's

Dana 1 re's

Mecmû'undan tahmînen bir senede temetû'âtı 190 200

Ber-mûceb-i bâlâ işi 390 guruş

Hâne 24 Numra 65

Kara Külah Oğlu Seyyid Mustafa emlâk ve arâzi temettû'âtı

Erbâb-ı zirâatdan Vergiy-i senevîsi 198 g.

A'şârı ve rüsûmâtı olarak sene-i sâbıkada vermiş olduğu

Hınta 10 kile 70 guruş

Şa'r4 kile 14 guruş

Nohud 1 kile 7 guruş

Yekün 91 guruş

Mezrû tarla 25 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 910 Sene 61 800

1710

0855guruş

Koşum manda 1 re's

Öküz 2 re's

Kısır manda 1 re's

Malak 1 re’s

Sağman inek 1 re’s Hâsılât-ı senevîsi20 guruş

Tosun 1 re’s

Düğe1 re’s

Dölsüz kısrak 1 re’s10 guruş

Tay 1 re’s

Mecmû’undan tahmînen bir senede temetû’âtı 975 guruş

Hâne 25 Numra 67

Kara Külah Oğlu Seyyid Süleyman emlâk ve arâzi temettû’âtı

Erbâb-ı zirâatdan Vergiy-i senevîsi 150 g.

A’şârı ve rüsûmâtı olarak bir senede vermiş olduğu

Hınta	Şa’r	
00 kile	1 kile	
06	2	vakıf
06	3	Mir’î
42guruş	10,5 guruş	

Yekün 52 03 ağnâm rüsûmu 55 guruş

Mezrû tarla 20 dönüm Hâsılât-ı senevîsi Sene 60 525 Sene 61 400

925

462,5 guruş

Koşum manda 1 re’s

Öküz 2 re’s

Yoz inek 1 re’s

Kısır manda 1 re’s

Dana 1 re’s

Dişi merkeb1 re’s 15guruş

Sağman ağnâm 5 re’s Hâsılât-ı senevîsi 40 guruş

Yoz ağnam3 re’s Hâsılât-ı senevîsi 3 guruş

Sağman keçi3 re’sHâsılât-ı senevîsi 21 guruş

Yoz keçi3 re’sHâsılât-ı senevîsi 1,5 guruş

Kuzu 5 re’s

Oğlak 3 re’s

Mecmû’undan tahmînen bir senede temetû’âtı 975 guruş

Hâne 26 Numra 69

Kara Külah Oğlu Ali emlâk ve arâzi temettû’âtı

Erbâb-ı zirâatdan Vergiy-i senevîsi 250

A’şârı ve rüsûmâtı olarak bir senede vermiş olduğu

Hınta 15 kile 105 guruş

Şa’r 4 kile 14 guruş

Yekün 119 005 ağnâm rüsûmu124 guruş

Mezrû tarla 20 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 1190 Sene 61 0800

1990

0995 guruş

Öküz 4 re’s

Sağman inek 2 re’s Hâsılât-ı senevîsi 30 guruş

Yoz inek4 re’s

Tosun 3 re’s

Yoz Kısrak 1 re’s

Yoz merkeb 4 re’s

Sağman ağnâm 8 re’s Hâsılât-ı senevîsi 64 guruş

Sağman keçi 8 re’s Hâsılât-ı senevîsi 56 guruş

Yoz ağnam 2 re’s Hâsılât-ı senevîsi 8 guruş

Yoz keçi 6 re’s Hâsılât-ı senevîsi 3 guruş

Kuzu 8 re’s

Oğlak 8 re’s

Mecmû’undan tahmînen bir senede temetû’âtı 1160 guruş

8610/10

Hâne 27 Numra 70

Kara Külah Oğlu Salih emlâk ve arâzi temettû'âtı

Erbâb-ı zirâatdan Vergiy-i senevîsi 160 g.

A'şârı ve rüsûmâtı olarak bir senede vermiş olduğu

Hınta 08 kile 56guruş

Şa'r 5 kile 17,5guruş

Burçak 2 kile 8 guruş

Yekün 81,5 02 ağnâm rüsûmu 83,5 guruş

Mezrû tarla 20 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 815 Sene 61 500

1315

0657 guruş

Koşum Manda 2 re's

Öküz 2 re's

Yoz inek 3 re's

Düğe 2 re's

Dana 1 re's

Yoz Kısrak 1 re's

Yoz merkeb 1 re's

Sağman ağnâm 4 re's Hâsılât-ı senevîsi 32 guruş

Yoz ağnam 3 re's Hâsılât-ı senevîsi 7 guruş

Kuzu 4 re's

Mecmû'undan tahmînen bir senede temetû'âtı 1160 guruş

Hâne 28 Numra 73

Kara Külah Oğlu İsmail emlâk ve arâzi temettû'âtı

Erbâb-ı zirâatdan Vergiy-i senevîsi 160 g.

A'şârı ve rüsûmâtı olarak bir senede vermiş olduğu

Hınta 15 kile 105 guruş

Şa'r4 kile 14 guruş

Nohud1 kile7 guruş

Yekün 126 guruş

Mezru tarla 20 dönüm Hâsılât-ı senevîsi Sene 60 1260 Sene 61 0100

2060

1030 guruş

Öküz 2 re’s

Yoz inek3 re’s

Düğe1 re’s

Dana 1 re’s

Kısır manda 2 re’s

Taylı kısrak2 re’s Hâsılât-ı senevîsi 60 guruş

Yoz kısrak2 re’s

Mecmû’undan tahmînen bir senede temetû’âtı 1090 guruş

Hâne 29 Numra 75

Receb Oğlu Seyyid Kara Ali emlâk ve arâzi temettû’âtı

Erbâb-ı zirâatdan Vergiy-i senevîsi 80 g

A’şârı ve rüsûmâtı olarak bir senede vermiş olduğu

Hınta 10 kile 70 guruş

Şa’r 6 kile 21 guruş

Yekün 91 guruş

Kütahyalı Petek-zâde Mehmed Efendi tarlasından Mezrû tarla 15 dönüm

Hâsılât-ı senevîsi Sene 60 910 Sene 61 400

1310 0090 1219 0609,5 200 Şeriki hissesi 409 guruş

Öküz 2 re’s

Sağman inek 1 re’s Hâsılât-ı senevîsi 20 guruş

Düğe1 re’s

Yoz Kısrak 1 re’s

Mecmû’undan tahmînen bir senede temetû’âtı

629,5

200 Şeriki hissesi

429,5 guruş

Hâne 30 Numra 78

Koca Ali Oğlu Sabi Osman

Eytâm-ı mezbûrun hiçbir şey'i olmayub vâlidesi idâresinde olduğu

8610/11

Hâne 31 Numra 80

Horan Oğlu İsmail ve İbrahim emlâk ve arâzi temettû'âtı

Erbâb-ı zirâatdan Vergiy-i senevîsi 200 g.

A'şârı ve rüsûmâtı olarak bir senede vermiş olduğu

Hınta 6 kile 41 guruş

Şa'r6 kile 21 guruş

Burçak1 kile 4 guruş

Yekün 67 guruş

Mezrû tarla 20 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 670Sene 61 600

1270

0630

Koşum Manda 2 re's

Öküz3 re's

Sağman inek 1 re'sHâsılât-ı senevîsi 20 guruş

Yoz İnek1 re's

Düğe1 re's

Tosun 2 re's

Dişi merkeb1 re'sHâsılât-ı senevîsi 15 guruş

Mecmû'undan tahmînen bir senede temetû'âtı 670 guruş

Hâne 32 Numra 82

Cebel Oğlu Mehmed ve İbrahim emlâk ve arâzi temettû'âtı

Erbâb-ı zirâatdan Vergiy-i senevîsi 80 g.

A'şârı ve rüsûmâtı olarak bir senede vermiş olduğu

Hınta 6 kile 42 guruş

Şa'r3 kile 10,5 guruş

Yekün 52,501 ağnâm rüsûmu 53,5 guruş

Mezrû tarla 10 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 525 Sene 61 400 925 462,5 guruş

Öküz2 re’s

Yoz İnek2 re’s

Dana 1 re’s

Yoz merkeb1 re’s

Sağman ağnâm 2 re’sHâsılât-ı senevîsi 16 guruş

Yoz ağnâm4 re’sHâsılât-ı senevîsi 4 guruş

Kuzu 2 re’s

Mecmû’undan tahmînen bir senede temetû’âtı 478 guruş

Hâne 33 Numra 84

Soru Oğlu Ebu Bekir

Merkûm asâkir-i nizâmiyede idiği

Hâne 34 Numra 85

Sağır Oğlu Ankaravi (?) İbrahim emlâk ve arâzi temettû’âtı

Erbâb-ı zirâatdan Vergiy-i senevîsi 40 g.

A’şârı ve rüsûmâtı olarak bir senede vermiş olduğu

Hınta 6 kile 42 guruş

Şa’r4 kile 14 guruş

Yekün 56 guruş

Mezrû tarla 20 dönüm Hâsılât-ı senevîsi Sene 60 560 Sene 61 400 960 056 öşrü

904 452 150 Şeriki Meydan Mahallesi’nden Tosun Mehmet hissesi 705 guruş

Koşum manda 2 re’s

Malak 1 re’s

Yoz inek 1re’s

Düğe 2re’s

Mecmû’undan tahmînen bir senede temetû’âtı 452

150 şeriki hissesi 478 g.

8610/12

Hâne 35 Numra 87

Emir Hasan Oğlu Hasan

Vergisi 000 guruş

Merkûmun emlâk ve arâzi ve sâiresi olmadığından başka hizmetkârlığa dahi kudret olmayıb şunun bunun iânesiyle idâre olduğu

Hâne 00 Numra 88

Merkûmun hânesinde Oğlu Mehmed

Hizmetkâr Vergisi 000 guruş

Bir senede ücret-i temettû'u 130 guruş

Hâne 36 Numra 89

Kara Mehmet Oğlu Hüseyin emlâk ve arâzi temettû'âtı

Erbâb-ı zirâatdan Vergiy-i senevîsi 110 g.

A'şârı ve rüsûmâtı olarak bir senede vermiş olduğu

Hınta 6 kile 3 9 63 guruş

Şa'r 5 kile 0 5 17,5 guruş

Yekün 80,5 3 ağnâm rüsûmu 83,5 guruş

Mezrû tarla 20 dönüm Hâsılât-ı senevîsi Sene 60 805 Sene 61 400

1205 0602 guruş

Öküz 4 re's

Sağman inek 1 re's Hâsılât-ı senevîsi 20 guruş

Yoz inek 1 re's

Dana 1 re's

Dişi merkeb1 re'sHâsılât-ı senevîsi 15 guruş

Sağman ağnâm 6 re's Hâsılât-ı senevîsi 18 guruş

Yoz ağnâm10 re's Hâsılât-ı senevîsi 10 guruş

Kuzu 5 re's

Mecmû'undan tahmînen bir senede temetû'âtı 695 guruş

Hâne 37 Numra 92

Kethüda Oğlu Eyyüb emlâk ve arâzi temettû'âtı

Erbâb-ı zirâatdan Vergiy-i senevîsi 164 g.

A'şârı ve rüsûmâtı olarak bir senede vermiş olduğu

Hınta 10 kile 70 guruş

Şa'r10 kile 35 guruş

Nohud 1 kile7 guruş

Yekün 112 guruş

Balıklı Mahallesinden Hacı Halil Ağa-zâde Ahmed Ağa'nın ve Salih Ağa'nın tarlasından Mezrû' tarla 15 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 400 Sene 61 350 750 040 öşür 710 355 177,5 Şeriki mezbûran hissesi

Kendisin tarlasından Mezrû tarla 15 dönüm Sene 60 720 Sene 61 400 1120 560 guruş

Koşum manda 2 re's

Öküz 2 re's

Kısır manda 1 re's

Malak 2 re's

Sağman inek 1re's Hâsılât-ı senevîsi 20 guruş

Düğe 1 re's

Tosun1 re's

Taylı kısrak 1 re's 25 guruş

Dişi merkeb1 re's 15 guruş

Mecmû'undan tahmînen bir senede temetû'âtı 975

177 Şürekâları hissesi 797 guruş

8610/13

Hâne 38 Numra 94

Emir Mustafa Oğlu İbiş

Hizmetkâr Vergisi 40 guruş

Yoz inek 1 re's

Dana 1 re's

Düğe 1re’s

Ücret-i temettû’u 150 guruş

Hâne 39 Numra 95

Lafçı Oğlu Mustafa emlâk ve arâzi temettû’âtı

Erbâb-ı zirâatdan Vergiy-i senevîsi 100 g.

A’şârı ve rüsûmâtı olarak bir senede vermiş olduğu

Hınta 10 kile 70 guruş

Şa’r 3 kile 10,5 guruş

Yekün 87,5 guruş02 ağnam rusûmu89,5 guruş

Mezrû tarla 16 dönüm Hâsılât-ı senevîsi Sene 60 875 Sene 61 400 1275 0637 guruş

Öküz 4re’s

Yoz inek 2 re’s

Düğe 2 re’s

Tosun 2 re’s

Dişi merkeb1 re’s Hâsılât-ı senevîsi 15 guruş

Yoz Merkeb 1 re’s

Yoz ağnâm4 re’s Hâsılât-ı senevîsi 4 guruş

Yoz keçi 4 re’s 2 guruş

Mecmû’undan tahmînen bir senede temetû’âtı 653 g

Hane 40 Numra 97

Seydi Oğlu Halil emlak ve arazi temettu’âtı

Erbab-ı Ziraatdan Vergiy-i senevisi 340 guruş

A’şârı ve rüsûmâtı olarak bir senede vermiş olduğu

Hınta 6 kile 9 15 105 guruş

Şa’r 6 kile 6 12 42 guruş

Burçak 1 kile 0 1 7 guruş

Yekün 154 005 ağnâm rüsûmu 159 guruş

Mezrû tarla 30 dönüm Hâsılât-ı senevîsi Sene 60 1540 Sene 61 1000 2540 1270 guruş

Koşum Manda 3 re’s

Öküz 1 re’s

Kısır manda 1 re’s

Malak1 re’s

Yoz inek 5 re’s

Tosun 2 re’s

Dana 1 re’s

Taylı kısrak1 re’s Hâsılât-ı senevîsi 30 guruş

Yoz kısrak 2 re’s

Tay 2 re’s

Dişi merkeb2 re’s

Sağman ağnâm15 re’s Hâsılât-ı senevîsi 120 guruş

Yoz ağnâm10 re’s Hâsılât-ı senevîsi 10 guruş

Sağman keçi10 re’s Hâsılât-ı senevîsi 70 guruş

Yoz keç i6 re’s Hâsılât-ı senevîsi 3 guruş

Kuzu 15 re’s

Oğlak 10 re’s

Mecmû’undan tahmînen bir senede temetû’âtı 1533 g

Hâne 41 Numra 101

Danacı Oğlu Seyyid Ahmed emlâk ve arâzi temettû’âtı

Erbâb-ı zirâatdan Vergiy-i senevîsi 80 g.

A’şârı ve rüsûmâtı olarak bir senede vermiş olduğu

Hınta 6 kile 42 guruş

Şa’r4 kile 10 guruş

Yekün 56 01 ağnâm rüsûmu 57 guruş

Mezrû tarla Koşum manda 1 re’s

20 dönüm Öküz 3 re’s

Hâsılât-ı senevîsi Yoz inek 4 re’s

Sene 60 560 Dana 4 re’s

Sene 61 400

960

480 guruş

Dişi merkeb1 re’s Hâsılât-ı senevîsi 15 guruş

Yoz merkeb 1 re’s

Sağman ağnâm4 re’sHâsılât-ı senevîsi 32 guruş

Kuzu 4 re’s

Mecmû’undan tahmînen bir senede temetû’âtı 527 guruş

8610/14

Hâne 42 Numra 107

Ankardı Oğlu Hamza emlâk ve arâzi temettû’âtı

Erbâb-ı zirâatdan Vergiy-i senevîsi 80 g.

A’şârı ve rüsûmâtı olarak bir senede vermiş olduğu

Hınta 6 kile 42 guruş

Şa’r 6kile 21 guruş

Yekün 63 guruş

Cemaleddin Mahallesi’nden Hacı Süleyman Oğlu Ali tarlasından Mezrû tarla 15 dönüm Hâsılât-ı senevîsi Sene 60 630Sene 61 500 1130 0063 öşrü 1067 0533,5 0200 Şeriki hissesi 333 guruş

Öküz 2 re’s

Yoz inek 1 re’s

Merkeb1 re’s

Mecmû’undan tahmînen bir senede temetû’âtı 533

200 Şeriki hissesi

333 guruş

Hâne 43 Numra 108

Kara Salih Oğlu Ahmed nâm-ı diğer Mehmed emlâk ve arâzi temettû’âtı

Erbâb-ı zirâatdan Vergiy-i senevîsi 110 g.

A’şârı ve rüsûmâtı olarak bir senede vermiş olduğu

Hınta 10 kile 70 guruş

Şa’r10 kile 35 guruş

Yekün 105 Karaağa-zâde Ahmed Ağa tarlasından Mezrû tarla 20 dönüm Hâsılât-ı senevîsi Sene 60 1050 Sene 61 0800

1850 0105 öşrü 1745 0872,5 0200 şeriki hissesi 0672,5 guruş

Öküz 4 re’s

Yoz inek 6 re’s

Düğe2 re’s

Tosun 2 re’s

Mecmû’undan tahmînen bir senede temetû’âtı 872,5

200

672,5 guruş

Hâne 44 Numra 111

Cenden Oğlu Ali Kuzu

Çoban Vergisi 000 guruş

Çobanlığından ücret-i temettû’âtı 150 guruş

Hâne 45 Numra 111

Sebetçi Oğlu Halil emlâk ve arâzi temettû’âtı

Erbâb-ı zirâatdan Vergisi 80 g.

A’şârı ve rüsûmâtı olarak bir senede vermiş olduğu

Hınta 5 kile 35 guruş

Şa’r 3 kile 10,5 guruş

Yekün 45 guruş

Mezrû tarla 15 dönüm Hâsılât-ı senevîsi Sene 60 450 Sene 61 750

800

400 guruş

Öküz 2 re’s

Sağman inek 1 re’s Hâsılât-ı senevîsi 20 guruş

Yoz inek 1re’s Dana1 re’s Tosun1re’s Düğe 2re’s

Mecmû’undan tahmînen bir senede temetû’âtı 420 guruş

Hâne 46 Numra 116

Dağarslan Karyesi’nden Sarı Oğlu Mehmed

Vergisi 000 guruş

Merkûmun hiçbir şey'i olmayub bundan bir sene mukaddem Karahisar sancağına azimet etmiş olduğu

8610/15

Hâne 49 Numra 118

Hizmetkâr Vergisi 40 guruş

Cafer Oğlu Yusuf emlâk ve arâzi ve temettû'âtı

Öküz 2re's

Sağman inek 1 re's Hâsılât-ı senevîsi 20 guruş

Sağman keçi1 re's Hâsılât-ı senevîsi 7 guruş

Yoz keçi 4 re's Hâsılât-ı senevîsi2 guruş

Mecmû'undan tahmînen bir senede temetû'âtı 029

100 ücret-i temettû'u129 guruş

Hâne 00 Numra 00

Merkûmun şeriki Himmet Oğlu Mustafa ve karındaşı Halil

Merkûmân Altuntaş Nâhiyesi'ne tâbi' Yapılcan Karyesi'nden olub işbu karyeye şirket ile nakl etmiş idiği

Sağman inek 2 re's Hâsılât-ı senevîsi 40 guruş

Bir senede tahmînen temettû'âtı 200 040 240 guruş

Merkûmân bu sene nakl etmişler oldukları

İcmâl-i Yekün

Yekün Temettu'ât	*Yekün Hâne*	*Yekün Nüfus*	*Yekûn vergisi*	*Bedel-i a'şâr*
30648,5	*50*	*118*	*5369*	*3592 Sene 60*
			122	*2130 Sene 61*

8610/15

Bâlâda mestûr Karyemiz ahâlisinin emlâk ve arâzi ve temettû'âtları tahrîr tahrîr olunarak hiçbir şey' ketm ve ihfâ ve kimseye özr ve te'addi olunmamış olmağla gerek Devlet-i Aliye me'mûrları ve me'mûrîn-i sâire gelüb tahkîk-i mâdde ettiklerinde hilâf-ı emr ve rızâ bir gûna hâl ve hareket tebeyyün olur ise kendi yedimizle kesb etmiş

olduğumuzdan haklarımızda iktizâ edecek cezâ ve icrâ buyrulmak üzere te'ahhüdümüzü müş'îr defterimizin sıhhate makrûn olduğu mübeyyin tarafımızdan tahrîr kılındı

Muhtar-ı Sani	Muhtar-ı Evvel	İmâm
Der-karye-i	Der-Karye-i	Der-Karye-i
Kızılcaviran	Kızılacaviran	Kızılcaviran

Livâ-i mezbûrun Zirâat Müdîri bulunduğumuzdan bâlâda mestûr defter nezâret-i acizânemle tanzîm ve terkîm olunmuş olmakla murâd-ı âli vechle ketm ve ihfâ-gadr ilâve olunmadığına bu çakeriyi mübeyyin temhîr kılındı.

(mühür)

Karye-i mlezbur imâm ve muhtârânı ve nâhiye-i mezbûr nâibi a'za meclisi ma'rifetiyle ketb ve imlâ olunmuş olan ve emr-i nizâma ve gayretine taraf-ı veli olunmayanların me'mûriyetim hasebiyle eğerce mugâyir-i rızâ bir günâ hâl ve hareket tebeyün ederse mes'ûliyeti çâkerine dahi âid olmak üzere işbu mahalle şerh verildi.

(mühür)

4.2. CANDARAŞ ÇİFTLİK KÖYÜ (ÇİFTLİK KÖY) (ML. VRD. TMT. Nr. 8611)TRANSKRİPSİYONU

8611/1

Kütahya Sancağı dâhilinde vâki' Etrafşehir Nâhiyesi'ne tâbi' Çandaraş Çiftliği'nin tahrîr-i temettû'at defteridir

8611/2

Hüdâvendigâr Eyâleti'nin hâvi olduğu Kazâlardan livâ-i Kütahya kâim-makâmlığı dâhilinde kâin Çiftlik-i Çandaraş karyesi mukîm ahâlinin emlâk ve arâzi ve hayvânât ve temettû'atlarının mübeyyin defteridir

Hâne1 Numra 1

Eğrigöz Kazası'ndan Mestan Bali Oğlu Abbas'ın emlâk ve temettû'âtı

Hizmetkâr idiği Sene-i sâbıkada vergisi 000 g.

Tosun 2 re's

Mecmû'undan tahmînen bir senede temetû'âtı 300 guruş

Hâne 00 Numra 2

Karahisar Sancağı'ndan nakl iden Battal Oğlu Ali'nin emlâk ve temettû'âtı

Sene-i sâbıkada vergisi 000 g.

Merkûm bundan üç sene mukaddem Tokmak Kazası cânibine nakl etmiş idiği

Hâne 00 Numra 00

Kütahyalı Ispartalı-zâde Es-Seyyid Ahmed Ağa'nın emlâk ve temettû'âtı

Sene-i sâbıkada vergisi 000 g.

A'şârı ve rüsûmu

Hınta 12 kile 84 guruş

Şa'r12 kile 42 guruş

Yekün 126 guruş

Mezrû tarla 40 dönümHâsılât-ı senevîsiSene 60 1260 Sene 61 0600 1860 0930 guruş

Öküz 3 re's

Sağman inek 2re's Hâsılât-ı senevîsi 40 guruş

Düğe 4 re's Tosun1 re's

Mecmû'undan tahmînen bir senede temetû'ât 970

000 guruş

Merkûm Bulad Bey Mahallesi'nden olub temettu'ât kayd olunduğu

Hâne 00 Numra 00

Merkûmun karındaşı Abdullah emlâk ve temettû'ât

A'şârı ve rüsûmu Vergisi 000 g.

Hınta 4 kile 28 guruş

Yekün 28 guruş

Mezrû tarla 15 dönüm Hâsılât-ı senevîsi Sene 60 000 Sene 61 270 270 guruş

Kısır inek 1 re's

Tosun 2re's

Mecmû'undan tahmînen bir senede temetû'ât 270

270 000 guruş

Merkûm Bulad Bey Mahallesi'nden olub temettu'ât kayd olunduğu

8611/3

İcmâl-i Karye-i Mezkure

Yekün Temettu'at	*Yekün Hâne*	*Yekün Nüfus*	*Vergiy-i Senevisi*	*Bedel-i a'şâr*
3000 g.	*1*	*3*	*Mea aded-i ağnam*	*154* *Sene 60*
			000 g.	*088* *Sene 61*

Bâlâda mestûr karyemiz ahâlisinin emlâk ve arâzi ve temettû'âtları tahrîr olunarak hiçbir şey' ketm ve ihfâ ve kimseye özr ve tasaddi olunmamış olmağla gerek devlet-i aliye me'mûrları ve me'mûrîn-i sâire gelüb tahkîk-i mâdde ettiklerinde hilâf-ı emr ve rızâ bir günâ hâl ve hareket vukû olur ise kendi yedimizle kesb etmiş olduğunuzdan haklarımızda iktizâ edecek cezâ ve icrâ buyrulmak üzere taahhüdümüzü müş'îr defterimizin sıhhat-makrûr olduğu mübeyyin tarafımızdan tahrîr kılındı

Livâ-i mezbûrun zirâat müdîri bulunduğumuzdan bâlâda mestûr defter nezâret-i acizânemle tanzîm ve terkîm olunmuş olmakla murâd-ı âli vechle ketm ve ihfâ-gadr ilâve olunmadığını tedkîk-i çakeriyi mübeyyin temhîr kılındı.

(mühür)

Karye-i mlezbur imâm ve muhtârânı ve nâhiye-i mezbûr nâibi a'za meclisi ma'rifetiyle ketb ve imlâ olunmuş olan ve emr-i nizâma ve gayretine taraf-ı veli olunmayanların me'mûriyetim hasebiyle eğerce mugâyir-i rızâ bir günâ hâl ve hareket tebeyün ederse mes'ûliyeti çâkerine dahi âid olmak üzere işbu mahalle şerh verildi.

(mühür)

4.3. GERİZ KÖYÜ (TEPEKÖY) (ML. VRD. TMT. Nr. 8612) TRANSKRİPSİYONU

8612/1

Kütahya Sancağı'na tâbi' Etrafşehir Nahiyesi'e tâbi' Geriz Karyesi'nin tahrîr temettû'ât defteri

8612/2

Hüdâvendigâr Eyâleti'nde hâvi oldukları kazâlardan Livâ-ı Kütahya Kâim-makâmlığı-makamlığı mülhakatından Etrafşehir Nahiyesine tâbi Geriz Karyesi mukîm ahâlinin emlâk ve arâzi ve hayvânâtı mübeyyin defteridir.

Hâne 1 Numra1

Fellah Oğlu İbrahim'in emlâk ve temettû'âtı

Sene-i sâbıkada vergisi 000 guruş

Merkûm Seyyid Gazi Nâhiyesinden olub bundan iki sene mukaddem mahallemiz temettû etmiş olduğu

Hâne 2 Numra3

Genç Ahmet Oğlu Ali'nin emlâk ve temettû'âtı

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 135 g.

A'şâr ve rüsûmu

Hınta 6 kile 42 guruş

Şa'r 2 kile 8guruş

Yekûn 49 109 ağnâm rüsûmu 58 guruş

Mezrû tarla 21 dönümHâsılât-ı senevîsi

Sene 60 490

Sene 61 250

740

370guruş

Koşum manda 1 re's

Öküz 1 re’s

Sağman inek2 re’sHâsılât-ı senevîsi 40 guruş

Kısır inek 2 re’s

Düğe 1re’s

Sıpalı merkeb1 re’s Hâsılât-ı senevîsi 15 guruş

Sağman ağnâm20 re’sHâsılât-ı senevîsi 160 guruş

Sağman Keçi25 re’sHâsılât-ı senevîsi 165 guruş

Kuzu 15re’s

Oğlak 20re’s

Mecmû’undan tahmînen bir senede temetû’âtı 760guruş

Hâne 3 Numra6

Ahmet Oğlu Mehmed’in emlâk ve temettû’âtı

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 175 g

A’şâr ve rüsûmu

Hınta 15 kile 105 guruş

Şa’r 6 kile 21 guruş

Burçak 1 kile 4 guruş

Yekün 130 012 ağnâm rüsûmu 142guruş

Mezrû tarla 30 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 1300

Sene 61 1000

2300

1150 guruş

Koşum manda 2 re’s

Öküz 2 re’s

Erkek Manda 1 re’s

Sağman inek4 re’sHâsılât-ı senevîsi 80 guruş

Kısır inek 1 re’s

Düğe2 re’s

Kuzu 15 re’s

Dana 1 re’s

Sağman ağnâm20 re’sHâsılât-ı senevîsi 160 guru

Sağman Keçi20 re’sHâsılât-ı senevîsi 140 guruş

Yoz ağnâm 10 re’sHâsılât-ı senevîsi 10 guruş

Yoz keçi10 re’s Hâsılât-ı senevîsi 5guruş

Mecmû’undan tahmînen bir senede temetû’âtı 1545guruş

8612/3

Hâne 4 Numra9

Genç Ahmet Oğlu Hasan’ın emlâk ve temettû’âtı

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 99 g.

A’şâr ve rüsûmu

Hınta 8 kile 5 6 guruş

Şa’r5kile 17,5guruş

Burçak 1 kile 4 guruş

Yekün 77106 ağnâm rüsûmu 83guruş

Mezrû tarla 20 dönüm Hâsılât-ı senevîsi Sene 60 775 Sene 61 500

1275

0637guruş

Koşum manda 2 re’s

Sağman ağnâm10 re’sHâsılât-ı senevîsi 80 guruş

Sağman Keçi 15 re’sHâsılât-ı senevîsi 105 guruş

Kuzu 10 re’s Oğlak 10 re’s

Yoz keçi10 re’sHâsılât-ı senevîsi 5 guruş

Mecmû’undan tahmînen bir senede temetû’âtı 842guruş

Hâne 5 Numra11

Genç Ahmet Oğlu Ali’nin emlâk ve temettû’âtı

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 99 g.

A’şâr ve rüsûmu

Hınta 8 kile 56 guruş

Şa’r5 kile 17,5guruş

Burçak 1 kile 4 guruş

Yekün 77,5 05 ağnâm rüsûmu 82,5guruş

Mezrû tarla 20 dönüm

Hâsılât-ı senevîsi Sene 60 775 Sene 61 300

1075

0537guruş

Koşum manda 2 re’s Öküz 2 re’s Tay1 re’s

Taylık Kısrak 1 re’s Hâsılât-ı senevîsi 30 guruş

Sağman ağnâm 10 re’s Hâsılât-ı senevîsi 80 guruş

Sağman Keçi5 re’sHâsılât-ı senevîsi 105 guruş

Kuzu 8re’s Oğlak 10 re’s

Yoz keçi 10 re’s Hâsılât-ı senevîsi 5 guruş

Mecmû’undan tahmînen bir senede temetû’âtı 757guruş

Hâne 6 Numra13

Genç Ahmet Oğlu Ali’nin emlâk ve temettû’âtı

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 135 g.

A’şâr ve rüsûmu

Hınta 12 kile 84 guruş

Şa’r2 kile 21guruş

Burçak 1 kile 4 guruş

Yekün 109 010 afyon rüsûmu 119 002 ağnâm rüsûmu 121guruş

Mezrû tarla 30 dönüm Hâsılât-ı senevîsi Sene 60 1090 Sene 61 0800 1890

0945guruş

Afyon 1 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 100Sene 61 000 100g.

Koşum manda 2 re’s

Öküz 4 re’s

Yoz keçi 10 re’s Hâsılât-ı senevîsi 5 guruş

Sağman ……2 re’s Hâsılât-ı senevîsi 40 guruş

Sağman Keçi 4 re’sHâsılât-ı senevîsi 28 guruş

Düğe 1 re’s

Oğlak 4 re’s

Mecmû’undan tahmînen bir senede temetû’âtı 1015guruş

Hâne 7 Numra18

Genç Ahmet Oğlu Mustafa'nın emlâk ve temettû'âtı

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 65 g.

A'şâr ve rüsûmu

Hınta 6 kile 42 guruş

Şa'r 2 kile 7 guruş

Yekün 49guruş

Mezrû tarla 15 dönüm Hâsılât-ı senevîsi Sene 60 480Sene 61 050 490guruş

Öküz 1 re's

Koşum manda 2 re's

Kısır inek 2 re's

Düğe1 re's

Mecmû'undan tahmînen bir senede temetû'âtı 49guruş

Hâne 8 Numra21

Genç Ahmet Oğlu Ali'nin emlâk ve temettû'âtı

Sene-i sâbıkada vergisi 75 g.

A'şâr ve rüsûmu

Hınta 4 kile 28 guruş

Şa'r 5 kile 17,5guruş

Burçak 2 kile 8 guruş

Yekün 53,5 10 afyon rüsûmu 63,5guruş

Mezrû tarla 20 dönüm Hâsılât-ı senevîsi Sene 60 535 Sene 61 300 835 417,5 guruş

Afyon 2 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 100 Sene 61 000 100 guruş

Öküz 4 re's

Kısır inek 1 re's

Düğe1 re's

Mecmû'undan tahmînen bir senede temetû'âtı 517,5 guruş

Hâne 9 Numra 24

Abdülkerim Oğlu Ömer ve karındaşı Ahmed ve Halil ile emlâk ve temettû'âtı

Erbâb-ı zirâatdan idiği

Sene-i sâbıkada vergisi 135 g.

A'şâr ve rüsûmu

Hınta 12 kile 84 guruş

Şa'r 3 kile 10guruş

Yekün 94,5 48 ağnâm rüsûmu 98guruş

Mezrû tarla 75 dönüm Hâsılât-ı senevîsi Sene 60 945 Sene 61 800 1745 872,5guruş

Koşum manda 2 re's

Öküz 4 re's

Sağman inek 3 re's Hâsılât-ı senevîsi 60 guruş

Kısır inek 3 re's

Düğe 1re's

Tosun 1re's

Sıpalı Merkeb 1 re's Hâsılât-ı senevîsi 15 guruş

Sağman ağnâm15 re's Hâsılât-ı senevîsi 120 guruş

Yoz ağnâm 10 re's Hâsılât-ı senevîsi 10 guruş

Sağman keçi 6 re'sHâsılât-ı senevîsi 42 guruş

Kuzu 10re's

Oğlak 5re's

Mecmû'undan tahmînen bir senede temetû'âtı 1019guruş

Hâne 10 Numra28

Abdülkerim Oğlu İbrahim'in emlâk ve temettû'âtı

Muhtarı nahiye

Erbâb-ı zirâatdan idiği

Sene-i sâbıkada vergisi 135 g.

A'şâr ve rüsûmu

Hınta 15 kile 105 guruş

Şa'r 3 kile 10,5guruş

Yekün 115 010 afyon rüsûmu003 ağnâm rüsûmu 127guruş

Mezrû tarla 20 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 1155Sene 61 0500 1655 827,5guruş

Afyon 1 dönüm Hâsılât-ı senevîsi Sene 60 100 Sene 61 000 100 g.

Koşum manda 2 re’s

Öküz 4re’s

Sağman inek 3 re’s Hâsılât-ı senevîsi 60 guruş

Kısır inek 2 re’s

Sağman ağnam10re’sHâsılât-ı senevîsi 80guruş

Yoz keçi5 re’sHâsılât-ı senevîsi 2,5 guruş

Oğlak 5re’s

Kuzu 8 re’s

Mecmû’undan tahmînen bir senede temetû’âtı 1070guruş

Hâne11 Numra30

Kel Mehmet Oğlu Mustafa’nın emlâk ve temettû’âtı

Erbâb-ı zirâatdan idiği

Sene-i sâbıkada vergisi 50 g.

A’şâr ve rüsûmu

Hınta 4 kile 28 guruş

Şa’r3 kile 10,5guruş

Yekün 38,5guruş

Mezrû tarla 10 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 385Sene 61 200 585282,5 guruş

Öküz 2 re’s

Sağman inek 1 re’sHâsılât-ı senevîsi 20 guruş

Kısır inek 1 re’s

Mecmû’undan tahmînen bir senede temetû’âtı 312,5guruş

Hâne 12 Numra33

Nebi Oğlu Osman’ın emlâk ve temettû’âtı

Erbâb-ı zirâatdan idiği

Sene-i sâbıkada vergisi 125 g.

Hınta 15 Öşr-ü Mir’î 03 Öşr-ü Vakf 18 Kile 126 guruş

Şa’r 6 Öşr-ü Mir’î 0 Öşr-ü Vakf 6kile 2guruş

Burçak 2 Öşr-ü Mir'î 0 Öşr-ü Vakf 2 kile 8guruş

Yekün 155 guruş

Mezrû tarla 25 dönüm Hâsılât-ı senevîsi Sene 60 1550 Sene 61 0800 2350

1175guruş

Öküz 4 re's

Sağman inek 2 re's Hâsılât-ı senevîsi 40 guruş

Kısır inek 2 re's

Tay2 re's

Mecmû'undan tahmînen bir senede temetû'âtı 1215guruş

8612/5

Hâne 13 Numra38

İmam Oğlu Cafer'in emlâk ve temettû'âtı

Erbâb-ı zirâatdan idiği

Sene-i sâbıkada vergisi 95 g.

A'şâr ve rüsûmu

Hınta 12 kile 84 guruş

Şa'r3 Kile 10guruş

Yekün94,5guruş

Mezrû tarla 25 dönüm Hâsılât-ı senevîsi Sene 60 945 Sene 61 400

1345 672,5guruş

Öküz 4 re's

Kısır inek 2 re's

Tosun 1 re's

Mecmû'undan tahmînen bir senede temetû'âtı 672,5guruş

Hâne 14 Numra42

İmam Oğlu Mehmed'in emlâk ve temettû'âtı

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 95 g

A'şâr ve rüsûmu

Hınta 6 Kile 42 guruş

Şa'r 4 kile 13,5guruş

Burçak1 kile 4 guruş

Yekün 60 guruş

Mezrû tarla 15 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 600Sene 61 4001000 500 guruş

Öküz 4 re’s

Sağman inek 1 re’s Hâsılât-ı senevîsi 20 guruş

Kısır inek 2 re’s

Mecmû’undan tahmînen bir senede temetû’âtı 520guruş

Hâne 15 Numra43

İmam Oğlu Osman karındaşı Mehmed’in emlâk ve temettû’âtı

Erbâb-ı zirâatdan idiği

Sene-i sâbıkada vergisi 135g.

A’şâr ve rüsûmu

Hınta 15 kile 105 guruş

Şa’r 4 kile 14guruş

Burçak 1 kile 4 guruş

Yekün 123 013 ağnâm rüsûmu133 guruş

Mezrû tarla 25 dönüm Hâsılât-ı senevîsi Sene 60 1230 Sene 61 0800 2030 1015 guruş

Öküz 6 re’s

Sağman inek 3 re’s Hâsılât-ı senevîsi 60 guruş

Kısır inek 3 re’s

Dana2 re’s

Sağman ağnâm20 re’sHâsılât-ı senevîsi 160 guruş

Sağman keçi15 re’sHâsılât-ı senevîsi 105 guruş

Yoz ağnâm10 re’sHâsılât-ı senevîsi 10 guruş

Kuzu15re’s

Yoz keçi10 re’sHâsılât-ı senevîsi 5guruş

Oğlak 10re’s

Mecmû’undan tahmînen bir senede temetû’âtı 1355guruş

Hâne 16 Numra 47

Köse Hüseyin Oğlu Ahmed ve Süleyman ve Osman ile müşterek emlâk ve temettû'âtı

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 125 g

A'şâr ve rüsûmu

Hınta 4 kile 28 guruş

Şa'r 4 kile 14guruş

Yekün 42 09 ağnâm rüsûmu 51guruş

Mezrû tarla 8 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 420 Sene 61 200 620 310guruş

Koşum Manda2 re's

Öküz 2 re's

Sağman inek 2 re'sHâsılât-ı senevîsi 40 guruş

Sağman keçi20 re'sHâsılât-ı senevîsi 140 guruş

Tay1 re's

Sağman ağnâm5 re'sHâsılât-ı senevîsi 40 guruş

Kuzu5 re's

Oğlak15 re's

Mecmû'undan tahmînen bir senede temetû'âtı 550guruş

8612/17

Hâne 17 Numra51

Köse Hüseyin Oğlu Mehmed ve karındaşı Halil ile iştirâk emlâk ve temettû'âtı

Erbâb-ı zirâatdan idiği

Sene-i sâbıkada vergisi 131 g.

A'şâr ve rüsûmu

Hınta 15 kile 105 guruş

Şa'r 3 kile 10,5 guruş

Burçak 1 kile4 guruş

Yekün 119 020 Afyon rüsûmu 139guruş

Mezrû tarla 30 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 1195 Sene 61 0800 995 997guruş

Afyon 1 dönüm Hâsılât-ı senevîsi Sene 60 200 Sene 61 000 200g.

Koşum manda 1 re's

Öküz 3 re’s

Sağman inek2 re’sHâsılât-ı senevîsi 40 guruş

Kısır inek 2re’s

Düğe 2re’s

Mecmû’undan tahmînen bir senede temetû’âtı 1201 guruş

Hâne 18 Numra56

Emir Hüseyin Oğlu Seyyid İbrahim’in emlâk ve temettû’âtı

Erbâb-ı zirâatdan idiği

Sene-i sâbıkada vergisi 65 g.

A’şâr ve rüsûmu

Hınta 4 kile 28 guruş

Şa’r 4 kile 14guruş

Yekün 42guruş

Mezrû tarla 10 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 420 Sene 61 280 700 350guruş

Öküz 2 re’s

Sağman inek 1 re’sHâsılât-ı senevîsi 20 guruş

Kısır inek 1 re’s

Düğe1 re’s

Mecmû’undan tahmînen bir senede temetû’âtı 370guruş

Hâne 19 Numra57

Absan (?) Bey Oğlu Hüseyin’in emlâk ve temettû’âtı

Erbâb-ı zirâatdan idiği

Sene-i sâbıkada vergisi 135 g.

A’şâr ve rüsûmu

Hınta 15 kile 105 guruş

Şa’r 11 kile 35guruş

Burçak 2 kile 8 guruş

Yekün 148 013 ağnâm rüsûmu 161guruş

Mezrû tarla 30 dönüm Hâsılât-ı senevîsi Sene 60 1480 Sene 61 0800 2280 1140 guruş

Öküz 6 re’s

Sağman inek 2 re’s Hâsılât-ı senevîsi 40 guruş

Kısır inek 2 re’s

Düğe 1 re’s

Yoz ağnâm 10 re’s Hâsılât-ı senevîsi 10 guruş

Dölsüz kısrak 1 re’s

Sağman ağnâm 20 re’s Hâsılât-ı senevîsi 160 guruş

Sağman keçi 25 re’s Hâsılât-ı senevîsi 175 guruş

Oğlak 15 re’s

Kuzu 15 re’s

Mecmû’undan tahmînen bir senede temetû’âtı 1530guruş

Hâne 20 Numra 64

Absan (?) Bey Oğlu Hasan’ın emlâk ve temettû’âtı

Erbâb-ı zirâatdan idiği

Sene-i sâbıkada vergisi 135 g.

A’şâr ve rüsûmu

Hınta 15 kile 105 guruş

Şa’r 4 kile 14 guruş

Burçak 1 kile 4 guruş

Yekün 123 009 132 guruş

Mezrû tarla 25 dönüm Hâsılât-ı senevîsi Sene 60 1230Sene 61 0800 2030 1015guruş

Koşum Manda 2 re’s

Öküz 4 re’s

Sağman inek 1 re’s Hâsılât-ı senevîsi 20 guruş

Kısır inek1 re’s

Düğe 1re’s

Tosun 1re’s

Sıpalı Merkeb1 re’s Hâsılât-ı senevîsi 15 guruş

Kuzu 10 re’s

Oğlak 10 re’s

Sağman ağnâm12 re’s Hâsılât-ı senevîsi 96 guruş

Sağman Keçi 20 re’s Hâsılât-ı senevîsi 140 guruş

Yoz ağnâm 5 re’s Hâsılât-ı senevîsi 5 guruş

Yoz keçi 10 re’s Hâsılât-ı senevîsi 5 guruş

Mecmû’undan tahmînen bir senede temetû’âtı 1296guruş

8612/7

Hâne21 Numra69

Absan Bey Oğlu Yetim .. Efe Ali’nin

Merkûm bundan bir sene mukaddem nâhiye-i mezbûra tâbi’ Tolun Arslan Karyesi’ne nakl etmiş olduğu

Hâne 22 Numra70

Cennet Oğlu Seyyid İbrahim’in emlâk ve temettû’âtı

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 169 g.

A’şâr ve rüsûmu

Hınta 6 kile 42 guruş

Şa’r2 kile 8guruş

Burçak 1 kile4 guruş

Yekün 5307 ağnâm rüsûmu60guruş

Mezrû tarla 15 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 530 Sene 61 400 930 460guruş

Öküz 4re’s

Sağman inek 4 re’s Hâsılât-ı senevîsi 80 guruş

Kısır inek 2re’s

Düğe 2re’s

Kuzu 10 re’s

Tosun 1 re’s

Merkeb1 re’sHâsılât-ı senevîsi 15 guruş

Sağman ağnâm12 re’sHâsılât-ı senevîsi 96 guruş

Oğlak20 re’s

Sağman Keçi 25 re’s Hâsılât-ı senevîsi 175 guruş

Yoz ağnâm10 re’s Hâsılât-ı senevîsi 10 guruş

Yoz keçi20 re’sHâsılât-ı senevîsi 10 guruş

Mecmû’undan tahmînen bir senede temetû’âtı 851 guruş

Hâne 23 Numra 73

İmam Oğlu Ahmed'in emlâk ve temettû'âtı

A'şâr ve rüsûmu Sene-i sâbıkada vergisi 140 g.

Hınta 12 (Öşr-ü mir'î) 04 (Öşr-ü vakf) 16 kile 112 guruş

Şa'r 4(Öşr-ü mir'î) 0 (Öşr-ü vakf) 4 kile 14guruş

Burçak 10 Kile 14 guruş

Yekün 130 guruş

Mezrû tarla 30 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 1300 Sene 61 0800 2100

1050guruş

Koşum Manda 2 re's

Öküz 2 re's

Sağman inek 3 re's Hâsılât-ı senevîsi 60 guruş

Kısır inek 3 re's

Tosun 1 re's

Tay1 re's

Mecmû'undan tahmînen bir senede temetû'âtı 1140guruş

8612/8

Hâne 24 Numra 76

Cafer Oğlu İbrahim'in emlâk ve temettû'âtı

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 65 g.

A'şâr ve rüsûmu

Hınta 6 kile 42 guruş

Şa'r3 kile 10,5guruş

Yekün 52,5guruş

Mezrû tarla 20 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 525 Sene 61 150 675 337,5 guruş

Merkûmun karye-i mezbûrede bu sene idâre olmayub ehil ve iyâliyle Karahisar Sancağı kurrâlarından Bey Karyesi'ne itmiş idiği

Temetû'âtı 337,5 guruş

Hâne 1 Numra1

Karahisar Kazası'ndan Türkmen Aşireti'nden Köse Oğlu Mustafa

Kömürcü idiği Vergisi 000g.

A'şâr ve rüsûmu

Ağnâm rüsûmu 5 guruş

Öküz 2 re's

Sağman keçi 25 re's Hâsılât-ı senevîsi 175 guruş

Oğlak 20re's

Mecmû'undan tahmînen bir senede temetû'âtı 175

110 Kömürcülükten başkaca temettû'u 285 guruş

Hâne 2 Numra4

Yine aşiret-i mezbûrdan Tavil Oğlu Musa

Kömürcü idiği Vergisi 000 g.

Öküz 2 re's

Merkûmun kömürcülükten başkaca temettû'u 110 guruş

8612/9

Hâne 3 Numra6

Yine aşiret-i mezbûrdan Kara Ali Oğlu Ali

Merkûm yine mahalline nakl etmiş idiği

Hâne 4 Numra8

Yine aşiret-i mezbûrdan Balaban Oğlu Yusuf

Merkûm yine mahalline nakl etmiş idiği

İcmâl-i Karye-i Mezbûr

Yekün Temettu'at	*Yekün Hâne*	*Yekün Nüfus*	*Yekûn vergisi*	*Bedel-i a'şâr*
19863,5	*24*	*76*	*2518,5*	*1949 Sene 60*
	04 Misâfir	*08*	*0125 ağnâm*	*1133 Sene 61*
			2643,5	

Bâlâda mestûr karyemiz ahâlisinin matlûb-u âli vechle emlâk ve arâzi ve temettû'âtı tahrîr olunarak hiçbir şey' ketm ve ihfâ ve kimseye özr ve tasaddi olunmamış olmağla gerek devlet-i aliye me'mûrları ve me'mûrîn-i sâire gelüb tahkîk-i mâdde ettiklerinde hilâf-ı emr ve rızâ bir günâ hâl ve hareket …. olur ise kendi yedimizle kesb etmiş olduğunuzdan haklarımızda iktizâ edecek cezâ ve icrâ buyrulmak üzere taahhüdümüzü müş'îr defterimizin sıhhat-makrûr olduğu mübeyyin tarafımızdan tahrîr kılındı

Mühür Mühür Mühür

Livâ-i mezbûrun zirâat müdîri bulunduğumuzdan bâlâda mezkûr defter nezâret-i acizânemle terkîm ve tanzîm olunmuş olmakla murâd-ı âli vechle ketm ve ihfâ-gadr ilâve olunmadığını tedkîk-i çakeriyi mübeyyin temhîr kılındı.

(mühür)

Karye-i mezbûr imâm ve muhtârânı ve nâhiye-i mezbûr nâibi a'za meclisi ma'rifetiyle ketb ve imlâ olunmuş olan ve emr-i nizâma ve gayretine taraf-ı veli olunmayanların me'mûriyetim hasebiyle eğerce mugâyir-i rızâ bir günâ hâl ve hareket tebeyün ederse mes'ûliyeti çâkerine dahi âid olmak üzere işbu mahalle şerh verildi.

(mühür)

4.4. SOFUMEAVİRANHİSAR (SOFUKÖY-SOFU MAHALLESİ) KÖYÜ (ML. VRD. TMT. Nr. 8613) TRANSKRİPSİYONU

8613/1

Kütahya Sancağı dâhilinde vâki' Etrafşehir Nâhiyesi'ne tâbi' Sofu mea Viranhisar Karyesi'nin tahrîr-i temettû'at defteridir

8613/2

Hüdâvendigâr Eyâleti'nin hâvi olduğu Kazâlardan livâ-i Kütahya kâim-makâmlığı dâhilinde kâin Etrafşehir Nahiyesi'ne tâbi' Sofu mea Viranhisar Karyesi mukîm ahâlinin emlâk temettû'atı

Hâne 1 Numra 1

Sefer Oğlu Ahmed'in emlâk ve temettû'âtı

Erbâb-ı zirâatdan idiği

Sene-i sâbıkada vergisi 190 g.

A'şâr ve rüsûmu

Hınta 00 kile

Şa'r 00 kile

Yekün 40 40 meyve rüsûmu 80 guruş

Bostan2 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 400Sene 61 000 400guruş

Meyve Bağçesi5 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 400Sene 61 000 400guruş

Öküz 2 re's

Merkeb2 re's

Kısır inek 1 re's

Mecmû'undan tahmînen bir senede temetû'âtı 800guruş

Hâne 2 Numra 5

Sefer Oğlu Ali'nin emlâk ve temettû'âtı

Erbâb-ı zirâatdan idiği

Sene-i sâbıkada vergisi 120g.

A’şâr ve rüsûmu

Hınta 4 kile 28 guruş

Şa’r5 kile 17,5 guruş

Yekün 45 40 bostan rüsûmu 20 meyve rüsûmu 105 guruş

Mezrû tarla 15 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 455Sene 61 200 655 327,5guruş

Bostan1 dönüm Hâsılât-ı senevîsi Sene 60 400 Sene 61 000 400guruş

Meyve Bağçesi2 dönüm Hâsılât-ı senevîsi Sene 60 200 Sene 61 000 200g.

Düğe1 re’s

Öküz 2 re’s

Sağman inek1 re’s Hâsılât-ı senevîsi 20 guruş

Dana1 re’s

Merkeb1 re’s

Mecmû’undan tahmînen bir senede temetû’âtı 947guruş

Hâne 3 Numra 8

Sarı Mahmud Oğlu Mahmud’un emlâk ve temettû’âtı

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 175g .

A’şâr ve rüsûmu

Hınta 5 kile 35 guruş

Şa’r00 kile

Fasülye1 kile7 guruş

Yekün 4230 bostan rüsûmu 20 meyve rüsûmu 92guruş

Mezrû tarla 10 dönüm Hâsılât-ı senevîsi Sene 60 420 Sene 61 250670 335 guruş

Bostan1 dönüm Hâsılât-ı senevîsi Sene 60 300 Sene 61 200 500 250guruş

Meyve Bağçesi1,5 dönüm Hâsılât-ı senevîsi Sene 60 200 Sene 61 000 200g

Öküz 2 re’s

Sağman inek 1 re’s Hâsılât-ı senevîsi 20 guruş Dana 1 re’s

Merkeb1 re’s

Mecmû’undan tahmînen bir senede temetû’âtı

805

200

1005 guruş

8613/3

Hâne 4 Numra 11

Turs Oğlu Ömer'in emlâk ve temettû'âtı

Erbâb-ı zirâatdan idiği

Sene-i sâbıkada vergisi 60 g.

A'şâr ve rüsûmu

Hınta 00 kile

Şa'r 00 kile

Yekün 20 bostan rüsûmu 10 meyve rüsûmu 30 guruş

Bostan1 dönüm Hâsılât-ı senevîsi Sene 60 200 Sene 61 100 300 150 guruş

Meyve Bağçesi1 dönüm Hâsılât-ı senevîsi Sene 60 100 Sene 61 000 100g.

Mecmû'undan tahmînen bir senede temetû'âtı 250 guruş

Hâne 5 Numra 13

Sarı Mahmud Oğlu Hüseyin'in emlâk ve temettû'âtı

Erbâb-ı zirâatdan idiği

Sene-i sâbıkada vergisi 180 g

A'şâr ve rüsûmu

Hınta 6 kile 42 guruş

Şa'r00 kile

Yekün 4240 bostan rüsûmu 40 meyve rüsûmu 122guruş

Mezrû tarla 3,5 dönüm Hâsılât-ı senevîsi Sene 60 420 Sene 61 200 620 310guruş

Bostan2 dönüm Hâsılât-ı senevîsi Sene 60 400 Sene 61 200 600300guruş

Meyve Bağçesi 3 dönüm Hâsılât-ı senevîsi Sene 60 400 Sene 61 000

Merkeb3 re's

Öküz2 re's

Sağman inek1 re's Hâsılât-ı senevîsi 20 guruş

Dana1 re's

Mecmû'undan tahmînen bir senede temetû'âtı

1020

0100 zuhurat-ı temettû'atı

1120 guruş

Hâne 6 Numra 14

Sarı Mahmud Oğlu Süleyman'ın emlâk ve temettû'âtı

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 190 g.

A'şâr ve rüsûmu

Hınta 6 kile 42 guruş

Şa'r00 kile

Yekün 4950 bostan rüsûmu 30 meyve rüsûmu 129 guruş

Mezrû tarla 7 dönüm Hâsılât-ı senevîsi Sene 60 490 Sene 61 300 790395 guruş

Bostan 3 dönüm Hâsılât-ı senevîsi Sene 60 00 Sene 61 300 800 400guruş

Meyve Bağçesi 2 dönüm Hâsılât-ı senevîsi Sene 60 300 Sene 61 000 300g.

Sağman inek1 re's Hâsılât-ı senevîsi 20 guruş

Öküz 2 re's

Merkeb3 re's

Mecmû'undan tahmînen bir senede temetû'âtı

1115

0100 zuhurat-ı temettû'atı

1215 guruş

Hâne 7 Numra 19

Kızıklı Oğlu Seyyid İbrahim'in emlâk ve temettû'âtı

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 170 g.

A'şâr ve rüsûmu

Hınta 5 kile 35 guruş

Şa'r00 kile

Fasülye1 kile 7 guruş

Yekün42 30 bostan rüsûmu 20 meyve rüsûmu 92 guruş

Mezrû tarla 5 dönüm Hâsılât-ı senevîsi Sene 60 420 Sene 61 200 620 310 guruş

Bostan2 dönüm Hâsılât-ı senevîsi Sene 60 300 Sene 61 150 450 225guruş

Meyve Bağçesi1,5 dönüm Hâsılât-ı senevîsi Sene 60 200 Sene 61 000 200g

Öküz2 re's

Sağman inek1 re's Hâsılât-ı senevîsi 20 guruş

Merkeb3 re’s

Dana 1 re’s

Mecmû’undan tahmînen bir senede temetû’âtı

755

200 zuhurat-ı temettû'atı

955 guruş

8613/4

Hâne 8 Numra 21

Kızıklı Oğlu Seyyid Mehmed’in emlâk ve temettû’âtı

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 90 g.

A’şâr ve rüsûmu

Hınta 2 kile 14 guruş

Şa’r00 kile

Yekün 1400 bostan rüsûmu 10 meyve rüsûmu 24 guruş

Mezrû tarla 2 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 140Sene 61 100 240 120 guruş

Meyve Bağçesi 2 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 100Sene 61 000100 g.

Öküz 2 re’s

Sağman inek1 re’sHâsılât-ı senevîsi 20 guruş

Merkeb2 re’s

Mecmû’undan tahmînen bir senede temetû’âtı

240

200 bazen celeblikten temettû'atı

440 guruş

Hâne 9 Numra 24

Nebi Oğlu Hacı Ahmed’in emlâk ve temettû’âtı

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 170 g.

A’şâr ve rüsûmu

Hınta 00 kile

Yekün 50 guruş meyve rüsûmu

Meyve Bağçesi6 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 500Sene 61 000 500 g.

Sağman inek2 re'sHâsılât-ı senevîsi 40 guruş

Mecmû'undan tahmînen bir senede temetû'âtı 540 guruş

Hâne 10 Numra 25

Nebi Oğlu Seyyid Mehmed'in emlâk ve temettû'âtı

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 100 g.

A'şâr ve rüsûmu

Hınta 5 kile 35 guruş

Şa'r00 kile

Fasülye 1 kile 7 guruş

Yekün 42,515 meyve rüsûmu 57,5 guruş

Mezrû tarla 6 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 425Sene 61 200 625 312,5 guruş

Meyve Bağçesi 2 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 150Sene 61 000150 g

Öküz 2 re's

Düğe1 re's

Sağman inek1 re'sHâsılât-ı senevîsi 20 guruş

Merkeb3 re's

Mecmû'undan tahmînen bir senede temetû'âtı 482,5 guruş

Hâne 11 Numra 18

İhsan Oğlu Mehmed'in emlâk ve temettû'âtı

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 190 g.

A'şâr ve rüsûmu

Hınta 3 kile 21 guruş

Şa'r00 kile

Fasülye 1 kile 7 guruş

Yekün 2830 bostan rüsûmu 20 meyve rüsûmu 78 guruş

Mezrû tarla 6 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 280Sene 61 300 580

290 guruş

Bostan 2 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 300Sene 61 200 500

250 guruş

Meyve Bağçesi2 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 200Sene 61 000 200 g.

Öküz 2 re’s

Kısır İnek1 re’s

Merkeb3 re’s

Mecmû’undan tahmînen bir senede temetû’âtı 740 guruş

8613/5

Hâne 12 Numra 33

Yaycı Oğlu Mustafa’nın emlâk ve temettû’âtı

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 180 g.

A’şâr ve rüsûmu

Hınta 4 kile 28 guruş

Şa’r2 kile7 guruş

Yekün 3540 bostan rüsûmu 20 meyve rüsûmu 95 guruş

Mezrû tarla 6 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 350Sene 61 250 550 275 guruş

Bostan2 dönüm Hâsılât-ı senevîsi Sene 60 400 Sene 61 200 600 300 guruş

Meyve Bağçesi 2 dönüm Hâsılât-ı senevîsi Sene 60 200 Sene 61 000 200 g.

Sağman ağnâm 10 re’sHâsılât-ı senevîsi 80 guruş

Merkeb 3 re’s

Öküz2 re’s

Kuzu 5 re’s

Mecmû’undan tahmînen bir senede temetû’âtı

855

200 Zuhuret temettû'atı

1055 guruş

Hâne 13 Numra 38

Yaycı Oğlu Osman’ın emlâk ve temettû’âtı

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 175 g.

A’şâr ve rüsûmu

Hınta 4 kile 28 guruş

Fasülye 1 kile 7 guruş

Yekün 3535 bostan rüsûmu 20 meyve rüsûmu 90 guruş

Mezrû tarla 8 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 350Sene 61 150 500 250 guruş

Bostan2 dönüm Hâsılât-ı senevîsi Sene 60 350Sene 61 000 350 guruş

Meyve Bağçesi 3 dönüm Hâsılât-ı senevîsi Sene 60 200Sene 61 000 200g.

Öküz 2 re’s

Dana 1 re’s

Merkeb2 re’s

Sağman inek1 re’sHâsılât-ı senevîsi 20 guruş

Sağman ağnâm5 re’sHâsılât-ı senevîsi 4 guruş

Kuzu 5 re’s

Mecmû’undan tahmînen bir senede temetû’âtı

860

200 Zuhurat temettû'atı 1060 guruş

Hâne 14 Numra 40

Yaycı Oğlu Hasan’ın emlâk ve temettû’âtı

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 170 g.

A’şâr ve rüsûmu

Hınta 5 kile 35 guruş

Şa’r 2 kile7 guruş

Fasülye 1 kile 7 guruş

Yekün 4960 bostan rüsûmu 10 meyve rüsûmu 119 guruş

Mezrû tarla 10 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 490 Sene 61 300 395 guruş

Bostan 3 dönüm Hâsılât-ı senevîsi Sene 60 600 Sene 61 000 600guruş

Meyve Bağçesi 2 dönüm Hâsılât-ı senevîsi Sene 60 100Sene 61 000 100 g.

Öküz 2 re’s

Dana 1 re’s

Merkeb1 re’s

Mecmû’undan tahmînen bir senede temetû’âtı

195

100 Zuhurat temettû'atı

1195 guruş

Hâne 15 Numra 43

Tozlu Oğlu Mustafa'ın emlâk ve temettû'âtı

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 50 g.

A'şâr ve rüsûmu

Hınta 3 kile 21 guruş

Yekün 21 guruş

Mezrû tarla 3 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 210 Sene 61 100 310 155 guruş

Tosun1 re's

Merkeb 1 re's

Mecmû'undan tahmînen bir senede temetû'âtı

155

050 Zuhurat temettû'atı

205 guruş

8613/6

Hâne 16 Numra 44

Himmet Oğlu Çolak Osman'ın emlâk ve temettû'âtı

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 120 g.

A'şâr ve rüsûmu

Hınta 3 kile 21 guruş

Fasülye 1 kile7 guruş

Yekün 2820 bostan rüsûmu 20 meyve rüsûmu 68 guruş

Mezrû tarla 5 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 280Sene 61 150 430 215 guruş

Bostan1 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 200Sene 61 000 200guruş

Meyve Bağçesi3 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 200 Sene 61 000 200g.

Merkeb2 re's

Öküz 1 re's

Mecmû'undan tahmînen bir senede temetû'âtı

615

100 Zuhurat temettû'atı

715 guruş

Hâne 17 Numra 38

Murad Oğlu Hasan'ın emlâk ve temettû'âtı

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 190 g.

A'şâr ve rüsûmu

Hınta 3 kile 21 guruş

Şa'r2 kile7 guruş

Fasülye1 kile7 guruş

Yekün 3550 bostan rüsûmu 45 meyve rüsûmu 130 guruş

Mezrû tarla 10 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 350Sene 61 300 650

325 guruş

Bostan2 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 500 Sene 61 000 500guruş

Meyve Bağçesi5 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 450Sene 61 000 450g

Öküz 2 re's

Kısır inek1 re's

Düğe1 re's

Dana1 re's

Merkeb2 re's

Mecmû'undan tahmînen bir senede temetû'âtı 1275 guruş

Hâne 18 Numra 49

Makar Oğlu Halil'in emlâk ve temettû'âtı

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 150 g.

A'şâr ve rüsûmu

Hınta 5 kile 35 guruş

Şa'r3 kile 10,5 guruş

Fasülye1 kile7 guruş

Yekün 52,5 40 bostan rüsûmu 20 meyve rüsûmu 112,5 guruş

Mezrû tarla 10 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 525Sene 61 300 825 412,5 guruş

Bostan2 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 400 Sene 61 200 600 300 guruş

Meyve Bağçesi 1 dönüm Hâsılât-ı senevîsi Sene 60 200Sene 61 000 200 g.

Öküz 2 re's

Sağman inek1 re'sHâsılât-ı senevîsi 20 guruş

Düğe1 re’s

Dana 1 re’s

Merkeb 3 re’s

Mecmû’undan tahmînen bir senede temetû’âtı

932,5

200 Zuhurat temettû'atı

1132,5 guruş

Hâne 19 Numra53

Kazdağlı Oğlu Hasan’ın emlâk ve temettû’âtı

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 180 g.

A’şâr ve rüsûm

Hınta 4 kile 28 guruş

Fasülye 1 kile7 guruş

Yekün 5300 bostan rüsûmu 35 meyve rüsûmu 70guruş

Mezrû tarla 10 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 350Sene 61 300650325 guruş

Bostan4 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene60 350Sene61 000350guruş

Kısır inek 1 re ‘s

Merkeb1 re’s

Öküz 2 re’s

Mecmû’undan tahmînen bir senede temetû’âtı

675

100 Zuhurat temettû'atı

775 guruş

8613/7

Hâne 20 Numra56

Molla Aziz Oğlu İbrahim’in emlâk ve temettû’âtı

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 125 g.

A’şâr ve rüsûmu

Hınta 4 kile 28 guruş

Fasülye 1 kile 7 guruş

Yekün 35 25 bostan rüsûmu 25 meyve rüsûmu 85guruş

Mezrû tarla 8 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 350Sene 61 200 550 035 öşr-ü tenzil 515 257,5 050 Şeriki Abdülkadir-zade İbrahim 207,5 Efendi hissesi

Bostan2 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 350Sene 61 000 350g.

Meyve Bağçesi 3 dönüm Hâsılât-ı senevîsi Sene 60 250 Sene 61 000 250g.

Öküz 2 re's

Sağman inek1 re'sHâsılât-ı senevîsi 20 guruş

Tosun 1 re's

Merkeb1 re's

Mecmû'undan tahmînen bir senede temetû'ât

777,5

050 Zuhurat temettû'atı

727,5 guruş

Hâne 21 Numra 60

Molla Aziz Oğlu Süleyman emlâk ve temettû'ât

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 000 g.

Erkek Merkeb 2 re's

Mecmû'undan tahmînen bir senede temetû'ât 150 guruş

Hâne 22 Numra61

Abdullah Oğlu Süleyman'ın emlâk ve emettû'ât

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 105 g.

A'şâr ve rüsûmu

Hınta 3 kile 21 guruş

Fasülye 1 kile 7 guruş

Yekün 2830 bostan rüsûmu 05 meyve rüsûmu 63guruş

Mezrû tarla 6 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 280Sene 61 200 480 240 guruş

Bostan1 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 300Sene 61 000 300guruş

Meyve Bağçesi0.5 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 050Sene 61 000 05 g.

Öküz 00 re’s

Merkeb1 re’s

Sağman ağnâm6 re’sHâsılât-ı senevîsi 48 guruş

Mecmû’undan tahmînen bir senede temetû’âtı 637 guruş

Hâne 23 Numra64

Müteveffa Köle Oğlu Mahmud’un emlâk ve temettû’âtı

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 70 g.

A’şâr ve rüsûmu

Hınta 3 kile 21 guruş

Fasülye 1 kile 7 guruş

Yekün 28 25 meyve rüsûmu 53guruş

Mezrû tarla 2 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 280Sene 61 200 480

240 guruş

Meyve Bağçesi 2 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 250Sene 61 000

250 guruş

Öküz 2 re’s

Dana 1 re’s

Merkeb1 re’s

Mecmû’undan tahmînen bir senede temetû’âtı 490 guruş

8613/8

Hâne 24 Numra 66

Pehlivan Oğlu Mustafa’nın emlâk ve temettû’âtı

Yolcu idiği Sene-i sâbıkada vergisi 50 g.

Erkek merkeb2re’s

Merkûmun yolculuktan temettuâtı 200 guruş

Hâne 25 Numra 68

Pelivan Oğlu Hasan'ın

Dağcı idiği Sene-i sâbıkada vergisi 40 g.

Erkek merkeb 2re's

Merkûmun dağcılıktan temettuâtı 200 guruş

Hâne 26 Numra 71

Pehlivan Oğlu İbrahim'in emlâk ve temettû'âtı

Bahçıvan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 80 g.

A'şâr ve rüsûmu

Yekün 30 meyve rüsûmu 10 bostan rüsûmu 40 guruş

Bostan1 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 100Sene 61 080 180 90 guruş

Meyve Bağçesi2 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 300Sene 61 000 300 g.

Kısır inek1 re's

Dana 1 re's

Merkeb1 re's

Mecmû'undan tahmînen bir senede temetû'âtı 390 guruş

Hâne 27 Numra 74

Pehlivan Oğlu Ahmed'in emlâk ve temettû'âtı

Bahçıvan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 80 g.

A'şâr ve rüsûmu

Yekün 00 35 Meyve rüsûmu 35 guruş

Meyve Bağçesi2 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 350Sene 61 000

350g.

Öküz 00

Merkeb1 re's

Sağman inek 1 re'sHâsılât-ı senevîsi 20 guruş

Mecmû'undan tahmînen bir senede temetû'âtı 370 guruş

8613/9

Hâne 28 Numra 76

Köle Oğlu Osman'ın emlâk ve temettû'âtı

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 50 g.

A'şâr ve rüsûmu

Hınta 2 kile 14 guruş

Yekün 1420 meyve rüsûmu 05 bostan rüsûmu 39guruş

Mezrû tarla 5 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 140Sene 61 100 240 120 guruş

Bostan1 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 200Sene 61 000200guruş

Bağçe1 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 050Sene 61 000 050g.

Öküz 2 re's

Kısır inek 1 re's

Tosun 1 re's

Merkeb1 re's

Mecmû'undan tahmînen bir senede temetû'âtı 370 guruş

Hâne 29 Numra80

Hizmetkâr idiği Sene-i sâbıkada vergisi 120 g.

A'şâr ve rüsûmu

Yekün 0020 bostan rüsûmu 20 meyve rüsûmu 40guruş

Kara Hasan Oğlu Mehmed'in emlâk ve temettû'âtı

Bostan1 dönümHâsılât-ı senevîsi 200guruş

Meyve Bağçesi1 dönümHâsılât-ı senevîsi 200guruş

Öküz 2 re's

Merkeb1 re's

Mecmû'undan tahmînen bir senede temetû'âtı

400

200 Ücret temettû'atı

600 guruş

Hâne 30 Numra83

Kara Mehmed Oğlu Mustafa

Yolcu idiği Sene-i sâbıkada vergisi 000 g.

Erkek Merkeb3 re’s

Merkumun yolculuktan temetû’âtı 200 guruş

Hâne 31 Numra86 Yolcu idiği Sene-i sâbıkada vergisi 70g.

Veli Oğlu Mustafa

A’şâr ve rüsûmu

00 30 Meyve rüsûmu 30 guruş

Bahçe 1 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 300Sene 61 000 300 guruş

Merkeb1 re’s

Mecmû’undan tahmînen bir senede temetû’âtı

300

100 Yolculuktan temettû'atı

400 guruş

8613/10

Hâne 32 Numra 87

Ziynet Saklı Oğlu Mehmed’in emlâk ve temettû’âtı

Bahçıvan idiği Vergisi 000 g.

A’şâr ve rüsûmu

0010 Meyve rüsûmu10 guruş

Bahçe 1 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 100Sene 61 000100 guruş

Mecmû’undan tahmînen bir senede temetû’âtı 100 guruş

Hâne 33 Numra 88

Ağaç Karyesi’nden nakl iden Hacı Oğlu Halil

Yolcu idiği Sene-i sâbıkada vergisi 40 g.

Merkeb3re’s

Mecmû’undan tahmînen bir senede temetû’âtı 200 guruş

Hâne 34 Numra 90 .

Ağaç Karyesi'nden nakl iden Hacı Oğlu Halil

Yolcu idiği Sene-i sâbıkada vergisi 30 g

Bargir2 re's

Mecmû'undan tahmînen bir senede temetû'âtı 200 guruş

Hâne 35 Numra 91

Efendi bola Mahallesi'nden nakl iden İsmail Bey Oğlu Nebi nâm-ı diğer Mustafa'nın

Zabtiye idiği Vergisi 80 g.

A'şâr ve rüsûmu20 Bostan rüsûmu10 Meyve rüsûmu 30 guruş

Bostan1 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 200 Sene 61 100 300

150 guruş

Meyve bağçesi2 dönümHâsılât-ı senevîsiSene 60 100Sene 61 000

100 guruş

Kısır inek1 re's

Bargir 1 re's

Tımarlı sipahilerinden olub zabtiyelik hizmetinde mukim olduğu

Kütahya Sancağı'nda Arslanapa Nahiyesinin Gireği nâm karye ve gayriden 8050 akçe yazılı pederinden nakl zabtiye süvarilerinden Mustafa bin İsmail

Mecmû'undan tahmînen bir senede temetû'âtı 250 guruş

8613/11

İcmâl-i Karye-i Mezkûrenin

Yekün Temettu'at	*Yekün Hâne*	*Yekün Nüfus*	*Vergiyi Senevîsi*	*Bedel-i a'şâr*
21492	*35*	*91*	*3773*	*1803 Sene 60*
			0000	*0598 Sene 61*

Bâlâda mestûr karyemiz ahâlisinin emlâk ve arâzi ve temettû'âtları tahrîr olunarak hiçbir şey' ketm ve ihfâ ve kimseye özr ve tasaddi olunmamış olmağla gerek devlet-i aliye me'mûrları ve me'mûrîn-i sâire gelüb tahkîk-i mâdde ettiklerinde hilâf-ı emr ve rızâ bir günâ hâl ve hareket dutmu olur ise kendi yedimizle kesb etmiş

olduğunuzdan iktizâ edecek cezâ ve icrâ buyrulmak üzere taahhüdümüzü müş'îr defterimizin sıhhat-makrûr olduğu mübeyyin tarafımızdan tahrîr kılındı

Livâ-i mezbûrun zirâat müdîri bulunduğumuzdan bâlâda mezkûr defter nezâret-i acizânemle tanzîm ve terkîm olunmuş olmakla murâd-ı âli vechle ketm ve ihfâ-gadr ilâve olunmadığını tedkîk-i çakeriyi mübeyyin temhîr kılındı.

(mühür)

Karye-i mezbûr imâm ve muhtârânı ve nâhiye-i mezbûr nâibi a'za meclisi ma'rifetiyle ketb ve imlâ olunmuş olan ve emr-i nizâma ve gayretine taraf-ı veli olunmayanların me'mûriyetim hasebiyle eğerce mugâyir-i rızâ bir günâ hâl ve hareket tebeyün ederse mes'ûliyeti çâkerine dahi âid olmak üzere işbu mahalle şerh verildi.

(mühür)

4.5. DEMİRCİVİRAN (DEMİRCİÖREN) KÖYÜ (ML. VRD. TMT. Nr. 8614) TRANSKRİPSİYONU

8614/1

Kütahya Sancağı'na tâbi' Etrafşehir Nâhiyesi'nde vâki' Demirciviran Karyesi'nin tahrîr-i temettû'at defteridir

8614/2

Hüdavendigar Eyaleti mülhakatından Kütahya Sancağı kâim-makâmlığı dâhilinde kâin Etrafşehir Nâhiyesi'ne tâbi' Demirciviran Karyesi'nde mukîm ahalinin emlak ve arâzi ve hayvânât ve temettû'at defteridir

Hâne 1 Numra 1

Molla Mustafa Oğlu Ali

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 100 g.

A'şâr ve rüsûmu

Hınta 3 kile 21 guruş

Yekün 2110 Afyon rüsûmu03 Meyve rüsûmu 34 guruş

Mezrû' tarla 5 dönüm HâsılâtSene 60 210 Sene 61 150 360 180 guruş

Öküz 2 re's

Merkeb3 re's

Afyon 2 dönümHâsılât 100 g.

Bostan 2 dönümHâsılât30 g.

Mecmû'undan bir senede tahmînen temetû'âtı

310

200 Zuhurat

510 guruş

Hâne 2 Numra 5

Molla Mustafa Oğlu Mustafa

Erbâb-ı zirâatdan Sene-i sâbıkada vergisi 100 g.

A'şâr ve rüsûmu

Hınta 3 kile 21 guruş

Yekün 2110 Afyon rüsûmu03 Meyve rüsûmu 34 guruş

Mezrû' tarla 6 dönümHâsılâtSene 60 210 Sene 61 200 410 205 guruş

Öküz2 re's

Afyon 2 dönümHâsılât100 g.

Bostan 2 dönüm Hâsılâk 30 g.

Sağman inek 1 re'sHâsılât20 g.

Dana 1 re's

Merkeb2 re's

Mecmû'undan bir senede tahmînen temetû'âtı

355

200 Zuhurat

555 guruş

Hâne 3 Numra 8

Molla Ahmed Oğlu Ali

Erbâb-ı zirâatdan Sene-i sâbıkada vergisi 150 g.

A'şâr ve rüsûmu

Hınta 4 kile 28 guruş

Yekün 2110 Bostan rüsûmu05 Meyve rüsûmu 43 guruş

Mezrû' tarla 10 dönümHâsılâtSene 60 280 Sene 61 400680340 guruş

Bostan 2 dönümHâsılât 100 g.

Afyon 2 dönümHâsılât100 g

Öküz 2 re's

Merkeb1 re's

Bargir2 re's

Mecmû'undan bir senede tahmînen temetû'âtı

540

300 Bazen yolculuktan temettu'u

840 guruş

Hâne 4 Numra 11

Molla Ahmed Oğlu Mahmud

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 150 g.

A'şâr ve rüsûmu

Hınta 4 kile 28 guruş

Yekün 28 10 Bostan rüsûmu05 Meyve rüsûmu 43 guruş

Mezrû' tarla 10 dönümHâsılâtSene 60 280 Sene 61 400 680 340 guruş

Bostan 0,5 dönümHâsılât100 g.

Afyon 05, dönümHâsılât100 g.

Öküz 3 re's

Düğe1 re's

Merkeb1 re's

Mecmû'undan bir senede tahmînen temetû'âtı

540

150 Zuhurat

690 guruş

Hâne 5 Numra 14

Molla Ahmed Oğlu Davud

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 100 g.

A'şâr ve rüsûmu

Hınta 6 kile 42 guruş

Yekün 4203 Bostan rüsûmu45 guruş

Mezrû' tarla 10 dönümHâsılâtSene 60 420 Sene 61 200 620 320 guruş

Bostan 0,5 dönümHâsılât30 g.

Afyon 0,5 dönümSene 60 000 Sene 61 100 100 g.

Öküz 2 re's

Sağman inek1 re'sHâsılât20 guruş

Merkeb1 re's

Mecmû'undan bir senede tahmînen temetû'âtı

560

100 Bazen yolculuktan temettu'u

560 guruş

Hâne 00 **Numra 16**

Molla Ahmed Oğlu Ali

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 100 g.

A'şâr ve rüsûmu

Hınta 6 kile 56 guruş

Yekün 4210 Bostan rüsûmu5201 ağnâm53 guruş

Mezrû' tarla 10 dönümHâsılâtSene 60 420 Sene 61 200 620 310 guruş

Afyon 0,5 dönümHâsılât100 g.

Bostan 0,5 dönümHâsılât Sene 60 100 Sene 61 100 100 g.

Öküz 2 re's

Düğe1 re's

Bargir 4 re's

Sağman keçi5 re'sHâsılât35 guruş

Oğlak 3 re's

Mecmû'undan bir senede tahmînen temetû'âtı

545

200 yolculuktan

740 guruş

Hâne 7 **Numra 18**

Karabacak Oğlu Mustafa

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 90 g.

A'şâr ve rüsûmu

Hınta 3 kile 21 guruş

Yekün 20 02 Bostan rüsûmu 22 guruş

Mezrû' tarla 3 dönümHâsılât Sene 60 210 Sene 61 200 410 205 guruş

Bostan 0,5 dönüm HâsılâtSene 60 30 Sene 61 40 70 g.

Afyon 0,5 dönümHâsılât 00 50 50 g.

Öküz 2 re's

Sağman inek 1 re'sHâsılât20 g.

Merkeb1 re's

Mecmû'undan bir senede tahmînen temetû'âtı

310

200 zuhurat

510 guruş

Hâne 8 Numra 19

Karabacak Oğlu Osman ve karındaşı Mestan

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 90 g.

A'şâr ve rüsûmu Hınta 1 kile 2 guruş

Yekün 28 04 Bostan rüsûmu32 guruş

Mezrû' tarla 6 dönümHâsılâtSene 60 280 Sene 61 400 680 345 guruş

Bostan 0,5 dönümHâsılât40 g.

Afyon 1 dönüm Hâsılât50 g.

Öküz 2 re's

Merkeb 2 re's

Mecmû'undan bir senede tahmînen temetû'âtı

430

150 zuhurat

580 guruş

Hâne 9 Numra 21

Küçük Ali Oğlu Ali

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 100 g.

A'şâr ve rüsûmu

Hınta 3 kile 21 guruş

Yekün 2110 Afyon rüsûmu 20 Bostan rüsûmu51 guruş

Mezrû' tarla 5 dönüm Hâsılât Sene 60 210 Sene 61 350 560 280 guruş

Afyon 0,5 dönümHâsılât 100 g.

Bostan 1 dönümHâsılâtSene 60 200Sene 61 070270135 g.

Öküz 2 re's

Kısır inek 1 re’s

Merkeb2 re’s

Mecmû’undan bir senede tahmînen temetû’âtı

515

200 zuhurat

715 guruş

Hâne 10 Numra 25

Süleyman Oğlu Ali

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 150 g.

A’şâr ve rüsûmu

Hınta 6 kile 42 guruş

Yekün 42 07 Bostan rüsûmu10 Afyon rüsûmu59 guruş

Mezrû’ tarla 10 dönümHâsılâtSene 60 420 Sene 61 350770385 guruş

Bostan 0,5 dönüm HâsılâtSene 60 70 Sene 61 50 120 60 g.

Afyon 0,5 dönüm Hâsılât 100 050 150 75 g.

Öküz 2 re’s

Kısır inek 1 re’s

Bargir 2 re’s

Merkeb1 re’s

Mecmû’undan bir senede tahmînen temetû’âtı

520

300 zuhurat

820 guruş

Hâne 11 Numra 29

Süleyman Oğlu Mehmed

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 000 g.

Asker-i nizâmiye olduğu

A’şâr ve rüsûmu Hınta 2 kile 14 guruş

Yekün 14 10 Afyon rüsûmu22 guruş

Mezrû’ tarla 3 dönümHâsılâtSene 60 140 Sene 61 100 240120 guruş

Afyon 0,5 dönümHâsılât100 g.

Öküz 1 re’s

Kısır inek 1 re’s

Mecmû’undan bir senede tahmînen temetû’âtı 220 guruş

Hâne 12 Numra 31

Beşo Oğlu Ali

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 100 g.

A’şâr ve rüsûmu

Hınta 4 kile 28 guruş

Yekün 28 05 Afyon rüsûmu33 guruş

Mezrû’ tarla 6 dönümHâsılâtSene 60 280 Sene 61 150430 215 guruş

Afyon 0,5 dönüm Hâsılât 50 g.

Öküz 3 re’s

Kısır inek 1 re’s

Merkeb1 re’s

Mecmû’undan bir senede tahmînen temetû’âtı

265

200 zuhurat465 guruş

Hâne 13 Numra 33

Receb Oğlu Hasan

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 280 g.

A’şâr ve rüsûmu

Hınta 10 kile 30 guruş

Fasülye 2 kile14 g.

Yekün 8410 Bostan rüsûmu10 Afyon rüsûmu104 03 ağnâm 107 guruş

Mezrû’ tarla 15 dönümHâsılâtSene 60 840 Sene 61 800 1440 720 guruş

Bostan 0,5 dönümHâsılât100 g.

Afyon 0,5 dönümHâsılât100 g.

Öküz 4 re’s

Bargir1 re’s

Sağman ağnâm54 re'sHâsılât32 g.

Sağman keçi10 re'sHâsılât100 g.

Yoz keçi4 re'sHâsılât2 g.

Kuzu4 re's

Oğlak 10 re's

Mecmû'undan bir senede tahmînen temetû'âtı

1024

0200zuhurat

1224 guruş

Hâne 14 **Numra 34**

İmam Oğlu Ahmed

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 70 g.

A'şâr ve rüsûmu

Hınta 4 kile 28 guruş

Fasülye1 kile7 g.

Yekün 35 05 Afyon rüsûmu 05 Bostan rüsûmu 45 03 ağnâm 48 guruş

Mezrû' tarla 4 dönümHâsılâtSene 60 350 Sene 61 300 550 275 guruş

Afyon 0,5 dönümHâsılât50 g.

Bostan 0,5 dönümHâsılât50 g.

Merkeb1 re's

Sağman ağnâm3 re'sHâsılât24 guruş

Sağman keçi 10 re's Hâsılât 70 g.

Yoz keçi2 re's Hâsılât 1 g.

Kuzu3 re's

Oğlak 10 re's

Mecmû'undan bir senede tahmînen temetû'âtı

470

100 zuhurat

570 guruş

Hâne 15 **Numra 38**

Sork Oğlu Mehmed

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 70 g.

A'şâr ve rüsûmu

Hınta 1 kile 7 guruş

Yekün 75 Afyon rüsûmu12 guruş

Mezrû' tarla 4 dönümHâsılâtSene 60 070 Sene 61 100 170 75guruş

Afyon 0,5 dönümHâsılât50 g.

Kısır inek 2 re's

Düğe1 re's

Mecmû'undan bir senede tahmînen temetû'âtı

135

200 imâmiye hizmetinden temettu'u

335 guruş

Hâne 16 **Numra 41**

Süleyman Oğlu Hüseyin ve karındaşı Ali

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 200 g.

A'şâr ve rüsûmu

Hınta 6 kile 42 guruş

Fasülye 1,5 kile 10 g

Yekün 5210 Bostan rüsûmu10 Afyon rüsûmu72 guruş

Mezrû' tarla 10 dönümHâsılâtSene 60 525Sene 61 350 875 437.5 guruş

Bostan 0,5 dönümHâsılât100 g.

Afyon 0,5 dönümHâsılât100 g.

Öküz 2 re's

Merkeb2 re's

Kısır inek1 re's

Mecmû'undan bir senede tahmînen temetû'âtı

633

200 Dağcılıktan

200 Meyvecilikten

1023 g.

Hâne 17 Numra 43

Kara Hasan Oğlu Abdülkerim

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 100 g.

A'şâr ve rüsûmu

Hınta 4 kile 28 guruş

Yekün 28 05 Afyon rüsûmu 03 Bostan rüsûmu 26 guruş

Mezrû' tarla 10 dönümHâsılâtSene 60 280 Sene 61 500 780 390 guruş

Afyon 0,5 dönümHâsılâtSene 60 50 Sene 61 150 200 100 g.

Bostan 0,5 dönümHâsılâtSene 60 30 Sene 61 50 80 40 g

Öküz 4 re's

Sağman inek1 re'sHâsılât20 g.

Tosun 1 re's

Merkeb 1 re's

Mecmû'undan bir senede tahmînen temetû'âtı

500

200 zuhurat

700 guruş

Hâne 18 Numra 46

Emir Oğlu Ömer ve karındaşı Süleyman

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 150 g.

A'şâr ve rüsûmu

Hınta 6 kile 42 guruş

Fasülye1 kile7 guruş

Yekün 49 10 Afyon rüsûmu10 Bostan rüsûmu 69 02 ağnâm 71 guruş

Mezrû' tarla 10 dönüm HâsılâtSene 60 490Sene 61 450 940 420 guruş

Afyon 0,5 dönümHâsılât 100 g.

Bostan 0,5 dönüm Hâsılât40 g.

Öküz 3 re's

Düğe1 re's

Tosun 1 re's

Merkeb1 re's

Sağman keçi10 re’s Hâsılât70 guruş

Oğlak10 re’s

Mecmû’undan bir senede tahmînen temetû’âtı

740

200 zuhurat

940 guruş

Hâne 19 **Numra 48**

Hüdayi Oğlu Mehmed

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 200 g.

A’şâr ve rüsûmu

Hınta 6 kile 42 guruş

Fasülye1 kile7 guruş

Yekün 49 10 Afyon rüsûmu 03 Bostan rüsûmu 69 02 ağnâm 71 guruş

Mezrû’ tarla 15 dönümHâsılâtSene 60 490Sene 61 600 1090 545 guruş

Afyon 0,5 dönümHâsılâtSene 60 100Sene 61 120 220 110 g.

Bostan 0,5 dönüm Hâsılât 100 g.

Öküz 2 re’s

Kısır inek 1 re’s

Dana 1 re’s

Merkeb1 re’s

Sağman keçi 10 re’s Hâsılât 70 guruş

Yoz keçi 11 re’s Hâsılât 5,5 guruş

Oğlak 10 re’s

Mecmû’undan bir senede tahmînen temetû’âtı

830

200 zuhurat

1030 guruş

Hâne 20 Numra 53

Ali Çelebi Oğlu Ebu Bekir

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 100 g.

A'şâr ve rüsûmu

Hınta 6 kile 42 guruş

Yekün 4205 Afyon rüsûmu10 Bostan rüsûmu57 guruş

Mezrû' tarla 10 dönümHâsılâtSene 60 420 Sene 61 350 770 385 guruş

Bostan 0,5 dönüm Hâsılât50 g.

Afyon 0,5 dönümHâsılâtSene 60 100 Sene 61 150 250 125 g.

Öküz 2 re's

Sağman inek1 re'sHâsılât20 g.

Bargir 1 re's

Katır1 re's

Mecmû'undan bir senede tahmînen temetû'âtı

570

200 zuhurat

770 guruş

Hâne 21 Numra 55

Kara Ahmed Oğlu torunu Mustafa

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 90 g.

A'şâr ve rüsûmu

Hınta 4 kile 28 guruş

Yekün 2810 Bostan rüsûmu38 02 ağnâm 40 guruş

Mezrû' tarla 6 dönümHâsılâtSene 60 270 Sene 61 150 430 2155 guruş

Bostan 0,5 dönümHâsılât100 g.

Öküz 2 re's

Merkeb1 re's

Sağman Keçi 6 re's

Hâsılât 42g.

Yoz keçi 4 re's3 guruş

Oğlak6 re's

Mecmû'undan bir senede tahmînen temetû'âtı

359

200 zuhurat

559 guruş

Hâne 22 Numra 56

Kara Mehmet Oğlu Hasan

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 70 g.

A'şâr ve rüsûmu

Hınta 4 kile 28 guruş

Yekün 2810 Afyon rüsûmu20 guruş

Mezrû' tarla 6 dönüm

HâsılâtSene 60 280Sene 61 200 480 240 guruş

Afyon0,5 dönümHâsılât 100 g.

Öküz 1 re's

Sağman inek 1 re's Hâsılât20 g.

Dana1 re's

Merkeb1 re's

Mecmû'undan bir senede tahmînen temetû'âtı

260

150 zuhurat

410 guruş

Hâne 23 Numra 58

Ayrak Oğlu Mustafa

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 80 g.

A'şâr ve rüsûmu

Hınta 6 kile 42 guruş

Yekün 4210 Afyon rüsûmu05 Bostan rüsûmu 57 guruş

Mezrû' tarla 10 dönümHâsılâtSene 60 420 Sene 61 350 770 385 guruş

Afyon 0,5 dönümHâsılât100 g.

Bostan 0,5 dönüm Hâsılât50 g.

Öküz 2 re’s

Merkeb1 re’s

Bargir 1 re’s

Mecmû’undan bir senede tahmînen temetû’âtı

525

150 zuhurat

675 guruş

Hâne 24 Numra 59

Ali Çelebi Oğlu Ebu Bekir

Sene-i sâbıkada vergisi 40 g.

Merkumun bir senede yolcukultan temetû’âtı 300 guruş

Hâne 25 Numra 60

Solak Oğlu İbrahim

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 50 g.

A’şâr ve rüsûmu

Hınta 1 kile 7 guruş

Fasülye1 kile7 guruş

Yekün 14 guruş

Mezrû’ tarla 2 dönüm Hâsılât Sene 60 140 Sene 61 100 240 120 guruş

Merkeb 3 re’s

Mecmû’undan bir senede tahmînen temetû’âtı

120

180 Yolculuktan

120 Odunculuktan

420 guruş

Hâne 26 Numra 61

Çavuş Oğlu Mehmed Ali

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 90 g.

A’şâr ve rüsûmu

Hınta 3 kile 21 guruş

Yekün 2105 Afyon rüsûmu25 guruş

Mezrû' tarla 5 dönüm Hâsılât Sene 60 200 Sene 61 000 200 guruş

Afyon 0,5 dönüm Hâsılât 50 guruş

Tosun2 re's

Merkeb2 re's

Mecmû'undan bir senede tahmînen temetû'âtı

260

300 Odunculuktan

560 guruş

Hâne 27 Numra 63

Mahmud Oğlu Mehmed

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 90 g.

A'şâr ve rüsûmu

Hınta 3 kile 20 guruş

Yekün 21 guruş

Mezrû' tarla 6 dönümHâsılâtSene 60 210Sene 61 150 360 180 guruş

Öküz 3 re's

Sağman inek 1 re's Hâsılât20 guruş

Merkeb 2 re's

Mecmû'undan bir senede tahmînen temetû'âtı

200

250 Zuhurat

450 guruş

Hâne 00 Numra 64

Merkûmun hânesinde Oğlu Ali

Yolcu Vergisi 30 g.

Bargir 1 re's

Yolcukultan temetû'âtı 150 guruş

Hâne 28 Numra 67

Kara Hacı Oğlu Ali

Sene-i sâbıkada vergisi 40 g.

Hâne 29 Numra 68

Kara Hacı Oğlu Mehmed

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 100 g.

A'şâr ve rüsûmu

Hınta 4 kile 28 guruş

Yekün 2810 Afyon rüsûmu 38 guruş

Mezrû' tarla 6 dönümHâsılâtSene 60 280Sene 61 200 380 240 guruş

Afyon 0,5 dönümHâsılât100 guruş

Öküz 2 re's

Merkeb1 re's

Katır 1 re's

Mecmû'undan bir senede tahmînen temetû'âtı

340

250 Zuhurat

590 guruş

Hâne 30 Numra 71

Kaya Oğlu Ahmed

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 140 g.

A'şâr ve rüsûmu

Hınta 10 kile 70 guruş

Yekün 70 10 Afyon rüsûmu 10 Bostan rüsûmu 92 guruş

Mezrû' tarla 10 dönümHâsılâtSene 60 700Sene 61 600 1300 0650 guruş

Afyon 0,5 dönüm Hâsılât100 guruş

Bostan 0,5 dönümHâsılât100 guruş

Öküz 2 re's

Merkeb2 re's

Oğlak3 re's

Yoz keçi 5 re’s Hâsılât 2,5 guruş

Sağman keçi 5 re’s Hâsılât35 guruş

Mecmû’undan bir senede tahmînen temetû’âtı

1212

0300 Zuhurat

1512 guruş

Hâne 31 Numra 74

Davud Oğlu Ahmed

Erbâb-ı zirâatdan idiği

Sene-i sâbıkada vergisi 270g.

A’şâr ve rüsûmu

Hınta 12 kile 84 guruş

Yekün 8410 Afyon rüsûmu30 Bostan rüsûmu03 ağnâm117 guruş

Mezrû’ tarla 15 dönümHâsılâtSene 60 820Sene 61 600 1440 720 guruş

Afyon 0,5 dönümHâsılât 100 guruş

Bostan 0,5 dönümHâsılâtSene 60 300Sene 61 000 300g.

Öküz2 re’s

Sağman inek 1 re’s Hâsılât 20 guruş

Kısır inek1 re’s

Dana 1 re’s

Merkeb2 re’s

Bargir 1 re’s

Sağman keçi10 re’sHâsılât-ı senevîsi 20 guruş

Yoz keçi 5 re’s

Hâsılât 2,5 guruş

Oğlak 3 re’s

Mecmû’undan bir senede tahmînen temetû’âtı

987

150 Zuhurat

1137 guruş

Hâne 32 Numra 78

Sarıcı Oğlu Ali ve diğer Hüseyin

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 180 g.

A'şâr ve rüsûmu

Hınta 6 kile 42 guruş

Yekün 4210 Afyon rüsûmu12 Bostan rüsûmu 64 10 ağnâm rüsûmu 84 guruş

Mezrû' tarla 10 dönümHâsılâtSene 60 420 Sene 61 350 770 385 guruş

Afyon 0,5 dönüm Hâsılât 100 guruş

Bostan 0,5 dönümHâsılât 120guruş

Öküz2 re's

Merkeb 2 re's

Sağman keçi re's Hâsılât 280 guruş

100Şeriki Nalbant Hacı Ali hissesi 180 guruş

Yoz keçi 10 re's Hasılat 5 guruş

Oğlak 2 re's

Mecmû'undan bir senede tahmînen temetû'âtı

890

100Şeriki merkum hissesi

790

200 Zuhura

990 guruş

Hane 33 Numara82

Sarıcı Oğlu Hüseyin

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 50 guruş

A'şâr ve rüsûmu

Hınta 4 kile 28 guruş

Yekün 2810 Afyon rüsûmu38 guruş

Mezrû' tarla 5 dönümHâsılâtSene 60 280Sene 61 450 740 365 guruş

Afyon 0,5 dönüm Hâsılât 100 guruş

Hayvânât-ı sâiresi olmadığı

Merkûmun bir senede temetû'âtı 365 guruş

Hâne 34 Numra 83

Çalık Oğlu Ahmet

Vergisi 00 guruş

Merkûm Gümüş Nâhiyesine tâbi' Yoncalı Çiftliği'ne nakl etmiş olduğu

Hâne 35 Numra 86

Çalık Oğlu Ali

Çoban

Merkeb2 re's

Merkûmun ücretinden bir senede temettû'atı 300 guruş

Hâne 36 Numra 88

Abdurrahim Oğlu İsmail

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 100 g.

A'şâr ve rüsûmu

Hınta 5 kile 35 guruş

Yekün 3510 Bostan rüsûmu15 Afyon rüsûmu60 guruş

Mezrû' tarla 6 dönümHâsılâtSene 60 350Sene 61 500 850 035 Öşrü 815 407,5

080 Şeriki Dibek Mahallesi'nden Koyuncu Oğlu Mehmed Hissesi 365guruş

Bostan 0,5 dönümHâsılât100 guruş

Afyon 0,5 dönümHâsılât100 guruş

Öküz 2 re's

Sağman inek 1 re's Hâsılât-20 guruş

Düğe1 re's

Dana 1 re's

Merkeb3 re's

Merkûmun bir senede temetû'âtı

627

080Şeriki

547

200 Zuhurat

Hâne 37 Numra 92

Abdurrahim Oğlu Hüseyin

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 70 g.

A'şâr ve rüsûmu

Hınta 3 kile 21 guruş

Yekün 2110 Afyon rüsûmu31 guruş

Mezrû' tarla 10 dönümHâsılâtSene 60 210 Sene 61 200 410 205 guruş

Afyon 0,5 dönümHâsılât100 guruş

Sağman inek 1 re'sHâsılât20 guruş

Dana 1 r'es

Merkeb3 re's

Mecmû'undan bir senede tahmînen temetû'âtı

325

250 Yolculuktan temettu'u

575 guruş

Hâne 38 Numra 94

Deli Oğlu Süleyman

Hizmetkâr idiği vergisi bir senede 10 g.

A'şâr ve rüsûmu

Hizmetkarlığından temetû'âtı 70 guruş

Hâne 39 Numra 95

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 70 g.

A'şâr ve rüsûmu

Hınta 2 kile 14 guruş

Fasülye0,5 kile3,5 guruş

Yekün 17,5 guruş

748 guruş

Öküz 2 re's

Merkeb 2 re's

Mezrû' tarla 7 dönüm HâsılâtSene 60 175 Sene 61 400

575

277,5 guruş

Merkûmun bir senede temetû'âtı

277,5

200 Zuhurat

477,5 guruş

Hâne 40 Numra 96

İlyas Oğlu Halil

Erbâb-ı zirâatdan idiği

Sene-i sâbıkada vergisi 70 g.

A'şâr ve rüsûmu

Hınta 4 kile 28 guruş

Fasülye1 kile7 guruş

Yekün 35 05 Afyon rüsûmu 05 Bostan rüsûmu 45 guruş

Mezrû' tarla 10 dönümHâsılâtSene 60 350Sene 61 200550275 guruş

Bostan 0,5 dönüm Hâsılât50 guruş

Afyon 0,5 dönümHâsılât50 guruş

Öküz 2 re's

Merkeb 2 re's

Kısır inek 1 re's

Mecmû'undan bir senede tahmînen temetû'âtı

375

200Zuhurat

575 guruş

Hâne 41 Numra 98

Veli Oğlu Ali

Erbâb-ı zirâatdan idiği

Sene-i sâbıkada vergisi 60g.

A'şâr ve rüsûmu

Hınta 4 kile 28 guruş

Yekün 2820 Afyon rüsûmu48 guruş

Mezrû' tarla 6 dönümHâsılâtSene 60 280Sene 61 200

480

240 guruş

Afyon 1 dönüm Hâsılât 200 guruş

Öküz 2 re's

Mecmû'undan bir senede tahmînen temetû'âtı 440 guruş

Hâne 42 Numra 99

Abdülkadir Oğlu Abdülkadir

Erbâb-ı zirâatdan idiği

Sene-i sâbıkada vergisi 280 g.

A'şâr ve rüsûmu

Hınta 10 kile 70 guruş

Fasülye1 kile7 guruş

Mercimek1 kile10 guruş

Yekün 87 10 Afyon rüsûmu 20 Bostan rüsûmu 117 001 ağnâm rüsûmu 118 guruş

Mezrû' tarla 20 dönümHâsılâtSene 60 870Sene 61 600 1470 735 guruş

Afyon 0,5 dönüm Hâsılât 100 guruş

Bostan 1 dönüm Hâsılât200 guruş

Öküz3 re's

Dana 2 re's

Bargir 4 re's

Merkeb1 re's

Sağman keçi 5 re'sHâsılât 35 guruş

Oğlak 5 re's

Mecmû'undan bir senede tahmînen temetû'âtı

1570

450 yolculuktan temettu'u 1520 guruş

Hâne 43

Numra 102

Kara Mehmed Oğlu Mehmet

Erbâb-ı zirâatdan idiği

Sene-i sâbıkada vergisi 75 g.

A'şâr ve rüsûmu

Hınta 4 kile 28 guruş

Yekün 2810 Afyon rüsûmu38 guruş

Mezrû' tarla 6 dönümHâsılâtSene 60 280Sene 61 000 280 guruş

Afyon 0,5 dönümHâsılât100 guruş

Öküz2 re's

Merkeb 2 re's

Mecmû'undan bir senede tahmînen temetû'âtı

380

200 Çobanlık ücretinden temettu'u

580 guruş

Hâne 44 Numra 106

Satılmış Oğlu Mehmet

Erbâb-ı zirâatdan idiği

Sene-i sâbıkada vergisi 70 g.

A'şâr ve rüsûmu

Hınta 4 kile 28 guruş

Yekün 28 10 Afyon rüsûmu 12 Bostan rüsûmu4822 ağnâm rüsûmu48 guruş

Mezrû' tarla 7 dönüm Hâsılât Sene 60 280Sene 61 350 630 315 guruş

Afyon 0,5 dönümHâsılât 100 guruş

Bostan 0,5 dönümHâsılât120 guruş

Öküz2 re's

Sağman inek1 re'sHâsılât20 guruş

Düğe1 re's

Merkeb1 re's

Sağman keçi3 re'sHâsılât21 guruş

Oğlak3 re’s

Mecmû’undan bir senede tahmînen temetû’âtı

550

100Zuhurat

656 guruş

Hâne 45 Numra 108

Satılmış Oğlu Halil

Erbâb-ı zirâatdan idiği

Sene-i sâbıkada vergisi 75 g.

A’şâr ve rüsûmu

Hınta 4 kile 28 guruş

Fasülye 1 kile7 guruş

Yekün 3510 Afyon rüsûmu45 06 Bostan rüsûmu50guruş

Mezrû’ tarla 6 dönümHâsılâtSene 60 350Sene 61 200

550

275 guruş

Afyon 0,5 dönümHâsılât100 guruş

Bostan 0,5 dönümHâsılât60 guruş

Öküz2 re’s

Kısır inek 1 re’s

Merkeb1 re’s

Mecmû’undan bir senede tahmînen temetû’âtı

435

100 Zuhurat

535 guruş

Hâne 46 Numra 110

Abdurrahim Oğlu Mehmed

Erbâb-ı zirâatdan idiği

Sene-i sâbıkada vergisi 120 g.

A’şâr ve rüsûmu

Hınta 6 kile 42 guruş

Fasülye1 kile7 guruş

Yekün 4910 Bostan rüsûmu59 guruş

Mezrû' tarla 10 dönüm Hâsılât Sene 60 490 Sene 61 350

840

420 guruş

Bostan 0,5 dönümHâsılât100 guruş

Sağman inek Hâsılât 1re's 20 guruş

Tosun 1 re's

Merkeb1 re's

Öküz 2 re's

Mecmû'undan bir senede tahmînen temetû'âtı

540

350

Yolculuktan ve Hancılıktan temettu'âtı

890 guruş

Hâne 47 Numra 114

Kelleci Oğlu Mehmed

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 100 g.

A'şâr ve rüsûmu

Hınta 6 kile 42 guruş

Fasülye 0,5 kile7 guruş

Yekün 4505 Afyon rüsûmu10 Bostan rüsûmu6001 ağnâm rüsûmu61 guruş

Mezrû' tarla 10 dönümHâsılâtSene 60 455Sene 61 350

805

452,5 guruş

Afyon 0,5 dönümHâsılâtSene 60 050 Sene 61 150

200

100 g.

Bostan 0,5 dönümHâsılât100 guruş

Öküz2 re's

Kısır inek1 re's

Dana 2 re’s

Tosun1 re’s

Merkeb2 re’s

Sağman keçi 5 re’s Hâsılât35 guruş

Oğlak5 re’s

Mecmû’undan bir senede tahmînen temetû’âtı

637

150 Zuhurat

787 guruş

Hâne 48 Numra 117

Kelleci Oğlu Halil

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 150 g.

A’şâr ve rüsûmu

Hınta 10 kile 70 guruş

Fasülye1 kile7 guruş

Yekün 77 20 Afyon rüsûmu 10 Bostan rüsûmu 107 005 ağnâm rüsûmu 112 guruş

Mezrû’ tarla 10 dönümHâsılât Sene 60 770 Sene 61 550 1320 660 guruş

Afyon 1 dönüm Hâsılât 200 guruş

Bostan 1 dönüm Hâsılât 100 guruş

Öküz 2 re’s

Kısır inek 1 re’s

Dana 1 re’s

Merkeb1 re’s

Sağman keçi 15 re’sHâsılât105 guruş

Yoz keçi 10 re’s Hâsılât5 guruş

Oğlak 1 re’s

Mecmû’undan bir senede tahmînen temetû’âtı

1070

0150 Zuhurat

1220 guruş

Hâne 49 Numra 118

Satılmış Oğlu Mehmet

Vergisi 000 g.

Merkûmun emlâk ve arâzi ve hayvânât ve sâiresi olmadığından başka karye-i mezbûr ahâlilerinin iânesiyle idâre olduğu

Hâne 50 Numra 119

Genç Oğlan Oğlu Halil

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 100 g.

A'şâr ve rüsûmu

Zirâatten bu sene …. etmiş olduğu

Mezrû' tarla 4 dönüm Hâsılât Sene 60 000 Sene 61 200 200 guruş

Öküz 2 re's

Tosun1 re's

Mecmû'undan bir senede tahmînen temetû'âtı

200

200

100 Zuhurat

500 guruş

Hâne 51 Numra 120

Deli Ayvaz Oğlu Osman

Erbâb-ı zirâatdan idiği

Sene-i sâbıkada vergisi 220 g.

A'şâr ve rüsûmu

Hınta 10 kile 70 guruş

Yekün 70 10 Bostan rüsûmu10 Afyon 4890 guruş

Mezrû' tarla 15 dönümHâsılâtSene 60 700Sene 61 600 1300 650 guruş

Bostan 0,5 dönümHâsılât 100 guruş

Afyon0,5 dönüm Hâsılât Sene 60 000 Sene 61 100 100 g.

Öküz 2 re's

Düğe2 re's

Mecmû'undan bir senede tahmînen temetû'âtı

850

200 Zuhurat

1050 guruş

Hâne 52 Numra 121

Arab Oğlu Hüseyin

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 100 g.

A'şâr ve rüsûmu

Hınta 4 kile 28 guruş

Fasülye1 kile7 guruş

Yekün 3510 Afyon rüsûmu10 Bostan rüsûmu55 03 ağnâm rüsûmu 58 guruş

Mezrû' tarla 8 dönüm Hâsılât Sene 60 350 Sene 61 200 550 375 guruş

Afyon 0,5 dönümHâsılât 100 guruş

Bostan 0,5 dönüm Hâsılât120 guruş

Öküz 2 re's

Merkeb

Sağman ağnâm6 re's Hâsılât48 guruş

Sağman keçi 6 re'sHâsılât 42 guruş

Yoz keçi 6 re's Hâsılât 3 guruş

Kuzu 9 re's

Oğlak 6 re's

Mecmû'undan bir senede tahmînen temetû'âtı

666

100 Zuhurat

768 guruş

Hâne 53 Numra 124

Arab Oğlu Sunullah

Hizmetkar idiği Sene-i sâbıkada vergisi 30 g.

Hizmetkarlık ücretinden bir senede temetû'âtı 100 guruş

Hâne 54 Numra 128

Alemdar Oğlu Süleyman

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 000 g.

A'şâr ve rüsûmu

Hınta 6 kile 42 guruş

Yekün 4210 Afyon rüsûmu12 Bostan rüsûmu62 guruş

Mezrû' tarla 10 dönümHâsılâtSene 60 420Sene 61 350 770 375 guruş

Afyon 0,5 dönümHâsılât 100 guruş

Bostan 0,5 dönüm Hâsılât120 guruş

Öküz 2 re's

Sağman inek1 re's Hâsılât 20 guruş

Merkeb1 re's

Mecmû'undan bir senede tahmînen temetû'âtı

605

100 Zuhurat

705 guruş

Hâne 55 Numra 131

Alemdar Oğlu Ali

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 85 g.

A'şâr ve rüsûmu

Hınta 6 kile 42 guruş

Fasülye1 kile7 guruş

Yekün 49 10 Bostan rüsûmu55 guruş

Mezrû' tarla 6 dönümHâsılâtSene 60 490Sene 61 450 940 470 guruş

Bostan 0,5 dönümHâsılât 100 guruş

Afyon 1dönüm Hâsılât Sene 60 000 Sene 61 100 100 g.

Öküz 3 re's

Sağman inek 1 re's

Hâsılât20 guruş

Düğe 1 re's

Merkeb1 re's

Mecmû'undan bir senede tahmînen temetû'âtı

690

100 Zuhurat

790 guruş

Hâne 56

Numra 135

Koç Ali Oğlu İbrahim

Erbâb-ı zirâatdan Sene-i sâbıkada vergisi 85 g.

A'şâr ve rüsûmu

Hınta 6 kile 42 guruş

Fasülye1 kile7 guruş

Yekün 49 05 Bostan rüsûmu 54 guruş

Mezrû' tarla 10 dönüm HâsılâtSene 60 480 Sene 61 300 790 395 guruş

Bostan 0,5 dönüm Hâsılât 100 guruş

Afyon 0,5 dönüm Hâsılât 120 guruş

Öküz 2 re's

Kısır inek1 re's

Tosun 1 re's

Yekün 495 guruş

Kütahya'dan nakl iden Mehmed bin İsmail

Hizmetkar Vergisi 50g.

Merkeb1 re's

Ücret-i temetû'âtı 200 guruş

İcmâl-i Yekûn

Yekün Temettu'at	*Yekün Hâne*	*Yekün Nüfus*	*Vergiyi Senevîsi*	*Bedel-i a'şâr*
36096	*57*	*137*	*5780*	*2490 Sene 60*
			0039 ağnâm	*1624 Sene 61*

Bâlâda mestûr karyemiz ahâlisinin matlûb-u âli vechle emlâk ve arâzi ve temettû'âtı tahrîr olunarak hiçbir şey' ketm ve ihfâ ve kimseye özr ve tasaddi

olunmamış olmağla gerek devlet-i aliye me'mûrları ve me'mûrîn-i sâire gelüb tahkîk-i mâdde ettiklerinde hilâf-ı emr ve rızâ bir günâ hâl ve hareket vukû olur ise kendi yedimizle kesb etmiş olduğunuzdan haklarımızda iktizâ edecek cezâ ve icrâ buyrulmak üzere taahhüdümüzü müş'îr defterimizin sıhhat-makrûr olduğu mübeyyin tarafımızdan tahrîr kılındı

Mühür Mühür Mühür

Livâ-i mezbûrun zirâat müdîri bulunduğumuzdan bâlâda mezkûr defter nezâret-i acizânemle terkîm ve tanzîm olunmuş olmakla murâd-ı âli vechle ketm ve ihfâ-gadr ilâve olunmadığını tedkîk-i çakeriyi mübeyyin temhîr kılındı.

(mühür)

Karye-i mezbûr imâm ve muhtârânı ve nâhiye-i mezbûr nâibi a'za meclisi ma'rifetiyle ketb ve imlâ olunmuş olan ve emr-i nizâma ve gayretine taraf-ı veli olunmayanların me'mûriyetim hasebiyle eğerce mugâyir-i rızâ bir günâ hâl ve hareket tebeyün ederse mes'ûliyeti çâkerine dahi âid olmak üzere işbu mahalle şerh verildi.

(mühür)

4.6. ZIĞRA KÖYÜ (ML. VRD. TMT. Nr. 8615) TRANSKRİPSİYONU

8615/1

Kütahya Sancağı Dâhilinde vâki' Etrafşehir Nahiyesi'ne tâbi' Zığra Karyesi'nin tahrîr temettû'ât defterleri …..

Hüdâvendigâr Eyâleti'nin hâvi olduğu kazâlardan livâ-i Kütahya Kâim-makâmlığı dâhilinde kâin Etrafşehir Nâhiyesine tâbi' Zığra Karyesi mukîm ahâlinin emlâk ve arâzi ve hayvânât ve temettu'âtlarının mübeyyin defteridir.

8615/2

Hâne 1 Numra 1

İmâm Oğlu Ahmed'in emlâk ve temettû'âtı

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 40 g.

A'şâr ve rüsûmâtı Hınta 3 Kile 21 Guruş

Şa'r 00 Kile

Yekûn 21 Guruş

Mezrû' tarla 8 dönüm Hâsılât-ı senevîsi Sene 60 210 Sene 61 000 21 guruş.

Öküz 2 re's

Mecmû'undan tahmînen bir senede temetû'âtı 210 g.

Hâne 2 Numra 4

Çelebi Oğlu Seyyid İbrahim'in emlâk ve temettû'âtı

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 250 g.

A'şâr ve rüsûmâtı

Hınta 10 Kile 70 Guruş

Şa'r 6 Kile21 Guruş

Yekûn 91 Guruş

Keler-zâde Hacı Hüseyin Ağa tarlasından mezrû' tarla 9 Dönüm Hâsılât-ı senevîsi Sene 60 150 Sene 61 100 250 015 Öşrü 235 117,5 Şerîki hissesi 053 053,5

Kendinin mezrû' tarla 30 dönüm Hâsılât-ı senevîsi Sene 60 760 Sene 61 400 1160 580

Koşum Manda 2 re's

Öküz 4 re’s

Sağman inek Hâsılât-ı senevîsi 5 re’s 100 guruş

Kısır İnek 2 re’s

Düğe 3 re’s

Tosun 2 re’s

Sıpalı Merkeb3 re’s Hâsılât-ı senevîsi 45 guruş

Dana 2 re’s

Mecmû’undan tahmînen bir senede temetû’âtı

842,5

053,5 şerîki hissesi

789 guruş

Hâne 3 Numra 10

Sarı Oğlan Oğlu Seyyid Ahmed’in emlâk ve temettû’âtı

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 140 g.

A’şâr ve rüsûmâtı

Hınta 10 Kile 70 Guruş

Şa’r4 Kile14 Guruş

Yekûn 84 Guruş

Sinabek-zâdelerin tarlalarından mezrû’ tarla 10 Dönüm Hâsılât-ı senevîsi

Sene 60 450 Sene 61 200 650 045 Öşrü 605 302,5 Şerîki hissesi 151 159,5

Kendinin mezrû’ tarla 6 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 390Sene 61 250 640 320

Öküz 4 re’s

Kısır inek2 re’s

Dana 1 re’s

Mecmû’undan tahmînen bir senede temetû’âtı

622,5

151 şerîki hissesi

471 guruş

8615/3

Hâne 4 **Numra14**

Kaymakçı Oğlu Mehmed'in emlâk ve temettû'âtı

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 100g.

A'şâr ve rüsûmâtı

Hınta 6 Kile 42 Guruş

Şa'r 6 Kile 21Guruş

Yekûn 63 Guruş

Mezrû' tarla 25 Dönüm Hâsılât-ı senevîsiSene 60 630Sene 61 300 930 465 guruş

Öküz 2 re's

Sağman inek 2 re's Hâsılât-ı senevîsi 40 guruş

Düğe1 re's

Merkeb 1 re'sHâsılât-ı senevîsi 15 guruş

Mecmû'undan tahmînen bir senede temetû'âtı 480 guruş

Hâne 5 **Numra 18**

Söğüdlü Oğlu Hüseyin'in emlâk ve temettû'âtı

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 140 g.

A'şâr ve rüsûmâtı

Hınta 8 Kile 56 Guruş

Şa'r3 Kile10,5 Guruş

Yekûn 66,5 Guruş

Mezrû' tarla 30 dönümHâsılât-ı senevîsi 665 100 066,5 Öşrü 598,5080 Saray Mahallesinden Kulaksız 518,5 Zevcesi hissesi

Koşum Manda 2 re's

Öküz 2 re's

Sağman inek 2 re'sHâsılât-ı senevîsi 40 guruş

Düğe2 re's

Merkeb2 re'sHâsılât-ı senevîsi 30 guruş

Mecmû'undan tahmînen bir senede temetû'âtı

669,5

080 şerîki hissesi

588 guruş

Hâne 6 Numra 23

Ömer Bey Oğlu Mehmed'in emlâk ve temettû'âtı

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 90 g.

A'şâr ve rüsûmâtı

Hınta 6 Kile 42 Guruş

Şa'r6 Kile21 Guruş

Yekûn 63 Guruş

Bölücek Mahallesinden Kütükçü Oğlu Ali tarlasından mezrû' tarla 10 dönüm Hâsılât-ı senevîsi 200 000 200 020 Öşrü 180 090 Şerîki hissesi 090 guruş

Kendüsünün tarlasından Mezrû' tarla 10 dömüm Hâsılât-ı senevîsi 430 200 630 315 guruş

Öküz 4 re's

Düğe1 re's

Kısır inek 1 re's

Dana 1 re's

Mecmû'undan tahmînen bir senede temetû'âtı

495

090 şerîki hissesi

405 guruş

Hâne 7 Numra26

Abdülkadir Oğlu Abdülkadir'in emlâk ve temettû'âtı

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 130 g.

A'şâr ve rüsûmâtı

Hınta 4 Kile 28 Guruş

Şa'r4 Kile14 Guruş

Yekûn 42 Guruş

Mezrû' tarla 25 dönümHâsılât-ı senevîsi 420 400 042 Öşrü 778 389 Şeriki İbiş Efendi Oğlu hissesi 289

Öküz 2 re’s

Sağman inek 1re’sHâsılât-ı senevîsi 20 guruş

Kısır inek 2 re’s

Düğe1 re’s

Dana 1 re’s

Mecmû’undan tahmînen bir senede temetû’âtı

409

100 şerîki hissesi

309 guruş

8615/4

Hâne 8 Numra 31

Düz Ağaçlı Hüseyin’in emlâk ve temettû’âtı

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 60 g

A’şâr ve rüsûmâtı

Hınta 6 Kile 42 Guruş

Şa’r3 Kile35 Guruş

Yekûn 77 Guruş

Necib-zâde Hacı Feyzullah Efendi tarlasından mezrû’ tarla 30 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 770 Sene 61 300 1070 0077 Öşrü 0993 0496,5 248 Şeriki Hissesi 248,5

Öküz 2 re’s

Sağman inek 1 re’s Hâsılât-ı senevîsi 20 guruş

Sıpalı Merkeb1 re’sHâsılât-ı senevîsi 15 guruş

Mecmû’undan tahmînen bir senede temetû’âtı

531,5

248 şerîki hissesi

283,5 guruş

Hâne 9 Numra 34

Arab Oğlu Mustafa

Sene-i sâbıkada vergisi 000 g.

Merkûmun emlâk ve sâiresi olmayıb şunun bunun iânesiyle idârede olduğu

Hâne 10 Numra 35

Kubar Oğlu Mehmet Ali

Sene-i sâbıkada vergisi 000 g.

Merkûm bundan beş sene mukaddem ehil ve ı'yâliyle Karahisar Sancağı'a tâbi' Osman Kasabası'na şirretlik için nakl etmiş olduğu

Hâne 11 Numra 39

Kara Hüseyin Oğlu Kara Deli İbrahim'in emlâk ve temettû'âtı

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 80 g.

A'şâr ve rüsûmâtı

Hınta 4 Kile 28 Guruş

Şa'r 2 Kile7 Guruş

Yekûn 35 Guruş

Mezrû' tarla 20 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 350 Sene 61 080 350

Öküz 2 res

Düğe2 re's

Dana 1 re's

Tosun1 re's

Mecmû'undan tahmînen bir senede temetû'âtı 350 guruş

8615/5

Hâne 12 Numra 41

Dokuz Oğlu Sağır Hüseyin'in emlâk ve temettû'âtı

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 80 g.

A'şâr ve rüsûmâtı

Hınta 4 Kile 28 Guruş

Şa'r2 Kile7 Guruş

Yekûn 35 Guruş

Mezrû' tarla 20 dönüm Hâsılât-ı senevîsi Sene 60 630 Sene 61 300 460

Öküz 2 re's

Kısır İnek 1 re's

Dana 1 re's

Sıpalı Merkeb1 re'sHâsılât-ı senevîsi 30 guru

Mecmû'undan tahmînen bir senede temetû'âtı 495 guruş

Hâne 13 Numra 46

Koca Adem Oğlu Seyyid Süleyman emlâk ve temettû'âtı

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 80 g.

A'şâr ve rüsûmâtı

Hınta 8 Kile 56 Guruş

Şa'r6 Kile21 Guruş

Yekûn 77 Guruş

Mezrû' tarla 30 dönüm Hâsılât-ı senevîsi Sene 60 770 Sene 61 600 1370 685

Öküz 2 re's

Tosun1 re's

Mecmû'undan tahmînen bir senede temetû'âtı 685 guruş

Hâne 14 Numra 48

Hacı Eyyüb Oğlu Halil'in emlâk ve temettû'âtı

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 130 g.

A'şâr ve rüsûmâtı

Hınta 8 Kile 56 Guruş

Şa'r6 Kile21 Guruş

Yekûn 77 Guruş

Mezrû' tarla 30 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 770 Sene 61 600 1370 685

Öküz4 re's

Sağman inek 2 re'sHâsılât-ı senevîsi 40 guruş

Tosun 1 re's

Düğe1 re's

Tay1 re’s

Mecmû’undan tahmînen bir senede temetû’âtı 685 guruş

Hâne 15 Numra 50

Merhum Kemal Oğlu Seyyid Hüseyin Oğlu Emrullah emlâk ve temettû’âtı

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 250 g.

A’şâr ve rüsûmâtı

Hınta 8 Kile 56 Guruş

Şa’r 6 Kile21 Guruş

Yekûn 77 Guruş

Mezrû’ tarla 35 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 1120Sene 61 1000 21201040

Koşum Manda 3 re’s

Öküz 1 re’s

Sağman manda 2 re’s Hâsılât-ı senevîsi 120 guruş

Kısır Manda 2 re’s

Sağman inek

1 re’s

Hâsılât-ı senevîsi

20 guruş Düğe

1 re’s Tosun

1 re’s Merkeb

4 re’s

Hâsılât-ı senevîsi

60 guruş

Mecmû’undan tahmînen bir senede temetû’âtı 1280 guruş

8615/6

Hâne 16 Numra 57

İmam Oğlu Halil

Sene-i sâbıkada vergisi 000 g.

Merkûmun şunun bunun iânesiyle idâre olduğu

Hâne 17 Numra 59

Karahisarlı Oğlu Hacı Halil'in emlâk ve temettû'âtı

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 555 g.

A'şâr ve rüsûmâtı

Hınta 20 Kile 140 Guruş

Şa'r40 Kile140 Guruş

Yekûn 280080 Ağnâm rüsûmu

370 guruş

Mezrû' tarla 50 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 2800Sene 61 0350 2800

Koşum Manda4 re's

Öküz 2 re's

Kısır İnek 3 re's

Kısır Manda 1 re's

Malak 1 re's

Merkeb 1 re's Hâsılât-ı senevîsi 15 guruş

Sağman inek 5 re'sHâsılât-ı senevîsi 100 guruş

Düğe 3 re's

Tosun 4 re's

Dana 2 re's

Kuzu 100 re's

Sağman ağnâm150Hâsılât-ı senevîsi 1200 guruş

Yoz ağnâm 300 Hâsılât-ı senevîsi 300 guruş

Alayund Karyesi'nde Tosgül Oğlu Mustafa yedinde olan ağnâmından nısf menkûlât 700 guruş

Mecmû'undan tahmînen bir senede temetû'âtı 1280guruş

Hâne 18 Numra 63

Köse Halil Oğlu Halil'in emlâk ve temettû'âtı

Erbâb-ı zirâatdan idiği Sene-i sâbıkada vergisi 420 g.

A'şâr ve rüsûmâtı

Hınta 10 Kile 70 Guruş

Şa'r10 Kile35 Guruş

Yekûn 050 30 ağnâm resmi 135 guruş

Mezrû' tarla 40 dönümHâsılât-ı senevîsi Sene 60 1050 Sene 61 0300 1050 guruş

Sağman inek Hâsılât-ı senevîsi 60 guruş

Öküz 2 re's

Koşum Manda 4 re's

Dölsüz Kısrak 1 re's

Merkeb 1 re's Hâsılât-ı senevîsi 15 guruş

Sağman ağnam150 re'sHâsılât-ı senevîsi 1200 guruş

Dana 2 re's Kuzu100 guruş

Mecmû'undan tahmînen bir senede temetû'âtı 2325 guruş

Hâne 19 Numra 69

Hafız Mustafa

İmam-ı Karye-i Mezbur

Bölücek Mahallesi defterine kayd olunacağı

Muhtâr-ı Evvel	Muhtâr-ı Sâni
Karye-i Kara Ali	Karye-i Kara Ali
1350	1350

8615/7

İcmâl-i Yekün

Yekün Temettu'at	*Yekün Hâne*	*Yekün Nüfus*	*Mea âdâtı ağnâm ve rüsûmu*	*Bedel-i*
a'şâr14441	*19*	*69*	*2527*	*1258 Sene 60*
			0120 âdet-i ağnam	*0538 Sene 61*

Bâlâda mestûr karyemiz ahâlisinin emlâk ve arâzi ve temettû'âtları tahrîr olunarak hiçbir şey' ketm ve ihfâ ve kimseye özr ve tasaddi olunmamış olmağla gerek

devlet me'mûrları ve me'mûrîn-i sâire gelüb tahkîk-i mâdde ettiklerinde hilâf-ı emr ve rızâ bir günâ hâl olur ise kendi yedimizle kesbetmiş olduğunuzdan haklarımızda iktizâ edecek cezâ ve icrâ buyrulmak üzere taahhüdümüz müş'îr ve defterimizin sıhhat-i makrur olduğu mübeyyin tarafımızdan tahrîr kılındı

Livâ-i mezbûrun zirâat müdîri bulunduğumuzdan bâlâda mestûr defter nezâret-i acizânemle tanzîm ve terkîm olunmuş olmakla murâd-ı âli vechle ketm ve ihfâ ….. ilâve olunmadığını terkim çakeriyi mübeyyin kılındı.

Karye-i mlezbur imâm ve muhtârânı ve nâhiye-i mezbûr nâibi a'za meclisi ma'rifetiyle ketb ve imlâ olunmuş olan ve emr-i nizâma ve gayretine taraf-ı veli olunmayanların me'mûriyetim hasebiyle eğerce mugâyir-i rızâ bir günâ hâl ve hareket tebeyün ederse mes'ûliyeti çâkerine dahi âid olmak üzere işbu mahalle şerh verildi.

SONUÇ

Çalışmamızın konusunu oluşturan Kütahya Sancağı Tarih boyunca önemli bir yerleşim birimi olarak dikkat çekmektedir. Roma, Bizans, Selçuklu ve bilhassa Osmanlı devleti dönemlerinde Kütahya'nın bu özelliği göze çarpmaktadır.

Çalışmanın ana kaynağını oluşturan Temettuat defterlerinden alınan bilgiler Osmanlı topraklarında yaygın bir idari birim olan Nahiyelerden Kütahya Sancağına tâbi Etrafşehir Nahiyelerinde mevcut iktisadi faaliyetler ve sosyal ilişkiler hakkında bir kısım bilgiler vermektedir. Her nekadar bu bilgiler sınırlı da olsa Nahiyelerin mevcut sosyo - ekonomik yapısı hakkında az da olsa bazı özelliklerinin belirlenmesine yardımcı olmaktadır.

Bu bilgilerden ortaya çıkan sonuçlardan biri şudur ki; o dönem Osmanlı köylerinde olduğu gibi Kütahya köylerindeki meslekler arasında gerek sayısı, gerekse köy ekonomisindeki yerleri bakımından erbab-ı ziraat ve hizmetkâr önemli bir yer tutmaktadır. Köylerin iktisadi faaliyetlerde oynadıkları bu rolün sosyal ve iktisadi yapılarına da açık bir biçimde yansıdığı görülür.

Şehir merkezlerine yakın köylerde toprak, hem köylü kesimde önemini korurken, hem de şehirde olanlar için önemi vardır. Kütahya köylerinde toprağın işlenmesinde ortakçılık faaliyetinin yürütüldüğü tespit edilmektedir. Bunun yanında çalışmanın gelir dağılımı verilerine bakıldığında, köydeki sosyal farklılaşmanın şehirlere nazaran daha az, gelirlerin şehirlere göre daha düşük olduğu açıkça görülmektedir. Köy halkı genel olarak, şehir iktisadi faaliyeti olan esnaflık ve tüccarlıkla uğraşmazken, iktisadi faaliyet olarak tarım ve hayvancılığı temel geçim kaynağı olarak yürütmektedir. Bu itibarla tarım ve hayvancılık gelir kaynağı olmaktan çok kendi ihtiyaçları için geçim kaynağıdır.

Zirai üretim yapısı açısından bölge ve iklim şartlarının elverdiği ürünler yetiştirildiği gözlenmektedir.

EKLER

EK:1

KIZILCAVİRAN KÖYÜNÜN UZAYDAN ÇEKİLMİŞ FOTOĞRAFI

EK:2

ÇİFTLİK-İ CANDARAŞ KÖYÜNÜN UZAYDAN ÇEKİLMİŞ FOTOĞRAFI

EK:3

GERİZ KÖYÜNÜN UZAYDAN ÇEKİLMİŞ FOTOĞRAFI

EK:4

SOFUMÂVİRANHİSAR KÖYÜNÜN UZAYDAN ÇEKİLMİŞ FOTOĞRAFI

EK:5

DEMİRCİVİRAN KÖYÜNÜN UZAYDAN ÇEKİLMİŞ FOTOĞRAFI

EK:6

ZIĞRA KÖYÜNÜN UZAYDAN ÇEKİLMİŞ FOTOĞRAFI

EK:7

KIZILCAVİRAN KÖYÜ(ML. VRD. TMT. Nr.8610) GİRİŞ BÖLÜMÜ

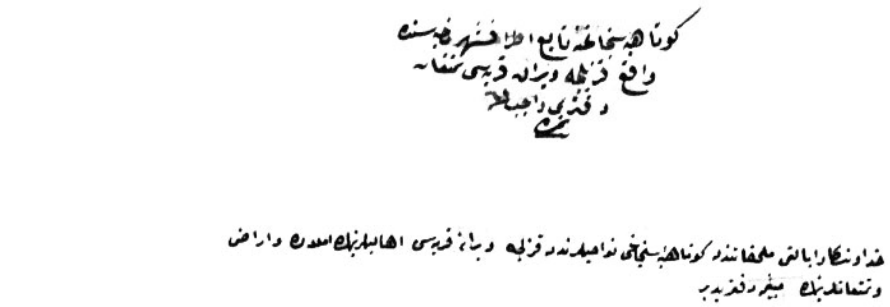

EK:8

KIZILCAVİRAN KÖYÜ(ML. VRD. TMT. Nr.8610) SON BÖLÜMÜ

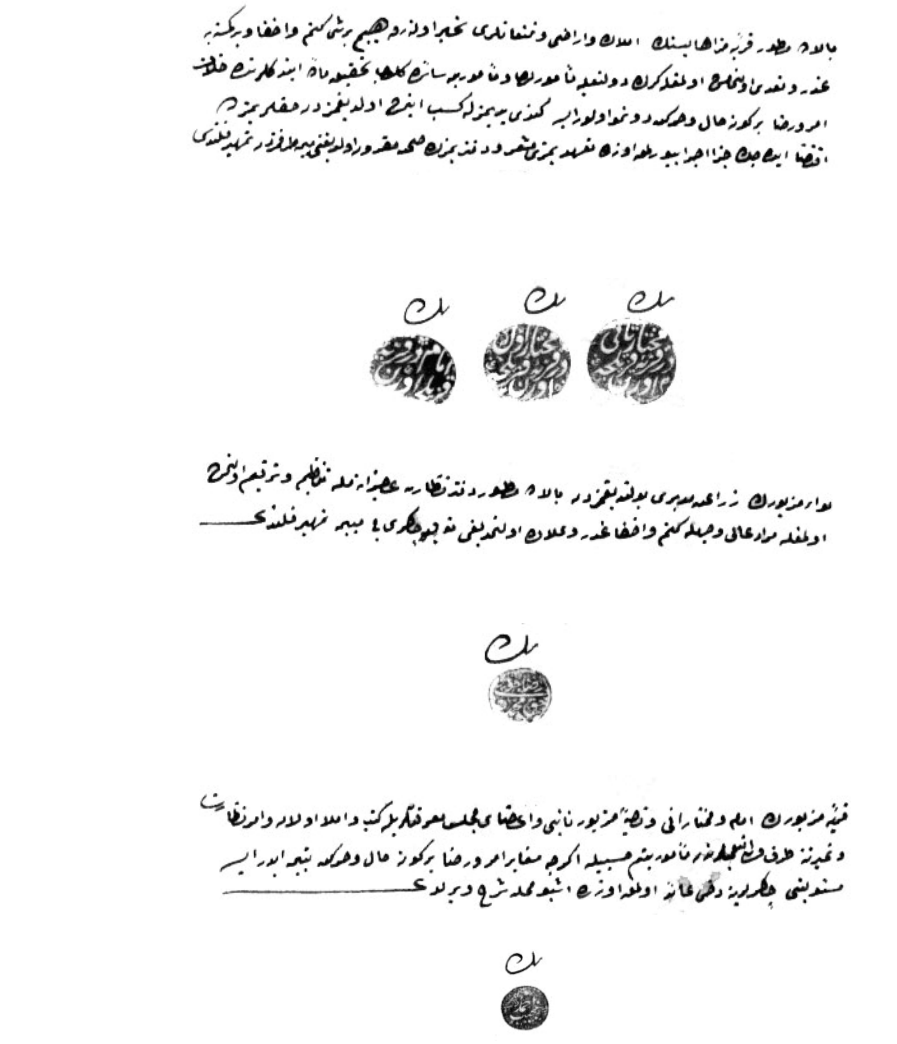

EK:9
ÇİFTLİK-İ CANDIRAŞ KÖYÜ (ML. VRD. TMT. Nr.8611) GİRİŞ BÖLÜMÜ

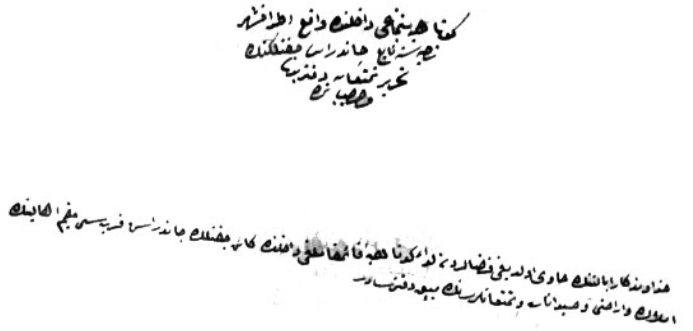

EK:10
ÇİFTLİK-İ CANDIRAŞ KÖYÜ (ML. VRD. TMT. Nr.8611) SONUÇ BÖLÜMÜ

EK:11
KERİZ KÖYÜ (ML. VRD. TMT. Nr. 8612) GİRİŞ BÖLÜMÜ

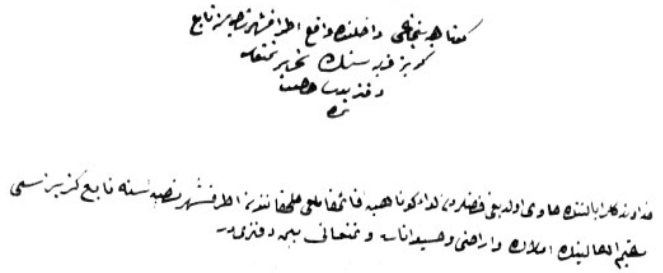

EK:12
KERİZ KÖYÜ (ML. VRD. TMT. Nr. 8612) SONUÇ BÖLÜMÜ

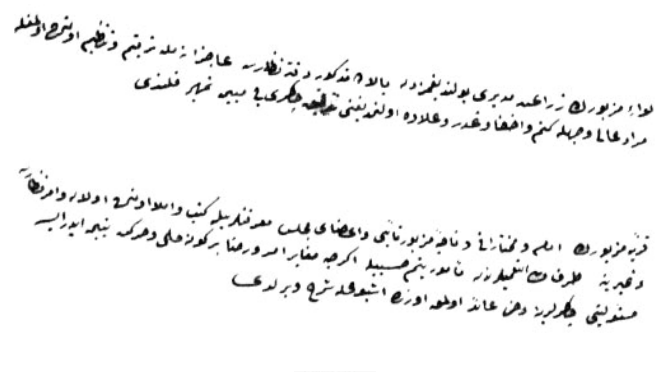

EK:13
SOFU MAVİRANHİSAR KÖYÜ (ML. VRD. TMT. Nr.8613) GİRİŞ BÖLÜMÜ

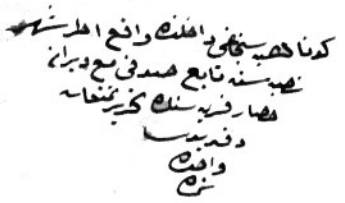

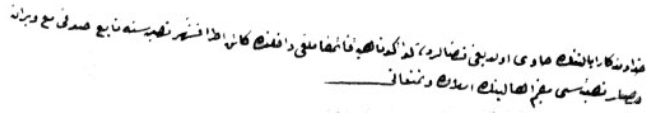

EK:14
SOFU MAVİRANHİSAR KÖYÜ (ML. VRD. TMT. Nr.8613) SONUÇ BÖLÜMÜ

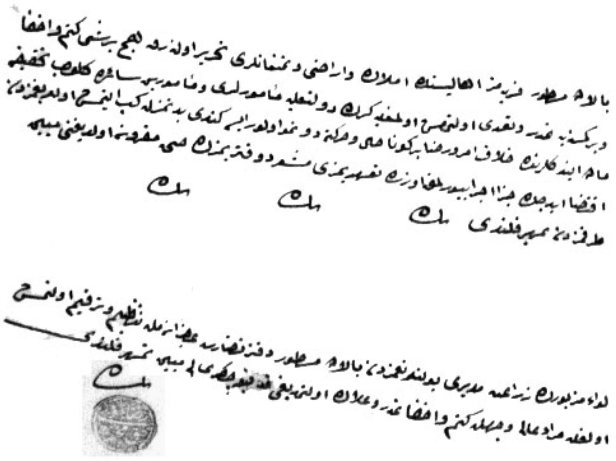

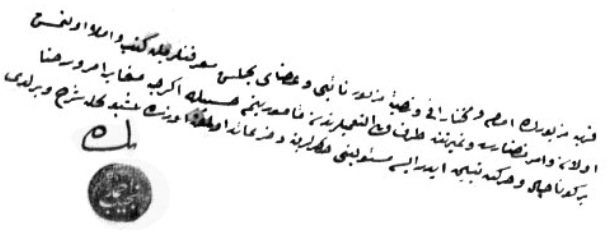

EK:15
DEMİRCİVÎRAN KÖYÜ (ML.VRD.TMT. Nr.8614) GİRİŞ BÖLÜMÜ

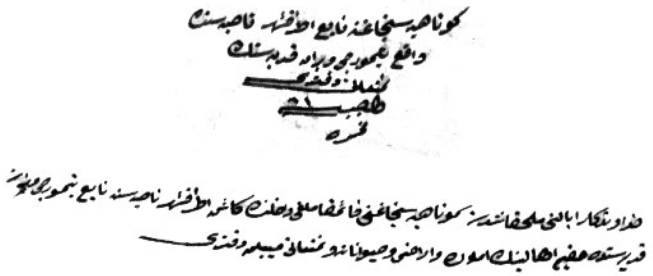

EK:16
DEMİRCİVÎRAN KÖYÜ (ML.VRD.TMT. Nr.8614) SONUÇ BÖLÜMÜ

EK:17
ZAĞRA KÖYÜ (ML. VRD. TMT. Nr. 8615) GİRİŞ BÖLÜMÜ

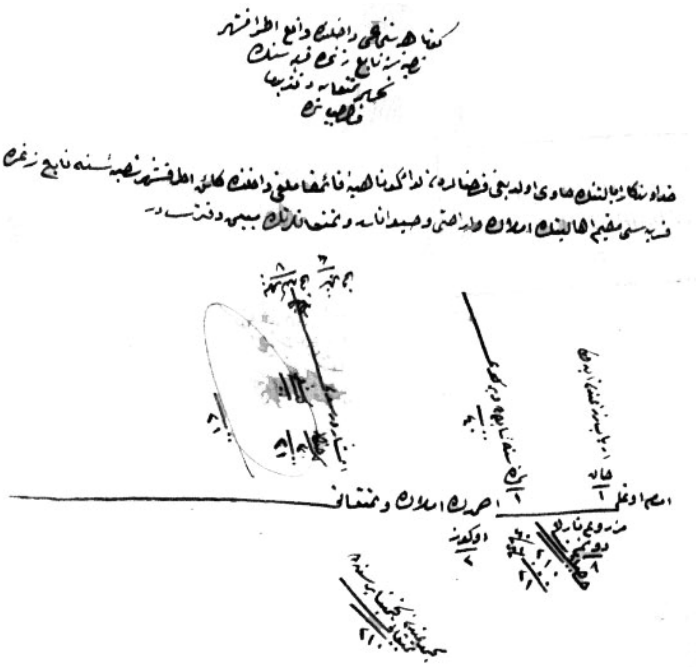

EK:18
ZAĞRA KÖYÜ (ML. VRD. TMT. Nr. 8615) SONUÇ BÖLÜMÜ

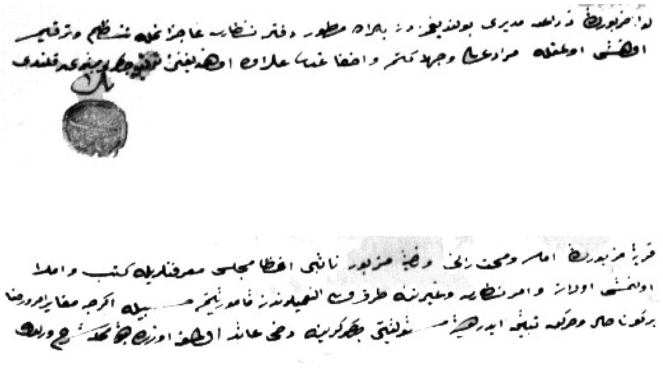

EK:19 KÜTAHYA İL HARİTASI

KAYNAKÇA

ARŞİV BRLGRLER

BOA, ML. VRD. TMT., nr.8610

BOA, ML. VRD. TMT., nr.8611

BOA, ML. VRD. TMT., nr.8612

BOA, ML. VRD. TMT., nr.8613

BOA, ML. VRD. TMT., nr.8614

BOA, ML. VRD. TMT., nr.8615

KİTAPLAR

AKDAĞ Mustafa, **Celali İsyanları**, Cem Yayınları, İstanbul 1995

AKGÜNDÜZ Ahmet- ÖZTÜRK Said, **Darende Temettuat Defteri**, Osmanlı Araştırmaları Vakfı Yayınları, İstanbul 2002

BERKES Niyazi, **100 Soruda Türkiye İktisat Tarihi**, C.I., İknci basım, Gerçek Yayınları, İstanbul 1972

ÇADIRCI Musa, **Tanzimat Döneminde Anadolu Kentleri'nin Sosyo ve Ekonomik Yapısı**, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1997

ÇAKIR Coşkun, **Tanzimat Dönemi Osmanlı Maliyesi**, Küre Yayınları, İstanbul 2001

ELDEN Vedat, **Harp ve Mütareke Yıllarında Osmanlı İmparatorluğu'nun Ekonomisi**, Ankara 1994

GENÇ Mehmet, **Osmanlı İmparatorluğunda Devlet ve Ekonomi**, Ötüken Yayınları, İstanbul 2003

GÜRAN Tevfik, **Tanzimat Döneminde Osmanlı Maliyesi**, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1989

KAZGAN Gülten, **Tanzimattan 21. Yüzyıla Türkiye Ekonomisi**, Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2006

KEPENEK Yakup, **TürkiyreEkonomisi**, Verso Yayınları, Ankara 1990

KIRAY Emine, **Osmanlıda Ekonomik Yapı Ve Dış Borçlar**, İletişim Yayınları, İstanbul 1993

ÖNSAY Rıfat, **Tanzimat Dönemi Osmanlı Sanayi ve Sanayileşme Politikası**, Türkiye İş Bankası Yayınları, Ankra 1988

ÖZ Mehmet, **Osmanlı'da "Çözülme" ve Gelenekçi Yorumcuları**, Dergah Yayınları, İstanbul 1997

SAYAR Nihat S., **Türkiye İmparatorluk Dönemi Siyasi, Askeri, İdari ve Mali Olayları**, ikinci baskı, İ.İ.T.İ.A. Yayın Ve Yardım Vakfı Yayınları, İstanbul 1978

SAYIN Abdurrahman Vefik, **Teklif-i Kavaidi (Osmanlı Vergi Sistemi)**, T.C.Maliye Bakanlığı Araştırma Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı Yayınları, No:1999/352, Ankara 1999

ŞENER Abdüllatif, **Tanzimat Dönemi Osmanlı Sistemi**, İşaret Yayınları, İstanbul,1990

UÇANKUŞ Hasan Tahsin, **Ana Tanrıça Kybele'nin ve Kral Midas'ın Ülkesi Phryia**, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 2002

UZUNÇARŞILI İsmail Hakkı, **Bizans ve Selçukilerle Germiyan ve Osmanoğulları Zamanında Kütahya Şehri,** İstanbul 1932

YAVİ Ersal, **Osmanlı'nın İflasından Günümüz Türkiyesine Kıssadan Hisseler**, altıncı baskı, Yazıcı BasımYayıncılık, İzmir 2001

MAKALELER

ADIYEKE Nuri, "Temettuat Sayımları ve Bu Sayımları Düzenleyen Nizamname Örnekleri", **OTAM** S:11, Ankara 2000

GÖKBİLGİN Tayyib, "Kütahya", **DİY.İA**, C.XXVI, s.580-587

GÜRAN Tevfik, "Osmanlı Tarım Ekonomisi", **Türk İktisat Tarihi Yıllığı**, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi İktisat ve İçtimaiyat Tarihi Araştırma Merkezi, İstanbul 1987

GÜRAN Tevfik, "19. Yüzyıl Temettüat Tahrirleri", **Osmanlı Devleti'nde Bilgi ve İstatistik**, DİE, Ankara 2000

KÜTÜKOĞLU Mübahat S. , "Osmanlı Sosyal ve İktisâdî Tarihi Kaynaklarından Temettü Defterleri", **Belleten**, C.LIX, S.225, Ankara1995

KÜTÜKOĞLU Mübahat S., "Osmanlı İktisadi Yapısı", **Osmanlı Devleti Tarihi**, C.2, Feza Gazetecilik Yayınları, İstanbul 1999, s.513-650

ÖZBİLGEN Erol, "Gündelik Hayat", **Osmanlı Dünyayı Nasıl Yönetti,** İz Yayınları,

ÖZTÜRK Said, "Türkiye'de Temettuat Çalışmaları", **Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi, Türk İktisat Tarihi**, C.1, S.1, 2003

SAYDAM Abdullah**,** "Tanzimat Devri Reformları", **Genel Türk Tarihi**, C.7, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2002, s.253-290

TABAKOĞLU Ahmet, "Osmanlı İktisat Sistemi", **Osmanlı**, C. 5

TABAKOĞLU Ahmet, "Klasik Dönemde Osmanlı Ekonomisi", **Türkler**, C.10, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2002, s.653-694

YILDIZ Hakkı Dursun, "Kütahya'nın Tarihçesi", **Atatürk'ün Doğumunun 100. Yılına Armağan Kütahya,** İstanbul 1981-1982, s.111-170

TEZLER

AYDIN Lokman, **Kütahya Sancağı 1261 (1845) Tarih ve 8767-8768-8769-8770-8771 Numaralı Temettü'ât Defterleri Transkripsiyonu,** (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya 2001.

AYDIN Meltem, **Kütahya Sancağı 1261 (1845) Tarih ve 8759-8760-8761-8762-8763-8764-8765 Numaralı THemettü'ât Defterleri Transkripsiyonu,** (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya 2001

ÇETİN Türker, **1845 Tarihli Temettü'Ât Defterlerine Göre Kütahya Şehri (Polad Bey, Efendibola, Ahi Mustafa, Cedid, Kadışeyh, ve Şehreküstü Mahalleleri)'nin İktisadi ve İctimâi Durumu**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü), Kütahya 2003

SÖZLÜK

DEVELLİOĞLU Ferit, **Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat,** "Temettu Maddesi" Aydın Kitabevi, Ankara 1998

SEYDİOĞLU Halil, **Ekonomik Terimler Ansiklopedik Sözlük**, Ankara 1992

SÖZLÜK

A

Ahali : Halk

Âli : Yüce. Ulu. Büyük.

Âti : Gelecek.

B

Bâb : Kapı.

Bab-ı Âli : Yüksek Kapı. Osmanlı İmparatorluğu zamanında, İstanbul'da: sadâret, dâhiliye ve hâriciye nezaretleri ile şûrây-ı devlet dâirelerinin bulunduğu bina. Osmanlı Hükümeti.

Bargir : Beygir.

Bedel-i İcar : Kira geliri.

Bedel-i öşr : Ekilmemiş tarla için öşre karşılık alınan bedel

Ber Vech-i : Olduğu gibi , olarak.

Bervech-i Âti : Aşağıda olduğu gibi.

Ber Vech-i Bâlâ : Yukarıda olduğu gibi, görüldüğü gibi

Bin : Oğul.

Bi-tahmini : Tahminen.

Burçak : Baklagillerden, taneleri hayvan yemi olarak kullanılan yıllık bir yem bitkisi. Bu bitkinin mercimeğe benzeyen ve genellikle hayvan yemi olarak kullanılan tanesi.

Bostan : Büyük bahçe, bağ, sebze yetiştirilen bahçe.

C

Cizye : Müslüman olmayan tebaadan alınan vergi.

D

Demografik : Nüfus bilimsel.

Devlet-i Âliye : Osmnalı Devleti.

Dönüm : Tarla ölçü birimi.

E

Erbâb-ı Ziraat : Çiftçi.
Esnaf : Bir zanaat veya dükkancılıkla geçinen.
Evsaf : Nitelikler. Vasıflar.

G

Gayr-ı Mezru‘ : Ekilemeyen, zira‘at yapılamayan tarla.

H

Hâsılat-ı Seneviye : Yıllık gelir.
Hâssa : Bir kimseye özel.
Hatib : Camide hutbe okuyan kimse.
Hazine-i Amire :Devlet hazinesi.
Hınta : Buğday.
Hizmetkar : Ücretle iş gören genellikle erkek işçi, uşak.
Hüdavendigâr : Hükümdar, Anadolu’daki eyalet.

İ

İ‘ane : Yardım parası.
İ‘ta : Verme verilme.
İcar : Kiraya verme. Kira parası.
İktiza : Lazım gelme, gerekme.
İrad-ı Cedid
İstihdam : Bir görevde bir işte kullanma.
İştirak : Ortaklık, ortak olma, paydaşlık. Bir işte yer alma, paydaşlık etme.

K-L

Karye : Köy.
Karındaş : Kardeş.
Kesb : Çalışıp kazanma.

Kile : Ölçek, hububat ölçüsü.

Livâ : Sancak.

M

Maktu‘ : Kesilmiş, değeri biçilmiş.

Meblağan : Para miktarı ile. Tutar ile.

Mecmu‘ : Toptan hepsi.

Mefkud : Olmayan, bulunmayan.

Me’lüf : Alışılmış. Ülfet edinilmiş.

Merkeb : Eşek.

Merkum : Yazılmış, adı geçen.

Mezbur : Adı geçen, yukarıda söylenmiş olan.

Mezkur : Zikr olunmuş, adı geçmiş.

Mezru‘ : Ziraat olunmuş, ekilmiş.

Molla : Medrese talebesi.

Muhassıl : Osmanlı İmparatorluğu'nda Tanzimattan önceki dönemde vergi. tahsildarı.

Muhtar-ı Evvel : Birinci Muhtar.

Muhtar-ı sani : İkinci Muhtar.

Mukataa : Kesim. Arazinin kesime verilmesi, muayyen bir kira karşılığında birine bırakılması. Bağ, bahçe, arsa haline getirilen ekim toprağı için verilen vergi.

Mukîm : İkamet eden oturan .

Mübeyyin : Bildiren, açıklayan.

Mülhakât : Bir merkeze bağlı olan yerler.

Müsta‘id : Kabiliyetli, akıllı olan.

Müste‘cir : Kira ile tutan, kiracı.

Müşterek : Ortaklaşa. Birlikte. El birliği ile.

N

Nahiye : Osmanlı Devleti’nde taşra yönetiminde kasaba.

Nâm : 1. Ün, lakap. 2.Yerine vekillik.

Nısf : Yarı, yarım.

O-Ö

Örfi : Örfle ilgili.

‘Öşr : Onda bir alınan tarım vergisi.

‘Öşr-ü tenzili : İndirimli ‘öşür.

R-S-Ş

Re’s : Baş, kelle.

Rüsum : Vergiler.

Sâkin : Oturan.

Sene-i sâbıka : Geçen yıl.

Şa’r : Arpa.

Şerîkî : Ortağı, ortakçısı.

T

Tahrîr : Yazma, yazılma.

Ta’limat-ı Seniyye : Yüksek emir.

Tanzîm : Düzenleme.

Tanzimat : Düzeltmeler, düzenlemeler.

Tasnif : Sınıf sınıf, takım takım ayırma. Sınıflama.

Teba‘a : Uyruk, bir devletin hükmü altında olan kimse.

Tekalif-i Örfiye : Kanun ve nizama müstenit olmaksızın idâreten görülen lüzuma mebnî alınan akçe vesaire ve halka yükletilen gayre.

Temettü‘ : Kâr, kâr etme, fayda, kazanç.

Tenzil : İndirme, azaltma, çıkartma, aşağı düşürme, aşağılama.

Tımar : Beslediği sipahilere(askerlere) öşrünü almak üzere ayrılan arazi.

V-Y

Vaki‘ : Vuku‘bulan, olan, geçmiş olan.

Virgûy-i Mahsusa : Hususi vergiler.

Yed : El.

Yekün : Toplam.

Yoz : Doğada olduğu gibi kalarak işlenmemiş olan. Kısır.

Z

Zuhurat : Gerçekleşeceği düşünülmeyen, hesapta olmayan, umulmadık, olağan dışı olgular.

DİZİN

A

Abdullah, 5, 42, 46, 103, 104, 124, 153
Abdullahoğlu Süleyman, 49
Abdurrahimoğlu Hüseyin, 50
Abdurrahimoğlu İsmail, 50
Abdurrahimoğlu Mehmed, 51
Abdülkadiroğlu Abdülkadir, 50, 52
Abdülkerimoğlu, 43, 48
Abdülkerimoğlu İbrahim, 48
Abdülkerimoğlu Ömer ve karındaşı Ahmed ve Halil, 48
Absan (?) Beyoğlu …. Ali, 48
Absan (?) Beyoğlu Hasan, 48
Absan (?) Beyoğlu Hüseyin, 48
Absanbeyoğlu, 43
Afrika, 3
Ağaç Karyesi'nden nakliden Hacıoğlu Halil, 49
Ahmed, 42, 46, 47, 48, 49, 50, 52, 53, 54, 69, 93, 94, 95, 96, 98, 99, 116, 118, 119, 123, 131, 135, 139, 142, 146, 155, 161, 162, 163, 167, 171, 175, 176, 191, 192
Ahmetoğlu, 41, 42, 43, 48, 69
Ahmetoğlu Mehmed, 48
Aizonai, 26
Alemdaroğlu Ali, 51
Alemdaroğlu Süleyman, 51
Ali, 42, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 69, 101, 102, 108, 110, 112, 113, 119, 120, 123, 126, 128, 129, 130, 138, 140, 142, 160, 161, 163, 164, 165, 166, 168, 171, 173, 174, 175, 178, 180, 188, 189, 194, 196, 200
Ali Çelebioğlu Ebu Bekir, 51
Alp Arslan'a, 27
Altuncuoğlu, 41, 46
Amerika, 3
Anadolu, 4, 10, 26, 27, 28, 29, 71, 89
Ancemaatin vergi, 6
Ankaravioğlu, 41, 42, 46
Ankaravioğlu Hamza, 46
Araboğlu Hüseyin, 51
Araboğlu Mustafa, 52
Araboğlu Sunullah, 51
Asakir-i Mansure-i Muhammediye Defterdarlığı, 5
Avrupa, 3
Ayrakoğlu Mustafa, 51

B

Balabanoğlu, 42, 48
Balioğlu, 42, 47
Battaloğlu, 42, 47
Battaloğlu Ali, 42, 47
Beşooğlu Ali, 50
Birinci Haçlı Seferi, 28

C

Caferoğlu, 41, 43, 46, 48
Caferoğlu İbrahim, 48
Caferoğlu Yusuf, 46
Cebeloğlu, 41, 46
Cebeloğlu Mehmed ve İbrahim, 46
Cenbekoğlu, 41, 46
Cenbekoğlu Hüseyin, 46
Cendenoğlu, 40, 41, 46
Cendenoğlu Ali Kuzu, 46
Cennetoğlu, 43, 48
Cennetoğlu Seyyid İbrahim, 48
Cotyeum=Kutyom, 26
Cumaoğlu, 41, 46
Cumaoğlu Ebu Bekir, 46

Ç

Çakır Oğlu Mustafa, 46, 103
Çakıroğlu, 40, 41, 46
Çakıroğlu Karabacak Ali, 46
Çalıkoğlu Ahmet, 50

Çalıkoğlu Ali, 50
Çavuşoğlu Mehmed Ali, 51
Çelebioğlu Seyyid İbrahim, 52
Çiftlik-i Çandaraş, 18, 37, 39, 47, 53, 55, 57, 65, 66, 67, 72, 73, 74, 76, 77, 78, 86, 123

D

Dağarslan Karyesi, 21, 46, 120
Danacıoğlu, 40, 41, 46
Danacıoğlu Seyyid Ahmed, 46
Davudoğlu Ahmed, 50
Deli Ayvazoğlu Osman, 51
Delioğlu Süleyman, 50
Demircioğlu, 40, 41, 46
Demircioğlu Ahmed, 46
Demircioğlu Seyyid Mehmed, 46
Demircioğlu Yusuf, 46
Demirciviran, 18, 33, 37, 39, 44, 50, 51, 52, 53, 56, 57, 59, 63, 65, 66, 68, 69, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 86, 87, 160
Doğu Roma, 27
Dokuzoğlu Sağır Hüseyin, 52
Düz Ağaçlı Hüseyin, 52, 195

E

Efendi bola Mahallesi'nden nakliden İsmail Beyoğlu Nebi nâm-ı diğer Mustafa, 49
Ege Denizini, 26
Eğrigöz Kazası'ndan, 39, 47, 123
Eğrioğlu Mustafa, 50
Emir Hasanoğlu Hasan, 46, 52
Emir Hüseyinoğlu Seyyid İbrahim, 48
Emir Mustafaoğlu İbiş, 46
Emirhasanoğlu, 41
Emirhüseyinğlu, 43
Emirmustafaoğlu, 41
Emiroğlu, 41, 44, 46, 51
Emiroğlu Musa, 46
Emiroğlu Ömer ve karındaşı Süleyman, 51
Es-Seyyid Ahmed Ağa, 42, 47, 54, 123
Etrafşehir Nahiyeleri, x, 18, 37, 57, 59, 73, 74, 75, 76, 77, 87

F

Fellahoğlu, 39, 43, 48
Fellahoğlu İbrahim, 39, 48
Fiyat Devrimi, 3

G

Genç Ahmetoğlu Ali, 42, 48
Genç Ahmetoğlu Hasan, 48
Genç Ahmetoğlu Mustafa, 48
Gençahmetoğlu, 43
Gençoğlanoğlu Halil, 51
Geriz, 18, 32, 37, 39, 42, 43, 48, 57, 59, 60, 63, 65, 66, 67, 68, 69, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 86, 87, 126
Gülhane Hattı, 5
Gülhane Hattı'nda, 5

H

Hacı Eyyüboğlu Halil, 52
Hafız Mustafa, 12, 52, 200
Halil, 42, 45, 46, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 60, 65, 69, 97, 116, 120, 121, 131, 135, 151, 157, 158, 180, 183, 185, 186, 197, 198, 199, 219
Hazine-i Amire, 4
Himmetoğlu Çolak Osman, 49
Himmetoğlu Mustafa ve karındaşı Halil, 46
Horanoğlu, 41, 46
Horanoğlu Hüseyin, 46
Horanoğlu İsmail ve İbrahim, 46
Hüdavendigar Eyaleti, 9, 18, 160
Hüdayioğlu Mehmed, 51
Hüseyin, 38, 45, 46, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 56, 69, 97, 100, 102, 115, 135, 136, 144, 168, 177, 179, 187, 191, 193, 195, 196, 198
Hz. Ali, 53

I

II. Kılıçarslan, 28
II. Mahmut'a, 4
III. Selim, 4
Ispartalızade, 42, 56

İ

İbrahim, 39, 46, 48, 49, 51, 52, 53, 60, 69, 95, 113, 114, 126, 131, 136, 138, 139, 145, 152, 153, 155, 173, 189, 191, 196
İhsanoğlu Mehmed, 49
İlyasoğlu Halil, 50
İmamoğlu, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 48, 50, 52
İmamoğlu Ahmed, 48, 50
İmâmoğlu Ahmed, 52
İmamoğlu Cafer, 40, 48
İmamoğlu Halil, 52
İmamoğlu Mehmed, 48
İmamoğlu Osman karındaşı Mehmed, 42, 48
İrad-ı Cedid, 4

K

Kara Ahmedoğlu torunu Mustafa, 51
Kara Hacıoğlu Ali, 50
Kara Hacıoğlu Mehmed, 50
Kara Hasanoğlu Abdülkerim, 51
Kara Hasanoğlu Mehmed, 49
Kara Hüseyin Oğlu Kara Deli İbrahim, 52, 196
Kara Külahoğlu Abdullah, 46
Kara Külahoğlu Ali, 46
Kara Külahoğlu İsmail, 46
Kara Külahoğlu Salih, 46
Kara Külahoğlu Seyyid İsmail, 46
Kara Külahoğlu Seyyid Mustafa, 46
Kara Külahoğlu Seyyid Salih, 46
Kara Külahoğlu Seyyid Süleyman, 46
Kara Mehmedoğlu Halil, 46
Kara Mehmedoğlu Hüseyin, 46
Kara Mehmedoğlu Mehmet, 50, 52
Kara Mehmedoğlu Mustafa, 49
Kara Mehmetoğlu Hasan, 51
Kara Mehmetoğlu Hüseyin, 46
Kara Salihoğlu, 46
Kara Salihoğlu Ahmed, 46
Karabacakoğlu Mustafa, 50
Karahisar Kazası'ndan Türkmen Aşireti'nden Köseoğlu Mustafa, 42, 48
Karahisar Sancağı, 21, 39, 42, 47, 123, 139, 196
Karahisarlıoğlu Hacı Halil, 52
Karakülahoğlu, 41
Karamehmetoğlu, 41, 43, 44
Karasalihoğlu, 41
Kayaoğlu Ahmed, 50
Kaymakçıoğlu Mehmed, 40, 52
Kazdağlıoğlu Hasan, 49
Kel Mehmetoğlu Mustafa, 48
Kellecioğlu Halil, 51
Kellecioğlu Mehmed, 51
Kelmehmetoğlu, 43
Kethüdaoğlu, 41, 46
Kızıklıoğlu Seyyid İbrahim, 49
Kızıklıoğlu Seyyid Mehmed, 49
Koca Ademoğlu Seyyid Süleyman, 52
Koca Alioğlu Sabi Osman, 46
Kocaalioğlu, 41
Koç Alioğlu İbrahim, 51
Köleoğlu Osman, 49
Köse Haliloğlu Halil, 52, 69
Köse Hüseyinoğlu Ahmed ve Süleyman ve Osman ile müşterek, 42, 48
Köse Hüseyinoğlu Mehmed ve karındaşı Halil ile iştirâk, 42, 48
Kösehüseyinoğlu, 43
Köseoğlu, 40, 41, 42, 43, 46, 48
Köseoğlu Hacı İbrahim, 46
Kubaroğlu Mehmet Ali, 52
Kulaksızoğlu, 40, 41, 46

Kulaksızoğlu Ahmed, 46
Küçük Alioğlu Ali, 50
Kütahya Gıyaseddin Kethüsrev'in, 28
Kütahya Sancağı, 9, 18, 19, 37, 38, 71, 91, 123, 126, 142, 158, 160, 191, 219
Kybele (kültü), 26

L

Lafçıoğlu, 40, 41, 46
Lafçıoğlu Mustafa, 46
Lidya kralı Krezüs, 26

M

Mahmudoğlu Mehmed, 51
Makaroğlu Halil, 49
Makedonya Kralı İskender, 26
Maliye Nezareti, 5, 11
Mancaloğlu, 12, 20, 22, 41, 46
Mancaloğlu İsmail Efendi, 12, 46
Mehmed, 9, 28, 38, 40, 42, 46, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 69, 95, 97, 98, 100, 104, 106, 112, 113, 115, 119, 127, 133, 134, 135, 146, 147, 156, 157, 165, 170, 173, 174, 175, 178, 182, 183, 184, 189, 193, 194
Melik Mansur, 27
Merhum Kemaloğlu Seyyid Hüseyinoğlu Emrullah, 52
Merkûmun hânesinde Oğlu Ali, 51, 174
Mestan Balioğlu Abbas, 47
Molla Ahmedoğlu Ali, 50
Molla Ahmedoğlu Davud, 50
Molla Ahmedoğlu Mahmud, 50
Molla Azizoğlu İbrahim, 49
Molla Azizoğlu Süleyman, 49
Molla Mustafaoğlu Ali, 50
Molla Mustafaoğlu Mustafa, 50
Mukatat Hazinesi, 4
Muradoğlu Hasan, 49
Mustafa, 11, 39, 42, 46, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 66, 71, 98, 103, 108, 116, 117, 121, 130, 132, 140, 148, 150, 154, 157, 158, 160, 163, 171, 172, 196, 199, 200
Müteveffa Köleoğlu Mahmud, 49
Myriakephalon vadisi, 28
Myriakephalon vadisinde, 28

N

Nebioğlu, 39, 43, 48, 49
Nebioğlu Hacı Ahmed, 49
Nebioğlu Osman, 48
Nebioğlu Seyyid Mehmed, 49
Numanoğlu, 41, 46
Numanoğlu Seyyid Ahmed, 46

O

Osman, 42, 46, 48, 49, 50, 51, 53, 69, 91, 92, 113, 132, 134, 135, 148, 150, 156, 164, 186, 196
Osmanlı Devleti, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 31, 76, 89

Ö

Ömer Beyoğlu Mehmed, 52

P

Pehlivan Hacı Ahmed, 46, 99
Pehlivanoğlu Ahmed, 49
Pehlivanoğlu İbrahim, 49
Pehlivanoğlu Mustafa, 49
Pelivanoğlu Hasan, 49
Pers, 26
Phriygie (Firgya), 26
Phyrgia Epictetus (Küçük Frigya), 26

R

Receboğlu, 41, 44, 46, 50
Receboğlu Hasan, 50
Receboğlu Seyyid Kara Ali, 46

S

Sağıroğlu, 40, 41, 46

Sağıroğlu Ankaravi İbrahim, 46
Sarı Mahmudoğlu Hüseyin, 49
Sarı Mahmudoğlu Mahmud, 49
Sarı Mahmudoğlu Süleyman, 49
Sarı Oğlanoğlu Seyyid Ahmed, 52
Sarıcıoğlu Ali ve diğer Hüseyin, 50
Sarıcıoğlu Hüseyin, 50
Sarıoğlu, 40, 41, 46
Sarıoğlu Mehmed, 46
Satılmışoğlu Halil, 51
Satılmışoğlu Mehmet, 51
Sebetçioğlu, 40, 41, 46
Sebetçioğlu Halil, 46
Seçuklu hükümdarı, 27
Seferoğlu Ahmed, 49
Seferoğlu Ali, 49
Seydioğlu, 41, 46
Seydioğlu Halil, 46
Seyyid Hacı Osman, 46, 69, 91, 92
Sofumeaviranhisar, 18, 37, 57, 63, 65, 67, 69, 78, 87
Solakoğlu İbrahim, 51
Sorkoğlu Mehmed, 50
Soruoğlu, 41, 46
Soruoğlu Ebu Bekir, 46
Söğüdlüoğlu Hüseyin, 45, 52
Süleyman Şahın, 27
Süleymanoğlu Ali, 50
Süleymanoğlu Hüseyin ve karındaşı Ali, 51
Süleymanoğlu Mehmed, 50

T

Taviloğlu, 42, 43, 48
Temettuat Defterleri, 9, 11, 12, 18, 36, 38, 43, 45, 52, 54, 56, 57, 61, 77
Temettuat Defterlerinde, 12, 36, 38, 43, 45, 52, 54, 56, 57, 77
Tımar Sistemi, 3
Tokatlıoğlu, 39, 41, 42, 46
Tokatlıoğlu Mustafa, 46
Tozluoğlu Mustafa, 49
Tursoğlu Ömer, 49

V

Velioğlu Ali, 50
Velioğlu Mustafa, 49

Y

Yaycıoğlu Hasan, 49
Yaycıoğlu Mustafa, 49
Yaycıoğlu Osman, 49
Yine aşiret-i mezbûrdan Balabanoğlu Yusuf, 42, 48
Yine aşiret-i mezbûrdan Kara Alioğlu Ali, 42, 48
Yine aşiret-i mezbûrdan Taviloğlu Musa, 42, 48

Z

Zahir**e** Hazineleri, 4
Zığra, 12, 18, 34, 37, 39, 45, 52, 53, 55, 57, 59, 60, 63, 64, 65, 66, 67, 69, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 86, 87, 88, 191
Ziynet Saklıoğlu Mehmed, 49